

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทย
กับประเทศ สปป.ลาวและประเทศจีน กรณีศึกษาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน

Analysis of the Opportunity and Feasibility of Collaboration Investment
between Thailand and Laos PDR and China Case Study for Palm Oil Industry

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ วัฒนกุล และคณะ

มีนาคม 2562

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

การวิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทย
กับประเทศ สปป.ลาวและประเทศจีน กรณีศึกษาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน

Analysis of the Opportunity and Feasibility of Collaboration Investment
between Thailand and Laos PDR and China Case Study for Palm Oil Industry

คณะวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ วัฒนกุล
ดร. มัลลิกา สมพลกรัง
อาจารย์ปรีชา หมั่นอภัย

สังกัด

มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย วช - สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

Executive Summary

อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันเป็นอุตสาหกรรมผลิตสินค้าเพื่อส่งออกที่สำคัญอุตสาหกรรมหนึ่งของประเทศไทย โดยมีผู้ประกอบการโรงกลั่นน้ำมันรายใหญ่น้อยราย เป็นตลาดผูกขาค้น้อยราย (Oligopoly Market) ผู้ประกอบการเหล่านี้มีประสบการณ์ ความชำนาญและเทคโนโลยีในการผลิตเกษตรกรผู้เพาะปลูกปาล์มน้ำมันส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ภาคใต้ สำหรับเกษตรกรผู้เพาะปลูกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ที่มีภูมิประเทศและภูมิอากาศเหมาะสม และอยู่ในจังหวัดที่มีพื้นที่ติดกับแม่น้ำโขง ประเทศสปป.ลาว มีพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน ส่วนใหญ่อยู่ในภาคใต้ และมีการขยายพื้นที่เพาะปลูกตามนโยบายการสนับสนุนของรัฐบาล และมีผู้ประกอบการโรงกลั่นน้ำมันและผลิตภัณฑ์อื่นๆ จากน้ำมันปาล์มเพียงเจ้าเดียว ประเทศจีนเป็นประเทศที่ความต้องการของผู้บริโภคมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

งานวิจัยนี้ มุ่งเน้นรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเศรษฐกิจ และข้อมูลอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของทั้ง 3 ประเทศ เพื่อวิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุน ในอุตสาหกรรม กรณีศึกษาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเอกสาร การวิเคราะห์โครงการโดยใช้เครื่องมือทางการเงิน การวิเคราะห์สถานการณ์จำลอง และการสัมภาษณ์เชิงลึก อธิบายได้ว่า ทั้ง 3 ประเทศ มีความได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้ง ด้านความเป็นเจ้าของ ด้านการทำให้เป็นภายใน ที่แตกต่างกัน โดยสามารถมีบทบาทเป็นผู้เพาะปลูก ผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ส่งออกได้ และมีโอกาสความเป็นไปได้ที่จะเกิดการร่วมลงทุน โดยรูปแบบลงทุนมีหลายลักษณะที่แตกต่างกันในทั้ง 3 ประเทศ ที่เหมาะสมที่สุดคือการเพิ่มทุนและการร่วมลงทุน (Joint Venture) ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับกฎหมายการลงทุนและกฎหมายภาษี และควรลงทุนในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษ ที่จะได้รับสิทธิประโยชน์ทั้งจากภาษี และไม่ใช้ภาษี สำหรับปัญหาที่สำคัญที่สุด ที่จะต้องแก้ไข คือต้นทุนการผลิต เนื่องจากต้นทุนการผลิต เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่งที่สำคัญคือ ประเทศมาเลเซีย และประเทศอินโดนีเซีย ยังถือว่าสูงเกินไป

บทคัดย่อ

โครงการวิจัย เรื่องการวิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศ สปป.ลาว และประเทศจีน กรณีศึกษาอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก ได้ปรับเปลี่ยนชื่อโครงการวิจัยตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เป็น เรื่องการวิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศ สปป.ลาว และประเทศจีน กรณีศึกษาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐานและอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของ 3 ประเทศ วิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนของทั้ง 3 ประเทศ ในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน รวมทั้งเสนอแนะแนวทางการปรับตัวของผู้ประกอบการเพื่อเพิ่มการร่วมลงทุน โดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ที่เป็น การวิจัยเชิงเอกสาร และการวิเคราะห์โครงการ โดยใช้เครื่องมือทางการเงิน รวมทั้งการสัมภาษณ์เชิงลึก เจ้าหน้าที่ระดับนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ประกอบการกิจการให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย ผู้ประกอบการโรงหีบน้ำมัน เกษตรกรผู้เพาะปลูกปาล์มน้ำมัน และผู้ประกอบการโรงกลั่นน้ำมันในนครหลวงเวียงจันทน์

ผลการศึกษาพบว่า ทั้ง 3 ประเทศมีความได้เปรียบด้านต่างๆ ที่แตกต่างกัน ประกอบด้วยด้านทำเลที่ตั้ง ด้านความเป็นเจ้าของและด้านการทำให้เป็นภายใน ดังนั้นแต่ละประเทศสามารถมีบทบาทในการเป็นผู้เพาะปลูก ผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ส่งออกได้ สำหรับรูปแบบธุรกิจและการร่วมลงทุนที่เป็นไปได้มากที่สุด คือ การเพิ่มทุนและการร่วมลงทุน โดยจะต้องพิจารณากฎหมาย ข้อกำหนดเกี่ยวกับสัดส่วนการลงทุน และภาษี โดยการลงทุนในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษในทั้ง 3 ประเทศ จะได้รับสิทธิประโยชน์ทั้งด้านภาษีและไม่ใช่ภาษี ผลการศึกษาโดยใช้การจำลองสถานการณ์การลงทุนและเครื่องมือทางการเงิน แสดงให้เห็นว่ามีโอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนค่อนข้างสูง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย คือการทบทวนและปรับปรุงกฎหมายการลงทุน สิทธิประโยชน์ด้านภาษีและไม่ใช่ภาษี กฎหมายศุลกากร โดยเฉพาะการห้ามนำเข้าและส่งออกผลปาล์มดิบ การออกใบอนุญาตขนส่งน้ำมันดิบ การกำหนดราคาซื้อขายผลปาล์ม การวัดปริมาณน้ำมันดิบ การเข้าถึงและสนับสนุนเงินทุนให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการโรงหีบ ผู้ประกอบการโรงกลั่นในประเทศไทยและ สปป.ลาว ส่วนประเทศจีนเป็นได้ทั้งประเทศผู้ร่วมลงทุนและประเทศผู้บริโภค ปัญหาที่ต้องแก้ไข คือ การลดต้นทุนการผลิตที่สูง เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่ง คือประเทศมาเลเซีย และประเทศอินโดนีเซีย

ABSTRACT

This research aims to collect and analyse the macroeconomic data and oil palm industry of Thailand, Laos PDR and China. It also aims to examine the opportunity and possibility of investment between 3 countries in the palm oil production industry as well as propose the guidelines for entrepreneurs to increase investment between these countries in palm oil industry. The data was obtained by in depth interview of key informants consist of the policy officer from various organisations. The data was analysed by using project feasibility method and financial instrument including the scenario analysis.

Based on the results of study, it can be stated that all these countries can be important players due to the different advantages in location, ownership and internalization. The roles consist of plantation, producer, consumer and exporter. Thailand is suitable for plantation, producer, consumer and exporter. Laos PDR is appropriate for plantation, producer, consumer and exporter. China is suitable for consumer. All these countries have attractive FDI policies to invest in special economic promotion zone to achieve both tax and non-tax benefits. The project feasibility and scenario analysis results revealed that there is moderate high opportunity and possibility of joint investment between these countries. The most appropriate business model are capital increasing and joint venture. Policy recommendations are as follows.

1. Review and revise the related laws and regulations deal with investment and taxation.
2. Review and revise the related laws and regulations deal with import and export fresh oil palm.
3. Improve the reliable measurement of oil level extract from fresh oil palm as well as the fresh oil palm price setting.
4. Enhance and attract the FDI to invest in Thailand and Laos especially in the SPEZ.

However, the most important obstacle is the higher cost of production than competitors of Malaysia and Indonesia.

สารบัญ

หน้า

Executive Summary	ก
บทคัดย่อ	ข
สารบัญ.....	ง
สารบัญรูป	ช
สารบัญตาราง	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์	7
1.3 ขอบเขตของงานวิจัย	7
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
1.5 นิยามศัพท์	8
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 แนวคิดการค้าเสรี (Free Trade)	9
2.2 ทฤษฎีผสมผสาน (Eclectic Theory)	9
2.3 ทฤษฎีห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain Theory)	11
2.4 การวิเคราะห์โครงการด้านการเงิน	14
2.4.1 เกณฑ์การตัดสินใจลงทุน กรณีไม่มีการปรับค่าเวลา	14
2.4.2 เกณฑ์การตัดสินใจลงทุน กรณีมีการปรับค่าเวลา	14
2.5 ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
2.6 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	21
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	23
3.1 ข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูล	23
3.1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)	23

3.1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data).....	24
3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants).....	24
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	25
3.4 การทดสอบความน่าเชื่อถือแบบสัมภาษณ์	25
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	25
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐานของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน	27
4.1 การวิเคราะห์รายได้และค่าจ้างเชิงเปรียบเทียบของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน	27
4.2 การวิเคราะห์การจ้างงานเชิงเปรียบเทียบของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน	27
4.3 การวิเคราะห์มูลค่าการนำเข้า มูลค่าการส่งออก การส่งออกสุทธิเชิงเปรียบเทียบของประเท สไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน	30
4.4 การวิเคราะห์มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ มูลค่าการไหลเข้าของการลงทุน โดยตรงจากต่างประเทศและมูลค่าการไหลออกของการลงทุนโดยตรงในประเทศของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน	30
4.5 การวิเคราะห์ผลผลิตต่อไร่ พื้นที่ให้ผลและปริมาณผลผลิตเชิงเปรียบเทียบของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน	33
4.6 การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตน้ำมันปาล์มและต้นทุนค่าขนส่งเชิงเปรียบเทียบของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน	33
4.7 การวิเคราะห์ราคาเฉลี่ยผลปาล์มดิบ ราคาน้ำมันปาล์มดิบและราคาน้ำมันปาล์มเชิง เปรียบเทียบของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐประชาชน จีน	33
4.8 การวิเคราะห์ปริมาณการบริโภคน้ำมันปาล์มเชิงเปรียบเทียบภายในประเทศไทย สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐประชาชนจีน	37
4.9 การวิเคราะห์การส่งออกและนำเข้าน้ำมันปาล์มเชิงเปรียบเทียบของประเทศไทย สาธารณรัฐ ประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน	38

4.10 การวิเคราะห์ระบบโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจเชิงเปรียบเทียบของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	40
บทที่ 5 รูปแบบการลงทุน	41
5.1 ประเทศไทย.....	41
5.1.1 รูปแบบการลงทุน	41
5.1.2 นโยบายและมาตรการในการลงทุน	42
5.1.3 กฎหมายและระเบียบที่สำคัญในการลงทุน	50
5.2 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว.....	51
5.2.1 รูปแบบการลงทุน	51
5.2.2 นโยบายและมาตรการในการลงทุน	54
5.2.3 กฎหมายและระเบียบที่สำคัญในการลงทุน	62
5.2.4 ปัญหาและอุปสรรคของการร่วมลงทุน.....	69
5.3 ประเทศจีน	70
5.3.1 รูปแบบการลงทุน	70
5.3.2 นโยบายและมาตรการในการลงทุน	71
5.3.3 กฎหมายและระเบียบที่สำคัญในการลงทุน	81
5.3.4 ปัญหาและอุปสรรคของการร่วมลงทุน.....	82
บทที่ 6 โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุน.....	83
6.1 ผลการวิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุน.....	83
6.1.1 สิทธิประโยชน์ทางภาษีและสิทธิประโยชน์ที่ไม่ใช่ภาษี.....	91
6.1.2 การขนย้าย การส่งออกและการนำเข้า.....	92
6.2 ผลการวิเคราะห์การร่วมทุนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษา : ไทยและ สปป.ลาว	95
บทที่ 7 ข้อเสนอแนะการเพิ่มโอกาส การเพิ่มความเป็นไปได้ และแนวทางการปรับตัวของ ผู้ประกอบการ	99
7.1 ข้อเสนอแนะการเพิ่มโอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุน	99
7.2 แนวทางการปรับตัวของผู้ประกอบการ	101

บทที่ 8 สรุปผล อภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ.....	104
8.1 บทสรุป.....	104
8.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	105
8.3 ข้อเสนอแนะ.....	106
บรรณานุกรม.....	108
ภาคผนวก.....	112
ภาคผนวก ก ข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐาน.....	113
ภาคผนวก ข ภาพรวมอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน.....	115
ภาคผนวก ค ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์.....	125
ภาคผนวก ง รายชื่อหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนที่สัมภาษณ์.....	158

สารบัญรูป

รูปที่ 1.1 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของ สปป.ลาว	2
รูปที่ 1.2 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าและส่งออกน้ำมันปาล์มของไทย ปี 2545-2554	4
รูปที่ 2.1 แผนภาพห่วงโซ่คุณค่า	12
รูปที่ 2.2 กรอบแนวคิด	21
รูปที่ 5.1 ขั้นตอนการขอประกอบธุรกิจ	49
รูปที่ 5.2 การขออนุมัติการลงทุนในกิจการสัมปทาน	59
รูปที่ 6.1 ห่วงโซ่คุณค่าของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน	84
รูปที่ 7.1 ลำดับขั้นตอนการเตรียมตัวก่อนการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ	103
รูปที่ ก ห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันในประเทศไทย	127

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1.1 การผลิตและบริโภคน้ำมันปาล์มของประเทศสำคัญ (หน่วย: ล้านตัน)	7
ตารางที่ 2.1 ทฤษฎี “ผสมผสาน” ของการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ	10
ตารางที่ 3.1 ผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	24
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลรายได้ต่อหัว ค่าจ้างต่อเดือน รายได้ภาคเกษตร และค่าจ้างภาคเกษตรของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน	28
ตารางที่ 4.2 ข้อมูลการจ้างงานและการจ้างงานภาคเกษตรของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน.....	29
ตารางที่ 4.3 ข้อมูลมูลค่าการนำเข้า มูลค่าการส่งออก การส่งออกสุทธิ มูลค่าการนำเข้าภาคเกษตร และมูลค่าการส่งออกภาคเกษตรของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน.....	31
ตารางที่ 4.4 ข้อมูลมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ มูลค่าการไหลเข้าของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและมูลค่าการไหลออกของการลงทุนโดยตรงในประเทศของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐประชาชนจีน.....	32
ตารางที่ 4.5 ข้อมูลผลผลิตต่อไร่ พื้นที่ให้ผลและปริมาณผลผลิตของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน	34
ตารางที่ 4.6 ข้อมูลต้นทุนการผลิตน้ำมันปาล์มและต้นทุนค่าขนส่งของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน	35
ตารางที่ 4.7 ข้อมูลราคาเฉลี่ยผลปาล์มดิบ ราคาน้ำมันปาล์มดิบและราคาน้ำมันปาล์มของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน	36
ตารางที่ 4.8 ข้อมูลปริมาณและสัดส่วนการบริโภคน้ำมันปาล์มภายในประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน	37
ตารางที่ 4.9 ข้อมูลมูลค่าการนำเข้าน้ำมันปาล์ม ปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์ม มูลค่าการส่งออกน้ำมันปาล์มและปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์มของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน	39
ตารางที่ 4.10 คุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน ปี 2559	40
ตารางที่ 5.1 เกณฑ์การให้สิทธิประโยชน์ตามประเภทกิจการ	44
ตารางที่ 5.2 สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน	45
ตารางที่ 5.3 สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน	46
ตารางที่ 5.4 สิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมเพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค	46

ตารางที่ 5.5 สิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม	47
ตารางที่ 5.6 แสดงสิทธิประโยชน์ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน แยกตามเขตที่ตั้งของกิจการ.....	54
ตารางที่ 5.7 อัตราอากรของการลงทุนธุรกิจในแต่ละเขต.....	55
ตารางที่ 5.8 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามฐานรายได้.....	65
ตารางที่ 5.9 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามแหล่งที่มาของรายได้.....	65
ตารางที่ 5.10 คำนวนอัตราภาษีกำไร	67
ตารางที่ 5.11 อัตราภาษีมอบเหมาตามฐานรายได้	67
ตารางที่ 5.12 มาตรการส่งเสริมการลงทุนในประเทศจีน	79
ตารางที่ 6.1 สิทธิประโยชน์ทางภาษีและสิทธิประโยชน์ที่ไม่ใช่ภาษี	92
ตารางที่ 6.2 สรุปบทบาทในการร่วมลงทุนของทั้ง 3 ประเทศ.....	95
ตารางที่ 6.3 แสดงผลการวิเคราะห์การร่วมลงทุนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษาไทยและ สปป.ลาว	96
ตารางที่ ก ข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐานของประเทศไทย สปป.ลาวและจีน ระหว่างปี 2550 -2559.....	117

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) และการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยสำคัญทำให้ประเทศต่าง ๆ ดำเนินการเจรจาและจัดทำข้อตกลงเพื่อเปิดเสรีการค้าและการลงทุน (Trade and Investment Liberalization) รวมทั้งขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (Economic Cooperation) ระดับทวิภาคี (Bilateral) ระดับภูมิภาค (Regional) และระดับพหุภาคี (Multilateral) โดยการจัดทำข้อตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) ที่ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุน โดยใช้มาตรการการลดภาษี (Tariff) และข้อจำกัดทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-tariff Barriers: NTBs) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การขยายตัวของทั้งการค้าและการลงทุน (Trade and Investment Expansion) โดยมีการกำหนดมาตรการอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน (Trade and Investment Facilitation)

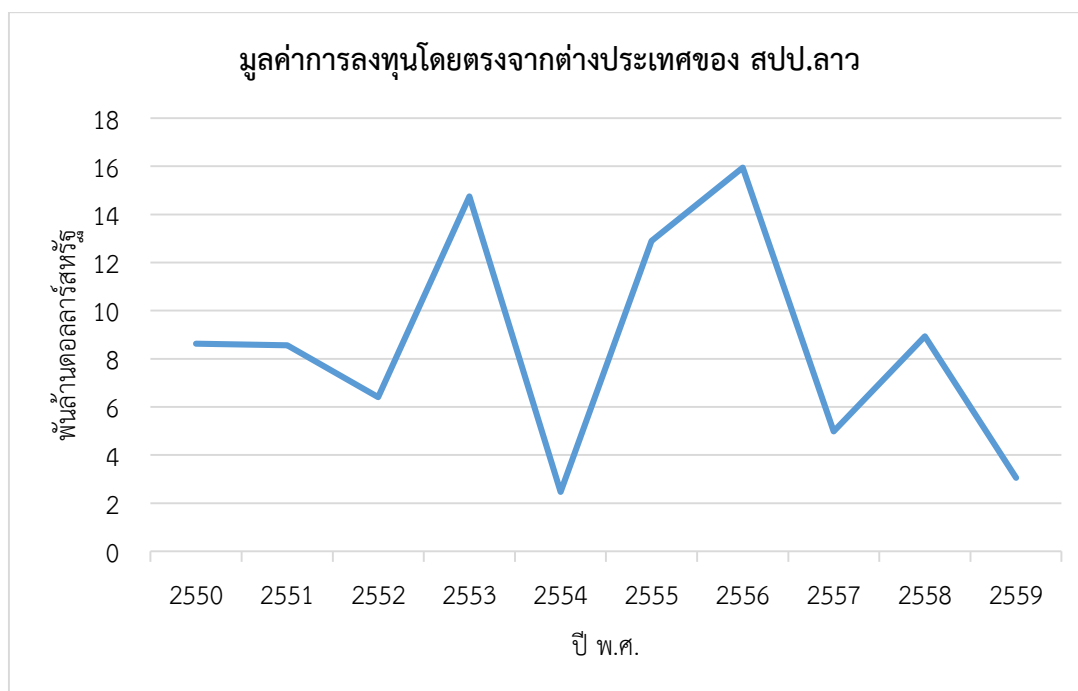
ประเทศไทยมีพันธกิจต้องดำเนินการตามข้อตกลงการค้าเสรีที่เกี่ยวข้องในทุกระดับ โดยเฉพาะข้อตกลงระดับภูมิภาคที่สำคัญคือข้อตกลงการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) ที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมายการเป็นประชาคมอาเซียน (ASEAN COMMUNITY) โดยมีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) เป็น 1 ใน 3 เสาหลัก ในปี 2558 และเพื่อให้เป็นตลาดเดียว (Single Market) ที่เป็นฐานการผลิต (Production Hub) โดยการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ (Foreign Direct Investment: FDI) ถือเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่ง ที่จะทำให้เกิดการขยายตัวของการค้าและการกระจายฐานการผลิตที่มีประสิทธิภาพ (Efficient Production Base Diversification) รวมทั้งการพัฒนาและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (Economic Growth and Development) โดยประเทศ สปป.ลาว เป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศไทย และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจทั้งด้านการค้า และการลงทุน อีกทั้งมีสะพานข้ามแม่น้ำโขง 4 แห่ง และมีด่านศุลกากรมีจุดผ่อนปรนการค้าทั้งแบบถาวร และแบบผ่อนปรน นอกจากนั้นยังมีความสะดวกในด้านเส้นทางคมนาคมขนส่ง ทั้งสินค้าและผู้โดยสาร ทั้งทางบกและทางน้ำ อีกทั้งยังมีโครงการก่อสร้างถนนตัดผ่านหลายเส้นทาง ภายใต้ความร่วมมือกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งเป็นการอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุน (Trade and Investment Facilitation) และลดต้นทุนด้านการขนส่งและโลจิสติกส์อีกด้วย รวมถึงมีมูลค่าการค้าชายแดนที่ขยายตัวมากขึ้น

นอกจากนั้นปัจจุบัน ASEAN ยังมีการขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะในเอเชียตะวันออก เช่น สาธารณรัฐประชาชนจีน (Republic of China) ที่มีบทบาทและความสำคัญกับเศรษฐกิจเอเชียและเศรษฐกิจโลก เนื่องจากเป็นประเทศผู้ลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ

ในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Sub-region) มากที่สุด จากการที่มีการสะสมทุนในประเทศระดับสูง (High Domestic Capital Formation) อีกทั้งยังเป็นประเทศที่มีมูลค่าทุนสำรองระหว่างประเทศ (International Reserve) มากที่สุดด้วย รวมทั้งเป็นประเทศที่ประชากรมีรายได้เฉลี่ยสูงขึ้น และมีตลาดขนาดใหญ่

อย่างไรก็ตาม ข้อตกลงและมาตรการอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการลงทุนหลายอย่างยังเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการขยายตัวของการค้าและการลงทุนของอาเซียน ข้อตกลงและมาตรการเหล่านี้ ได้แก่ กฎว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า (Rules of Origin: ROOs) มาตรการเกี่ยวกับการค้าชายแดน (Measures on Border Trade) และกฎระเบียบเกี่ยวกับการลงทุน (Rules and Regulations of Investment) ที่แตกต่างกัน โดยข้อตกลง มาตรการ กฎระเบียบ ดังกล่าว จะต้องมีการวิเคราะห์ประสิทธิภาพ ผลกระทบและปรับปรุงให้สอดคล้องกัน (Harmonization)

สำหรับประเทศ สปป.ลาว เป็นประเทศที่ยังอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติต่างๆ (Natural Resources Abundant Country) เช่น เหมืองแร่ ป่าไม้ รวมทั้งมีแรงงานที่มีความได้เปรียบด้านต้นทุนค่าจ้าง และสามารถพัฒนาให้เป็นแรงงานที่มีฝีมือ (Skilled Labor) ได้มาก อีกทั้งในประเทศ สปป.ลาว ยังเป็นประเทศผู้รับทุน (Host Country) ที่มีมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสูง โดยประเทศจีนเป็นประเทศเจ้าของทุน (Host Country) ที่อยู่ในอันดับแรก (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2560)

รูปที่ 1.1 มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศของ สปป.ลาว

ที่มา: World Bank (2017)

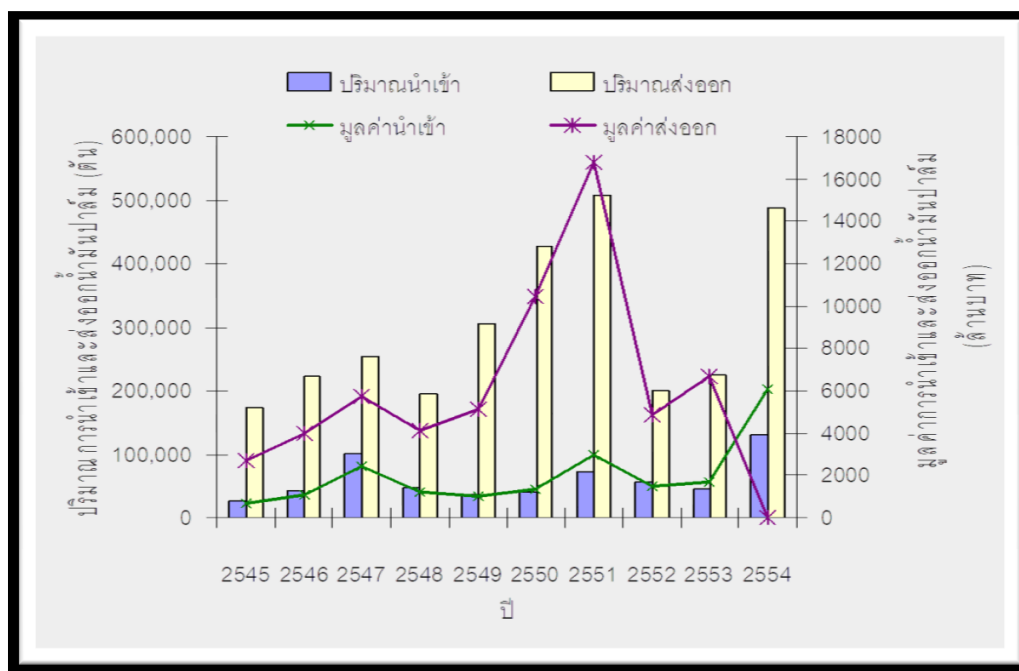
ดังนั้น สปป.ลาว จึงเป็นประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาคอินโดจีน ที่น่าสนใจเข้าไปลงทุนโดยตรง หรือร่วมลงทุน เพื่อกระจายฐานการผลิต และสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงการผลิตที่มีประสิทธิภาพในอนุภูมิภาค โดยประเทศไทยนับว่าเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีความได้เปรียบกว่าประเทศเพื่อนบ้านอื่นๆ ของ สปป.ลาว ทั้งด้านการคมนาคมขนส่ง ภาษาและวัฒนธรรมที่มีความใกล้เคียงกันอย่างมาก

ปาล์มน้ำมัน (Oil Palm) เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย ที่มีถิ่นกำเนิดในแถบแอฟริกาตะวันตก พื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกปาล์มน้ำมันจะต้องมีภูมิอากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกชุก เพื่อให้มีปริมาณน้ำมากเพียงพอ ซึ่งพื้นที่ที่เหมาะสมที่สุดในโลกควรอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 10 องศาเหนือ-ใต้ เส้นศูนย์สูตร หรืออย่างสูงไม่เกินเส้นรุ้งที่ 20 องศาเหนือถึงใต้เส้นศูนย์สูตร (โครงการพัฒนาความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน, ม.ป.ป.) และประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตร้อน มีฝนตกชุก มีแหล่งน้ำเพียงพอและอยู่เส้นรุ้งที่ 5 ถึง 20 เหนือเส้นศูนย์สูตร ซึ่งเป็นจุดที่มีความเหมาะสมกับการปลูกปาล์มน้ำมัน (พิชามณต์ ชาญสุโขทัย, 2560)

ประเทศไทยมีพื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตเป็นอันดับ 3 ของโลก โดยผลผลิตปาล์มน้ำมันของไทยอยู่ที่ประมาณ 11-13 ล้านตันต่อปี สกัดเป็นน้ำมันปาล์มได้เพียง 2 ล้านตันต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ 1.2 ของโลก ซึ่งพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบของไทยส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ภาคใต้ และมีการกระจายไปในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากขึ้น ในช่วงปี 2551-2555 ตามยุทธศาสตร์ของภาครัฐในการขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มใหม่เพื่อรองรับแผนพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกของประเทศ (วาริรัตน์ เพชรสีช่วง, 2559) อย่างไรก็ตาม ในตั้งแต่ปี 2545 ถึง 2554 การนำเข้าน้ำมันปาล์มของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 8.36 ต่อปี โดยเฉพาะในปี 2554 มีการนำเข้าน้ำมันปาล์มมากที่สุดถึง 131,176 ตัน เนื่องจากผลผลิตปาล์มน้ำมันในประเทศมีปริมาณไม่เพียงพอกับการบริโภคในประเทศ

อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญกับเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมเป้าหมายที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุน รวมทั้งเป็นอุตสาหกรรมที่มีความเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมอื่นๆ ในห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ นอกจากนี้ประเทศไทยยังสามารถส่งออกน้ำมันปาล์มไปยังตลาดต่างประเทศได้ โดยปริมาณการส่งออกทั้งน้ำมันปาล์มดิบและน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิต ราคาในประเทศ และต่างประเทศ หากปริมาณผลผลิตในประเทศมีมาก และราคาต่ำหรือราคาในบางประเทศสูงกว่า ก็จะจูงใจให้มีการส่งออกมาก ตลาดที่ส่งออกน้ำมันปาล์มดิบ ได้แก่ มาเลเซีย และอินเดีย ส่วนตลาดส่งออกน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ได้แก่ พม่า ลาว และกัมพูชา เป็นต้น

การส่งออกน้ำมันปาล์มของไทย ตั้งแต่ปี 2545-2554 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในอัตราเฉลี่ย 7.10 ต่อปี ในปี 2554 มีการส่งออกน้ำมันปาล์ม 487,569 ตัน มูลค่า 16,257.7 ล้านบาท

รูปที่ 1.2 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าและส่งออกน้ำมันปาล์มของไทย ปี 2545-2554

ที่มา: สำนักงานวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร (2555)

ในช่วง 8 เดือนแรกของปี 2553 มูลค่าการส่งออกน้ำมันปาล์มมีการขยายตัวอย่างมากถึงหนึ่งเท่าตัว เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปี 2552 โดยมีสาเหตุที่สำคัญหลายประการ ประกอบด้วย ภาวะการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก ส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิตอาหารและในภาคอุตสาหกรรมอื่นๆ ขยายตัว เป็นผลให้ในปี 2553 ประมาณการความต้องการใช้น้ำมันปาล์มของโลกอยู่ที่ 43.98 ล้านตัน อัตราการขยายตัวร้อยละ 5.7 และผลผลิตน้ำมันปาล์มดิบของประเทศไทยในปี 2553 อยู่ที่ 1.44 ล้านตัน อัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7 อีกทั้งยังสอดคล้องกับสถานการณ์ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่ปรับตัวสูงขึ้น ทำให้ความต้องการใช้น้ำมันดิบ โดยเฉพาะเพื่อผลิตไบโอดีเซล

ในปี 2554 มูลค่าการส่งออกน้ำมันปาล์มยังคงขยายตัว แต่ในอัตราที่ชะลอตัวลง เนื่องจากสาเหตุหลายประการ แบ่งออกได้เป็นปัจจัยสนับสนุน และปัจจัยบั่นทอน อธิบายได้ดังนี้

ปัจจัยสนับสนุน

1. ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มของโลกในปี 2553 และ 2554 มีแนวโน้มขยายตัว โดย Economist Intelligence Unit (EIU) คาดว่าความต้องการใช้น้ำมันปาล์มของโลกจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.5 ในปี 2553 และ 2554 โดยประเทศผู้บริโภคน้ำมันปาล์มหลักของโลก ได้แก่ อินเดีย (ผู้บริโภคน้ำมันปาล์มอันดับ 1 ของโลก และตลาดส่งออกน้ำมันปาล์มอันดับ 4 ของไทย) จะมีความต้องการ

น้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้นร้อยละ 14 ขณะที่จีน (ผู้บริโภคน้ำมันปาล์มอันดับ 2 ของโลก และตลาดส่งออกน้ำมันปาล์มอันดับ 3 ของไทย) จะมีความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพิ่มขึ้นร้อยละ 8

2. ราคาน้ำมันปาล์มในตลาดโลกมีแนวโน้มปรับขึ้นในปี 2554 โดย EIU คาดว่าราคาน้ำมันปาล์มในตลาดโลก (อิงราคาของมาเลเซียและอินโดนีเซีย C.I.F. ยุโรปตะวันตกเฉียงเหนือ) ในปี 2554 เฉลี่ยจะอยู่ที่ 866 ดอลลาร์สหรัฐต่อดัน เพิ่มขึ้น ร้อยละ 4.2 จาก 831 ดอลลาร์สหรัฐต่อดัน ในปี 2553 สาเหตุส่วนหนึ่งมาจากผลผลิตน้ำมันปาล์มของโลกในปี 2554 ที่คาดว่าจะไม่พอบตอบสนองต่อความต้องการใช้ที่เพิ่มขึ้น เพราะปัญหาฝนตกหนักในประเทศผู้ผลิตน้ำมันปาล์มหลัก คือ อินโดนีเซีย และมาเลเซีย

3. ราคาน้ำมันดิบที่อยู่ในระดับสูงกระตุ้นความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพื่อผลิตไบโอดีเซล ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกในปี 2554 สูงขึ้น เนื่องจากมีการเก็งกำไรในตลาดสินค้าโภคภัณฑ์เพิ่มขึ้นหลังเงินดอลลาร์สหรัฐมีแนวโน้มอ่อนค่า ทำให้ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกอยู่ที่ระดับเกือบ 90 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำมันปาล์มเพื่อผลิตไบโอดีเซลมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยสหภาพยุโรป เป็นตลาดนำเข้าน้ำมันปาล์มเพื่อใช้ผลิตไบโอดีเซลที่มีการขยายตัว เนื่องจากมีนโยบายสนับสนุนการใช้ไบโอดีเซลทดแทนน้ำมัน

ปัจจัยต้นทุน

1. นโยบายบังคับใช้ไบโอดีเซล B5 ในประเทศในปี 2554 อาจทำให้อุปทานน้ำมันปาล์มส่วนเกินสำหรับส่งออกลดลง รวมทั้งกระทรวงพลังงานมีแผนจำหน่ายน้ำมันดีเซลเพียงเกรดเดียว คือ ไบโอดีเซล B5 ทำให้คาดว่าความต้องการใช้น้ำมันปาล์มดิบเพื่อผลิตเป็นไบโอดีเซล B100 จะเพิ่มขึ้นเป็น 7 แสนตันจากในปี 2553

2. สถานการณ์เงินบาทที่แข็งค่าขึ้น ลดแรงจูงใจในการส่งออกน้ำมันปาล์ม โดยเงินบาทแข็งค่าขึ้นประมาณร้อยละ 10 ใน เดือนพฤศจิกายน 2553 ส่งผลให้ผู้ประกอบการลดสัดส่วนการส่งออกน้ำมันปาล์มและเน้นการจำหน่ายในประเทศมากขึ้นเนื่องจากรายได้จากการส่งออกลดลง

สถานการณ์ปาล์มน้ำมันของไทยในปี 2561 มีการเปลี่ยนแปลง โดยราคาปาล์มในประเทศปรับลดลงเป็น 3.03 บาทต่อกิโลกรัมในช่วง 4 เดือนแรกปี 2561 ลดลงร้อยละ 40.3 ขณะที่สัปดาห์แรกของเดือนพฤษภาคม 2561 ราคาปรับลดลงมาอยู่ที่ 2.88 บาทต่อกิโลกรัม โดยเป็นผลจากปัจจัยด้านการผลิตและสต็อกน้ำมันปาล์ม ที่อยู่ในระดับสูงทั้งของไทยและมาเลเซีย ซึ่งเป็นผู้ผลิตรายใหญ่ของโลก และปัจจัยด้านการตลาดคืออินเดีย ซึ่งเป็นประเทศผู้นำเข้าน้ำมันปาล์มรายใหญ่ของโลก ปรับขึ้นภาษีนำเข้าน้ำมันปาล์มดิบ (จากร้อยละ 15 เป็นร้อยละ 30 และน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์จากร้อยละ 25 เป็นร้อยละ 40) เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมในประเทศเมื่อช่วงปลายปี 2560 ที่ผ่านมา อีกทั้งการที่สหภาพยุโรปเตรียมออกมาตรการยกเลิกการใช้ น้ำมันปาล์มผลิตเชื้อเพลิงไบโอดีเซลภายในปี 2564 เนื่องจากพิจารณาประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมจากการขยายการปลูกปาล์มของบางประเทศผู้ผลิตและ

ส่งออกรวมถึงการละเมิดสิทธิด้านแรงงาน โดยปัจจัยดังกล่าว ได้เพิ่มแรงกดดันต่อทิศทางราคาปาล์ม น้ำมันมากขึ้น

ประเทศผู้ผลิตน้ำมันปาล์มรายใหญ่ทั้งอินโดนีเซียและมาเลเซีย จะได้รับผลกระทบจากมาตรการนี้โดยตรง เนื่องจากประเทศทั้งสองมีผลผลิตน้ำมันปาล์มรวมกันสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 85.1 ของผลผลิตน้ำมันปาล์มโลก และเป็นประเทศผู้ส่งออกน้ำมันปาล์มรายใหญ่อันดับหนึ่งและสองในตลาดสหภาพยุโรป โดยอินโดนีเซียมีสัดส่วนการส่งออกน้ำมันปาล์มไปยังตลาดสหภาพยุโรป ปี 2560 ร้อยละ 37.5 ของมูลค่าที่สหภาพยุโรปนำเข้า 7,465.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ขณะที่มาเลเซียมีสัดส่วนร้อยละ 16.6 สำหรับประเทศไทยได้รับผลกระทบทางตรงจากมาตรการดังกล่าวในระดับที่น้อยกว่าประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซีย เนื่องจากผลผลิตน้ำมันปาล์มของไทย ส่วนใหญ่ร้อยละ 81 จะถูกใช้ในประเทศ และมีส่งออกเพียงร้อยละ 12 ที่เหลือเก็บเป็นสต็อก ขณะที่สัดส่วนการส่งออกส่วนใหญ่จะเป็นประเทศในแถบเอเชียเป็นหลัก อาทิ อินเดีย ที่มีสัดส่วนส่งออกถึงร้อยละ 78 รองลงมาคือ เมียนมา มาเลเซีย จีน และกัมพูชา ที่มีสัดส่วนการส่งออกรวมกันประมาณร้อยละ 21 แต่อย่างไรก็ตาม ไทยเองก็ย่อมจะหลีกเลี่ยงผลกระทบทางอ้อมได้ยาก เนื่องจากผลกระทบที่มีต่ออินโดนีเซียและมาเลเซีย ซึ่งเป็นผู้ผลิตน้ำมันปาล์มรายใหญ่ของโลก ที่มีผลกระทบต่อทิศทางราคาปาล์ม น้ำมันและน้ำมันปาล์มทั่วโลก รวมทั้งในไทยซึ่งเป็นประเทศผู้ผลิตน้ำมันปาล์มรายใหญ่อันดับสามของโลก

ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมาความต้องการบริโภคน้ำมันปาล์มของโลกขยายตัวค่อนข้างต่ำ เฉลี่ยประมาณร้อยละ 3.5 ต่อปี เนื่องจากผลกระทบต่อสุขภาพ ทำให้มีการรณรงค์ลดการบริโภคน้ำมันปาล์มในภาคอาหารในประเทศต่างๆ โดยเฉพาะประเทศในยุโรปและสหรัฐอเมริกา แต่อย่างไรก็ตามมีหลายประเทศที่หันมาใช้ปาล์มน้ำมันเพื่อบริโภคเพิ่มขึ้นตามภาวะเศรษฐกิจและจำนวนประชากร อาทิ จีน และอินเดีย ประกอบกับทิศทางราคาน้ำมันตลาดโลกที่ปรับเพิ่มขึ้นเป็นปัจจัยสนับสนุนให้การใช้้ำมันปาล์มผลิตไบโอดีเซลและใช้เป็นพลังงานทดแทนของประเทศต่างๆ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทยมีโครงสร้างที่ค่อนข้างเอื้อต่อการจัดการและนโยบายพลังงานทดแทนสนับสนุน ทำให้สามารถบริหารจัดการและควบคุมปริมาณผลผลิตได้ค่อนข้างสมดุลกับความต้องการ ทำให้การพึ่งพาตลาดส่งออกมีน้อย แต่จากการที่ราคาปาล์มน้ำมันในปี 2561 ปรับลดลงอย่างมาก เนื่องจากผลผลิตและสต็อกที่ค่อนข้างสูง และมีความความผันผวนทางด้านราคาปาล์มและผลิตภัณฑ์ใช้น้ำมันปาล์มเป็นวัตถุดิบ รวมถึงผลกระทบต่อปริมาณผลผลิตปาล์มที่ลดลง ถ้าราคาปาล์มตกต่ำอย่างต่อเนื่อง จนเกษตรกรหันไปปลูกพืชชนิดอื่นแทน และผลกระทบจากการแย่งตลาดซึ่งคู่แข่งด้านการผลิตน้ำมันปาล์มของไทย ทั้งอินโดนีเซียและมาเลเซียที่มีศักยภาพการแข่งขันที่สูงจากการผลิตขนาดใหญ่ จนมีต้นทุนการผลิตที่ต่ำกว่า ดังนั้นมาตรการเบื้องต้นที่ต้องเร่งทำ คือ การปรับลดต้นทุน การเพิ่มประสิทธิภาพเครื่องจักร เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันเพื่อให้ทัดเทียมกับคู่แข่งในระยะข้างหน้า เพื่อรับประกันความอยู่รอดและความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจ

ตารางที่ 1.1 การผลิตและบริโภคน้ำมันปาล์มของประเทศสำคัญ (หน่วย: ล้านตัน)

ประเทศ/ปี		2556/57	2557/58	2558/59	2559/60	2560/61
ประเทศ ผู้ผลิต	อินโดนีเซีย	30.5	33	32	34	36
	มาเลเซีย	20.16	19.88	17.7	19	21
	ไทย	2	2.1	1.8	2	2
ประเทศ ผู้บริโภค	อินโดนีเซีย	8.3	9.2	9.1	9.3	9.5
	มาเลเซีย	8.8	7.5	8.9	8.6	9.6
	สหภาพยุโรป	6.6	6.9	6.7	6.4	6.4
	จีน	5.7	5.7	4.8	4.7	4.9

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2559)

จากที่กล่าวมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการวิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศ สปป.ลาวและประเทศจีน กรณีศึกษาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐานของประเทศผู้ร่วมลงทุน 3 ประเทศและอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน

1.2.2 เพื่อศึกษารูปแบบการร่วมลงทุนระหว่าง 3 ประเทศ รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคของการร่วมลงทุน

1.2.3 เพื่อวิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่าง 3 ประเทศในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน

1.2.4 เพื่อเสนอแนะการเพิ่มโอกาส การเพิ่มความเป็นไปได้ และแนวทางการปรับตัวของผู้ประกอบการ เพื่อเพิ่มการลงทุนระหว่างไทยกับ สปป.ลาว

1.3 ขอบเขตของงานวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิเคราะห์เชิงปริมาณเพื่อวิเคราะห์ โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศ สปป.ลาว และประเทศจีน กรณีศึกษาอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน รวมทั้งใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) ที่เกี่ยวข้อง

สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพจะใช้การรวบรวมและวิเคราะห์จากเอกสารและข้อมูลทางสถิติ รวมทั้งเอกสาร สิ่งพิมพ์ รายงานผลการดำเนินการ รายงานผลการศึกษา วารสาร สิ่งพิมพ์ รายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และเว็บไซต์ด้วย เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐานและรูปแบบการร่วมลงทุน

ของประเทศไทยกับประเทศ สปป.ลาว และประเทศจีน พร้อมใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) เพื่อวิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศ สปป.ลาว และประเทศจีน ประกอบด้วย เกษตรผู้ประกอบการโรงหีบน้ำมันดิบ เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักพาณิชย์จังหวัดหนองคาย ด้านศุลกากรหนองคาย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน รวมทั้งอัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายพาณิชย์) นครหลวงเวียงจันทน์ และผู้บริหารบริษัท Laos Agro Tech จำกัด และในส่วนการวิเคราะห์เชิงปริมาณจะใช้การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการเมื่อมีการร่วมทุน กรณีศึกษาการร่วมทุนอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันระหว่างประเทศไทย และ สปป.ลาว

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.4.1 ทราบรูปแบบการร่วมลงทุนในปัจจุบันของทั้ง 3 ประเทศ
- 1.4.2 ทราบปัญหาและอุปสรรคของการร่วมลงทุนระหว่าง 3 ประเทศ
- 1.4.3 ทราบผลการประเมินและวิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ของการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศ สปป.ลาว และประเทศจีน ในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน
- 1.4.4 เสนอแนะนโยบายกับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมการค้าภายใน กรมส่งเสริมการส่งออก กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม กรมศุลกากร ผู้ประกอบการโรงหีบน้ำมัน ผู้ประกอบการโรงสกัดน้ำมัน และเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน
- 1.4.5 เสนอแนะแนวทางการปรับตัวของผู้ประกอบการที่สนใจร่วมลงทุนระหว่าง 3 ประเทศ

1.5 นิยามศัพท์

- 1.5.1 อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน หมายถึง อุตสาหกรรมที่ดำเนินการผลิตหรือหีบ หรือสกัดน้ำมันปาล์มดิบ (Crude Palm Oil; CPO)
- 1.5.2 การร่วมลงทุน หมายถึง มีผู้ลงทุน 2 ประเทศขึ้นไป มาลงทุนจัดตั้งและดำเนินธุรกิจในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันครบทุกกระบวนการประกอบด้วยการเพาะปลูก และการผลิตน้ำมันดิบ (Crude Palm Oil; CPO) เท่านั้น

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาโอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทยกับ สปป.ลาว และ ประเทศจีน ได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการ ศึกษาวิจัย ดังนี้

2.1 แนวคิดการค้าเสรี (Free Trade)

การดำเนินนโยบายการค้าเสรี (Free Trade) ภายใต้แนวคิดการวิเคราะห์ทฤษฎีการค้าระหว่าง ประเทศ นักเศรษฐศาสตร์สำนักคลาสสิกสนับสนุนการค้าเสรีว่าเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นการเจริญเติบโต และพัฒนาการทางเศรษฐกิจ เนื่องจากประเทศต่างๆ จะสามารถผลิตสินค้าที่มีความได้เปรียบโดย เปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดย การดำเนินนโยบายการค้าเสรีนั้นหมายถึง ประเทศต่างๆ ที่มีการค้าขายสินค้าและบริการระหว่างกัน จะต้องไม่มีการเก็บภาษีและไม่ขัดกีดกันทางการค้าอื่นที่ไม่ใช่ภาษีด้วย ทำให้ราคาสินค้าและบริการ ซื้อขายกันมีราคาถูกลง ซึ่งส่งผลให้การค้าระหว่างประเทศขยายตัว มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น (Employment) และเกิดความชำนาญ (Specialization) ในการผลิต ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลง

2.2 ทฤษฎีผสมผสาน (Eclectic Theory)

John Dunning (1973) (อ้างจาก สุวินัย ภรณวลัย, 2540) ได้ทำการสังเคราะห์ทฤษฎีต่างๆ ที่ เกี่ยวกับการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศหรือการลงทุนข้ามพรมแดน โดยอธิบายเหตุผลว่า ทำไม บริษัทจึงเลือกเคลื่อนย้ายทรัพยากรเพื่อไปลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ โดยเรียกว่า “ทฤษฎีผสมผสาน (Eclectic Theory)” โดยมีข้อสมมติฐาน 3 ข้อ ซึ่งหากบริษัทบรรลุเงื่อนไข 3 ข้อนี้ บริษัทจะตัดสินใจ ลงทุนโดยตรงในต่างประเทศเกิดขึ้น ทั้งนี้สมมติฐานดังกล่าว ได้แก่

1) ความได้เปรียบจากการเป็นเจ้าของ (Ownership Advantages: O) หมายถึง ความได้เปรียบ เฉพาะตัวของบริษัทในการครอบครองสินทรัพย์บางอย่างที่สามารถสร้างความได้เปรียบให้แก่ธุรกิจได้ ซึ่งสินทรัพย์โดยส่วนใหญ่มักจะเป็นสินทรัพย์ที่ไม่สามารถจับต้องได้ เช่น การมีเทคโนโลยีเฉพาะตัว การประหยัดต่อขนาด ลิขสิทธิ์ เอกลักษณ์ของสินค้า ความมีชื่อเสียงของตราสินค้า หรือความ ได้เปรียบอันเกิดจากอำนาจผูกขาด ซึ่งข้อได้เปรียบนี้จะสามารถช่วยชดเชยการเสียเปรียบต่อธุรกิจ คู่แข่งท้องถิ่นเดิมได้

2) ความได้เปรียบจากสถานที่ตั้ง (Location Advantages: L) หมายถึง ความได้เปรียบอันเกิด จากการเปรียบเทียบผลประโยชน์จากแหล่งที่ตั้งระหว่างการลงทุนในประเทศตนเองและประเทศ

ที่ต้องการเข้าไปลงทุน เช่น ความได้เปรียบด้านค่าใช้จ่ายด้านการขนส่ง ต้นทุนการผลิต คุณภาพทรัพยากรหรือปัจจัยการผลิต ตลาดรองรับสินค้า ความชำนาญแรงงาน นโยบายการลงทุนที่เอื้อต่อการผลิตและช่วยป้องกันคู่แข่งอื่นได้ กฎหมายการลงทุน และยักรวมถึงวัฒนธรรมและสังคมอีกด้วย

3) ความได้เปรียบจากภายในบริษัทเอง (Internalization Advantage: I) คือ ความได้เปรียบเนื่องมาจากการพัฒนาหรือสร้างข้อมูลชุดใหม่ขึ้นมาจากภายในบริษัทเอง เช่น การวิจัยและพัฒนา การควบคุมทักษะฝีมือของทุนมนุษย์ ความคล่องตัว การขยายสาขาภายใต้บริษัท การทำตลาดและความรู้เฉพาะองค์กร ทำให้ธุรกิจสามารถรักษาความได้เปรียบที่เกิดขึ้นภายในธุรกิจนั้นๆ ได้ และยังสามารถใช้กลยุทธ์ในการกำหนดราคาขายที่แตกต่างกันได้

โดยจากทั้ง 3 เงื่อนไขดังกล่าว สามารถใช้เพื่อพิจารณาการเคลื่อนย้ายและการลงทุนระหว่างประเทศได้ว่า ควรมีการขายสิทธิบัตร การผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก หรือการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 ทฤษฎี “ผสมผสาน” ของการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ

	ความได้เปรียบ		
	จากการเป็นเจ้าของ	จากการทำให้เป็นภายใน	จากทำเลในต่างประเทศ
การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ	ใช่	ใช่	ใช่
การส่งออก	ใช่	ใช่	ไม่ใช่
การขายสิทธิบัตร	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ใช่

ที่มา: สุวินัย ภรณวลัย (2540)

จากตารางที่ 2.1 เห็นได้ว่า บริษัทควรขายสิทธิบัตร เมื่อมีความได้เปรียบจากความเป็นเจ้าของเพียงเงื่อนไขเดียว กล่าวคือ ได้ประโยชน์จากสิทธิบัตร เอกลักษณ์ของสินค้า ตราสินค้าหรือชื่อเสียงเท่านั้น แต่ไม่มีความได้เปรียบอันเกิดจากแหล่งที่ตั้งและการทำให้เป็นภายใน ในขณะเดียวกันบริษัทสามารถผลิตสินค้าในประเทศตนเพื่อส่งออกขายได้ เมื่อมีความได้เปรียบจากการเป็นเจ้าของและการทำให้เป็นภายใน กล่าวคือ มีการวิจัยและพัฒนา การควบคุมทักษะฝีมือแรงงาน การทำตลาดในต่างประเทศและความรู้เฉพาะองค์กร แต่ไม่มีความได้เปรียบในแหล่งที่ตั้ง ซึ่งไม่ได้ช่วยลดต้นทุนการผลิตหรือการขนส่ง แต่หากบริษัทมีความได้เปรียบทั้ง 3 เงื่อนไข ได้แก่ ความได้เปรียบจากการเป็นเจ้าของ ความได้เปรียบจากการทำให้เป็นภายในและความได้เปรียบจากแหล่งที่ตั้ง บริษัทสามารถเคลื่อนย้ายทรัพยากรเพื่อไปลงทุนยังต่างประเทศได้ ซึ่งจะได้รับประโยชน์มากกว่าการขายสิทธิบัตรและการผลิตสินค้าส่งออก

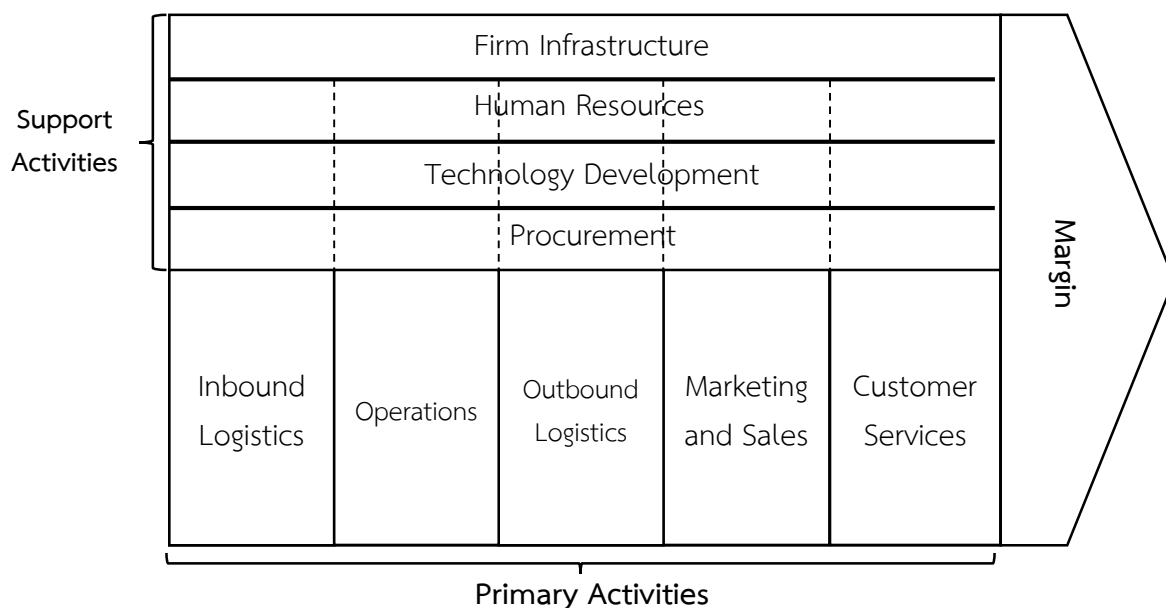
ดังนั้น จากทฤษฎีผสมผสานนี้ สามารถใช้แนวทางในการพิจารณาเลือกรูปแบบในการลงทุนระหว่างประเทศได้ กล่าวคือ เมื่อมีพิจารณาปัจจัยต่างๆ บริษัทควรตัดสินใจในการเลือกรูปแบบในการลงทุนอย่างไร โดยใช้แนวทางจากความได้เปรียบ 3 ประการข้างต้น

2.3 ทฤษฎีห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain Theory)

Michael E. Porter (1985) (อ้างอิงจากเปรมจิต สัตนันท์, 2559) ได้เสนอแบบจำลองที่มุ่งเน้นความสำคัญกับกิจกรรมในหน่วยธุรกิจ ตั้งแต่การจัดหาแหล่งวัตถุดิบ การแปรรูป ตลอดจนถึงกระบวนการส่งมอบสินค้าและบริการให้กับลูกค้า และนำมาวิเคราะห์มูลค่าเพิ่มที่เกิดขึ้นในแต่ละขั้นตอนหรือกิจกรรม โดยให้ความสำคัญในกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กันและเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าได้ เกิดเป็นห่วงโซ่คุณค่า เพื่อนำไปเชื่อมโยงกับคู่ค้าในห่วงโซ่อุปทาน โดยหากสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมที่เกิดขึ้นทั้งภายในและภายนอกองค์กร ก็จะมีผลต่อศักยภาพในการแข่งขัน (Competitive Position)

यरररย ศรีสม (2553) ได้ให้ความหมายว่า ห่วงโซ่คุณค่า หมายถึง กิจกรรมที่มีความสัมพันธ์และเชื่อมโยงกัน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับปัจจัยการผลิต โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการนำวัตถุดิบป้อนเข้าสู่กระบวนการผลิต กระบวนการจัดจำหน่าย กระบวนการจัดส่งสินค้าสู่ผู้บริโภค และกระบวนการบริการหลังการขาย การสร้างคุณค่าให้กับสินค้าหรือบริการนั้น อาจจะเป็นการกระทำโดยบริษัทเดียวหรือหลายบริษัท ด้วยการแบ่งขอบเขตของกิจกรรมแล้วส่งต่อคุณค่าในแต่ละช่วงต่อเนื่องกันไป

จากข้างต้นสามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่า ห่วงโซ่คุณค่า หมายถึง การศึกษากระบวนการดำเนินการที่เกิดขึ้นในแต่ละกิจกรรมที่สัมพันธ์กันและสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าได้ โดยพิจารณาว่ากระบวนการใดบ้างที่มีความสำคัญจากต้นน้ำถึงปลายน้ำ และกำหนดผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการรับผิดชอบแต่ละกระบวนการ โดยแยกบทบาทและหน้าที่ให้ชัดเจน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกัน ซึ่งสามารถนำเสนอความเชื่อมโยงของกิจกรรมภายในห่วงโซ่คุณค่า ดังรูป 2.1

รูปที่ 2.1 แผนภาพห่วงโซ่คุณค่า

ที่มา: เปรมจิต สัตนันท์ (2559)

กิจกรรมภายในห่วงโซ่คุณค่าขององค์กรประกอบด้วย 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมหลัก (Primary Activities) และกิจกรรมสนับสนุน (Support Activities) โดยมีรายละเอียด ดังนี้ (เปรมจิต สัตนันท์, 2559)

1. กิจกรรมหลัก (Primary Activities) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าและบริการ การตลาด และการขนส่งสินค้าหรือบริการไปสู่ผู้บริโภค ประกอบด้วยกิจกรรมย่อย 5 กิจกรรม ได้แก่

1.1 การจัดหาวัตถุดิบ (Inbound Logistics) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลำเลียง การขนส่ง การตรวจรับ การเก็บรักษา การแจกจ่ายวัตถุดิบเข้าสู่กระบวนการผลิตและระบบคลังสินค้า เป็นต้น

1.2 การผลิต (Operations) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการแปรรูปวัตถุดิบให้เป็นสินค้าหรือบริการ ได้แก่ กิจกรรมงานที่เกี่ยวข้องกับเครื่องจักร การประกอบชิ้นส่วนต่าง ๆ เป็นสินค้า การบรรจุภัณฑ์ การบำรุงรักษาเครื่องจักรและอุปกรณ์ การทดสอบสินค้า และการควบคุมคุณภาพ เป็นต้น

1.3 การกระจายสินค้า (Outbound Logistics) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรวบรวมจัดจำหน่ายสินค้าให้พร้อมที่จะกระจายตัวไปสู่ลูกค้า ได้แก่ กิจกรรมการเก็บรักษาไว้ในคลังสินค้า การลำเลียงสินค้าไปส่งลูกค้า ดำเนินการส่งมอบสินค้า ดำเนินการตามใบสั่งซื้อ

1.4 การตลาดและการขาย (Marketing and Sales) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการชักจูงให้ลูกค้าซื้อสินค้าและบริการ ได้แก่ กิจกรรมการโฆษณา การจัดกิจกรรม การส่งเสริมการขาย การจัดทีมพนักงานขาย การกำหนดราคา และการเลือกช่องทางการจัดจำหน่าย เป็นต้น

1.5 การบริการ (Customer Services) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการเพื่อเพิ่มคุณค่าหรือบำรุงรักษาสินค้า รวมทั้งบริการหลังการขาย เช่น การติดตั้ง การซ่อมแซม การฝึกอบรม เป็นต้น

2. กิจกรรมสนับสนุน (Support Activities) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกิจกรรมหลักให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมย่อย 4 กิจกรรม ได้แก่

2.1 โครงสร้างพื้นฐานขององค์กร (Firm Infrastructure) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานทั่วไปในองค์กร โครงสร้างขององค์กร การวางแผน การจัดทำระบบงานต่าง ๆ เช่น การควบคุมคุณภาพ ระบบบัญชีและการเงิน เป็นต้น

2.2 การบริหารทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารทรัพยากรบุคคล ได้แก่ การสรรหา การคัดเลือก การฝึกอบรมและพัฒนา การยกระดับความรู้และทักษะ การเลื่อนตำแหน่ง การกำหนดระบบการให้รางวัลที่เหมาะสม เพื่อจูงใจในการทำงาน การสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดีเพื่อสร้างความพึงพอใจในงานแก่พนักงาน เป็นต้น

2.3 การพัฒนาเทคโนโลยี (Technology Development) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเพิ่มคุณค่าให้กับสินค้าและบริการ เช่น การวิจัยและพัฒนา การออกแบบผลิตภัณฑ์ การแสวงหาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เป็นต้น

2.4 การจัดหา (Procurement) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาปัจจัยการผลิต เช่น วัตถุดิบ เครื่องจักรและอุปกรณ์ วัสดุสิ้นเปลือง เพื่อมาใช้ในการกระบวนการผลิตสินค้าและบริการ ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ส่งมอบหรือซัพพลายเออร์

นอกจากกิจกรรมสนับสนุนจะทำหน้าที่สนับสนุนกิจกรรมหลักแล้ว กิจกรรมสนับสนุนยังจะต้องทำหน้าที่สนับสนุนซึ่งกันและกันอีกด้วย และหากมีการนำระบบสารสนเทศ เข้ามาเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของห่วงโซ่คุณค่า ในส่วนของการพัฒนาเทคโนโลยีทั้งการวางแผน การดำเนินงาน การตัดสินใจและการควบคุม จะต้องทำหน้าที่สนับสนุนเชื่อมต่อกิจกรรมในทุกองค์ประกอบของห่วงโซ่คุณค่า เพื่อสร้างความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันให้กับองค์กร ดังนั้นการมองภาพรวมขององค์กร และเชื่อมโยงความสัมพันธ์อย่างชัดเจน จะทำให้เห็นส่วนต่างระหว่างรายได้และต้นทุน กล่าวคือ ทราบถึงผลกำไร (Profit Margin) ที่เกิดจากการดำเนินงานขององค์กรแต่ละกิจกรรม ทำให้สามารถเพิ่มมูลค่าและสิ่งมอบสินค้าและบริการที่สอดคล้องกับความต้องการของลูกค้าได้ ตั้งแต่ขั้นแรกของการประกอบธุรกิจ เช่น การเลือกผู้ขาย การเลือกซื้อวัตถุดิบ สินค้าหรือกระบวนการผลิต ตลอดจน

เมื่อสินค้าถึงมือลูกค้าและการบริการหลังการขาย ซึ่งจะทำให้กระบวนการทุกขั้นตอนของกิจการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อให้กิจการได้รับประโยชน์สูงสุด

2.4 การวิเคราะห์โครงการด้านการเงิน

การวิเคราะห์โครงการด้านการเงิน เป็นหนึ่งเครื่องมือที่สามารถใช้ในการวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจได้ว่า ควรมีการลงทุนในโครงการที่กำลังพิจารณาหรือไม่ โดยการวิจัยครั้งนี้ได้ใช้การวิเคราะห์โครงการด้านการเงิน ซึ่งแบ่งเกณฑ์การตัดสินใจเป็นกรณีไม่มีการปรับค่าเวลา และกรณีที่มีการปรับค่าเวลา

2.4.1 เกณฑ์การตัดสินใจลงทุน กรณีไม่มีการปรับค่าเวลา

เกณฑ์การตัดสินใจลงทุนกรณีไม่มีการปรับค่าเวลาเป็นการสมมติฐานว่า มูลค่าของเงินในอนาคต (Future Value) เท่ากับมูลค่าของเงินในปัจจุบัน (Present Value) (ประสิทธิ์ ตั้งยั้งศิริ, 2542)

2.4.1.1 ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period: PB)

การตัดสินใจลงทุนในแต่ละกิจการ ระยะเวลาคืนทุนเป็นปัจจัยหนึ่งที่นักลงทุนใช้พิจารณาเพื่อการลงทุน เนื่องจากการหมุนเวียนเงินทุนมีผลต่อสภาพคล่องของโครงการ ส่วนใหญ่นักลงทุนจะเลือกตัดสินใจลงทุนในโครงการที่ให้ระยะเวลาคืนทุนได้เร็วที่สุด เพราะมีความเสี่ยงน้อย โดยมีวิธีการคำนวณ ดังนี้

$$\text{ระยะเวลาคืนทุน} = \frac{\text{เงินลงทุนเริ่มโครงการ}}{\text{ผลตอบแทนสุทธิเฉลี่ยต่อ}}$$

เกณฑ์ในการตัดสินใจโดยใช้ระยะเวลาคืนทุน เพื่อใช้ในการเลือกโครงการลงทุน จะพิจารณาโดยเลือกโครงการที่ให้ระยะเวลาคืนทุนเร็วที่สุดเป็นอันดับแรก ซึ่งการวิเคราะห์ด้วยระยะเวลาคืนทุนมีข้อดี คือ 1) คำนวณง่ายและทราบถึงสภาพคล่องของโครงการ 2) ใช้วัดความเสี่ยงด้านการลงทุนได้ ส่วนข้อเสียในการวิเคราะห์ คือ 1) ไม่คำนึงถึงมูลค่าของเงินที่เปลี่ยนไปตามเวลา และ 2) ไม่ได้มีการพิจารณาผลตอบแทนที่เกิดขึ้นหลังจากนั้น

2.4.2 เกณฑ์การตัดสินใจลงทุน กรณีมีการปรับค่าเวลา

เกณฑ์การตัดสินใจลงทุนกรณีมีการปรับค่าเวลา เป็นการคำนวณหาต้นทุนและผลตอบแทนของโครงการที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่แตกต่างกัน เนื่องจากมูลค่าของเงินในอนาคตจะไม่เท่ากับมูลค่าของเงินในปัจจุบันเสมอ จึงจำเป็นต้องมีการปรับมูลค่าให้อยู่ในรูปปัจจุบันเสียก่อน โดยใช้แนวคิดในเรื่องอัตราคิดลด (Discount Rate) ซึ่งการวิเคราะห์การลงทุนของโครงการมีวิธีที่นิยมใช้ ดังนี้

2.4.2.1 มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV)

มูลค่าของเงินในแต่ละช่วงเวลาจะมีค่าแตกต่างกัน เนื่องมาจากตัวแปรต่างๆ ทางเศรษฐกิจ เช่น อัตราเงินเฟ้อ ทำให้ต้นทุนและผลตอบแทนของโครงการที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลามีความแตกต่างกันด้วย ดังนั้นในการวิเคราะห์การลงทุนของโครงการจึงต้องปรับมูลค่าต้นทุนและผลตอบแทนให้อยู่ในรูปของมูลค่าปัจจุบันทั้งหมด โดยมูลค่าปัจจุบันสุทธิของโครงการจะเท่ากับผลรวมของมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิ (กระแสเงินสด) ตลอดอายุโครงการ กับมูลค่าปัจจุบันของเงินลงทุน ดังสมการ

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{B_t}{(1+r)^t} - \sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+r)^t} \quad (2.1)$$

$$\text{หรือ} \quad NPV = \sum_{t=1}^n \frac{(B_t - C_t)}{(1+r)^t} \quad (2.2)$$

เมื่อ NPV คือ มูลค่าปัจจุบันสุทธิ
 r คือ อัตราคิดลด
 B_t คือ ผลตอบแทนของโครงการปีที่ t
 C_t คือ เงินลงทุนหรือค่าใช้จ่ายของโครงการปีที่ t
 t คือ โครงการปีที่ t

เกณฑ์ในการตัดสินใจโดยใช้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ เพื่อใช้ในการเลือกโครงการลงทุน จะพิจารณาจากมูลค่าปัจจุบันสุทธิที่คำนวณได้ ดังนี้

1) มูลค่าปัจจุบันสุทธิเป็นบวก ($NPV > 0$) แสดงว่ามูลค่าของผลตอบแทนสุทธิเมื่อคิดเป็นมูลค่าปัจจุบันแล้วมีกระแสเงินสดรับมากกว่าเงินสดจ่าย ทำให้อัตราผลตอบแทนที่ได้รับสูงกว่าที่กำหนดไว้ จึงเป็นโครงการที่น่าลงทุน นอกจากนี้หากต้องมีการตัดสินใจเลือกโครงการที่ให้มูลค่าปัจจุบันเป็นบวกมากกว่า 2 โครงการขึ้นไป โครงการที่มีความเหมาะสมแก่การลงทุนเป็นอันดับแรก คือ โครงการที่ให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิสูงสุด

2) มูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับศูนย์ ($NPV = 0$) แสดงว่ามูลค่าของผลตอบแทนสุทธิเมื่อคิดเป็นมูลค่าปัจจุบันแล้วมีกระแสเงินสดรับเท่ากับเงินสดจ่าย ดังนั้นโครงการดังกล่าวจึงเป็นโครงการที่ไม่น่าลงทุนนัก เนื่องจากโครงการไม่มีผลตอบแทน แต่ก็ไม่มีการขาดทุนเช่นกัน

3) มูลค่าปัจจุบันสุทธิเป็นลบ ($NPV < 0$) แสดงว่ามูลค่าของผลตอบแทนสุทธิเมื่อคิดเป็นมูลค่าปัจจุบันแล้วมีกระแสเงินสดรับน้อยกว่าเงินสดจ่าย ดังนั้นโครงการดังกล่าวจึงเป็นโครงการที่ไม่น่าลงทุน เนื่องจากเกิดการขาดทุนจากการลงทุนในโครงการ

ทั้งนี้ การวิเคราะห์ด้วยมูลค่าปัจจุบันสุทธิมีข้อดี คือ 1) มีการปรับมูลค่าของกระแสเงินสดรับสุทธิที่จะได้รับจากอนาคตให้อยู่ในรูปของมูลค่ากระแสเงินสดรับสุทธิปัจจุบัน 2) ค่าที่คำนวณได้อยู่ในรูปมูลค่าของหน่วยเงิน ทำให้สามารถเปรียบเทียบกระแสเงินสดแต่ละโครงการอย่างเห็นได้ชัด ส่วนข้อเสียในการวิเคราะห์ด้วยวิธีนี้ คือ 1) การคำนวณใช้อัตราคิดลดเป็นค่าคงที่ตลอดอายุโครงการ ซึ่งในความเป็นจริงอัตราคิดลดสามารถเปลี่ยนแปลงได้เมื่อเวลาผ่านไป และ 2) กระแสเงินสดสุทธิที่ได้รับในแต่ละช่วงเวลา ถูกสมมติให้ถูกนำไปลงทุนต่อเนื่องในตลอดอายุโครงการ ซึ่งไม่สะท้อนความเป็นจริง

2.4.2.2 อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit Cost Ratio: B/C Ratio)

อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน คือ อัตราส่วนระหว่างผลรวมของผลตอบแทนจากการดำเนินงานตลอดอายุโครงการ และผลรวมของต้นทุนจากการดำเนินงานตลอดอายุโครงการซึ่งถูกปรับด้วยอัตราคิดลด (Discount Rate) แล้ว มาหาอัตราส่วนกัน ดังสมการ

$$B/C = \frac{\sum_{t=1}^n \frac{B_t}{(1+r)^t}}{\sum_{t=1}^n \frac{C_t}{(1+r)^t}} \quad (2.3)$$

เมื่อ	B/C	คือ อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน
	r	คือ อัตราคิดลด
	B_t	คือ ผลตอบแทนของโครงการปีที่ t
	C_t	คือ เงินลงทุนหรือค่าใช้จ่ายของโครงการปีที่ t
	t	คือ โครงการปีที่ t

เกณฑ์ในการตัดสินใจโดยใช้อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน เพื่อใช้ในการเลือกโครงการลงทุน จะพิจารณาจากอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนที่คำนวณได้ต้องมากกว่า 1 ($B/C \text{ Ratio} > 1$) แสดงว่า อัตราผลตอบแทนที่ได้รับจากการดำเนินงานตลอดอายุโครงการมากกว่าต้นทุน จึงเป็นโครงการที่น่าลงทุน นอกจากนี้หากต้องมีการตัดสินใจเลือกโครงการที่มากกว่า 2 โครงการขึ้นไป โครงการที่มีความเหมาะสมแก่การลงทุนเป็นอันดับแรก คือ โครงการที่ให้อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนสูงสุด โดยเกณฑ์การวิเคราะห์ด้วยอัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุนมีข้อดี คือ 1) บอกได้ว่าอัตราส่วนผลตอบแทนต่อทุนได้ 2) จัดลำดับความคุ้มค่าของโครงการได้อย่างชัดเจน ในโครงการขนาดเดียวกันหรืองบประมาณจำกัดเท่ากัน ส่วนข้อเสียในการวิเคราะห์ด้วยวิธีนี้ คือ 1) เนื่องจากค่า $B/C \text{ Ratio}$ ผันแปรตามอัตราคิดลด กล่าวคือ อัตราคิดลดยิ่งสูง ค่า $B/C \text{ Ratio}$ จะยิ่งต่ำ และผลจากการ

คำนวณมักกำหนดให้อัตราคิดลดคงที่ตลอดอายุโครงการ ซึ่งไม่ได้สะท้อนความเป็นจริงนัก จึงจำเป็นต้องเลือกอัตราคิดลดที่เหมาะสมในการคำนวณ

2.4.2.3 อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (Internal Rate of Return: IRR)

อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน คือ การคำนวณหาอัตราคิดลด (Discount Rate) ที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV) เท่ากับศูนย์ กล่าวคือ เป็นอัตราคิดลดที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนเท่ากับมูลค่าปัจจุบันของต้นทุน โดยการแทนค่าอัตราคิดลด (r) ซึ่งสามารถคำนวณได้ ดังสมการ

$$NPV = \sum_{t=1}^n \frac{(B_t - C_t)}{(1+r)^t} = 0 \quad (2.4)$$

ทั้งนี้จากสมการข้างต้น การคำนวณเพื่อหา NPV ให้ได้เท่ากับศูนย์นั้น ต้องสุ่มแทนค่าอัตราคิดลดที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันสุทธิเท่ากับศูนย์ ทำให้เสียเวลาในการคำนวณ ในทางปฏิบัติ จึงต้องอาศัยหลักการลองผิดลองถูก (Interpolation) โดยใช้สมการ ดังนี้

$$IRR = r_l + (r_h - r_l) \times \left(\frac{NPV_{r_l}}{NPV_{r_l} - NPV_{r_h}} \right) \quad (2.5)$$

เมื่อ IRR คือ อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน

r_l คือ อัตราคิดลดตัวต่ำ

r_h คือ อัตราคิดลดตัวสูง

NPV_{r_l} คือ มูลค่าปัจจุบันสุทธิจากอัตราคิดลดตัวต่ำ

NPV_{r_h} คือ มูลค่าปัจจุบันสุทธิจากอัตราคิดลดตัวสูง

เกณฑ์ในการตัดสินใจโดยใช้อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน เพื่อใช้ในการเลือกโครงการลงทุน จะพิจารณาจากอัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุนที่คำนวณได้ต้องมากกว่าอัตราคิดลดที่ใช้ในการคำนวณ ($IRR > r$) หมายถึง อัตราผลตอบแทนที่ได้รับจากการดำเนินงานตลอดอายุโครงการมากกว่าอัตราดอกเบี้ยกู้ยืม (อัตราคิดลด) จึงเป็นโครงการที่น่าลงทุน นอกจากนี้หากต้องมีการตัดสินใจเลือกโครงการที่มากกว่า 2 โครงการขึ้นไป โครงการที่มีความเหมาะสมแก่การลงทุนเป็นอันดับแรก คือ โครงการที่ให้อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุนมากที่สุด โดยการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุนมีข้อดี คือ 1) คำนวณมูลค่าของเงินที่เปลี่ยนแปลงตามเวลา 2) เป็น

การคำนวณหาอัตราผลตอบแทนที่ได้จากโครงการเพื่อการตัดสินใจลงทุน ไม่ได้พิจารณาผลตอบแทนที่คาดหวัง ซึ่งมักจะคำนวณในอัตราอัตราคงที่ ส่วนข้อเสียในการวิเคราะห์ด้วยวิธีนี้ คือ 1) กระแสเงินสดสุทธิที่ได้รับในแต่ละช่วงเวลา ถูกสมมติให้ถูกนำไปลงทุนต่อเนื่องในตลอดอายุโครงการ ซึ่งไม่สะท้อนความเป็นจริง และ 2) อัตราคิดลดที่คำนวณได้ซึ่งทำให้ NPV เท่ากับศูนย์อาจมีมากกว่า 1 ค่า เช่น กรณีของการลงทุนเพิ่มเติมระหว่างดำเนินการ อาจจะทำให้ไม่ทราบว่าอัตราคิดลดตัวใดเป็นอัตราคิดลดจากการลงทุนในโครงการที่แท้จริง

2.5 ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถนำเสนอผลการศึกษาได้เป็น 4 ส่วนคือ ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ รูปแบบการร่วมลงทุน งานวิจัยเกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน และห่วงโซ่คุณค่าอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน ดังนี้

2.5.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ

การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการด้านการเงินเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ ตามการศึกษาของ ศศินันท์ จิระฉัตรพัฒน์ (2554) ศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการลงทุนในธุรกิจจัดจำหน่ายเครื่องปรับอากาศในเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร การศึกษาของ ศิริกุล ลีวัชรวิชัยเจริญ (2554) ศึกษาความเป็นไปได้ของการลงทุนปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี การศึกษาของเกษสุตา นครศิลป์ (2556) ศึกษาการศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนทำธุรกิจร้านขายยาในชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท และการศึกษาของ วรทยา เหย้าสุวรรณ และคณะ (2560) ศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยพิจารณาจากผลตอบแทนและความเสี่ยง ได้แก่ ระยะเวลาคืนทุน มูลค่าปัจจุบัน อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน อัตราผลตอบแทนภายในโครงการ การวิเคราะห์ความไว ดัชนีความสามารถในการทำกำไร และการทดสอบค่าความแปรเปลี่ยน

นอกจากการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการด้านการเงินแล้ว พบว่าการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการด้านเทคนิคและด้านการตลาดเป็นเครื่องมือหนึ่งที่สำคัญในการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ โดยการศึกษาของ วรทยา เหย้าสุวรรณ และคณะ (2560) ศึกษาความเป็นไปได้ด้านตลาดและด้านเทคนิคของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ร่วมด้วย เพื่อประกอบการตัดสินใจในการลงทุน

2.5.2 รูปแบบการลงทุนของต่างประเทศ

ธุรกิจตามสัญญา วิสาหกิจผสม วิสาหกิจต่างประเทศลงทุนร้อยละเป็นรูปแบบหลักของการลงทุนของต่างประเทศจากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตามการศึกษาของโสภภาพร สุริยะวงศ์ (2552) ได้ศึกษาการดำเนินการกิจการร่วมค้า (Joint Ventures) ของนักลงทุนไทยใน สปป.ลาว

: บทวิเคราะห์ทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมการลงทุนข้ามชาติใน สปป.ลาว พบว่า ตามกฎหมายการลงทุน สอดคล้องกับมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2560) เสนอรูปแบบการลงทุนใน สปป.ลาว ว่ารูปแบบการลงทุนอาจเป็นการลงทุนเองทั้งหมด หรือร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่น ที่มีความรู้ความเข้าใจพื้นที่เป็นอย่างดี และมีสายสัมพันธ์ที่ดีกับผู้มีอิทธิพลในพื้นที่หรือรัฐบาล ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกในการติดต่อกับภาครัฐ (เช่น การจัดตั้งธุรกิจ และการจ่ายภาษีต่างๆ) ตลอดจน ช่วยแก้ไขปัญหาคอขวดที่อาจเกิดขึ้นกับชาวบ้านในพื้นที่ ทั้งนี้ นักลงทุนทั้งที่เข้าไปลงทุนถือหุ้นเองทั้งหมด หรือร่วมทุนกับนักลงทุนท้องถิ่น จำเป็นต้องดำเนินธุรกิจ โดยเป็นมิตรกับแรงงาน ชุมชน และราชการ เช่น การสร้างผลประโยชน์ร่วมกับชาวบ้านในพื้นที่ โดยการรับซื้อผลผลิตในราคาที่เหมาะสม ซึ่งทำให้ชาวบ้านมีรายได้ที่สูงขึ้น หากมีปัญหาเกิดขึ้น ชาวบ้านในพื้นที่ซึ่งมีผลประโยชน์ร่วมกับธุรกิจ จะช่วยติดตาม และดูแลผลประโยชน์ของบริษัท

นอกจากรูปแบบการค้าดังกล่าวแล้ว จะมีการค้าในรูปแบบของสัมปทาน เป็นกิจการที่เกี่ยวข้องกับการสัมปทานสิทธิของรัฐบาลซึ่งจะมีสัญญากับรัฐบาลตามประเภทกิจการ ได้แก่ กิจการสัมปทานทั่วไป กิจการสัมปทานบ่อเหมืองแร่ทั่วไป และกิจการสัมปทานทรัพยากรพลังงาน

2.5.3 งานวิจัยเกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลผลิตปาล์มน้ำมัน ต้นทุนการผลิตปาล์มน้ำมัน ราคาของปาล์มน้ำมัน และผลตอบแทนของการลงทุนในสวนปาล์มในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ผลผลิตของปาล์มน้ำมันในจังหวัดบึงกาฬ กาฬสินธุ์ เลย อุดรธานี และนครพนมมีความแตกต่างกัน ตามการศึกษาของพสุ สกลอารีวัฒนาและกาญจนา ทองนะ (2557) ศึกษาและวิเคราะห์การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรจังหวัดบึงกาฬ พบว่า เกษตรกรเริ่มเก็บเกี่ยวทะลายปาล์มครั้งแรกหลังปลูก 4 ปี ส่วนใหญ่เก็บเกี่ยวทะลายปาล์มน้ำมันทุก 15 วัน ผลผลิตที่เกษตรกรเก็บเกี่ยวได้เฉลี่ยสูงสุด 1,894 กิโลกรัม ต่ำสุดเฉลี่ย 492 กิโลกรัม การศึกษาของนิมิตร วงศ์สุวรรณ, สุพัตรา ชาววงจักร์ และวสันต์ วรรณจักร (2557) ศึกษาการปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์พบว่า ผลผลิตสูงสุด 1,255 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ผลผลิตต่ำสุด 101 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี การศึกษาของสุชุม ขวัญยืน, ปรีชา แสงไสดา และอนงค์นาฏ ชมพูแก้ว (2557) ศึกษาการปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรจังหวัดเลยพบว่า ผลผลิตสูงสุด 3 ตันต่อไร่ต่อปี ผลผลิตต่ำสุด 2 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี และการศึกษาการปลูกปาล์มในจังหวัดอุดรธานี พบว่า ผลผลิตเฉลี่ย 742 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี รวมถึงการศึกษาของสรลาลี กิจเจริญศักดิ์กุล (2552) ได้ศึกษาความเสี่ยงในการปลูกปาล์มน้ำมันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ ไทย พบว่า นครพนมเป็นจังหวัดที่ถูกคาดการณ์ว่าจะมีปริมาณผลผลิตมากที่สุดคือ 677 ± 357 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ทั้งนี้จังหวัดนครพนม จังหวัดหนองคาย จังหวัดสกลนคร จังหวัดอุบลราชธานี และจังหวัดมุกดาหาร เป็นจังหวัดที่มีความเหมาะสมในการปลูกปาล์ม

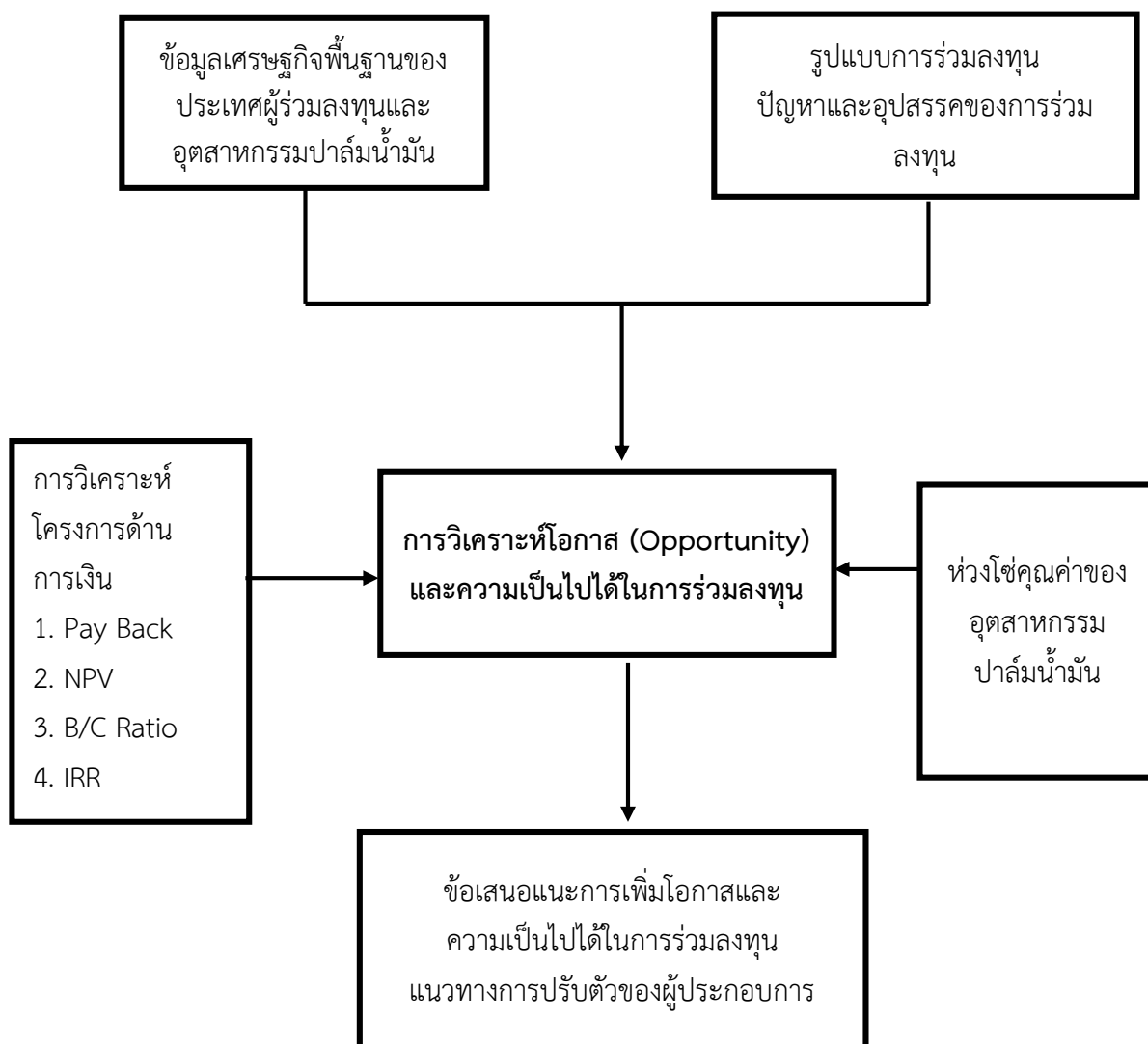
ต้นทุนของการปลูกปาล์มน้ำมันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความแตกต่างกัน การศึกษาของนิยม ไช่มุกข์และชำนาญ กสิบาล (2557) ศึกษาการปลูกปาล์มน้ำมันในจังหวัดนครพนม พบว่า ต้นทุนคงที่ 3,842 บาทต่อไร่ ต้นทุนแปรผัน 1,570 บาทต่อไร่ การศึกษาของพสุ สกุลอารีวัฒนาและกาญจนา ทองนะ (2557) ศึกษาและวิเคราะห์การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรจังหวัดบึงกาฬ พบว่า ส่วนต้นทุนค่าเตรียมพื้นที่ของเกษตรกรเฉลี่ยไร่ละ 418 บาท ค่าระบบน้ำเฉลี่ยไร่ละ 2,304 บาท ค่าปุ๋ยรวมทั้งปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยเคมีเฉลี่ยไร่ละ 1,347 บาท ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชเฉลี่ยไร่ละ 193 บาท ส่วนใหญ่ใช้กำจัดวัชพืช ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าไฟฟ้าใช้ใส่เครื่องตัดหญ้าและสูบน้ำให้ต้นปาล์มน้ำมันเฉลี่ยไร่ละ 87 บาท ค่าแรงงานใช้บริหารจัดการสวนปาล์มน้ำมันเฉลี่ยไร่ละ 196 บาท การศึกษาต้นทุนปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์ของนิมิตร วงศ์สุวรรณ, สุพัตรา ชาวกงจักร์ และวสันต์ วรรณจักร (2557) พบว่า ต้นทุนเฉลี่ย 7,201 บาทต่อไร่ การศึกษาต้นทุนการปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรจังหวัดเลยของสุชุม ขวัญยืน, ปรีชา แสงโสภา และอนงค์นาฏ ชมพูแก้ว (2557) พบว่า เกษตรกรมีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยไร่ละ 13,900 บาท โดยเป็นค่าระบบน้ำ 5,000 บาท ค่าเตรียมพื้นที่ 2,000 บาท ค่าปุ๋ย 2,000 บาท เป็นต้น และการศึกษาการปลูกปาล์มในจังหวัดอุดรธานี พบว่า ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยต่อไร่รวม 8,518 บาท

ราคาปาล์มน้ำมันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความแตกต่างกัน ราคาปาล์มน้ำมันในจังหวัดบึงกาฬ ตามการศึกษาของพสุ สกุลอารีวัฒนาและกาญจนา ทองนะ (2557) พบว่า ราคาที่ขายได้เฉลี่ย สูงสุด 4 บาทต่อกิโลกรัม ต่ำสุด 2 บาทต่อกิโลกรัม ราคาปาล์มน้ำมันในจังหวัดกาฬสินธุ์ของนิมิตร วงศ์สุวรรณ, สุพัตรา ชาวกงจักร์ และวสันต์ วรรณจักร (2557) พบว่า ราคาสูงสุด 4.7 บาทต่อไร่ ราคาต่ำสุด 1.2 บาทต่อไร่ต่อปี ราคาปาล์มน้ำมันในจังหวัดเลย ตามการศึกษาของสุชุม ขวัญยืน, ปรีชา แสงโสภา และอนงค์นาฏ ชมพูแก้ว (2557) พบว่าราคาสูงสุด 4.6 บาทต่อไร่ ราคาต่ำสุด 2 บาทต่อไร่ต่อปี

หากพิจารณาผลตอบแทนของการลงทุนในสวนปาล์มภายใต้มีความเหมาะสม ตามผลการศึกษาของ จรินทร์ศรี ธรณนพแก้ว (2544) ปัญญา วิภัทเมธิกุล (2535) ดวงมล ทองนุ้ม (2548) และนัยนา หลงสะ (2546) พบว่าการลงทุนในสวนปาล์มจะให้ผลตอบแทนทางการเงินที่คุ้มค่า และหากเปรียบเทียบผลตอบแทนทางการเงินของการปลูกปาล์มน้ำมันเปรียบเทียบกับยางพาราในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดตรัง พบว่าให้ผลการตอบแทนทางการเงินที่ไม่คุ้มค่าในเปลี่ยนจากการปลูกยางพาราไปเป็นปาล์มน้ำมัน (ดวงมล ทองนุ้ม, 2548; นัยนา หลงสะ, 2546) ต่างจากการศึกษาของจรินทร์ศรี ธรณนพแก้ว (2544) พบว่าการเปลี่ยนจากการปลูกยางพาราไปเป็นการปลูกปาล์มน้ำมันนั้น ให้ผลการตอบแทนทางการเงินที่คุ้มค่า

2.6 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา (Conceptual Framework)

รูปที่ 2.2 กรอบแนวคิด

ที่มา: จากการศึกษา ค้นคว้าและทบทวนเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากกรอบแนวคิดใช้การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เอกสาร ข้อมูลทางสถิติ และการ สัมภาษณ์หน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และผู้ประกอบการรายย่อย เพื่อศึกษาข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐาน ของประเทศผู้ร่วมลงทุน ได้แก่ ประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐ ประชาชนจีน รวมถึงรูปแบบการร่วมลงทุนระหว่าง 3 ประเทศ ปัญหา และอุปสรรคของการร่วม ลงทุน โดยจะใช้การวิเคราะห์โครงการด้านการเงินและปัจจัยต่าง ๆ ในการวิเคราะห์และเปรียบเทียบ

ว่าจากปัจจัยต่าง ๆ ข้างต้น แต่ละประเทศมีความได้เปรียบด้านใด นอกจากนี้จะใช้ห่วงโซ่คุณค่าของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันในการเชื่อมโยงแต่ละกระบวนการของอุตสาหกรรม ทำให้ทราบถึงลำดับกิจกรรมในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันว่าเป็นอย่างไร ควรมีรูปแบบในการลงทุนระหว่างประเทศได้เป็นแบบใด และบริษัทควรตัดสินใจในการเลือกรูปแบบในการลงทุนอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางว่าใน 3 ประเทศแต่ละประเทศควรอยู่บทบาทใด แล้วนำไปสู่การเสนอแนะการเพิ่มโอกาส การเพิ่มความเป็นไปได้ และแนวทางการปรับตัวของผู้ประกอบการ เพื่อเพิ่มการลงทุนระหว่างไทยกับ สปป.ลาว

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องและรวบรวมข้อมูลโดยตรงการใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์งานวิจัย โดยสามารถอธิบายขั้นตอนการดำเนินวิจัยได้ดังนี้

3.1 ข้อมูลและแหล่งที่มาของข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วย ข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ มีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ผู้ประกอบการโรงหีบน้ำมันขนาดเล็กและขนาดใหญ่ จากการสัมภาษณ์ตัวแทนของผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมปาล์มในพื้นที่จังหวัดหนองคาย จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดเลย จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดสกลนคร จังหวัดขอนแก่น จังหวัดกาฬสินธุ์ และนครหลวงเวียงจันทน์ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของธุรกิจ สถานการณ์ปัจจุบันของบริษัท ผลประกอบการ การผลิต กำลังการผลิต ผลิตภัณฑ์ของบริษัท นโยบายการลงทุน และโอกาสการลงทุนของปัจจุบันและอนาคต ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการร่วมลงทุน อาทิ กฎหมาย ภาษี ราคา ปาล์มน้ำมัน เทคโนโลยีในกระบวนการผลิต นโยบายการลงทุน การค้า ข้อตกลงทางการค้าเสรี ค่าจ้าง ความเชี่ยวชาญของบุคลากร ทรัพยากร วัตถุดิบที่มีอยู่และที่หาได้ คู่แข่งทางการค้า เป็นต้น รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคของการดำเนินธุรกิจ

นอกจากนี้ยังเก็บข้อมูลจากหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรหนองคาย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร และกรมโรงงานอุตสาหกรรม เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์การลงทุนโดยทั่วไปในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน นโยบาย แนวทาง และมาตรการในการส่งเสริมการลงทุนของประเทศไทยและอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม ปัจจัยด้านความสำเร็จของนโยบายการส่งเสริมอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน ผู้ประกอบการที่อยู่ในอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันเพื่อการส่งออก ทั้งผู้ประกอบการชาวไทยและต่างชาติที่ได้รับการส่งเสริมจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน รูปแบบการร่วมลงทุนในอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันเพื่อการส่งออกของประเทศไทย และการร่วมลงทุนระหว่างประเทศในปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค และข้อจำกัดในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน โอกาส ความเป็นไปได้ และแนวทางในการปรับตัวของการร่วม

ลงทุนระหว่างประเทศไทย กับ ประเทศ สปป.ลาว และประเทศจีนในอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมปาล์ม น้ำมัน

3.1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data)

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐาน การค้า การลงทุน ยุทธศาสตร์การลงทุน/แผนงาน นโยบายส่งเสริมการลงทุน โครงสร้างพื้นฐาน และรูปแบบ การร่วมลงทุนระหว่าง 3 ประเทศ รวมทั้งปัญหา และอุปสรรคของการร่วมลงทุน แหล่งข้อมูลที่มีการ เก็บรวบรวมเอกสารและข้อมูลทางสถิติไว้ รวมทั้งเอกสาร สิ่งพิมพ์ รายงานผลการดำเนินการ รายงาน ผลการศึกษา วารสาร สิ่งพิมพ์ รายงานวิจัย วิทยานิพนธ์ และเว็บไซต์

3.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก แบ่งเป็น 2 กลุ่มคือ ตัวแทนจากหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการเกษตรหนองคาย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน พาณิชย์จังหวัดหนองคาย ด่านศุลกากรหนองคาย สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กรมโรงงาน อุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ ส่วนอีกกลุ่มคือ ตัวแทนจากผู้ประกอบการภายในพื้นที่ที่ศึกษา จำนวน 6 แห่ง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1 ผู้ประกอบการที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

ลำดับ	ชื่อสถานประกอบการ	ที่อยู่
1	บริษัท ทรัพย์มงคลน้ำมันปาล์ม จำกัด.	247 หมู่ 8 ตำบลนาดินดำ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
2	ผาเสวยอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม	101 หมู่ 5 บ้านหนองไผ่นพคุณ ตำบลผาเสวย อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์
3	หจก. โชคอำนวยพร	บ้านหนองหึ่ง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
4	สวนศศิกันต์	บ้านนาทับควาย ต.หนองบัวใต้ อ.ศรีบุญเรือง จ.หนองบัวลำภู
5	Lao Agro Tech Public Company	บ้านเลขที่ 31 หมู่ 4 บ้านวัดไถน้อยทอง สีโค ตะบอง เวียงจันทน์
6	SCL LAW OFFICES LIMITED	Unit 1-3 6 th Floor ANZ Bank (Lao) Buliding, 33 Laane Xang Avenue, Vientiane, Lao PDR

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นตัวแทนจากผู้ประกอบการภายในพื้นที่ที่ศึกษาตามประเด็นและแนวคำถาม (Interview Guideline) ที่วางไว้ ประกอบด้วย ประวัติความเป็นมาของธุรกิจ สถานการณ์ปัจจุบันของบริษัท ผลประกอบการ การผลิต กำลังการผลิต ผลิตภัณฑ์ของบริษัท นโยบายการลงทุน และโอกาสการลงทุนของปัจจุบันและอนาคต ระยะเวลาของการลงทุน ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการร่วมลงทุน อาทิ กฎหมาย ภาษี ราคาปาล์มน้ำมัน เทคโนโลยีในกระบวนการผลิต นโยบายการลงทุน การค้า ข้อตกลงทางการค้าเสรี ความเชี่ยวชาญของบุคลากร ทรัพยากร วัตถุดิบที่มีอยู่และที่หาได้ คู่แข่งทางการค้า เป็นต้น รวมทั้งปัญหาและอุปสรรคของการร่วมลงทุน

นอกจากนี้ ยังใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นตัวแทนจากหน่วยงานของรัฐตามประเด็นและแนวคำถาม ประกอบด้วย สถานการณ์การลงทุน โดยทั่วไปในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันเพื่อการส่งออก นโยบาย แนวทาง และมาตรการในการส่งเสริมการลงทุนของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน รูปแบบการร่วมลงทุนในอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันเพื่อการส่งออกของประเทศไทย การร่วมลงทุนระหว่างประเทศในปัจจุบัน และโอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทย กับ ประเทศ สปป.ลาว และประเทศจีนในอุตสาหกรรมอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันเพื่อการส่งออก

3.4 การทดสอบความน่าเชื่อถือแบบสัมภาษณ์

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 ทบทวนเอกสาร สิ่งพิมพ์ รายงานผลการดำเนินการ รายงานผลการศึกษา วารสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ รายงานวิจัย และวิทยานิพนธ์ รวมถึงวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อทบทวนประเด็นต่าง ๆ

3.4.2 สร้างแบบสัมภาษณ์ โดยกำหนดกรอบของเนื้อหาและข้อคำถามให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัยการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.4.2 นำแบบสัมภาษณ์ไปทดสอบกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เพื่อทดสอบความเที่ยง (Validity) ของแบบสัมภาษณ์

3.4.4 ปรับปรุงและแก้ไขแบบสัมภาษณ์

3.4.5 นำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูลและสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data Analysis) โดยการเปรียบเทียบข้อมูลรายประเทศของประเทศผู้ร่วมลงทุน 3 ประเทศ ที่แบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการเพาะปลูกและการผลิต ด้านการค้า ด้านราคา และด้านการบริโภคภายในประเทศ และใช้

ทฤษฎี Eclectic Theory เพื่อวิเคราะห์ความได้เปรียบ (Advantage) ของแต่ละประเทศ สำหรับวิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนทั้ง 3 ประเทศในอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม รวมทั้งเสนอแนวทางและรูปแบบการร่วมลงทุนที่เหมาะสม

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐานของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน

ข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐานของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐประชาชนจีนนำมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ โดยมีเนื้อหา ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์รายได้และค่าจ้างเชิงเปรียบเทียบของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน

ข้อมูลรายได้ การจ้างงาน และค่าจ้างของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังแสดงในตารางที่ 4.1 พบว่า

สาธารณรัฐประชาชนจีนมีการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี พิจารณาจากรายได้ต่อหัวพบว่า คนจีนมีรายได้ต่อหัวมากกว่าคนไทยตั้งแต่ปี 2554 ถึงปี 2559 ซึ่งในปี 2559 คนจีนมีรายได้ต่อหัวมากกว่าคนไทย 0.5 เท่า ในขณะที่คนลาวมีรายได้ต่อหัวต่ำกว่าคนไทยและคนจีน โดยคนลาวมีรายได้ต่อหัวต่ำกว่าคนไทย 2 เท่า และคนลาวมีรายได้ต่อหัวต่ำกว่าคนจีน 4 เท่า แต่ระหว่างปี 2550 ถึงปี 2553 พบว่า คนจีนมีรายได้ต่อหัวต่ำกว่าคนไทย

ไทยมีต้นทุนแรงงานค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบค่าจ้างต่อเดือนพบว่า คนไทยมีค่าจ้างต่อเดือนสูงกว่าคนจีนและคนลาว ระหว่างปี 2550 ถึงปี 2557 คนไทยมีค่าจ้างสูงกว่าคนจีนประมาณ 1 เท่า ในปีถัดมา ค่าจ้างต่อเดือนของคนไทยกับคนจีนมีความแตกต่างกันเล็กน้อย ในขณะที่คนลาวมีค่าจ้างต่อเดือนต่ำที่สุด คนลาวมีค่าจ้างต่อเดือนต่ำกว่าคนไทยและคนจีนประมาณ 4 เท่า

4.2 การวิเคราะห์การจ้างงานเชิงเปรียบเทียบของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน

ข้อมูลการจ้างงาน และการจ้างงานภาคเกษตรของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังแสดงในตารางที่ 4.2 พบว่า

การจ้างงานพบว่า สาธารณรัฐประชาชนจีนมีการจ้างงานค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาชนลาว โดยสาธารณรัฐประชาชนจีนมีการจ้างงานสูงมากกว่าประเทศไทยเกือบ 1 เท่า และสาธารณรัฐประชาชนจีนมีการจ้างงานสูงมากกว่าประเทศลาวประมาณ 3 เท่า เช่นเดียวกันกับการจ้างงานภาคเกษตร พบว่า สาธารณรัฐประชาชนจีนมีการจ้างงานภาคเกษตรสูงกว่าประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีการจ้างงานภาคการเกษตรค่อนข้างต่ำมาก

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลรายได้ต่อหัว ค่าจ้างต่อเดือน รายได้ภาคเกษตร และค่าจ้างภาคเกษตรของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ สาธารณรัฐประชาชนจีน

ประเทศ	ประเทศไทย				สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว				สาธารณรัฐประชาชนจีน			
ปี พ.ศ.	รายได้ต่อหัว (USD)	ค่าจ้างต่อเดือน (USD/เดือน)	รายได้ภาคเกษตร(USD/ครัวเรือน)	ค่าจ้างภาคเกษตร (USD/เดือน)	รายได้ต่อหัว (USD)	ค่าจ้างต่อเดือน (USD/เดือน)	รายได้ภาคเกษตร(USD/ครัวเรือน)	ค่าจ้างภาคเกษตร (USD/เดือน)	รายได้ต่อหัว (USD)	ค่าจ้างต่อเดือน (USD/เดือน)	รายได้ภาคเกษตร(USD/ครัวเรือน)	ค่าจ้างภาคเกษตร (USD/เดือน)
2550	3,972.21	233.92	3,795.68	101.95	709.77	21	NA	21	2,695.37	96	NA	96
2551	4,378.69	267.14	3,961.99	127.88	899.50	33	NA	33	3,471.25	115	NA	120.88
2552	4,212.05	253.22	3,942.05	106.52	948.13	41	NA	41	3,838.43	117	NA	140.52
2553	5,075.30	291.93	4,323.60	133.83	1,141.13	42	NA	42	4,560.51	142	NA	165.42
2554	5,491.16	325.5	4,657.81	157.82	1,304.38	43	NA	43	5,633.80	180	NA	198.09
2555	5,859.92	357.12	4,707.57	156.64	1,588.63	78	NA	78	6,337.88	200	NA	229.71
2556	6,171.26	391.15	4,823.65	177.76	1,838.81	80	NA	80	7,077.77	226	NA	261.46
2557	5,941.84	407.72	4,568.08	176.51	2,017.59	NA	NA	NA	7,683.50	NA	NA	296.25
2558	5,814.86	393.74	4,594.51	166.91	2,159.43	NA	NA	NA	8,069.21	NA	NA	324.36
2559	5,910.62	388.94	NA	18.88	2,353.14	NA	NA	NA	8,123.18	NA	NA	329.59

ที่มา: World Bank (2017), International Labour Organization (2017), Commodity (2018), Food and Agriculture Organization of the United Nations (2018), International Trade Centre (2018) , สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2561), ธนาคารแห่งประเทศไทย (2561)

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลการจ้างงานและการจ้างงานภาคเกษตรของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน

ประเทศ	ประเทศไทย		สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว		สาธารณรัฐประชาชนจีน	
ปี พ.ศ.	การจ้างงาน (ร้อยละ)	การจ้างงานภาคเกษตร (ล้านคน)	การจ้างงาน (ร้อยละ)	การจ้างงานภาคเกษตร (ล้านคน)	การจ้างงาน (ร้อยละ)	การจ้างงานภาคเกษตร (ล้านคน)
2550	43.60	14.13	10.50	NA	56.10	NA
2551	43.20	14.70	12.00	NA	58.10	NA
2552	44.60	14.69	11.80	NA	58.90	NA
2553	44.50	14.55	15.50	2.204	59.70	199.247
2554	42.20	14.88	17.80	2.226	60.60	186.649
2555	41.60	15.43	19.50	2.165	61.40	176.780
2556	41.40	15.41	17.70	2.158	61.90	167.554
2557	45.70	12.73	17.90	2.161	62.50	158.512
2558	45.10	12.27	18.20	2.165	63.00	149.531
2559	45.20	11.75	18.50	2.170	63.50	140.244

ที่มา: World Bank (2017), International Labour Organization (2017), Commodity (2018), Food and Agriculture Organization of the United Nations (2018), International Trade Centre (2018) , สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2561), ธนาคารแห่งประเทศไทย (2561)

4.3 การวิเคราะห์มูลค่าการนำเข้า มูลค่าการส่งออก การส่งออกสุทธิเชิงเปรียบเทียบของประเทศ ไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน

ข้อมูลมูลค่าการนำเข้า มูลค่าการส่งออก การส่งออกสุทธิ มูลค่าการนำเข้าภาคเกษตรและมูลค่าการส่งออกภาคเกษตรของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังแสดงในตารางที่ 4.3 พบว่า

สาธารณรัฐประชาชนจีนมีศักยภาพด้านการผลิตสินค้าและมีอำนาจซื้อสินค้าสูง พิจารณาจากมูลค่าการส่งออกและการนำเข้าโดยรวม มูลค่าการส่งออกของสาธารณรัฐประชาชนจีนมากที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ถือว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนมีกำลังการผลิตและอำนาจซื้อสูงกว่าประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยสาธารณรัฐประชาชนจีนมีมูลค่าการส่งออกสูงกว่าประเทศไทย 7 เท่า และสาธารณรัฐประชาชนจีนมีมูลค่าการส่งออกสูงกว่าสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวประมาณ 525 เท่า สำหรับด้านการนำเข้า สาธารณรัฐประชาชนจีนมีมูลค่าการนำเข้าสูงกว่าประเทศไทย 8 เท่า และสาธารณรัฐประชาชนจีนมีมูลค่าการนำเข้าสูงกว่าสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวประมาณ 360 เท่า แต่หากพิจารณาเฉพาะการส่งออกและการนำเข้าในภาคเกษตร ไทยมีศักยภาพในการผลิตและมีอำนาจซื้อสินค้าเกษตร พบว่า ประเทศไทยมีการส่งออกและการนำเข้าภาคการเกษตรสูงที่สุด รองลงมาคือ สาธารณรัฐประชาชนจีน และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามลำดับ

4.4 การวิเคราะห์มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ มูลค่าการไหลเข้าของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและมูลค่าการไหลออกของการลงทุนโดยตรงในประเทศของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน

มูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ มูลค่าการไหลเข้าของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและมูลค่าการไหลออกของการลงทุนโดยตรงในประเทศของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังแสดงในตารางที่ 4.4 พบว่า

สาธารณรัฐประชาชนจีนสามารถดึงดูดการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศให้เข้าไปลงทุนภายในประเทศได้เป็นจำนวนมาก และจีนยังสามารถขยายธุรกิจไปในต่างประเทศได้เป็นจำนวนมาก ตามข้อมูลการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ พบว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนมีมูลค่าการไหลเข้าของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและมูลค่าการไหลออกของการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศมากที่สุด รองลงมาคือ ประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลมูลค่าการนำเข้า มูลค่าการส่งออก การส่งออกสุทธิ มูลค่าการนำเข้าภาคเกษตรและมูลค่าการส่งออกภาคเกษตร ของประเทศไทย
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน

ประเทศ	ประเทศไทย					สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว					สาธารณรัฐประชาชนจีน				
ปี พ.ศ.	มูลค่าการนำเข้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	มูลค่าการส่งออก (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	การส่งออกสุทธิ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	มูลค่าการนำเข้าภาคเกษตร (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	มูลค่าการส่งออกภาคเกษตร (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	มูลค่าการนำเข้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	มูลค่าการส่งออก (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	การส่งออกสุทธิ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	มูลค่าการนำเข้าภาคเกษตร (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	มูลค่าการส่งออกภาคเกษตร (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	มูลค่าการนำเข้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	มูลค่าการส่งออก (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	การส่งออกสุทธิ (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	มูลค่าการนำเข้าภาคเกษตร (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	มูลค่าการส่งออกภาคเกษตร (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)
2550	162.69	181.37	18.68	71.81	153.86	1.11	1.20	0.09	0.03	0.06	949.02	1,257.05	308.04	27.83	0.01
2551	203.91	208.36	4.45	92.90	177.77	1.51	1.49	-0.02	0.04	0.09	1,146.48	1,495.32	348.83	41.91	0.02
2552	154.99	181.97	26.98	67.55	152.42	1.60	1.45	-0.15	0.06	0.10	1,029.59	1,249.72	220.13	37.97	0.02
2553	207.56	227.24	19.68	95.39	193.29	2.32	2.26	-0.07	0.08	0.11	1,380.92	1,603.94	223.02	52.55	0.02
2554	255.31	262.94	7.63	119.11	222.58	2.75	2.40	-0.35	0.11	0.18	1,826.95	2,008.85	181.90	67.21	0.03
2555	273.30	277.38	4.08	116.18	229.08	3.39	2.85	-0.55	0.15	0.21	1,943.25	2,175.09	231.84	76.13	0.03
2556	274.82	286.23	11.41	116.95	228.50	3.61	3.04	-0.57	0.17	0.23	2,120.22	2,355.59	235.38	84.03	0.03
2557	254.67	282.16	27.49	107.02	227.46	4.77	3.43	-1.34	0.23	0.22	2,241.60	2,462.90	221.30	88.93	0.04
2558	229.77	275.80	46.04	101.88	214.31	5.88	3.61	-2.26	0.38	0.26	2,002.28	2,360.15	357.87	86.64	0.04
2559	221.17	281.94	60.76	100.55	215.39	5.36	4.18	-1.18	0.29	0.40	1,948.01	2,197.92	249.91	81.83	0.04

ที่มา: World Bank (2017) , Commodity (2018), Food and Agriculture Organization of the United Nations (2018), International Trade Centre (2018), กระทรวงพาณิชย์ (2561)

ตารางที่ 4.4 ข้อมูลมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสุทธิ มูลค่าการไหลเข้าของการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศและมูลค่าการไหลออกของการลงทุนโดยตรงในประเทศของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐประชาชนจีน

ประเทศ	ประเทศไทย			สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว			สาธารณรัฐประชาชนจีน		
ปี พ.ศ.	มูลค่าการลงทุน โดยตรงจาก ต่างประเทศสุทธิ (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ)	มูลค่าการไหลเข้า ของการลงทุน โดยตรงจาก ต่างประเทศ (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ)	มูลค่าการไหลออก ของการลงทุน โดยตรงในประเทศ (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ)	มูลค่าการลงทุน โดยตรงจาก ต่างประเทศสุทธิ (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ)	มูลค่าการไหลเข้า ของการลงทุน โดยตรงจาก ต่างประเทศ (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ)	มูลค่าการไหลออก ของการลงทุน โดยตรงในประเทศ (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ)	มูลค่าการลงทุน โดยตรงจาก ต่างประเทศสุทธิ (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ)	มูลค่าการไหลเข้า ของการลงทุน โดยตรงจาก ต่างประเทศ (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ)	มูลค่าการไหลออก ของการลงทุน โดยตรงในประเทศ (พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ)
2550	-7.09	8.63	1.55	-0.32	0.32	0.03700	-139.09	156.25	175.15
2551	-6.22	8.56	2.34	-0.23	0.23	-0.07469	-114.79	171.53	56.74
2552	-0.42	6.41	6.00	-0.32	0.32	0.00135	-87.17	131.06	43.89
2553	-6.62	14.75	8.13	-0.28	0.28	-0.00057	-185.75	243.70	57.95
2554	4.70	2.47	7.18	-0.30	0.30	0.00004	-231.65	280.07	48.42
2555	1.36	12.90	14.26	-0.29	0.29	0.00008	-176.25	241.21	64.96
2556	-3.81	15.94	12.12	-0.43	0.43	0.00100	-217.96	290.93	72.97
2557	0.77	4.98	5.74	-0.91	0.91	0.00193	-144.97	268.10	123.13
2558	-3.94	8.93	4.99	-1.42	1.42	0.00233	-68.10	242.49	174.39
2559	10.35	3.06	13.41	-0.9974	0.9974	0.00177	46.65	170.56	217.20

ที่มา: World Bank (2017) , Commodity (2018), Food and Agriculture Organization of the United Nations (2018), International Trade Centre (2018), กระทรวงพาณิชย์ (2561)

4.5 การวิเคราะห์ผลผลิตต่อไร่ พื้นที่ให้ผลและปริมาณผลผลิตเชิงเปรียบเทียบของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน

ข้อมูลผลผลิตต่อไร่ พื้นที่ให้ผลและปริมาณผลผลิตของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังแสดงในตารางที่ 4.5 พบว่า

ไทยมีศักยภาพในการปลูกปาล์มน้ำมัน ตามข้อมูลผลผลิตต่อไร่และปริมาณผลผลิตของปาล์มน้ำมันพบว่า ประเทศไทยมีผลผลิตต่อไร่และปริมาณผลผลิตของปาล์มน้ำมันสูงกว่าสาธารณรัฐประชาชนจีนประมาณ 1 เท่า ในปี 2559 เนื่องจากประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันมากกว่าสาธารณรัฐประชาชนจีน ประมาณ 13 เท่า แต่ในทางกลับกันพบว่า สาธารณรัฐประชาชนจีนมีปริมาณการบริโภคปาล์มน้ำมันในประเทศสูงกว่าประเทศไทยประมาณ 2 เท่า

4.6 การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตน้ำมันปาล์มและต้นทุนค่าขนส่งเชิงเปรียบเทียบของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน

เนื่องจากมีข้อจำกัดของข้อมูลต้นทุนการผลิตน้ำมันปาล์มและต้นทุนค่าขนส่งของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังแสดงในตารางที่ 4.6 จึงไม่สามารถเปรียบเทียบประเด็นดังกล่าวได้ แต่หากพิจารณาเฉพาะข้อมูลต้นทุนการผลิตน้ำมันปาล์มของประเทศไทยพบว่า ระหว่างปี 2550 ถึงปี 2559 ต้นทุนการผลิตน้ำมันปาล์มมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ในปี 2550 ต้นทุนการผลิตกิโลกรัมละ 1.84 บาท และในปี 2559 มีต้นทุนการผลิตกิโลกรัมละ 2.99 บาท

4.7 การวิเคราะห์ราคาเฉลี่ยผลปาล์มดิบ ราคาน้ำมันปาล์มดิบและราคาน้ำมันปาล์มเชิงเปรียบเทียบของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐประชาชนจีน

ข้อมูลราคาเฉลี่ยผลปาล์มดิบ ราคาน้ำมันปาล์มดิบและราคาน้ำมันปาล์มของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังแสดงในตารางที่ 4.7

ไทยมีความสามารถส่งออกน้ำมันปาล์มได้ค่อนข้างสูง เนื่องจากข้อมูลราคาของผลปาล์มดิบและราคาของน้ำมันปาล์มของไทย พบว่าประเทศไทยมีราคาของผลปาล์มดิบต่ำกว่าสาธารณรัฐประชาชนจีน ระหว่างปี 2550-2558 โดยในปี 2558 ราคาของผลปาล์มดิบของไทยต่ำกว่าของสาธารณรัฐประชาชนจีนประมาณ 1 เท่า ราคาของผลปาล์มดิบของไทยเท่ากับ 148.3 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน และราคาของผลปาล์มดิบของสาธารณรัฐประชาชนจีนเท่ากับ 342.60 ดอลลาร์สหรัฐต่อตัน และด้านราคาน้ำมันปาล์ม ราคาน้ำมันปาล์มของไทยต่ำกว่าของจีน ระหว่างปี 2556-2558 ซึ่งในปี 2558 ราคาน้ำมันปาล์มของไทยต่ำกว่าของจีนประมาณ 0.8 เท่า แต่ช่วงเวลาก่อนหน้านี้ ราคาน้ำมันปาล์มของไทยระหว่างปี 2554-2555 สูงกว่าราคาน้ำมันปาล์มของสาธารณรัฐประชาชนจีน

ตารางที่ 4.5 ข้อมูลผลผลิตต่อไร่ พื้นที่ให้ผลและปริมาณผลผลิตของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน

ประเทศ	ประเทศไทย			สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว			สาธารณรัฐประชาชนจีน		
ปี พ.ศ.	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัมต่อไร่)	พื้นที่ให้ผล (ไร่)	ปริมาณผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัมต่อไร่)	พื้นที่ให้ผล (ไร่)	ปริมาณผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัมต่อไร่)	พื้นที่ให้ผล (ไร่)	ปริมาณผลผลิต (ตัน)
2550	2,399	2,663,252	6,389,983	NA	NA	NA	2,216.67	300,000	665,000
2551	3,241	2,884,720	9,270,510	NA	NA	NA	2,226.67	300,000	688,000
2552	2,560	3,187,520	8,162,703	NA	NA	NA	2,144	312,500	670,000
2553	2,315	3,384,809	8,227,238	NA	NA	NA	2,246.81	293,750	660,000
2554	2,876	3,565,460	10,776,848	NA	NA	NA	2,166.70	300,000	650,000
2555	3,057	3,700,508	11,312,301	NA	NA	NA	2,155.10	306,250	660,000
2556	3,296	3,773,123	12,434,520	NA	NA	NA	2,144	312,500	670,000
2557	3,100	4,008,285	12,445,480	NA	NA	NA	2,145.64	315,925	677,866
2558	2,905	4,186,650	12,162,576	NA	NA	NA	2,155.53	312,306	671,939
2559	2,605	4,383,752	11,420,070	NA	NA	NA	2,129.96	314,900	670,727

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2560), Food and Agriculture Organization of the United Nations (2018), R.E.A Holdings plc (2018), Commodity (2018), International Trade Centre (2018) , กระทรวงพาณิชย์ (2561) , สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2561)

ตารางที่ 4.6 ข้อมูลต้นทุนการผลิตน้ำมันปาล์มและต้นทุนค่าขนส่งของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน

ประเทศ	ประเทศไทย		สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว		สาธารณรัฐประชาชนจีน	
ปี พ.ศ.	ต้นทุนการผลิตน้ำมันปาล์ม (บาทต่อกิโลกรัม)	ต้นทุนค่าขนส่ง	ต้นทุนการผลิตน้ำมันปาล์ม (บาทต่อกิโลกรัม)	ต้นทุนค่าขนส่ง	ต้นทุนการผลิตน้ำมันปาล์ม (บาทต่อกิโลกรัม)	ต้นทุนค่าขนส่ง
2550	1.84	NA	NA	NA	NA	NA
2551	2.13	NA	NA	NA	NA	NA
2552	2.71	NA	NA	NA	NA	NA
2553	2.97	NA	NA	NA	NA	NA
2554	2.77	NA	NA	NA	NA	NA
2555	2.85	NA	NA	NA	NA	NA
2556	2.63	NA	NA	NA	NA	NA
2557	2.87	NA	NA	NA	NA	NA
2558	3.03	NA	NA	NA	NA	NA
2559	2.99	NA	NA	NA	NA	NA

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2560), Food and Agriculture Organization of the United Nations (2018), R.E.A Holdings plc (2018), Commodity (2018), International Trade Centre (2018) , กระทรวงพาณิชย์ (2561) , สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2561)

ตารางที่ 4.7 ข้อมูลราคาเฉลี่ยผลปาล์มดิบ ราคาน้ำมันปาล์มดิบและราคาน้ำมันปาล์มของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ สาธารณรัฐประชาชนจีน

ประเทศ	ประเทศไทย			สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว			สาธารณรัฐประชาชนจีน		
ปี พ.ศ.	ราคาเฉลี่ยผลปาล์มดิบ (ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน)	ราคาน้ำมันปาล์มดิบ (บาท/กิโลกรัม)	ราคาน้ำมันปาล์ม (ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน)	ราคาเฉลี่ยผลปาล์มดิบ (ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน)	ราคาน้ำมันปาล์มดิบ (บาท/กิโลกรัม)	ราคาน้ำมันปาล์ม (ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน)	ราคาเฉลี่ยผลปาล์มดิบ (ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน)	ราคาน้ำมันปาล์มดิบ (บาท/กิโลกรัม)	ราคาน้ำมันปาล์ม (ดอลลาร์สหรัฐ/ตัน)
2550	117.90	24.45	NA	NA	NA	NA	198.6	NA	NA
2551	154.30	28.96	NA	NA	NA	NA	253.3	NA	NA
2552	NA	24.33	NA	NA	NA	NA	294.4	NA	NA
2553	NA	29.10	NA	NA	NA	NA	333.9	6.85	1,011.8
2554	212.8	36.59	1,330.0	NA	NA	NA	405.20	7.93	1,227.7
2555	191.9	30.86	1,199.7	NA	NA	NA	353.00	6.75	1,069.7
2556	140	25.23	875.0	NA	NA	NA	378.20	7.10	1,146.0
2557	159.70	28.57	998.4	NA	NA	NA	368.30	6.85	1,116.0
2558	148.30	27.34	926.9	NA	NA	NA	342.60	6.46	1,038.0
2559	NA	31.95	NA	NA	NA	NA	NA	NA	NA

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2560), Food and Agriculture Organization of the United Nations (2018), R.E.A Holdings plc (2018), Commodity (2018), International Trade Centre (2018) , กระทรวงพาณิชย์ (2561) , สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2561)

หมายเหตุ * ราคาผลปาล์มน้ำมันทั้งทะลาย น้ำหนัก 15 กิโลกรัมขึ้นไป

4.8 การวิเคราะห์ปริมาณการบริโภคน้ำมันปาล์มเชิงเปรียบเทียบภายในประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐประชาชนจีน

ข้อมูลปริมาณการบริโภคน้ำมันปาล์มภายในประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังแสดงในตารางที่ 4.8 พบว่า

จีนมีส่วนเฉลี่ยของการบริโภคภายในประเทศคิดเป็นร้อยละ 80 ของปริมาณการบริโภคน้ำมันปาล์มทั้งหมดของในประเทศไทยและจีน โดยสัดส่วนของการบริโภคภายในประเทศจีนมีแนวโน้มลดลง ในปี 2550 มีปริมาณการบริโภคภายในประเทศ 5,222 พันตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 88.26 ของปริมาณการบริโภคน้ำมันปาล์มทั้งหมดของในประเทศไทยและจีน และในปี 2559 มีปริมาณการบริโภคภายในประเทศ 4,830 พันตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 72.46 ของปริมาณการบริโภคน้ำมันปาล์มทั้งหมดของในประเทศไทยและจีน

ในขณะที่ไทยมีส่วนเฉลี่ยของการบริโภคภายในประเทศคิดเป็นร้อยละ 20 ของปริมาณการบริโภคน้ำมันปาล์มทั้งหมดของในประเทศไทยและจีน โดยสัดส่วนของการบริโภคภายในประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในปี 2550 มีปริมาณการบริโภคภายในประเทศ 694 พันตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 11.73 ของปริมาณการบริโภคน้ำมันปาล์มทั้งหมดของในประเทศไทยและจีน และในปี 2559 มีปริมาณการบริโภคภายในประเทศ 1,835 พันตัน หรือคิดเป็นร้อยละ 27.53 ของปริมาณการบริโภคน้ำมันปาล์มทั้งหมดของในประเทศไทยและจีน

ตารางที่ 4.8 ข้อมูลปริมาณและสัดส่วนการบริโภคน้ำมันปาล์มภายในประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน

ปี พ.ศ.	ประเทศไทย		สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว		สาธารณรัฐประชาชนจีน	
	ปริมาณการบริโภค (พันตัน)	สัดส่วน (ร้อยละ)	ปริมาณการบริโภค (พันตัน)	สัดส่วน (ร้อยละ)	ปริมาณการบริโภค (พันตัน)	สัดส่วน (ร้อยละ)
2550	694	11.73	NA	NA	5,222	88.27
2551	747	11.74	NA	NA	5,618	88.26
2552	890	13.05	NA	NA	5,930	86.95
2553	1,297	18.28	NA	NA	5,797	81.72
2554	1,130	16.21	NA	NA	5,841	83.79
2555	1,525	19.27	NA	NA	6,389	80.73

ปี พ.ศ.	ประเทศไทย		สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว		สาธารณรัฐประชาชนจีน	
	ปริมาณการบริโภค (พันตัน)	สัดส่วน (ร้อยละ)	ปริมาณการบริโภค (พันตัน)	สัดส่วน (ร้อยละ)	ปริมาณการบริโภค (พันตัน)	สัดส่วน (ร้อยละ)
2556	1,710	23.17	NA	NA	5,669	76.83
2557	1,790	23.82	NA	NA	5,726	76.18
2558	1,925	28.62	NA	NA	4,800	71.38
2559	1,835	27.53	NA	NA	4,830	72.47

ที่มา: World Bank (2017), International Labour Organization (2017), Commodity (2018), Food and Agriculture Organization of the United Nations (2018), International Trade Centre (2018) , สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2561), ธนาคารแห่งประเทศไทย (2561)

4.9 การวิเคราะห์การส่งออกและนำเข้าน้ำมันปาล์มเชิงเปรียบเทียบของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน

ข้อมูลมูลค่าการนำเข้าน้ำมันปาล์ม ปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์ม มูลค่าการส่งออกน้ำมันปาล์ม และปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์มของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐประชาชนจีน ดังแสดงในตารางที่ 4.9

สาธารณรัฐประชาชนจีนมีกำลังซื้อน้ำมันปาล์มและความต้องการน้ำมันปาล์มสูง จากข้อมูลการนำเข้าน้ำมันปาล์ม พบว่า สาธารณรัฐประชาชนจีนมีมูลค่าการนำเข้าและปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์มมากที่สุด โดยปี 2559 สาธารณรัฐประชาชนจีนมีมูลค่าการนำเข้าน้ำมันปาล์มเท่ากับ 2,865 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์มประมาณ 4.5 ล้านตัน ไทยมีมูลค่าการนำเข้าน้ำมันปาล์มเท่ากับ 129.49 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์มประมาณ 1.2 แสนตัน และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีมูลค่าการนำเข้าน้ำมันปาล์มเท่ากับ 0.90 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์มประมาณ 1 พันตัน

ตารางที่ 4.9 ข้อมูลมูลค่าการนำเข้าน้ำมันปาล์ม ปริมาณการนำเข้าน้ำมันปาล์ม มูลค่าการส่งออกน้ำมันปาล์มและปริมาณการส่งออกน้ำมันปาล์มของ ประเทศไทย
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน

ประเทศ	ประเทศไทย				สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว				สาธารณรัฐประชาชนจีน			
ปี พ.ศ.	มูลค่าการนำเข้า น้ำมันปาล์ม (MUSD)	ปริมาณการ นำเข้าน้ำมัน ปาล์ม (ตัน)	มูลค่าการ นำเข้าน้ำมัน ปาล์ม (MUSD)	ปริมาณการ ส่งออกน้ำมัน ปาล์ม (ตัน)	มูลค่าการ นำเข้าน้ำมัน ปาล์ม (MUSD)	ปริมาณการ นำเข้าน้ำมัน ปาล์ม (ตัน)	มูลค่าการ นำเข้าน้ำมัน ปาล์ม (MUSD)	ปริมาณการ ส่งออกน้ำมัน ปาล์ม (ตัน)	มูลค่าการ นำเข้าน้ำมัน ปาล์ม (MUSD)	ปริมาณการ นำเข้าน้ำมัน ปาล์ม (ตัน)	มูลค่าการ นำเข้าน้ำมัน ปาล์ม (MUSD)	ปริมาณการ ส่งออกน้ำมัน ปาล์ม (ตัน)
2550	41.05	42,253.82	306.58	431,917	NA	NA	NA	NA	3,683.14	5,094,752	0.60	601
2551	94.98	74,694.64	521.49	510,875	NA	NA	NA	NA	5,212.51	5,282,069	1.72	1,130
2552	47.81	58,920.55	143.87	200,410	NA	NA	NA	NA	4,219.41	6,441,284	0.56	473
2553	60.24	48,763.01	212.13	227,054	2.94	3,149	NA	NA	4,710.62	5,695,939	1.66	1,548
2554	205.70	133,405.28	540.79	487,945	1.99	1,923	0	NA	6,634.04	5,912,051	1.60	1,284
2555	189.28	158,458.36	407.66	386,082	0.72	565	0	NA	6,502.23	6,340,593	1.31	871
2556	106.34	110,587.52	543.68	696,673	0.96	759	0	NA	4,903.73	5,978,515	2.06	2,006
2557	149.03	127,737.53	333.82	344,166	1.64	1,512	0	NA	4,382.81	5,323,661	1.52	1,344
2558	135.75	158,007.99	144.49	132,253	1.30	1,230	0	NA	3,704.34	5,908,873	1.41	1,671
2559	129.47	116,077.75	133.59	121,099	0.90	1,054	0.017	18	2,865.46	4,478,024	5.77	7,205

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (2560), Food and Agriculture Organization of the United Nations (2018), R.E.A Holdings plc (2018), Commodity (2018), International Trade Centre (2018) , กระทรวงพาณิชย์ (2561) , สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2561)

4.10 การวิเคราะห์ระบบโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจเชิงเปรียบเทียบของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ข้อมูลดัชนี Global Competitiveness ของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและสาธารณรัฐประชาชนจีน ตามข้อมูลรายงานคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานจาก World Economic Forum ดังแสดงในตารางที่ 4.10 พบว่า

ตารางที่ 4.10 คุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานของประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาชนจีน ปี 2559

รายละเอียดโครงสร้างพื้นฐาน	อันดับการประเมินคุณภาพโครงสร้างพื้นฐาน		
	ประเทศไทย	สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	สาธารณรัฐประชาชนจีน
คุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานโดยรวม	67	83	47
คุณภาพทางถนน	59	94	42
คุณภาพทางรถไฟ	72	n/a	17
คุณภาพท่าเรือ	63	127	49
คุณภาพด้านการขนส่งทางอากาศ	39	101	45
คุณภาพไฟฟ้า	57	75	65

ที่มา: World Economic Forum (2017)

สาธารณรัฐประชาชนจีนมีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานค่อนข้างสูง เมื่อเปรียบเทียบกับไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยไทยมีความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานเป็นอันดับที่สอง และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ตามลำดับ ประจำปี พ.ศ. 2559 คุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานในภาพรวมของประเทศไทยถูกจัดอยู่ในลำดับที่ 67 ต่ำกว่าประเทศจีน ซึ่งอยู่ในอันดับที่ 47 แต่สูงกว่าประเทศลาวซึ่งอยู่ในอันดับที่ 83 ตามลำดับ รวมทั้งคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐานทางถนน รถไฟ ท่าเรือ ถูกจัดอยู่ในลำดับที่ต่ำกว่าประเทศจีน ยกเว้นทางอากาศ และคุณภาพไฟฟ้า ซึ่งประเทศไทยถูกจัดอยู่ในลำดับแรก สูงกว่าสาธารณรัฐประชาชนจีน และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

บทที่ 5

รูปแบบการลงทุน

เนื้อหาบทนี้เป็นการอธิบายผลการศึกษเกี่ยวกับรูปแบบการลงทุน 3 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศจีน โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ส่วน คือ รูปแบบการลงทุน นโยบายและมาตรการในการลงทุน กฎหมายและระเบียบ ปัญหาและอุปสรรคของการร่วมลงทุน

5.1 ประเทศไทย

5.1.1 รูปแบบการลงทุน

กิจการหรือบริษัทต่างประเทศที่จะเข้ามาลงทุนประกอบธุรกิจในประเทศไทย รูปแบบหลัก ๆ แบ่งได้ 5 ประเภท ดังนี้ (บริษัท สำนักกฎหมายธรรมนิติ จำกัด, 2557)

1) การจดทะเบียนหรือจัดตั้งเป็นบริษัทใหม่ เป็นการเข้ามาลงทุนในประเทศไทยผู้รับการลงทุน (Host Country) เป็นเวลานาน จึงได้มีการจดทะเบียนเพื่อจัดตั้งเป็นบริษัทในประเทศนั้นๆ เช่น บริษัท ยูโนแคล (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งได้รับสัมปทานขุดเจาะสำรวจและผลิตปิโตรเลียมในอ่าวไทยเป็นเวลา 30 ปี บริษัท โตโยต้า (ประเทศไทย) จำกัด เข้ามาตั้งฐานการผลิตรถยนต์ที่กบินทร์บุรี เพื่อส่งออกและจำหน่ายในประเทศไทย เป็นต้น

2) การเปิดเป็นสาขาหรือสำนักงานชั่วคราว เป็นการขออนุญาตประกอบกิจการในไทย ในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ ตามอายุของโครงการ เช่น การสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา ตามสัญญาจ้าง 3 ปี เป็นต้น โดยกิจการลงทุนจะส่งลูกจ้าง ผู้ทำการแทน หรือผู้จัดการสาขา เป็นตัวแทนเข้ามาบริหารงานของกิจการในประเทศไทย แต่ในบางกิจการอาจมีข้อจำกัดทางด้านกฎหมายและใบอนุญาต เช่น กรณีของการเปิดสาขาของธนาคารต่างประเทศ เป็นต้น

3) การตั้งเป็นกิจการร่วมค้า (Joint Venture) โดยทั่วไปเป็นการร่วมทุนของ 2 บริษัทขึ้นไป ซึ่งมีความได้เปรียบคนละด้าน เช่น เทคโนโลยี ความสามารถด้านการผลิตและบริการ ทำให้ต้องเข้าร่วมประมุลงานหรือร่วมมือกันดำเนินงานให้โครงการสำเร็จ เช่น โครงการประมุลงานก่อสร้างสะพานพระราม 9 บริษัท A มีความสามารถด้านการก่อสร้างฐานรากในแม่น้ำเจ้าพระยา ส่วนบริษัท B มีความสามารถด้านการก่อสร้างตัวสะพาน ซึ่งต้องใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการขึงลวดสลิงเพื่อพยุงตัวสะพานเอาไว้ เป็นต้น

4) การตั้งตัวแทนจำหน่าย (Distributor) เป็นลักษณะการเข้ามาลงทุนโดยจัดตั้งตัวแทนจำหน่ายให้ดำเนินการแทน เพื่อเป็นผู้ระบายสินค้าที่ผลิตในต่างประเทศและส่งออกโดยผ่านตัวแทนจำหน่าย

5) การจัดตั้งสำนักงานผู้แทน (Representative Office) เป็นการดำเนินธุรกิจให้บริการแก่สำนักงานใหญ่ บริษัทในเครือหรือในกลุ่มซึ่งมีที่ตั้งอยู่ต่างประเทศ โดยการขอจัดตั้งในลักษณะนิติบุคคลต่างประเทศ จะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดในประกาศ สำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ.2529 ส่วนในแง่ภาษีอากรจะต้องเป็นไปตามแนวปฏิบัติของกรมสรรพากร ซึ่งโดยหลักการจะไม่มีการจัดเก็บภาษีใด ๆ จากสำนักผู้แทนดังกล่าว เว้นแต่จะมีการประกอบธุรกรรมทางการค้า

จากรูปแบบการลงทุนของประเทศไทยที่กล่าวมาข้างต้น สามารถวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยได้ดังนี้

จุดเด่น

1. เปิดโอกาสให้ชาวต่างชาติเข้าไปดำเนินธุรกิจในประเทศไทยได้
2. สามารถเข้าไปจัดตั้งบริษัทใหม่ในไทย และย้ายฐานการผลิตเข้าไปในประเทศไทยได้
3. บางบริษัทที่มีอายุโครงการสั้น ไม่จำเป็นต้องลงทุนทำการจัดตั้งบริษัทใหม่ แต่สามารถเปิดเป็นสาขาหรือสำนักงานชั่วคราวได้

จุดด้อย

1. มีความยุ่งยากในการยื่นเสียภาษี เนื่องจากเป็นบริษัทของต่างชาติแล้วเข้ามาเปิดสาขาหรือสำนักงานผู้แทนในไทย อาจทำให้โดนเรียกเก็บภาษีซ้ำซ้อนได้

5.1.2 นโยบายและมาตรการในการลงทุน

5.1.2.1 นโยบายส่งเสริมการลงทุน

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (พ.ศ. 2559) ได้มีการกำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุนเพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบัน แนวโน้มเศรษฐกิจในอนาคต และบรรเทาภาระด้านการคลังของรัฐบาล ดังนี้ (สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา, 2559)

1. ส่งเสริมการลงทุนเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการสร้างสรรค์นวัตกรรม การสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคเกษตร ภาคอุตสาหกรรม ภาคบริการ และการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตลอดจนส่งเสริมการแข่งขันที่เป็นธรรม รวมทั้งการลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม
2. ส่งเสริมกิจการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและมีการประหยัดพลังงานหรือใช้พลังงานทดแทน เพื่อการเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน
3. ส่งเสริมให้เกิดการรวมกลุ่มของการลงทุน (Cluster) ที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และสร้างความเข้มแข็งของห่วงโซ่มูลค่า
4. ส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่นที่เกื้อกูลต่อการสร้างความมั่นคงในพื้นที่

5. ส่งเสริมการลงทุนในเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะพื้นที่ชายแดนทั้งในและนอกนิคมอุตสาหกรรม เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านและรองรับการรวมกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

6. ส่งเสริมการลงทุนของไทยในต่างประเทศ เพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจไทยและเพิ่มบทบาทของประเทศไทยในเวทีโลก

5.1.2.2 หลักเกณฑ์การถือหุ้นของต่างชาติ

คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ได้จัดทำแนวทางในการพิจารณาการถือหุ้นของต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในไทย เพื่อเป็นการผ่อนคลายมาตรการจำกัดการถือหุ้นและอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนต่างชาติที่มีลงทุนในกิจการประเภทอุตสาหกรรม โดยมีแนวทางการพิจารณา ดังนี้ (สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา, 2559)

1. โครงการลงทุนในกิจการตามที่ปรากฏในบัญชีหนึ่ง¹ ท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 ต้องมีผู้มีสัญชาติไทยถือหุ้นรวมกันไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ของทุนจดทะเบียน

2. โครงการลงทุนในกิจการตามที่ปรากฏในบัญชีสอง² และบัญชีสาม³ ท้ายพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 อนุญาตให้ต่างชาติถือหุ้นข้างมากหรือทั้งสิ้นได้ เว้นแต่กรณีที่มีกฎหมายอื่นกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ

3. เมื่อมีเหตุผลอันสมควร คณะกรรมการอาจกำหนดสัดส่วนการถือหุ้นของต่างชาติเป็นการเฉพาะสำหรับกิจการที่ให้การส่งเสริมการลงทุนบางประเภท (สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา, 2559)

5.1.2.3 หลักเกณฑ์การให้สิทธิและประโยชน์

เกณฑ์การให้สิทธิและประโยชน์ของประเทศไทย แบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่

ก) สิทธิประโยชน์ตามประเภทกิจการ

การให้สิทธิและประโยชน์ตามประเภทกิจการ มีแนวทางในการพิจารณาตามลำดับความสำคัญของประเภทกิจการ ซึ่งแบ่งได้ 2 กลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่ม A และกลุ่ม B ดังนี้

¹ บัญชีหนึ่ง เป็นธุรกิจที่ห้ามมิให้คนต่างด้าวประกอบธุรกิจด้วยเหตุผลพิเศษ

² บัญชีสองธุรกิจที่เกี่ยวกับความปลอดภัยหรือความมั่นคงของประเทศหรือมีผลกระทบ ต่อศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี ทัศนคติพื้นบ้าน หรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คนต่างด้าวจะประกอบธุรกิจได้เมื่อได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี โดยการอนุมัติของคณะรัฐมนตรี

³ ธุรกิจที่คนไทยยังไม่มีความพร้อมที่จะแข่งขันในการประกอบกิจการกับคนต่างด้าว คนต่างด้าวจะประกอบธุรกิจได้เมื่อได้รับอนุญาตจากอธิบดีโดยความเห็นชอบจากคณะกรรมการการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

A1 คือ อุตสาหกรรมฐานความรู้เน้นการออกแบบ การวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

A2 คือ กิจการโครงสร้างพื้นฐานเพื่อพัฒนาประเทศและกิจการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม แต่มีการลงทุนในประเทศน้อยหรือยังไม่มีการลงทุน

A3 คือ กิจการที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงซึ่งมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศโดยมีฐานการผลิตอยู่บ้างเล็กน้อย

A4 คือ กิจการที่มีระดับเทคโนโลยีไม่เท่ากลุ่ม A1-A3 แต่ช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มแก่วัตถุดิบในประเทศและเสริมความแข็งแกร่งให้แก่ห่วงโซ่อุปทาน

B1 คือ อุตสาหกรรมสนับสนุนที่ใช้เทคโนโลยีไม่สูง แต่ยังสำคัญต่อห่วงโซ่มูลค่า

B2 คือ อุตสาหกรรมสนับสนุนที่ใช้เทคโนโลยีไม่สูง แต่ยังสำคัญต่อห่วงโซ่มูลค่า

ตารางที่ 5.1 เกณฑ์การให้สิทธิประโยชน์ตามประเภทกิจการ

กลุ่ม	มาตรา 31 ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล	มาตรา 28 ยกเว้นอากร เครื่องจักร	มาตรา 36 ยกเว้นอากร วัตถุดิบ ผลิตเพื่อ ส่งออก	สิทธิ ประโยชน์ ที่ไม่ใช่ภาษี
A1	8 ปี (ไม่จำกัดวงเงิน) + สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการ	✓	✓	✓
A2	8 ปี + สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการ	✓	✓	✓
A3	5 ปี + สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการ	✓	✓	✓
A4	3 ปี + สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการ	✓	✓	✓
B1	ได้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการ กรณีที่ลงทุนเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน และสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมเพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค (บางกิจการ)	✓	✓	✓
B2	✗	✗	✓	✓

ที่มา: คู่มือขอรับการส่งเสริมการลงทุน (2560)

สิทธิประโยชน์ที่ไม่ใช่ภาษี ดังตารางที่ 5.1 คือ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน , 2559)

- อนุญาตให้นำคนต่างด้าวเข้ามาเพื่อศึกษาลู่ทางการลงทุน
- อนุญาตให้นำช่างฝีมือและผู้ชำนาญการเข้ามาทำงานในกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน
- อนุญาตให้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดิน
- อนุญาตให้ส่งออกซึ่งเงินตราต่างประเทศ

ข) สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการ

นอกจากการให้สิทธิประโยชน์ตามประเภทกิจการ ยังได้มีการจูงใจและกระตุ้นให้มีการลงทุนหรือการใช้จ่ายในกิจกรรมที่จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศหรืออุตสาหกรรมโดยรวมมากขึ้น จึงกำหนดสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการ เป็น 3 ประเภท คือ

1. สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน กรณีมีการลงทุนหรือมีค่าใช้จ่ายเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน เช่น การวิจัยและพัฒนา การอบรม การออกแบบผลิตภัณฑ์ ฯลฯ จะได้รับยกเว้นภาษีเพิ่มเติมโดยนับรวมจากวงเงินลงทุนหรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น ดังตาราง 5.2

ตารางที่ 5.2 สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน

ประเภทเงินลงทุน/ค่าใช้จ่าย	วงเงินเพิ่มเติม (ร้อยละของเงินลงทุน/ ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น)
1. การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรม ทั้งทำเอง ว่าจ้างผู้อื่นในประเทศหรือร่วมวิจัยกับองค์กรในต่างประเทศ	300%
2. การสนับสนุนกองทุนพัฒนาเทคโนโลยีและบุคลากร สถาบันการศึกษา ศูนย์ฝึกอบรมเฉพาะทาง สถาบันวิจัย หน่วยงานรัฐด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตามที่คณะกรรมการเห็นชอบ	100%
3. ค่าธรรมเนียมการใช้สิทธิเทคโนโลยีที่พัฒนาจากแหล่งในประเทศ	200%
4. การฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีขั้นสูง	200%
5. การพัฒนาผู้ผลิตวัตถุดิบหรือชิ้นส่วนในประเทศ (Local Supplier) ที่มีผู้สัญชาติไทยถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 51 ในการฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีขั้นสูง และการให้ความช่วยเหลือทางเทคนิค	200%
6. การออกแบบผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ทั้งทำเอง หรือว่าจ้างผู้อื่นในประเทศตามที่คณะกรรมการ เห็นชอบ	200%

ที่มา: คู่มือขอรับการส่งเสริมการลงทุน (2560)

นอกจากนี้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนยังกำหนดการให้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมซึ่งพิจารณาจากสัดส่วนเงินลงทุนหรือค่าใช้จ่ายดังนี้

ตารางที่ 5.3 สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาความสามารถในการแข่งขัน

เงินลงทุน/ค่าใช้จ่าย ต่อยอดขายรวมใน 3 ปีแรก	ระยะเวลายกเว้น ภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติม
ร้อยละ 1 หรือ ไม่น้อยกว่า 200 ล้านบาท	1 ปี
ร้อยละ 2 หรือ ไม่น้อยกว่า 400 ล้านบาท	2 ปี
ร้อยละ 3 หรือ ไม่น้อยกว่า 600 ล้านบาท	3 ปี

ที่มา: คู่มือขอรับการส่งเสริมการลงทุน (2560)

2. สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมเพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค สถานประกอบการที่ตั้งในพื้นที่ 20 จังหวัดที่มีรายได้ต่อหัวต่ำ ได้แก่ กาฬสินธุ์ ชัยภูมิ นครพนม น่าน บึงกาฬ บุรีรัมย์ แพร่ มหาสารคาม มุกดาหาร แม่ฮ่องสอน ยโสธร ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สกลนคร สระแก้ว สุโขทัย สุรินทร์ หนองบัวลำภู อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ (ไม่รวมพื้นที่ชายแดนภาคใต้ และเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งจัดทำเป็นมาตรการพิเศษต่างหาก) ให้ได้รับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมคือ ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่ม 3 ปี ยกเว้นกิจการในกลุ่ม A1 และ A2 ซึ่งได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 8 ปีอยู่แล้ว แต่จะได้รับการลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคล 50% เพิ่มเติมอีก 5 ปี

ตารางที่ 5.4 สิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมเพื่อกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค

สิทธิและประโยชน์	A1	A2	A3	A4	B1	B2
ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลตามประเภทกิจการ	8 ปี*	8 ปี	5 ปี	3 ปี	✗	✗
ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติม	✗	✗	3 ปี	3 ปี	3 ปี	✗
รวมเวลายกเว้นภาษีทั้งหมด	8 ปี*	8 ปี	8 ปี	6 ปี	3 ปี	✗
ลดหย่อนร้อยละ 50 เป็นเวลา 5 ปี	✓	✓	✗	✗	✗	✗
ได้รับสิทธิหักค่าขนส่ง ค่าไฟฟ้า ค่าประปาได้ 2 เท่า เป็นเวลา 10 ปี	✓	✓	✓	✓	✓	✗
หักค่าติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกร้อยละ 25 ของเงินลงทุน	✓	✓	✓	✓	✓	✗

ที่มา: คู่มือขอรับการส่งเสริมการลงทุน (2560)

หมายเหตุ * ไม่จำกัดวงเงิน

3. สิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม สถานประกอบการที่ตั้งอยู่ในนิคมอุตสาหกรรมหรือเขตอุตสาหกรรมที่ได้รับส่งเสริม จะได้รับสิทธิและประโยชน์ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่ม 1 ปี ยกเว้นกิจการในกลุ่ม A1 และ A2 ซึ่งได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 8 ปี อยู่แล้ว

ตารางที่ 5.5 สิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม

สิทธิและประโยชน์	A1	A2	A3	A4	B1	B2
ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลตามประเภทกิจการ	8 ปี*	8 ปี	5 ปี	3 ปี	✗	✗
ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเพิ่มเติม	✗	✗	1 ปี	1 ปี	✗	✗
รวมเวลายกเว้นทั้งหมด	8 ปี*	8 ปี	6 ปี	4 ปี	✗	✗

ที่มา: คู่มือขอรับการส่งเสริมการลงทุน (2560)

หมายเหตุ * ไม่จำกัดวงเงิน

ทั้งนี้ กระบวนการในการยื่นขอรับสิทธิประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการต้องเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด โดย

1) กรณีโครงการที่อยู่ในข่ายได้รับสิทธิและประโยชน์ในการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล (กิจการกลุ่ม A) ผู้ขอรับการส่งเสริมต้องการขอรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการ (Merit-based Incentives) สามารถยื่นแบบประกอบคำขอรับการส่งเสริมสำหรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติม (F PA PP 37-00) พร้อมกับการยื่นคำขอรับการส่งเสริม หรือยื่นเพิ่มเติมภายหลังได้ ในกรณีที่ยื่นคำขอภายหลัง ผู้ขอรับการส่งเสริมจะต้องมีสิทธิและประโยชน์ในการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลตามมาตรา 31 เหลืออยู่ทั้งระยะเวลาและวงเงินที่ได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

2) กรณีโครงการที่ไม่อยู่ในข่ายได้รับสิทธิและประโยชน์ในการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล (กิจการกลุ่ม B) ผู้ขอรับการส่งเสริมที่มีความประสงค์จะขอรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติมตามคุณค่าของโครงการ (Merit-based Incentives) จะต้องยื่นแบบประกอบคำขอรับการส่งเสริมสำหรับสิทธิและประโยชน์เพิ่มเติม (F PA PP 37-00) พร้อมกับการยื่นคำขอรับการส่งเสริมเท่านั้น

5.1.2.4 การขอใช้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีเงินได้นิติบุคคล

เนื่องจากการให้สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีอากรต้องดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบได้ว่าการใช้สิทธิและประโยชน์มีความถูกต้องและสอดคล้องกับเงื่อนไขการให้การส่งเสริม และสามารถประเมินความคุ้มค่าของการส่งเสริมการลงทุนได้อย่างชัดเจน จึงกำหนดให้ผู้ได้รับการส่งเสริมต้องรายงานผลการดำเนินงานของโครงการต่อสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เพื่อให้สำนักงานได้มีการตรวจสอบก่อนการพิจารณาอนุญาตให้ใช้

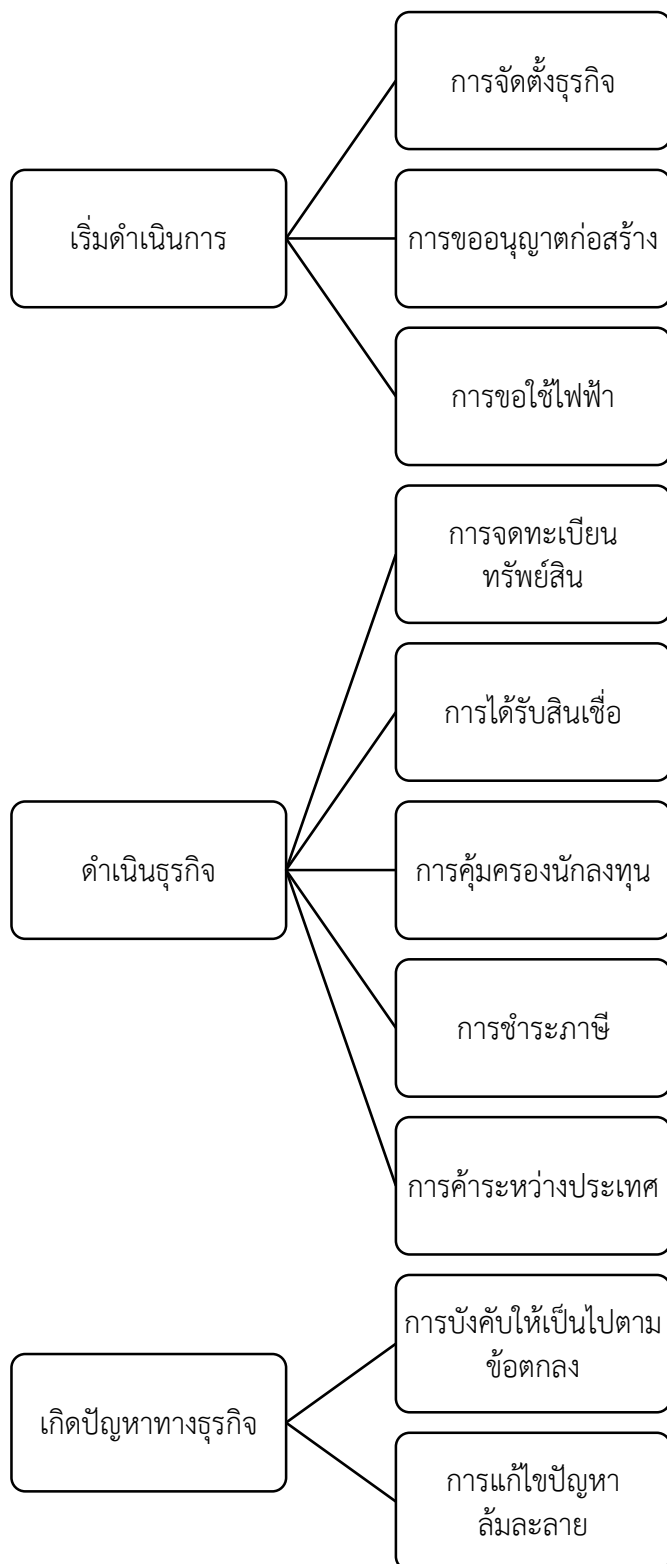
สิทธิและประโยชน์ด้านภาษีเงินได้นิติบุคคลในปีนั้นๆ ตามวิธีการและหลักเกณฑ์ที่สำนักงานกำหนด (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2559)

5.1.2.5 การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว

ตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. 2542 หากคนต่างด้าวต้องการเข้ามาลงทุนในไทย สามารถแบ่งตามลักษณะการจดทะเบียนได้ 2 กรณี คือ

- 1) กรณีบริษัทต่างด้าวที่จดทะเบียนจากต่างประเทศ จะพิจารณาจากทุนจดทะเบียนต้องไม่น้อยกว่า 3,000,000 บาทต่อหนึ่งธุรกิจ
- 2) กรณีบริษัทต่างด้าวที่จดทะเบียนในประเทศไทยและมีผู้ถือหุ้นตั้งแต่หนึ่งขึ้นไปเป็นคนต่างด้าว จะพิจารณาตามเงินที่ใช้ประกอบธุรกิจในไทยต้องไม่น้อยกว่า 3,000,000 บาท ต่อหนึ่งธุรกิจ

โดย พรบ.นี้จะจำกัดการประกอบธุรกิจบางประเภทโดยเฉพาะสำหรับคนต่างชาติ ได้แก่ ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจค้าส่ง ธุรกิจค้าปลีก และธุรกิจบริการ หากคนต่างด้าวเป็นสัญชาติอเมริกัน และเข้าเงื่อนไขตามสนธิสัญญาไทย-อเมริกัน สามารถขอหนังสือรับรองการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว หรือหากได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนก็ให้ขอหนังสือรับรอง และสำหรับขั้นตอนการขอประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว แสดงดังรูป 5.1 (One Start One Stop Investment Center, 2560)

รูปที่ 5.1 ขั้นตอนการขอประกอบธุรกิจ

ที่มา: One Start One Stop Investment Center (2560)

5.1.3 กฎหมายและระเบียบที่สำคัญในการลงทุน

1) กฎหมายเกี่ยวกับการนำเข้าและส่งออกสินค้า มาตรา 51 ก่อนจะนำของใดไปจากอารักขาของศุลกากรหรือก่อนที่จะส่งของใดออกไปนอกราชอาณาจักร ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งออกต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนตามพระราชบัญญัตินี้ และตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวกับการศุลกากร กับต้องยื่นใบขนสินค้าโดยถูกต้อง และเสียอากรจนครบถ้วนหรือวางประกันไว้

การยื่นใบขนสินค้าการเสียอากร และการวางประกันตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

เมื่อผู้ที่เกี่ยวข้องร้องขอและอธิบดีเห็นว่ามีความจำเป็นต้องนำของใดออกไปจากอารักขาของศุลกากรหรือต้องส่งของใดออกไปนอกราชอาณาจักรโดยเร่งด่วน อธิบดีมีอำนาจอนุญาตให้นำของนั้นไปจากอารักขาของศุลกากรหรือส่งของนั้นออกไปนอกราชอาณาจักรโดยยังไม่ต้องยื่นใบขนสินค้าให้สมบูรณ์หรือยังไม่ต้องเสียอากรจนครบถ้วน ทั้งนี้ อธิบดีอาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ร้องขอต้องปฏิบัติตามด้วยก็ได้ และในกรณีที่ต้องเสียอากร ให้ผู้ร้องขอวางประกันค่าอากรตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

2) กฎหมายที่เกี่ยวกับการเสียอากร การนำเข้าของเข้ามาในหรือส่งออกป็นอกราชอาณาจักร ให้เรียกเก็บอากรจากผู้นำเข้าของหรือผู้ส่งออกของออกตามพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดศุลกากร

ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรสำหรับของที่นำเข้ามาในหรือส่งออกป็นอกราชอาณาจักรเกิดขึ้นในเวลาที่น่าำของเข้าสำเร็จหรือส่งออกของสำเร็จตามมาตรา 50

ผู้นำของเข้าหรือส่งออกมีหน้าที่เสียอากรเมื่อได้ยื่นใบขนสินค้าต่อพนักงานศุลกากร และพนักงานศุลกากรได้รับและออกเลขที่ใบขนสินค้าแล้ว

5.1.4 ปัญหาและอุปสรรคของการร่วมลงทุน

จากที่ผ่านมามีปัญหาและอุปสรรคของการร่วมลงทุนในประเทศไทย สามารถอภิปรายและสรุปได้ดังนี้

1. ข้อจำกัดในการถือครองทรัพย์สิน อสังหาริมทรัพย์ และการถือหุ้นในกิจการ
2. หน่วยงานที่ให้ข้อมูลและคำแนะนำกับผู้ลงทุนขาดการประสานงาน เพื่อให้ข้อมูลแนวทางและหลักเกณฑ์ให้เป็นไปในทางเดียวกัน (Harmonization)
3. การเงิน การประกันความเสี่ยง และให้เงินกู้ยืม พบว่า ธนาคารพาณิชย์ไทยจำนวนมากยังไม่เชี่ยวชาญในการดำเนินการ นักลงทุนรายใหญ่ ในขณะที่การช่วยเหลือของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM Bank) นั้นก็ยังไม่ีมากเท่าที่ควร และไม่รู้จักอย่างแพร่หลาย ทั้งนี้การลงทุนในประเทศตลาดใหม่หลายประเทศนั้นมักจะมีปัญหาด้านระบบสถาบัน

การเงิน รวมถึง อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สูงด้วย ความช่วยเหลือด้านการเงินจากในประเทศจึงเป็นสิ่งจำเป็น

4. นโยบายหนึ่งที่ถือว่าได้ช่วยเหลือการลงทุนต่างประเทศบ้างในปัจจุบัน ได้แก่ นโยบายยกเว้นภาษี (International Head Quarter) ในไทย ซึ่งช่วยบริษัทที่ไปลงทุนต่างประเทศในการนำรายได้กลับ ให้ไม่ต้องเสียภาษีซ้ำซ้อน (Double Taxation) แต่ก็เฉพาะกับกิจกรรมของกิจการที่มีการดำเนินการตลอดห่วงโซ่มูลค่าในต่างประเทศเท่านั้น จึงไม่อาจช่วยเหลือ การลงทุนต่างประเทศเพื่อเสริมห่วงโซ่มูลค่าได้ เช่น ไปลงทุนเพื่อวัตถุดิบในต่างประเทศ

5. บริษัทหรือกิจการขนาดใหญ่จากต่างประเทศที่ต้องการร่วมลงทุนในประเทศไทย มักได้พึ่งพาการช่วยเหลือจากรัฐค่อนข้างน้อย ยกเว้นที่เป็นรัฐวิสาหกิจ แต่แรงขับเคลื่อนของบริษัทส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในกลุ่มอุปโภคบริโภค และบริการ มาจากการแสวงหาตลาดใหม่ในต่างประเทศที่มีศักยภาพและอัตราการขยายตัวสูง จึงต้องมองและก้าวออกไปแสวงหาตลาดใหม่ ส่วนในบริษัทด้านแร่และพลังงานนั้น นอกจากด้านตลาดแล้ว ก็ยังต้องการออกไปแสวงหาทรัพยากรเพิ่มเติมด้วย

6. บริษัทขนาดใหญ่มักจะชอบการร่วมทุน (Merger and Acquisition) หรือซื้อกิจการ มากกว่าการเข้าไปลงทุนเองทั้งหมด (Green Field) ซึ่งแตกต่างจากบริษัทขนาดเล็กที่ขาดเงินลงทุนขนาดใหญ่ในการร่วมทุนหรือซื้อกิจการ โดยมากจึงเป็นรูปแบบการเข้าไปลงทุนเองทั้งหมดเป็นหลัก ยกตัวอย่างเช่น ประเทศจีน

5.2 สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

5.2.1 รูปแบบการลงทุน

การลงทุนใน สปป.ลาว สามารถกระทำได้ใน 3 รูปแบบ ดังนี้

1) ธุรกิจที่ถือหุ้นโดยชาวต่างชาติทั้งหมด สามารถเป็นการประกอบธุรกิจโดยชาวต่างชาติแบบคนเดียวหรือหลายคนในกิจการหรือโครงการหนึ่ง ๆ ใน สปป.

2) ธุรกิจแบบหุ้นส่วนระหว่างผู้ลงทุนภายในประเทศกับชาวต่างชาติ (Joint Venture) เป็นการร่วมธุรกิจระหว่างนักธุรกิจสัญชาติลาวกับนักธุรกิจชาวต่างชาติ ซึ่งร่วมกันจัดตั้งนิติบุคคลใหม่ขึ้นภายใต้กฎหมายของ สปป.ลาว โดยนักธุรกิจชาวต่างชาติต้องถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของทุนทั้งหมด และให้กำหนดไว้ในสัญญาร่วมทุนและกฎระเบียบของนิติบุคคลที่ตั้งขึ้น

3) การลงทุนธุรกิจร่วมตามสัญญา (Investment by Contract) เป็นการร่วมธุรกิจระหว่างนิติบุคคลสัญชาติลาวกับนิติบุคคลต่างประเทศ โดยไม่ได้ตั้งนิติบุคคลใหม่หรือสาขาใหม่ใน สปป.ลาว นิติบุคคลสัญชาติลาวต้องแจ้งให้แผนกอุตสาหกรรมและการค้า และแผนกแผนการและการลงทุนทราบ เพื่อดำเนินการตามระเบียบและสัญญาการร่วมทุน ซึ่งต้องนำไปให้สำนักงานทะเบียนศาลรับรอง

ทั้งนี้การจัดตั้งธุรกิจ ใน สปป.ลาว (ภาษาลาวใช้คำว่า “วิสาหกิจ”) ตามกฎหมายว่าด้วยวิสาหกิจ ได้กำหนดให้นักธุรกิจชาวต่างชาติสามารถจดทะเบียนธุรกิจได้ 3 รูปแบบ โดยแบ่งตามสัดส่วนการถือหุ้น ได้แก่

(1) วิสาหกิจเอกชน เป็นการจัดตั้งธุรกิจโดยนิติบุคคลเอกชนฝ่ายเดียว สามารถจดทะเบียนธุรกิจได้ 5 ลักษณะ ได้แก่ ห้างหุ้นส่วนสามัญ ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด บริษัทจำกัดผู้เดียว และบริษัทมหาชน

(2) รัฐวิสาหกิจ เป็นการจัดตั้งธุรกิจโดยมีรัฐบาลเป็นผู้จัดตั้ง และรัฐบาลต้องถือหุ้นเกินกว่าร้อยละ 50

(3) วิสาหกิจผสม เป็นการจัดตั้งโดยเอกชนและรัฐบาลร่วมกัน โดยรัฐบาลถือหุ้นร้อยละ 50 หรือน้อยกว่าได้

อย่างไรก็ตาม บางธุรกิจได้มีการกำหนดอัตราการถือหุ้นของคนต่างประเทศที่เข้าไปลงทุนใน สปป. ลาว ไว้ อาทิ สถานีโทรทัศน์-วิทยุและการคมนาคมขนส่ง จำกัดการถือหุ้นได้ไม่เกินร้อยละ 49 และธุรกิจด้านการประกันภัยไม่เกินร้อยละ 51 เป็นต้น (สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ เวียงจันทน์, 2559)

และในการจัดตั้งธุรกิจ ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนของ สปป.ลาว กำหนดให้วิสาหกิจดังกล่าวต้องมีทุนจดทะเบียน⁴ ขั้นต่ำอย่างน้อย 1 พันล้านกีบ (ประมาณ 4 ล้านบาท) ซึ่งต้องชำระเป็นสกุลเงินกีบเท่านั้น โดยทำธุรกรรมผ่านธนาคารที่ตั้งใน สปป.ลาว และต้องได้รับการยืนยันจากธนาคารแห่ง สปป.ลาว ภายใน 10 วันทำการ นอกจากนี้ กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนของ สปป.ลาว ยังได้กำหนดอัตราการชำระทุนจดทะเบียนเบื้องต้นโดยขึ้นอยู่กับธุรกิจแต่ละประเภท ดังนี้

1. ธุรกิจสิขกรรม ต้องชำระทุนจดทะเบียนเบื้องต้นร้อยละ 40 ของทุนจดทะเบียนทั้งหมด
2. ธุรกิจการผลิต อุตสาหกรรม-หัตถกรรม ต้องชำระทุนจดทะเบียนเบื้องต้นร้อยละ 60 ของทุนจดทะเบียนทั้งหมด
3. ธุรกิจการค้าและการบริการอื่น ๆ ต้องชำระทุนจดทะเบียนเบื้องต้นร้อยละ 80 ของทุนจดทะเบียนทั้งหมด

การชำระทุนจดทะเบียนเบื้องต้นของธุรกิจทุกประเภท ต้องชำระภายใน 90 วันทำการ และทุนจดทะเบียนที่เหลือต้องชำระให้ครบถ้วนภายใน 1 ปี นับแต่วันที่ได้รับใบทะเบียนวิสาหกิจ ยกเว้นธุรกิจธนาคารและสถาบันการเงิน ที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบที่สถาบันการเงินและธนาคารแห่ง สปป.ลาว กำหนด

⁴ ทุนจดทะเบียน (Registered Capital) หมายถึง สัดส่วนทุนของผู้ถือหุ้น และทุนทั้งหมด (Total Capital) หมายถึง ยอดรวมของทุนจดทะเบียนและจำนวนเงินกู้ยืม

สำหรับบริษัทเอกชนและบริษัทมหาชนที่ต้องการเสนอขายหลักทรัพย์ให้แก่ประชาชนในตลาดหลักทรัพย์ของ สปป.ลาว วิสาหกิจดังกล่าวต้องมีทุนจดทะเบียนอย่างน้อย 2 พันล้านกีบ (ประมาณ 8 ล้านบาท) และตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กำหนดให้ทำได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เท่านั้น โดยหลักทรัพย์ที่เสนอขายอาจเป็นหลักทรัพย์ประเภทหุ้น เช่น หุ้นสามัญ หรือหลักทรัพย์ประเภทหนี้ เช่น หุ้นกู้ ก็ได้

นักลงทุนสามารถเลือกรูปแบบและลักษณะการลงทุนได้ โดยให้อยู่ในเงื่อนไขต่างๆ ดังนี้

- 1) เป็นกิจการของต่างชาติหรือคนสัญชาติลาว 100 เปอร์เซ็นต์
- 2) เป็นกิจการร่วมลงทุนระหว่างนักลงทุนต่างชาติกับนักลงทุนสัญชาติลาว
- 3) เป็นธุรกิจร่วมทุนภายใต้สัญญา
- 4) เป็นกิจการร่วมทุนระหว่างรัฐวิสาหกิจกับเอกชน
- 5) เป็นสัญญาร่วมทุนระหว่างรัฐบาล สปป.ลาว กับนักลงทุนเอกชน

ข้อกำหนดข้างต้นสำหรับนักลงทุนต่างชาติ ที่ใช้สำหรับรูปแบบการลงทุนต่างๆ จะมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ ขึ้นอยู่กับว่าลักษณะกิจการที่ลงทุน

กฎหมายการลงทุนของ สปป.ลาว กำหนดว่านักลงทุนสามารถลงทุนได้ 2 ลักษณะ ประกอบด้วย

1) กิจการลงทุนทั่วไป (General Investment Activities)

ทุนจดทะเบียนของกิจการทั่วไป ขึ้นอยู่กับกิจกรรมทางธุรกิจและจะต้องจ่ายเงินลงทุนขั้นแรกอย่างน้อย 30% ของเงินลงทุนทั้งหมด ภายใน 90 วันตั้งแต่วันที่ได้รับอนุญาตลงทุน ส่วนที่เหลือจะต้องจ่ายภายใน 1 ปี การจ่ายสามารถทำได้ทั้งแบบ In Cash และแบบ In Kind รวมทั้งต้องได้รับใบอนุญาตการนำเข้าเงินลงทุนจากต่างประเทศ ที่ออกโดยธนาคารแห่งชาติลาว (Bank of Laos)

2) กิจการลงทุนที่ได้รับสิทธิพิเศษ (Concession Investment Activities)

จากรูปแบบการลงทุนของ สปป.ลาว ที่กล่าวมาข้างต้น สามารถวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยได้ดังนี้

จุดเด่น

1. เปิดโอกาสให้ชาวต่างชาติเข้าไปประกอบกิจการสามารถดำเนินการได้เองและมีสิทธิ์ในการบริหารกิจการทั้งหมด
2. สามารถเข้าไปร่วมทุนกับนักธุรกิจท้องถิ่นได้ เมื่อสนใจในธุรกิจนั้น
3. ถ้าไม่ต้องการลงทุนจัดตั้งนิติบุคคลใหม่ใน สปป.ลาว แต่ต้องการทำธุรกิจด้วยสามารถทำสัญญาธุรกิจกับนักลงทุนท้องถิ่นใน สปป.ลาวได้

จุดด้อย

1. จำกัดการเข้าไปลงทุนในธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและพลังงานที่ต้องลงทุนในรูปแบบการทำกิจการร่วมค้าเท่านั้น
2. มีการจำกัดอายุการเข้าไปลงทุนในรูปแบบการลงทุนบางประเภท

5.2.2 นโยบายและมาตรการในการลงทุน

5.2.2.1 สิทธิประโยชน์สำหรับผู้ลงทุนสัญชาติลาวและผู้ลงทุนชาวต่างประเทศ

ภายใต้ข้อบังคับของกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน ได้กำหนดสิทธิประโยชน์สำหรับนักลงทุนสัญชาติลาวและนักลงทุนชาวต่างประเทศ โดยแบ่งการลงทุนออกเป็น 3 ประเภท คือ กิจการทั่วไป กิจการสัมปทาน และกิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2560)

1) กิจการทั่วไป

กิจการทั่วไปจะได้รับนโยบายส่งเสริมการลงทุน เช่น ธุรกิจในสาขาเกษตรกรรม อุตสาหกรรม หัตถกรรม และบริการ จะได้รับสิทธิประโยชน์ด้านนโยบายยกเว้นภาษีกำไรในการลงทุน โดยสามารถแบ่งระดับกิจการที่ได้รับการส่งเสริมแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับ 1 คือกิจการที่ได้รับการส่งเสริมสูงสุด

ระดับ 2 คือกิจการที่ได้รับการส่งเสริมปานกลาง

ระดับ 3 คือกิจการที่ได้รับการส่งเสริมต่ำสุด

สำหรับเขตที่ตั้งของกิจการแบ่งออกเป็น 3 เขต คือ

เขต 1 คือเขตพื้นที่ห่างไกลและยังมีสาธารณูปโภคไม่เพียงพอ

เขต 2 คือเขตมีสาธารณูปโภคบางส่วน

เขต 3 คือเขตเมืองที่มีความพร้อมในส่วนของสาธารณูปโภค

โดยการยกเว้นภาษีกำไรนั้น จะใช้ได้ภายหลังจากที่กิจการการผลิตสินค้าใหม่ได้ดำเนินธุรกิจไปแล้ว สามารถแสดงสิทธิประโยชน์ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนด้านภาษีกำไร ดังตารางที่ 5.6

ตารางที่ 5.6 แสดงสิทธิประโยชน์ที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน แยกตามเขตที่ตั้งของกิจการ

ระดับกิจการ	เขต 1	เขต 2	เขต 3
นโยบายส่งเสริมทั่วไป			
ระดับ 1	ยกเว้นภาษีกำไร 10 ปี	ยกเว้นภาษีกำไร 6 ปี	ยกเว้นภาษีกำไร 4 ปี
ระดับ 2	ยกเว้นภาษีกำไร 6 ปี	ยกเว้นภาษีกำไร 4 ปี	ยกเว้นภาษีกำไร 2 ปี
ระดับ 3	ยกเว้นภาษีกำไร 4 ปี	ยกเว้นภาษีกำไร 2 ปี	ยกเว้นภาษีกำไร 1 ปี

ที่มา: กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (2560)

นอกจากการแบ่งเขตที่ตั้งของธุรกิจในการยกเว้นภาษีกำไร ยังมีการส่งเสริมการลงทุนในประเภทการลงทุนที่มีศักยภาพและควรส่งเสริม อีก 7 ประเภท คือ

ประเภท 1 ธุรกิจรับเหมาก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน หรือโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่

ประเภท 2 ธุรกิจด้านการโรงแรม การท่องเที่ยว สปา

ประเภท 3 ธุรกิจประกอบรถบรรทุก เพื่อขนส่งสินค้าทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศ

ประเภท 4 การเพาะปลูกสินค้าเกษตรเพื่อเป็นวัตถุดิบผลิตอาหารสัตว์ เช่น ข้าวโพด ถั่วเหลือง ข้าว ที่ไม่ใช่อาหารสัตว์ เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และละหุ่ง

ประเภท 5 อุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อการส่งออก เช่น ผักและผลไม้ต้อง

ประเภท 6 สินค้าหัตถกรรมที่ผลิตจากไม้ ไม้ไผ่ และหวาย เพื่อการส่งออก

ประเภท 7 อุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่ สป.ลาว ได้รับสิทธิทางศุลกากรจากประเทศพัฒนาแล้ว เช่น เสื้อผ้าสำเร็จรูป รองเท้า อัญมณี และเครื่องประดับ

โดยทั้งธุรกิจทั้ง 7 ประเภทข้างต้นนี้ ได้รับการส่งเสริมในอัตราอากรกำไร ดังนี้

ตารางที่ 5.7 อัตราอากรของการลงทุนธุรกิจในแต่ละเขต

เขตที่	ปีที่	ภาษีที่เรียกเก็บจากกำไร
1 พื้นที่ห่างไกลทุรกันดาน (ภูดอย)	0-7 ปี	ยกเว้นอากรกำไร
	ปีที่ 8 เป็นต้นไป	10%
2 พื้นที่ที่มีสาธารณูปโภคพื้นฐาน ทางเศรษฐกิจบางส่วน	0-5 ปี	ยกเว้นอากรกำไร
	6-8 ปี	7.5%
	ปีที่ 8 เป็นต้นไป	15%
3 พื้นที่ตัวเมืองใหญ่ มี สาธารณูปโภคพื้นฐานทาง เศรษฐกิจสมบูรณ์	0-2 ปี	ยกเว้นอากรกำไร
	3-4 ปี	10%
	ปีที่ 5 เป็นต้นไป	20%

ที่มา: กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (2560)

นอกจากได้รับการยกเว้นภาษีกำไร ค่าสัมปทาน และการยกเว้นอากรกำไรแล้ว ยังมีสิทธิในการส่งเสริมด้านอื่น ๆ อีก เช่น

- ได้รับการยกเว้นภาษีกำไรในปีการบัญชีถัดไป ในกรณีนำเอาเงินกำไรสุทธิที่ได้รับจากการดำเนินธุรกิจของตนไปลงทุนเพื่อขยายกิจการ

- ได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้า วัตถุดิบ อุปกรณ์ และพาหนะที่ใช้เพื่อการผลิตโดยตรง เว้นแต่การนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงทุกประเภท
- ได้รับการยกเว้นภาษีส่งออก สำหรับผลิตภัณฑ์ทั่วไปเพื่อการส่งออก เว้นแต่การส่งออกทรัพยากรธรรมชาติ และการส่งออกทรัพยากรธรรมชาติให้ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ยกเงินขาดทุนประจำปีไปหักออกในปีถัดไปได้หากมีการขาดทุนประจำปี (ตามที่ได้รับการตรวจสอบรับรองจากเจ้าหน้าที่ภาษีอากรภายในกำหนดเวลา 3 ปี
- อนุญาตให้ชาวต่างชาติที่ลงทุนใน สปป.ลาว มากกว่า 500,000 ดอลลาร์สหรัฐ มีสิทธิถือครองที่ดินเพื่ออยู่อาศัยหรือใช้เป็นสถานที่ดำเนินธุรกิจ ตามระยะเวลาของโครงการลงทุนแต่สิทธิในการซื้อสิทธิเหนือที่ดินดังกล่าวนั้นมีข้อจำกัด กล่าวคือมีสิทธิเหนือที่ดินเฉพาะส่วนของที่ดินที่รัฐบาลเป็นผู้กำหนดเท่านั้น และซื้อสิทธิได้เพียง 800 ตารางเมตร

2) กิจการสัมปทาน

สำหรับนักธุรกิจต่างชาติที่ต้องการลงทุนใน สปป. ลาว ในกิจการสัมปทาน เช่น สัมปทานที่ดินจากรัฐบาล สัมปทานขุดบ่อแร่ สัมปทานผลิตกระแสไฟฟ้า สัมปทานสายการบิน สัมปทานโทรคมนาคมหรือสถาบันการเงิน ฯลฯ สามารถยื่นคำร้องเสนอการลงทุนในกิจการสัมปทานต่อศูนย์การให้บริการแบบจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ของกระทรวงแผนการและการลงทุน โดยหากผ่านการคัดเลือกและพิจารณาของ สปป. ลาว แล้วจะได้รับ “ใบทะเบียนสัมปทาน” เป็นเอกสารรับรองว่านักลงทุนสามารถดำเนินธุรกิจ ใน สปป. ลาว ได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายและสามารถขอรับสิทธิสัมปทาน รวมถึงสามารถดำเนินการใดๆ ที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับธุรกิจนั้นได้ตลอดอายุการลงทุน และนักลงทุนสามารถดำเนินธุรกิจที่ได้รับสัมปทานนั้นได้ในทันที นอกจากนี้ ใบทะเบียนสัมปทานนั้นจะรวมเอาทะเบียนวิสาหกิจ การอนุญาตลงทุน นโยบายส่งเสริมและทะเบียนอากร เอาไว้ในใบทะเบียนสัมปทานนี้ด้วย

ทั้งนี้ตามกฎหมายของ สปป. ลาว อายุการลงทุนนั้นจะไม่เกิน 99 ปี แต่ผู้ลงทุนอาจขอต่ออายุสัมปทานได้ตามเงื่อนไขที่ สปป. ลาว กำหนด

3) การส่งเสริมการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เขตเศรษฐกิจพิเศษ สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ เศรษฐกิจพิเศษ และเขตเศรษฐกิจพิเศษเฉพาะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- เขตเศรษฐกิจพิเศษ คือ เขตที่รัฐบาลกำหนดให้พัฒนาเป็นตัวเมืองใหม่รอบด้าน เพื่อดึงดูดการลงทุน จึงกำหนดให้มีนโยบายส่งเสริมพิเศษและระบบเศรษฐกิจการเงินเป็นของตนเอง โดยใช้คณะกรรมการและสภาพบริหารกำกับดูแลการดำเนินการภายใน มีพื้นที่เป็น 1,000 เฮกตาร์หรือ 6,250 ไร่ขึ้นไป หากมีประชาชนที่อาศัยอยู่ก่อนแล้วในพื้นที่ก็ไม่จำเป็นต้องย้ายออก เช่น เขตพัฒนา

เทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร เขตเศรษฐกิจชายแดน เขตจัดสรรตัวเมือง หรือพื้นที่ที่รัฐบาลอนุมัติให้ผู้ลงทุนพัฒนาโครงการสร้างพื้นฐานระบบสาธารณูปโภค เพื่อรองรับการลงทุน

- เขตเศรษฐกิจเฉพาะ คือ เขตที่รัฐบาลกำหนดให้เพื่อส่งเสริมในสาขาใดสาขาหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น เขตอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อส่งออก เขตท่องเที่ยว เขตการค้าปลอดภาษี เขตเศรษฐกิจชายแดน ฯลฯ และต้องเป็นเขตที่ไม่มีประชาชนอาศัยอยู่ โดยมีสภาพบริหารกำกับดูแลการดำเนินการภายใน

ทั้งนี้ เขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะใน สปป. ลาว ตามการประกาศกำหนดของรัฐบาล เพื่อดึงดูดการพัฒนาเขตสาธารณูปโภค ได้แก่

1. เขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน – เซโน
2. เขตเศรษฐกิจพิเศษบ่อเต็นแดนคำ
3. เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ
4. เขตเศรษฐกิจพิเศษเวียงจันทน์ – ลองແກ່
5. เขตนิคมอุตสาหกรรมการค้าเวียงจันทน์ – โนนทอง
6. เขตเศรษฐกิจเฉพาะดงโพธิ์
7. เขตพัฒนาเศรษฐกิจไฮเซษฐา
8. เขตเศรษฐกิจเฉพาะภูเขียว
9. เขตเศรษฐกิจเฉพาะบึงธาตุหลวง
10. เขตเศรษฐกิจเฉพาะท่าแขก และเขตเศรษฐกิจพิเศษจำปาสัก

หากนักลงทุนที่สนใจดำเนินการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ สามารถดำเนินการเสนอแผนการลงทุนต่อคณะบริหารของเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาตามระเบียบและสิทธิประโยชน์ทางภาษีของแต่ละเขตซึ่งจะแตกต่างกันไปตามแต่ละเขตเศรษฐกิจ และได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ได้แก่

1. ยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับสินค้าที่นำเข้ามาเพื่อผลิต หรือแปรรูป และนำไปส่งออกต่อหรือนำไปใช้ภายในเขตฯ
2. ลดอากรขาเข้าสำหรับรถที่ใช้ในสำนักงานเหลือร้อยละ 1 โดยจำนวนรถที่ได้รับสิทธิจะขึ้นอยู่กับขนาดของทุนจดทะเบียน
3. ยกเว้นภาษีตัวเลขธุรกิจ (Turnover Tax) ซึ่งเป็นภาษีที่คิดจากฐานรายรับทั้งหมด และภาษีการใช้ประโยชน์ซึ่งเทียบได้กับภาษีมูลค่าเพิ่มของไทย สำหรับสินค้าที่นำเข้ามาจำหน่ายและใช้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษและสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อส่งออก
4. เงินได้ส่วนบุคคลให้คิดในอัตราเท่ากันที่ร้อยละ 5 สำหรับชาวลาวและชาวต่างชาติ
5. เงินปันผลให้เรียกเก็บร้อยละ 5 สำหรับบริษัทที่มีผู้ร่วมทุนมากกว่า 1 ราย

6. กำไร ให้มีระยะเวลาในการยกเว้นภาษีและให้ใช้อัตราภาษีเงินได้แบบพิเศษ
7. อนุญาตให้เช่าที่ดินที่เช่าได้ไม่เกิน 75 ปี แต่สามารถที่จะเช่าต่อได้
8. การโอนกรรมสิทธิ์จะกระทำได้อีกต่อเมื่อผู้เช่ารายแรกจ่ายค่าเช่าที่ดินครบแล้ว
9. หากระยะเวลาเช่าเกินกว่า 30 ปี จะได้รับการยกเว้นค่าเช่าเป็นเวลา 12 ปี (สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา, 2557)

ทั้งนี้ การลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้มีการกำหนดทุนจดทะเบียนขั้นต่ำในแต่ละสาขาการลงทุน โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 100,000 ดอลลาร์สหรัฐ ในสาขาการผลิต โลจิสติกส์ การขนส่ง โรงแรมสาขาบริษัท โรงพยาบาล และโรงเรียน
2. ทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 50,000 ดอลลาร์สหรัฐ ในสาขาการค้าปลีก ค้าส่ง การท่องเที่ยว และบริการทั่วไป
3. ทุนจดทะเบียนไม่ต่ำกว่า 10,000 ดอลลาร์สหรัฐ สำหรับสำนักงานตัวแทน

5.2.2.2 ขั้นตอนการลงทุน

1) กิจการทั่วไป

การลงทุนกิจการทั่วไป ต้องลงทุนไม่น้อยกว่า 1 พันล้านบาท (ประมาณ 4 ล้านบาท) จะได้รับแจ้งผลการพิจารณาคำร้องขอใบทะเบียนวิสาหกิจภายใน 10 วันทำการ นับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอขึ้นใบทะเบียนวิสาหกิจ

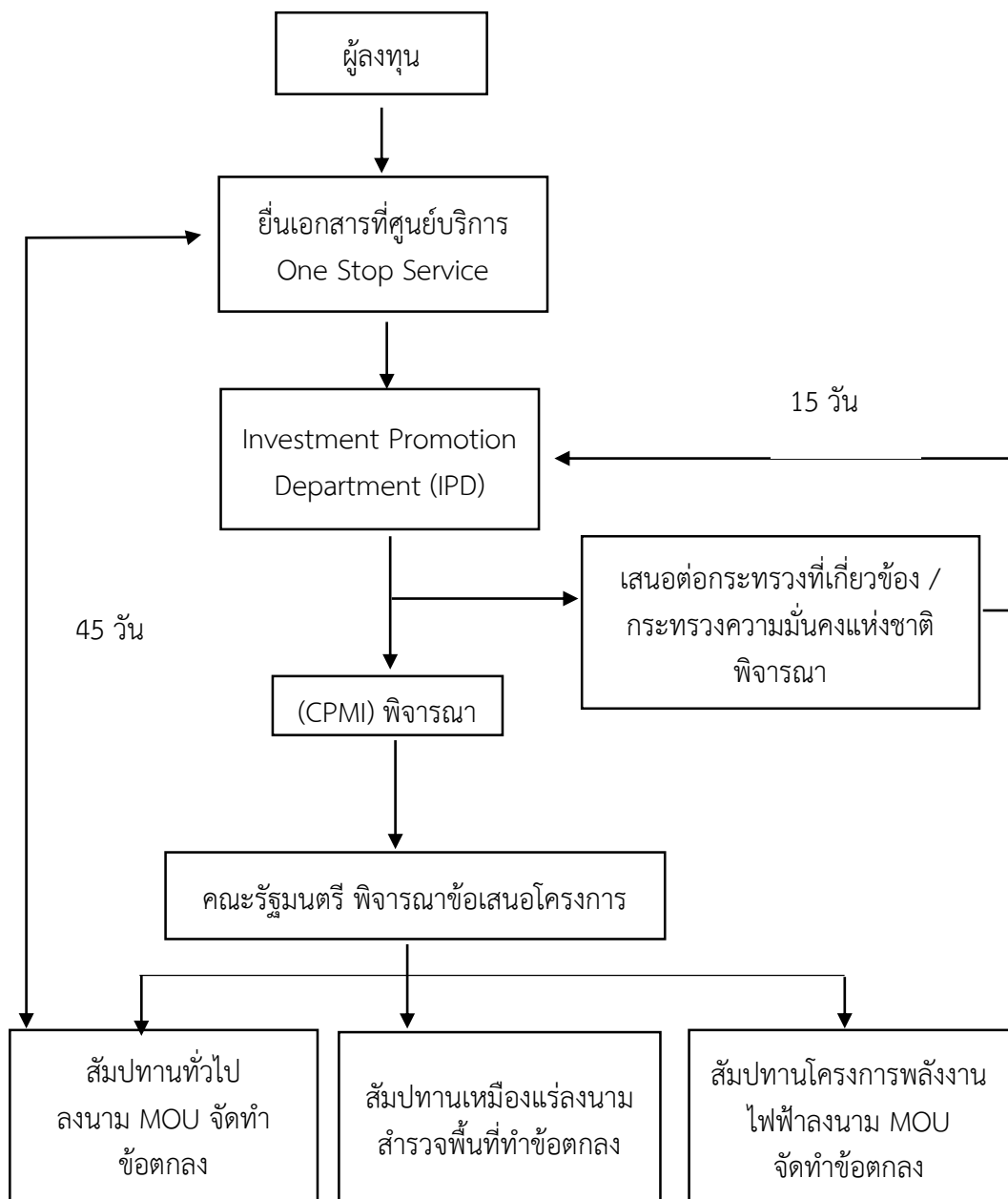
สำหรับกิจการควบคุมเวลาพิจารณาไม่เกิน 30 วันทำการ นับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอขึ้นใบทะเบียนวิสาหกิจ เมื่อรับใบทะเบียนวิสาหกิจแล้วผู้ลงทุนต้องนำใบทะเบียนวิสาหกิจไปออกเลขประจำตัวผู้เสียภาษี ณ กรมอากร กระทรวงการคลัง และหากกิจการดังกล่าวมีการดำเนินธุรกิจเกี่ยวข้องกับหน่วยงานใด ให้ดำเนินการขออนุญาตกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเสียก่อน แล้วจึงดำเนินธุรกิจได้ ทั้งนี้ ระยะเวลาการลงทุนในกิจการทั่วไป ยังไม่มีการระบุเงื่อนไขระยะเวลาการลงทุนไว้เวลาเป็นการเฉพาะสำหรับธุรกิจประเภทใดประเภทหนึ่ง

2) กิจการสัมปทาน

กิจการสัมปทานต้องดำเนินการยื่นคำร้องผ่านศูนย์บริการ One Stop Service เพื่อขอขึ้นทะเบียนและขอใบทะเบียนสัมปทาน จากกระทรวงแผนการและการลงทุน โดยแผนกห้องการแผนการและการลงทุนจะเป็นผู้ออกใบสัมปทานในเขตท้องถิ่นที่ตนเองรับผิดชอบ

เมื่อได้ใบสัมปทานแล้ว ผู้ลงทุนต้องดำเนินการภายใน 90 วัน โดยระยะเวลาในการดำเนินการของกิจการสัมปทานนั้นกำหนดให้สูงสุดไม่เกิน 99 ปี แต่อาจจะมีข้อยกเว้นกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

ภายใต้กฎหมายเฉพาะหรืออาจจะมีการขอต่อระยะเวลาของกิจการสัมปทานจากรัฐบาลก็ได้ ซึ่งขั้นตอนการขออนุมัติการลงทุนในกิจการสัมปทาน สามารถแสดงได้ดังรูป 5.2

รูปที่ 5.2 การขออนุมัติการลงทุนในกิจการสัมปทาน

ที่มา: กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ (2560)

5.2.2.3 การขอใบอนุญาตลงทุน

ก) **ขั้นตอนการยื่นขออนุมัติการลงทุน** การจัดตั้งบริษัททุกประเภทในประเทศ สปป. ลาว จะมีกระบวนการต่างกันในแต่ละกรณี ได้แก่

1) กรณีนิติบุคคลที่มีผู้ถือหุ้นหลายคนจะมีผู้ถือหุ้นไม่เกิน 30 คน ผู้ลงทุนสามารถยื่นขอใบอนุญาตการลงทุนได้ผ่านทางคณะกรรมการด้านการส่งเสริมและจัดการการลงทุน (Committee for Promotion and Management of Investment) ที่หน่วยงานบริการแบบครบวงจรในจุดเดียว (one-stop service) ซึ่งจะแล้วเสร็จภายใน 45 วันหลังจากยื่นเอกสารครบถ้วน

2) กรณีนิติบุคคลที่มีผู้ถือหุ้นหลายคนจะมีผู้ถือหุ้นมากกว่า 30 คน จะต้องจดในลักษณะของบริษัทมหาชน บริษัทที่มีผู้ถือหุ้นหลายรายจะต้องมีการประชุมผู้ถือหุ้นสามัญอย่างน้อยปีละครั้ง และการจัดประชุมวิสามัญจะกระทำได้อีกต่อเมื่อได้รับการยินยอมจากผู้ถือหุ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 เป็นต้น (สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา, 2559)

ข) ขั้นตอนการก่อตั้งและการขึ้นทะเบียนวิสาหกิจ

ขั้นตอนที่ 1 ระยะเวลาเตรียมเงื่อนไขการก่อตั้งวิสาหกิจ ซึ่งผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจะต้องจองชื่อวิสาหกิจและแจ้งสัญญาการจัดตั้งกับเจ้าหน้าที่ทะเบียนวิสาหกิจ ก่อนแจ้งขึ้นทะเบียนตามที่กำหนดไว้

ขั้นตอนที่ 2 ระยะเวลาก่อตั้งวิสาหกิจหรือระยะแจ้งขึ้นทะเบียนวิสาหกิจ เมื่อผู้แจ้งขึ้นทะเบียนดำเนินการตามขั้นตอนที่ 1 เสร็จแล้ว ต้องดำเนินการแจ้งขึ้นทะเบียนกับเจ้าหน้าที่ทะเบียนวิสาหกิจ

ทั้งนี้ หากเป็นกิจการทั่วไป สามารถขึ้นทะเบียนได้ประมาณภายในไม่เกิน 10 วันราชการ และหากเป็นกิจการควบคุมจะต้องแจ้งผ่านคณะคั่นคว้าที่ศูนย์ One Stop Service

ค) เอกสารในการจดทะเบียนนิติบุคคล

1. สำหรับวิสาหกิจส่วนบุคคล ได้แก่ ใบคำร้องขอจดทะเบียนวิสาหกิจส่วนบุคคล
2. สำหรับวิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญ ได้แก่ ใบจองชื่อนิติบุคคลของวิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญ สัญญาก่อตั้งวิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญ ใบคำร้องขอจดทะเบียนวิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญ และกฎระเบียบของวิสาหกิจหุ้นส่วนสามัญ
3. สำหรับวิสาหกิจหุ้นส่วนจำกัด ได้แก่ ใบจองชื่อนิติบุคคลของวิสาหกิจหุ้นส่วนจำกัด สัญญาก่อตั้งวิสาหกิจหุ้นส่วนจำกัด ใบคำร้องขอจดทะเบียนวิสาหกิจหุ้นส่วนจำกัด และกฎระเบียบของวิสาหกิจหุ้นส่วนจำกัด
4. บริษัทจำกัด ได้แก่ ใบเสนอขอจองชื่อวิสาหกิจของบริษัทจำกัด สัญญาก่อตั้งบริษัทจำกัด ใบคำร้องขอขึ้นทะเบียนวิสาหกิจของบริษัทจำกัด กฎระเบียบของบริษัทจำกัด

5. บริษัทจำกัดผู้เดียว ได้แก่ ใบเสนอของจองซื้อวิสาหกิจของบริษัทจำกัดผู้เดียว ใบคำร้องขอแจ้งขึ้นวิสาหกิจของบริษัทจำกัดผู้เดียว กฎระเบียบของบริษัทจำกัดผู้เดียว

6. บริษัทมหาชน ได้แก่ ใบเสนอของจองซื้อวิสาหกิจของบริษัทมหาชน สัญญาก่อตั้งบริษัทมหาชน ใบคำร้องขอขึ้นทะเบียนวิสาหกิจของบริษัทมหาชนกฎระเบียบของบริษัทมหาชน

7. บริษัทรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ ใบเสนอของจองซื้อวิสาหกิจของบริษัทรัฐวิสาหกิจ สัญญาก่อตั้งบริษัทรัฐวิสาหกิจ ใบคำร้องขอขึ้นทะเบียนวิสาหกิจรัฐวิสาหกิจ กฎระเบียบของบริษัทรัฐวิสาหกิจ

8. บริษัทผสม ได้แก่ ใบเสนอของจองซื้อวิสาหกิจของบริษัทผสม สัญญาก่อตั้งบริษัทผสม ใบคำร้องขอขึ้นทะเบียนวิสาหกิจของบริษัทผสม กฎระเบียบของบริษัทผสม

ง) ค่าธรรมเนียมในการจดทะเบียนนิติบุคคล หรือ ค่าแบบฟอร์มเอกสารแจ้งขึ้น

ทะเบียนวิสาหกิจ มีดังนี้

- ใบเสนอของจองซื้อวิสาหกิจ 10,000 กีบต่อชุด
- ใบก่อตั้งนิติบุคคล 10,000 กีบต่อชุด
- คำร้องขอขึ้นทะเบียนวิสาหกิจส่วนบุคคล 30,000 กีบต่อชุด ส่วนคำร้องขอขึ้นทะเบียนวิสาหกิจ และกฎระเบียบวิสาหกิจหุ้นส่วน และบริษัทรวมทั้งบริษัทรัฐวิสาหกิจ และบริษัทผสม 70,000 กีบต่อชุด

- ค่าธรรมเนียมสำหรับใบทะเบียนวิสาหกิจและอากรให้ปฏิบัติตามรัฐดำรัสเลขที่ 02/สปป. ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2545

- ค่าสำเนาเอกสารแจ้งขึ้นทะเบียนวิสาหกิจ 2,000 กีบต่อใบ

จ) การให้บริการของศูนย์ One Stop Service จะพิจารณาคำร้องขอลงทุนและให้คำตอบเป็นลายลักษณ์อักษรแก่นักลงทุนต่างประเทศ ตามกำหนดเวลา ดังนี้

- สำหรับโครงการที่อยู่ในบัญชีส่งเสริม 15 วันทำการ
- สำหรับโครงการที่อยู่ในบัญชีเปิดแบบมีเงื่อนไข 25 วันทำการ
- สำหรับโครงการที่เกี่ยวข้องกับการให้สิทธิสัมปทาน 45 วันทำการ

นักลงทุนต่างประเทศที่มีเงื่อนไขถูกต้องตามที่กำหนดไว้ตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง จะได้รับใบอนุญาตลงทุน ทะเบียนวิสาหกิจ และทะเบียนอากรพร้อมกันที่กรมส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนภายในและต่างประเทศ กระทรวงแผนการและการลงทุนของ สปป.ลาว ซึ่งก่อนหน้านี้ นักลงทุนจะต้องไปเสนอขึ้นทะเบียนวิสาหกิจและใบทะเบียนอากรด้วยตนเองกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ฉ) ระเบียบขั้นตอนการนำเข้าและส่งออก และการจัดจำหน่ายสินค้าในสปป.ลาว

การนำเข้าและส่งออกจะต้องดำเนินการภายใต้กฎหมายศุลกากร สปป.ลาว และต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทของสินค้า นอกจากนี้ นักลงทุนชาวต่างชาติที่จะนำปัจจัยการผลิตเข้าประเทศ สปป.ลาว ยังต้องขออนุมัติจากกรมส่งเสริมการลงทุน เพื่อกำหนดใบอนุญาตจากกรมการค้า กระทรวงสารสนเทศและวัฒนธรรม

5.2.3 กฎหมายและระเบียบที่สำคัญในการลงทุน

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 ประเทศ สปป.ลาว ได้มีการใช้ระบบเศรษฐกิจแบบใหม่ 40 (New Economic Mechanism: NEM) ซึ่งใช้เป็นหลักปฏิบัติและกฎระเบียบว่าด้วยการลงทุน เพื่อเปิดประเทศทางด้านการค้าและการลงทุน โดยมีมีการยกเลิกการกำหนดราคาสินค้าจากภาครัฐและใช้กลไกตลาดในการจัดสรรทรัพยากรมากขึ้น อีกทั้งรัฐบาลยังได้มีการปรับลดมาตรการกีดกันทางการค้าและอนุญาตให้ธุรกิจเอกชนสามารถนำเข้าสินค้าเข้าได้โดยตรง

กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน ประกอบไปด้วย กฎหมายว่าด้วยองค์กรธุรกิจ (Enterprise Law) ซึ่งปรับปรุงล่าสุดในปี พ.ศ. 2550 และกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน ซึ่งจัดทำขึ้นในปี พ.ศ. 2552 ซึ่งจัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนให้การลงทุนจากต่างชาติได้รับความเท่าเทียมกันกับนักลงทุนชาวลาวมากขึ้น และทำให้กฎหมายมีความชัดเจน โปร่งใสและทันสมัยมากยิ่งขึ้น (สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการการค้าและการพัฒนา, 2559)

5.2.3.1 กฎหมายการส่งเสริมการลงทุนของประเทศ

กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนใน สปป.ลาว กำหนดหลักการเกี่ยวกับการส่งเสริมการลงทุนเอาไว้ 6 ข้อ ดังนี้

1. สอดคล้องกับแนวทางนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจ-สังคม แผนพัฒนาแผนงานเขตแคว้น และการขยายเศรษฐกิจ-สังคมในแต่ละระยะ ยุทธศาสตร์ชีวิตการเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น และถูกต้องตามระเบียบกฎหมาย
2. สมทบแน่นกับการเพิ่มทวีความคุ้มครองของรัฐอย่างรวมศูนย์เป็นเอกภาพในทั่วประเทศ
3. รับประกันให้การลงทุนได้รับการบริการที่สะดวก รวดเร็ว โปร่งใส ยุติธรรม และเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย ด้วยการบริการการลงทุนประตูเดียว
4. วางนโยบายส่งเสริมด้านต่าง ๆ ที่สามารถดึงดูด และแก่งแย่งการลงทุน
5. รับรู้ รับรอง การปกป้องกรรมสิทธิ์ผลประโยชน์และด้านอื่นที่ถูกต้องตามกฎหมายของผู้ลงทุนจากรัฐ

6. รับประกันการปกป้องรักษาและการพัฒนาสิ่งแวดล้อม ความสงบ และความปลอดภัยของสังคมและเขตการลงทุน

กฎหมายของ สปป.ลาว จะให้การคุ้มครองแก่นักลงทุนและทรัพย์สินของนักลงทุนต่างชาติจะไม่ถูกยึด รับหรือโอนไปเป็นของรัฐ เว้นแต่กรณีที่มีความจำเป็นเพื่อสาธารณประโยชน์ ซึ่งในกรณีดังกล่าวนักลงทุนจะได้รับค่าตอบแทนที่สมเหตุสมผล แม้ว่านักลงทุนต่างชาติจะไม่สามารถถือครองที่ดินของประเทศ สปป.ลาวได้ แต่ก็สามารถที่จะเช่าที่ดินระยะยาวได้ รวมทั้งสามารถโอนสิทธิและผลประโยชน์จากการเช่าที่ดินได้ ทั้งนี้รัฐบาล สปป.ลาว ได้มีการกำหนดผังเมืองไว้อย่างชัดเจน โดยกำหนดเขตการใช้ที่ดินเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ นักลงทุนจึงต้องคำนึงถึงหลักเกณฑ์การวางผังเมืองในการเลือกพื้นที่ลงทุนด้วย (สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา, 2559)

5.2.3.2 กฎหมายแรงงาน

กฎหมายการลงทุนใน สปป.ลาว ระบุให้นักลงทุนต่างชาติต้องให้สิทธิแรงงานลาวก่อนแรงงานชาติอื่นในการคัดเลือกเข้าทำงาน ส่วนการจ้างแรงงานต่างชาติสามารถกระทำได้ในกรณีที่ต้องการแรงงานที่มีฝีมือหรือความชำนาญเฉพาะด้าน

ทั้งนี้ การจ้างแรงงานใน สปป.ลาว จะต้องมีการทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งต้องเป็นภาษาลาวเท่านั้น หากสัญญาที่ทำอยู่ในภาษาอื่นจะต้องมีการแปลให้เป็นภาษาลาว โดยจะต้องระบุรายละเอียดของการทำงาน เช่น สถานที่ทำงาน งานที่จ้าง ค่าจ้างและการจ่ายค่าจ้าง ฯลฯ หากมีการจ้างแรงงานโดยวาจาสามารถทำได้ในบางกรณีเท่านั้น เช่น การจ้างชั่วคราว หรือการจ้างที่ต้องการทำงานไม่มากชั่วโมง

ก) เวลาทำงาน

การทำงานของแรงงานจะถูกจำกัดอยู่ที่ 8 ชั่วโมงต่อวันหรือ 48 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยอนุญาตให้ทำงานล่วงเวลาได้ไม่เกิน 3 ชั่วโมงต่อวัน และไม่เกิน 45 ชั่วโมงต่อเดือน ทั้งนี้นายจ้างจะต้องจ่ายค่าล่วงเวลาตามอัตราที่ภาครัฐกำหนด นอกจากนี้ลูกจ้างที่อยู่ในสายการผลิตจะต้องได้รับเวลาพักอย่างน้อย 5-10 นาที ทุก ๆ 2 ชั่วโมงที่ทำงาน นายจ้างจะต้องให้พนักงานมีวันหยุดพักผ่อนประจำปีอย่างต่ำ 15 วัน (เฉพาะลูกจ้างที่ทำครบ 1 ปี) และจะต้องให้วันหยุดเพิ่มเติมเป็นวันหยุดประจำชาติ หรือวันที่รัฐบาลประกาศให้เป็นวันหยุดด้วย

ข) การลาป่วย

การลาป่วยสามารถลาได้สูงสุดไม่เกิน 30 วัน ตามที่มีใบรับรองแพทย์ และนายจ้างจะต้องจัดให้มีการตรวจสอบสุขภาพแก่ลูกจ้างอย่างน้อยปีละครั้ง

ค) บำนาญ

กฎหมายแรงงานยังระบุให้ผู้ชายจะเกษียณอายุที่ 60 ปี ผู้หญิงจะเกษียณอายุที่ 55 ปี โดยแรงงานที่ทำงานมาแล้ว 25 ปี มีสิทธิ์ที่จะได้รับบำนาญจากนายจ้าง นายจ้างจะต้องจ่ายเงิน

เข้ากองทุนประกันสังคมให้กับลูกจ้างในอัตราร้อยละ 5 ของเงินเดือนโดยมีค่าแรงขั้นต่ำอยู่ที่ 348,000 กีบ

ง) การทดลองงาน

เวลาทดลองงานทำได้ไม่เกิน 30 วันสำหรับลูกจ้างปกติ และ 60 วันสำหรับลูกจ้างที่มีความรู้ความชำนาญเป็นพิเศษ

จ) การเลิกจ้าง

การบอกเลิกจ้างสัญญาจ้างแรงงานที่ไม่มีกำหนดระยะเวลานั้น อาจบอกเลิกได้ด้วยการส่งหนังสือเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า 30 วันหรือ 45 วัน ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับประเภทของงานที่ลูกจ้าง โดยตำแหน่งที่ต้องอาศัยทักษะมากกว่านั้น ต้องได้รับหนังสือแจ้งล่วงหน้ามากกว่านั้นด้วย (สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ เวียงจันทน์, 2559)

ฉ) การจ้างงานต่างชาติ

การจ้างงานแรงงานต่างชาติจะสามารถกระทำได้ไม่เกินร้อยละ 10 สำหรับแรงงานไร้ฝีมือ และร้อยละ 12 สำหรับแรงงานฝีมือ ทั้งนี้แรงงานต่างชาติจะต้องเสียภาษีเงินได้ในอัตราร้อยละ 10 และมีสิทธิ์ในการหักลดหย่อนตามที่กฎหมายกำหนดได้ตามปกติ และสามารถโอนรายได้กลับภูมิลำเนาสามารถกระทำได้

ช) ข้อพิพาทระหว่างลูกจ้างกับนายจ้าง

กรณีเกิดข้อพิพาทระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง ทาง สปป.ลาวได้มีการจัดตั้งอนุญาโตตุลาการเพื่อตัดสินข้อพิพาทด้านแรงงาน (Labor Dispute Arbitration Committee) ขึ้น เพื่อให้กระบวนการไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและการตัดสิน ซึ่งสามารถทำได้อย่างรวดเร็วมากกว่าการนำเรื่องเข้าสู่ศาล

5.2.3.3 กฎหมายภาษี

การจัดเก็บภาษีอากร ต้องคำนวณและเรียกเก็บเป็นสกุลเงินกีบเท่านั้น โดย สปป.ลาวและไทย ได้ลงนามในอนุสัญญาเพื่อยกเว้นการเก็บภาษีซ้อน (The Avoid Of Double Taxation) เริ่มใช้ตั้งแต่ 1 มกราคม พ.ศ.2531 โดยระบบภาษีที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบธุรกิจชาวต่างชาติใน สปป.ลาว แบ่งออกเป็น 7 ประเภทดังนี้

ก) ภาษีเงินได้นิติบุคคล (Corporation Tax)

ภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นภาษีที่เก็บจากกำไรที่เกิดจากการดำเนินธุรกิจใน สปป.ลาว ของบุคคลและนิติบุคคลทั้งของนักลงทุนชาวลาวและนักลงทุนชาวต่างชาติ โดยแบ่งอัตราการจัดเก็บออกเป็น 2 รูปแบบด้วยกัน คือ 1) ผู้ประกอบการทั่วไป จัดเก็บในอัตราร้อยละ 24 และ 2) ธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน จัดเก็บตามลักษณะของพื้นที่ ดังตารางที่ 5.7

ข) ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Personal Income tax)

ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2555 เป็นต้นไป สปป.ลาว กำหนดให้ผู้เสียภาษีใช้อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาใหม่ สำหรับบุคคลหรือนิติบุคคลไม่ว่าจะเป็นนักธุรกิจชาวลาหรือักธุรกิจชาวต่างชาติ มีหน้าที่เสียภาษีรายได้ตามอัตราภาษีก้าวหน้าบนฐานการคำนวณเดียวกันที่ร้อยละ 0-24 โดยคำนวณจากฐานรายได้ซึ่งมาจากเงินเดือน ค่าแรง ค่าล่วงเวลา เงินประจำตำแหน่ง เงินบำเหน็จประจำปี เบี้ยประชุมและผลประโยชน์อื่น ๆ ที่เป็นเงินหรือวัตถุ ตามฐานรายได้แต่ละชั้น ดังตารางที่ 5.8

ตารางที่ 5.8 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามฐานรายได้

ชั้น	ฐานเงินเดือนแต่ละชั้น (กิบ)	ฐานการคำนวณ อัตราภาษี (กิบ)	ภาษี (ร้อยละ)	แต่ละชั้น (กิบ)	ภาษีทั้งหมดที่ ต้องจ่าย (กิบ)
1	ตั้งแต่ 1,000,000 กิบลงมา	1,000,000	0	0	0
2	1,000,001 – 3,000,000	2,000,000	5	100,000	100,000
3	3,000,001 – 6,000,000	3,000,000	10	300,000	400,000
4	6,000,001 – 12,000,000	6,000,000	12	720,000	1,120,000
5	12,000,001 – 24,000,000	12,000,000	15	1,800,000	2,920,000
6	24,000,001 – 40,000,000	16,000,000	20	3,200,000	6,120,000
7	ตั้งแต่ 40,000,000 กิบขึ้นไป		24		

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ เวียงจันทน์ (2559)

นอกจากนี้ สปป.ลาว ยังได้มีการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามแหล่งที่มาของรายได้ อื่นๆ นอกจากข้างต้น ร้อยละ 10 และร้อยละ 5 ดังแหล่งที่มาของรายได้ในตารางที่ 5.9

ตารางที่ 5.9 อัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาตามแหล่งที่มาของรายได้

อัตราภาษี	แหล่งที่มาของรายได้
ร้อยละ 5	- รายได้จากทรัพย์สินทางปัญญา เช่น สิทธิบัตร ลิขสิทธิ์ เครื่องหมายการค้า หรือสิ่งอื่น ๆ ของบุคคลหรือนิติบุคคล - รายได้จากการซื้อขาย การโอนสิทธิ์ใช้ที่ดิน สิ่งปลูกสร้าง หรือที่ดิน พร้อมสิ่งปลูกสร้าง นอกเหนือมาตรา 46 (รายได้ที่ได้รับการยกเว้นอากร) ข้อ 18 ของกฎหมายว่าด้วยส่วยสาอากรฉบับปรับปรุงปี 2012
ร้อยละ 10	- รายได้จากเงินปันผล หรือเงินกำไร หรือผลประโยชน์อื่น ที่ให้แก่ผู้ถือหุ้น กำไรจากการขายหุ้นของบุคคล หรือนิติบุคคล - รายได้จากดอกเบี้ยเงินกู้ ค่านายหน้า หรือตัวแทนของบุคคล หรือนิติบุคคลรายได้ จากการค้า ประกันที่ได้รับตามสัญญา หรือข้อผูกพันอื่นๆ

อัตราภาษี	แหล่งที่มาของรายได้
	- รายได้จากการประกอบกิจการในลักษณะองค์กรของรัฐศูนย์กลางแนวลาสร้างชาติ องค์กรมหาชนและองค์กรด้านสังคม - รายได้จากรางวัล สลากกินแบ่ง ไม่ว่าจะเป็นเงินหรือวัตถุ ที่มีมูลค่าเกินกว่า 1 ล้านบาท - รายได้จากการให้เช่า เช่น ที่ดิน อาคาร สิ่งปลูกสร้าง พาหนะ เครื่องจักร หรือทรัพย์สินอื่น ๆ

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ เวียงจันทน์ (2559)

ค) ภาษีการค้าหรืออากรตัวเลขธุรกิจ (Business Turn Over Tax)

ภาษีการค้า เป็นภาษีที่เก็บจากการขายสินค้าตั้งแต่การขายส่งจากโรงงานจนถึงผู้ค้าปลีก ซึ่งจัดเก็บในอัตรา 10% จากการนำเข้าสินค้าหรือวัตถุดิบของมาจากต่างประเทศ และการเสนอขายสินค้าหรือบริการภายในประเทศจากหน่วยธุรกิจที่ไม่เข้าอยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม

ง) ภาษีมูลค่าเพิ่ม (Value Added Tax : VAT)

การนำเข้าหรือขายสินค้าและบริการภายใน สปป.ลาว จะถูกจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 10 โดยไม่มีการจำแนกประเภท ซึ่งองค์กรธุรกิจที่มีรายได้ต่อปีตั้งแต่ 400,000,000 กีบ (ประมาณ 1,600,000 บาท) ขึ้นไป จะต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม

จ) ภาษีศุลกากร (Import and Export Duty)

กฎหมายว่าด้วยศุลกากร กำหนดการจัดเก็บภาษีศุลกากรสำหรับนำเข้าและส่งออกสินค้าและบริการเข้าและออกจาก สปป.ลาว ทั้งนี้กฎหมายดังกล่าวอยู่ระหว่างปรับปรุงให้สอดคล้องกับหลักการจัดเก็บภาษีศุลกากรรวมทั้งอัตราการจัดเก็บที่ได้ทำความตกลงภายใต้สนธิสัญญาระหว่างประเทศเกี่ยวกับการค้าเสรี

ฉ) ภาษีสรรพสามิตหรือภาษีخمใช้ (Excise Tax)

ภาษีสรรพสามิต (ภาษาลาว คือ “ภาษีخمใช้”) เป็นภาษีที่เก็บจากการนำเข้า การผลิตภายในประเทศ และการให้บริการในกลุ่มผลิตภัณฑ์ฟุ่มเฟือย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อิเล็กทรอนิกส์ ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ บุหรี่ ผลิตภัณฑ์เสริมความงาม และยานพาหนะ

อัตราการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต ปรับปรุงในปี 2012 กำหนดให้เก็บอัตราภาษีเริ่มตั้งแต่ร้อยละ 5 (น้ำมันเครื่อง, น้ำอัดลม) ถึงร้อยละ 150 (รถขนาดใหญ่ที่ใช้อัตราค่าเครื่องสูงสุดตามที่รัฐกำหนด) ของมูลค่าสินค้า

ช) ภาษีกำไร (Profit Tax)

ภาษีกำไร ถูกคำนวณจากกำไรที่เกิดขึ้นจากการประกอบธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นองค์กรธุรกิจสัญชาติลาวหรือชาวต่างชาติ โดยให้แบ่งชำระเป็น 4 งวดต่อปี สำหรับอัตราภาษีกำไรนับตั้งแต่วันที่ 1

ตุลาคม 2555 เป็นต้นไป ให้นิติบุคคลทั่วไปและผู้ประกอบอาชีพอิสระ จำนวนที่อัตราก้าวหน้าตั้งแต่ร้อยละ 0-24 ของกำไรที่องค์กรธุรกิจนั้น ๆ ได้รับ เว้นแต่เป็นบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ จะได้รับการลดอัตราภาษีกำไรลงร้อยละ 5 เป็นระยะเวลา 4 ปี นับจากวันที่จดทะเบียนเข้าตลาดหลักทรัพย์

ตารางที่ 5.10 จำนวนอัตราภาษีกำไร

ชั้น	ฐานกำไรแต่ละชั้น (กิบ)	ฐานการคำนวณ อัตราภาษี (กิบ)	อัตรา อากร (ร้อยละ)	อากรกำไรแต่ละ ชั้น (กิบ)	อากรทั้งหมดที่ ต้องจ่าย (กิบ)
1	3,600,000 กิบลงมา	3,600,000	0	0 กิบ	0 กิบ
2	3,600,001 – 8,000,000	4,400,000	5	220,000 กิบ	220,000 กิบ
3	8,000,001 – 5,000,000	7,000,000	10	700,000 กิบ	920,000 กิบ
4	15,000,001 – 5,000,000	10,000,000	15	1,500,000 กิบ	2,420,000 กิบ
5	25,000,001 – 40,000,000	15,000,000	20	3,000,000 กิบ	5,420,000 กิบ
6	40,000,001 กิบขึ้นไป		24		

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ เวียงจันทน์ (2559)

นอกจากภาษีทั้ง 7 แบบที่ได้กล่าวข้างต้น ยังมีภาษีในรูปแบบอื่นๆ ที่ผู้ประกอบการธุรกิจบางรายอาจต้องให้ความสำคัญด้วย ได้แก่

- ภาษีมอบเหมา โดยนิติบุคคลหรือบุคคลที่ดำเนินธุรกิจขนาดเล็กและกลางที่มีรายรับธุรกิจในแต่ละปีต่ำกว่า 400 ล้านบาท (ประมาณ 1,600,000 บาท) ซึ่งไม่อยู่ในระบบการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม จะต้องเสียภาษีแบบมอบเหมาในอัตราที่กำหนด โดยชำระตามสัญญาเป็นรายเดือน เช่น 3 เดือน 6 เดือนหรือ 12 เดือน ตามแต่ที่กำหนดไว้ในสัญญา โดยมีขั้นของอัตราภาษี ดังนี้

ตารางที่ 5.11 อัตราภาษีมอบเหมาตามฐานรายได้

ฐานรายได้แต่ละชั้น (กิบ)	อัตราภาษีในแต่ละประเภทกิจการ		
	การผลิต	การค้า	การบริการ
240,000,001 – 400,000,000	5%	6%	7%
120,000,001 – 240,000,000	4%	5%	6%
50,000,001 – 120,000,000	3%	4%	5%
12,000,001 – 50,000,000	ชำระภาษีไม่เกิน 6,600,000 กิบต่อปี ตามแต่การตกลงกับรัฐบาล เพื่อให้สอดคล้องกับขนาดธุรกิจ และลักษณะพิเศษของแต่ละท้องถิ่น		

ฐานรายได้แต่ละชั้น (กิบ)	อัตราภาษีในแต่ละประเภทกิจการ		
	การผลิต	การค้า	การบริการ
น้อยกว่า 12,000,000	ได้รับการยกเว้น		

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ เวียงจันทน์ (2559)

โดยหากเจ้าหน้าที่สามารถเห็นควรให้มีการปรับเปลี่ยนอัตราภาษีของธุรกิจใดๆ ที่มีรายได้เพิ่มขึ้น รวมถึงอาจคิดภาษีย้อนหลัง หรือแก้ไขสัญญาฉบับใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับรายได้ของธุรกิจนั้นๆ ได้

- ภาษีสิ่งแวดล้อม เป็นภาษีทางตรงที่เก็บจากบุคคล นิติบุคคล หรือองค์กรต่าง ๆ ที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินธุรกิจนำเข้าหรือใช้ทรัพยากรธรรมชาติใน สปป.ลาว ซึ่งก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม สร้างความเสียหายต่อสุขภาพ ชีวิตของคน สัตว์ และความสมบูรณ์ของนิเวศ เพื่อใช้ในการบำบัดสิ่งแวดล้อม โดยมีการกำหนดหลักการการเสียภาษีสิ่งแวดล้อมเป็นกฎระเบียบเฉพาะแยกไว้ต่างหาก

- ภาษีที่ดิน เป็นการเรียกเก็บจากเจ้าของที่ดินหรือผู้ใช้ประโยชน์ในที่ดินแบบรายปี ซึ่งอัตราภาษีที่ดินจะแตกต่างกันไป ขึ้นอยู่กับการใช้ประโยชน์ในที่ดินและที่ตั้งของที่ดินดังกล่าว แต่โดยทั่วไปแล้ว ชาวต่างชาติและนักลงทุนชาวต่างชาติ ไม่อยู่ภายใต้ข้อบังคับในการเสียภาษีที่ดิน เนื่องจากตามกฎหมายแล้วไม่สามารถถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินได้ ยกเว้นในกรณีที่มีการตกลงไว้ในสัญญาเช่าฯ กับเจ้าของที่ดินเท่านั้น แต่หากเป็นองค์กรธุรกิจต่างชาติที่ได้รับอนุญาตให้ซื้อสิทธิ์เหนือที่ดินไม่เกิน 800 ตารางเมตร (200 ตารางวา) ภายใต้กฎหมายส่งเสริมการลงทุนวิสาหกิจต่างประเทศ จะต้องเสียภาษีที่ดินตลอดระยะเวลาการใช้สิทธิ์เหนือที่ดินดังกล่าว

ในกรณีขององค์กรธุรกิจที่เช่าหรือสัมปทานที่ดินจากรัฐบาลฯ จะไม่อยู่ภายใต้ข้อบังคับการเสียภาษีที่ดิน แต่ต้องเสียค่าสัมปทานที่ดิน หรือค่าเช่าที่ดินให้แก่รัฐบาลภายใต้สัญญาที่ได้ลงนามไว้กับรัฐบาล

5.2.3.4 กฎหมายการถือครองที่ดิน

บุคคลหรือนิติบุคคลต่างชาติที่ลงทุนและดำเนินกิจการใน สปป.ลาว อาจได้รับสัมปทานที่ดินจากรัฐบาล หรืออาจเช่าที่ดินจากรัฐบาล หรือบุคคลสัญชาติ สปป.ลาวก็ได้ โดยการเช่าที่ดินของจากรัฐบาลนั้นสามารถเช่าได้เป็นระยะเวลา 30 ถึง 50 ปี แต่อาจขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปได้อีกตามการตกลงกับรัฐบาลฯ (มากที่สุด 99 ปี)

สำหรับการเช่าที่ดินจากบุคคลสัญชาติ สปป. ลาวสามารถเช่าได้เป็นระยะเวลา 30 ปี แต่อาจขยายระยะเวลาดังกล่าวออกไปได้อีก ตามการตกลงของคู่สัญญาและการได้รับความเห็นชอบจากองค์การคุ้มครองที่ดินแห่งชาติ (National Land Management Authority)

รัฐบาลอาจให้สิทธิการเช่า หรือสัมปทานที่ดินแก่บุคคลหรือนิติบุคคล ต่างประเทศ ขึ้นอยู่กับขนาดพื้นที่ที่ผู้ลงทุนต่างประเทศดังกล่าวต้องการใช้ ในกรณีของกิจการ สัมปทานที่ต้องใช้ที่ดินของรัฐบาล ผู้ลงทุนต้องเข้าทำสัญญาสัมปทานเพื่อดำเนินกิจการสัมปทานกับ กระทรวงแผนการและการลงทุน และเข้าทำสัญญาสัมปทานที่ดินกับองค์การคุ้มครองที่ดินแห่งชาติ

สำหรับการเช่าหรือสัมปทานที่ดินที่มีเนื้อที่มากกว่า 10,000 เฮกตาร์ (62,500 ไร่) ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาแห่งชาติก่อน

สัญญาเช่าที่ดินนั้นไม่ว่าระยะเวลาการเช่าจะเป็นเท่าใด และไม่ว่าคู่สัญญาจะเป็น สัญชาติใด ต้องดำเนินการจดทะเบียนกับสำนักงานทะเบียนศาล และจดทะเบียนเอกสารกับองค์การ คุ้มครองที่ดินแห่งชาติ หากไม่ได้ดำเนินการจดทะเบียนศาลแล้วสัญญาเช่าดังกล่าวจะตกเป็นโมฆะ แต่ การไม่ได้จดทะเบียนเอกสารกับองค์การคุ้มครองที่ดินแห่งชาติจะไม่ตกเป็นโมฆะ ทว่า将无法ใช้เป็น เอกสารหลักฐานในการดำเนินการทางแพ่งได้

ค่าธรรมเนียม (Fee) เป็นการเช่าหรือสัมปทานที่ดินจากรัฐบาลอาจแตกต่างกันตาม ที่ตั้งของที่ดิน และประเภทของธุรกิจ หรือประเภทการใช้ที่ดินทั้งนี้เป็นไปตามรัฐบัญญัติประธาน ประเทศว่าด้วยค่าเช่าและค่าสัมปทานที่ดิน บุคคลหรือนิติบุคคลต่างประเทศสามารถเป็นเจ้าของสิ่ง ปลูกสร้างที่ก่อสร้างขึ้นบนที่ดินที่เช่าหรือสัมปทาน โดยสามารถโอนใช้เป็นหลักทรัพย์ค้ำประกันหรือใช้ ชำระเป็นทุนของบริษัทก็ได้

5.2.4 ปัญหาและอุปสรรคของการร่วมลงทุน

การลงทุนใน สปป.ลาว จึงมีจุดเด่นอยู่ที่กิจกรรมที่ภาครัฐให้การสนับสนุนเป็นพิเศษ อย่างไรก็ตาม การลงทุนใน สปป.ลาว ยังมีอุปสรรคที่สำคัญอยู่หลายประการ ดังนี้

1. โครงสร้างพื้นฐานของ สปป.ลาว โดยรวมยังมีการพัฒนาในระดับที่ต่ำ จากการ ประเมินของประเทศ สปป.ลาว เอง พบว่ามีพื้นที่แค่ 3 เขตเท่านั้นที่โครงสร้างพื้นฐานอยู่ในระดับที่ ค่อนข้างดี (หลวงพระบาง จันทะบูลี และปากเซ)

2. สิทธิประโยชน์ทางภาษีจะให้อัตราที่สูง สำหรับการลงทุนในเขตที่โครงสร้าง พื้นฐานทางเศรษฐกิจต่ำ จึงทำให้การลงทุนเป็นแบบกระจายทั่วทุกพื้นที่มากกว่าที่จะจำกัดอยู่ที่ พื้นที่เศรษฐกิจใดพื้นที่หนึ่ง การขาดการมุ่งเน้นในการพัฒนาเศรษฐกิจแบบเฉพาะน่าจะทำให้เกิด ปัญหาการขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานได้

3. สปป.ลาว ไม่มีการเส้นทางคมนาคมทางรถไฟ การเดินทางด้วยรถยนต์ ระหว่างไทยกับ สปป.ลาว ต้องมีการเปลี่ยนรถเพื่อขนส่งภายในเนื่องจากระบบจราจรที่แตกต่างกันของ ทั้งสองประเทศ นอกจากนี้การกำหนดน้ำหนักบรรทุกของรถบรรทุกสินค้าในแต่ละแขวงกำหนดให้ ไม่เท่ากัน ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น

4. จำนวนประชากรมีอยู่เพียงประมาณ 7 ล้านคนจึงทำให้อำนาจซื้อภายในประเทศมีปริมาณที่ไม่มากนัก ทำให้ไม่คุ้มค่ากับการลงทุนผลิตสินค้าเพื่อการบริโภคภายในประเทศ สปป.ลาว

5. การส่งออกและนำเข้าสินค้าบางประเภทจะต้องได้รับอนุมัติใบอนุญาตจากการ สปป.ลาว ก่อน ซึ่งจำนวนบริษัทที่ได้รับอนุญาตจะมีจำกัด กระบวนการขอใบอนุญาตก็มีความซับซ้อนยุ่งยากและล่าช้า โดยหากไม่มีใบอนุญาตจะต้องทำธุรกรรมผ่านบริษัทที่มีใบอนุญาตและต้องเสียค่านายหน้าประมาณร้อยละ 2-3

6. กระบวนการขนส่งยังเน้นการใช้แรงงานเป็นหลัก จึงมักเกิดปัญหาการขนส่งที่ล่าช้า และสินค้าเสียหาย ชำรุด

5.3 ประเทศจีน

5.3.1 รูปแบบการลงทุน

รูปแบบการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในจีน สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท คือ

1) กิจการที่เป็นทุนต่างชาติทั้งหมด (Wholly Foreign-Owned Enterprise)

หมายถึง กิจการที่ลงทุนโดยต่างชาติทั้งหมด โดยนักลงทุนต่างชาติต้องยื่นขออนุมัติโครงการกับหน่วยงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าซึ่งจะใช้เวลาพิจารณาไม่เกิน 90 วัน เมื่อได้รับอนุญาตแล้วนักลงทุนต่างชาติต้องยื่นขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจกับหน่วยงานด้านอุตสาหกรรมและการค้าภายใน 30 วัน

2) กิจการร่วมทุนเรือนหุ้น (Chinese-Foreign Equity Joint Ventures) หมายถึง กิจการที่ต่างชาติร่วมทุนกับจีนในลักษณะการถือหุ้นในรูปของบริษัทจำกัด ซึ่งทุนที่ต่างชาติจะต้องถือไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของทุนจดทะเบียนโดยอาจลงทุนในรูปแบบของเงินสดหรือทรัพย์สินที่เทียบเคียงได้กับเงินสด (in kind) เช่น เทคโนโลยี เครื่องมือ ทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งจะต้องมีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของจีนและอนุญาตให้ฝ่ายจีนมีสิทธิใช้ได้ตลอดอายุของการประกอบธุรกิจ สำหรับขั้นตอนในการขออนุญาตนั้นให้ยื่นเอกสาร ประกอบด้วย สัญญาร่วมทุน ข้อบังคับบริษัท (Article of Association) ต่อหน่วยงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าซึ่งจะใช้เวลาพิจารณาไม่เกิน 90 วัน หลังจากนั้นจึงทำการจดทะเบียนกับหน่วยงานด้านอุตสาหกรรมและการค้าเพื่อขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจต่อไป

3) กิจการร่วมประกอบการในลักษณะสัญญา (Chinese-Foreign Contractual Joint Ventures) หมายถึง กิจการที่ต่างชาติร่วมประกอบการกับจีน โดยระบุเกี่ยวกับการแบ่งปันผลกำไรความรับผิดชอบลักษณะการลงทุนการบริหารตลอดจนการแบ่งทรัพย์สินเมื่อเลิกกิจการไว้ ในสัญญาในการขออนุญาตให้ผู้ต้องการประกอบกิจการยื่นเอกสารประกอบด้วยสัญญาร่วมทุนข้อบังคับบริษัท (Article of Association) ต่อหน่วยงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าซึ่งจะใช้เวลาพิจารณาไม่เกิน 45 วัน หลังจากนั้นจึงทำการจดทะเบียนกับหน่วยงานด้านอุตสาหกรรมและการค้า

เพื่อขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจภายใน 30 วัน หลังจากได้รับอนุญาตและจดทะเบียนกับหน่วยงานด้านภาษีภายใน 30 วันนับจากวันเริ่มกิจการ

จากรูปแบบการลงทุนของประเทศจีนที่กล่าวมาข้างต้น สามารถวิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยได้ดังนี้

จุดเด่น

1. สามารถเข้าไปจัดตั้งบริษัทโดยเป็นเจ้าของเองทั้งหมด ซึ่งทำให้บริษัทสามารถปกปิดความลับทางธุรกิจได้ และนำผลกำไรจากการประกอบกิจการกลับประเทศได้
2. มีความชัดเจนในการแบ่งผลกำไรจากการดำเนินธุรกิจ และแบ่งทรัพย์สินเมื่อเลิกกิจการ
3. ในการร่วมทุน สามารถร่วมทุนโดยใช้ทรัพย์สินที่ไม่ใช่เงินได้

จุดด้อย

1. รูปแบบบางประเภทยังเอื้อประโยชน์ให้แก่ฝ่ายจีนอยู่มาก
2. ขั้นตอนในการขออนุญาตต้องดำเนินการหลายขั้นตอน มีความซับซ้อนและใช้เวลานาน

5.3.2 นโยบายและมาตรการในการลงทุน

5.3.2.1 นโยบายเชิญเข้า

ประเทศจีนได้ดำเนินนโยบายเปิดประเทศ และปฏิรูปเศรษฐกิจโดยส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศซึ่งให้สิทธิประโยชน์ที่เรียกว่า เชิญเข้ามานับแต่ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 นโยบายเปิดประเทศและปฏิรูปเศรษฐกิจของประเทศจีนในระยะแรกเน้นการลงทุนจากต่างประเทศ โดยให้สิทธิประโยชน์พิเศษแก่นักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในประเทศจีน เรียกว่า “การเชิญเข้ามา”

1) มาตรการการส่งเสริมการลงทุนและสิทธิประโยชน์ในภาคธุรกิจ เพื่อให้เงินทุนจากต่างชาติสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศ รัฐบาลจีนจึงได้ประกาศใช้ “บทบัญญัติชั่วคราวและแนวทางการลงทุนของต่างชาติ” และ “บัญชีรายชื่ออุตสาหกรรมและแนวทางการลงทุนของต่างชาติ” บทบัญญัติและบัญชีรายชื่อนี้ แบ่งโครงการด้านอุตสาหกรรมออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ได้แก่ ประเภทได้รับการส่งเสริม ได้รับอนุญาต มีข้อจำกัด และต้องห้าม ซึ่งเป็นหน้าที่ของนักลงทุนที่จะต้องศึกษาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ก่อนที่จะมาลงทุนในประเทศจีน

2) โครงการที่ส่งเสริมให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนโครงการหลักๆ ได้แก่ โครงการเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ทางการเกษตรและการพัฒนาการเกษตรอย่างรอบด้าน โครงการอุตสาหกรรมพลังงาน คมนาคม และวัตถุดิบสำคัญ โครงการเกี่ยวกับเทคโนโลยีขั้นสูง โครงการส่งออกที่ก่อให้เกิดรายได้จากอัตราแลกเปลี่ยน โครงการที่ผสมการใช้ทรัพยากร ทรัพยากรทดแทน และป้องกันการก่อมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม โครงการที่แสดงศักยภาพข้อได้เปรียบของพื้นที่ภาคกลางและตะวันตก การชักชวนให้นัก

ลงทุนต่างชาติหันไปลงทุนในการปรับปรุงเทคโนโลยีให้แก่อุตสาหกรรมดั้งเดิมและเขตอุตสาหกรรมเก่า ตลอดจนการพัฒนาโครงการที่สอดคล้องกับนโยบายด้านอุตสาหกรรมและใช้แรงงานด้วย

3) นโยบายด้านภาษี ในช่วงเปิดประเทศใหม่ ๆ รัฐบาลจีนดึงดูดให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนโดยให้สิทธิประโยชน์พิเศษต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหลักเกณฑ์ในการใช้ที่ดินและภาษีต่าง ๆ ซึ่งทำให้เกิดการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมระหว่างบริษัทต่างชาติกับบริษัทสัญชาติจีน ดังนั้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 รัฐบาลจีนได้ประกาศกฎหมายว่าด้วยภาษียรายได้นิติบุคคลสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 และได้ยกเลิกสิทธิประโยชน์ทางภาษีของบริษัทต่างชาติเพื่อให้บริษัทต่างชาติเสียภาษีเท่าเทียมกับบริษัทสัญชาติจีน

โดยก่อนปี พ.ศ. 2556 ภาษียรายได้นิติบุคคลของบริษัทสัญชาติจีนถูกจัดเก็บร้อยละ 33 ขณะที่บริษัทต่างชาติเสียอัตราภาษีเพียงร้อยละ 15 และ 24 แล้วแต่กรณี ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคมปี พ.ศ. 2556 เป็นต้นไปมีการปรับภาษียรายได้นิติบุคคลต่างชาติกับบริษัทสัญชาติจีนให้มีความเท่าเทียมกันกล่าวคือ ในปี พ.ศ. 2551 หากบริษัทต่างชาติเคยได้รับสิทธิประโยชน์พิเศษหรือเสียภาษียรายได้นิติบุคคลร้อยละ 15 จะจัดเก็บร้อยละ 18 และในปี พ.ศ. 2552 จัดเก็บภาษียรายได้นิติบุคคลร้อยละ 20 ในปี พ.ศ. 2553 จัดเก็บภาษียรายได้นิติบุคคลร้อยละ 22 ในปี พ.ศ. 2554 จัดเก็บภาษียรายได้นิติบุคคลร้อยละ 24 และในปี พ.ศ. 2555 จะจัดเก็บภาษียรายได้นิติบุคคลร้อยละ 25 และหากเป็นบริษัทต่างชาติที่เดิมที่ถูกจัดเก็บภาษียรายได้ในอัตราร้อยละ 24 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 เป็นต้นไป จะจัดเก็บภาษียรายได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 25

5.3.2.2 นโยบายเดินออกไป

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (ในปี 2553-2558) นโยบายการก้าวออกไปของจีน (Going Global Policy) ได้มีการส่งเสริมการลงทุนของวิสาหกิจจีนในต่างประเทศทั้งในภาคเอกชนและรัฐวิสาหกิจ โดยลดมาตรการที่ยุ่งยากสำหรับนักลงทุนและเสนอมาตรการที่จูงใจการลงทุนต่างๆ เช่น การสนับสนุนด้านงบประมาณจาก Export-Import Bank of China การให้ทุนกู้ยืมและการลดมาตรการทางภาษี อีกทั้งมีการออกกฎเกณฑ์เพื่อส่งเสริมการกระจายตัวการลงทุนสาขาต่างๆ เพื่อลดการแข่งขันระหว่างวิสาหกิจต่างๆ ของจีนในสาขาที่มีการแข่งขันสูงและการส่งเสริมจากรัฐบาลกลางในการจัดทำบันทึกความเข้าใจ เพื่อส่งเสริมการลงทุนกับต่างประเทศในระดับทวิภาคี

รัฐวิสาหกิจจีน (Chinese State-Owned Enterprise: SOEs) ถือเป็นหัวใจสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจจีน เนื่องจากรัฐวิสาหกิจจีนมีปริมาณการลงทุนร้อยละ 70 ของการลงทุนในต่างประเทศทั้งหมดของจีน โดยในปี พ.ศ. 2550 รัฐบาลจีนได้จัดตั้ง China Investment Corporation (CIC) เพื่อเป็นหัวหอกในการจัดการกองทุนความมั่งคั่งแห่งชาติ (Sovereign Wealth Fund – SWFs)

ซึ่งมีมูลค่าการลงทุนแรกเริ่ม 2 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และปัจจุบันมีทรัพย์สินมูลค่าถึง 5.75 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

5.3.2.3 นโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศในจีน

5.3.2.3.1 นโยบายภาคธุรกิจ

การแบ่งประเภทอุตสาหกรรมตามกฎระเบียบการลงทุนของอุตสาหกรรมต่างชาติ ปี ค.ศ. 2015 (Catalogue for the Guidance of Foreign Investment Industries (Amended in 2015)) ได้แบ่งอุตสาหกรรมออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ อุตสาหกรรมประเภทให้การส่งเสริม อุตสาหกรรมประเภทจำกัด และอุตสาหกรรมประเภทต้องห้าม ส่วนอุตสาหกรรมที่ไม่ได้รวมอยู่ในอุตสาหกรรมทั้ง 3 ประเภทนี้จะเรียกว่าอุตสาหกรรมประเภทได้รับอนุญาต ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละประเภทดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักนายกรัฐมนตรี, 2559)

1) อุตสาหกรรมประเภทให้การส่งเสริม (Encouraged Category)

อุตสาหกรรมประเภทให้การส่งเสริม ได้แก่ ภาคเกษตรกรรม ภาคป่าไม้ ภาคปศุสัตว์และภาคประมง อุตสาหกรรมเหมืองแร่ อุตสาหกรรมการผลิต อุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภค บริการด้านการสื่อสารและการคมนาคม โกดังสินค้า ไปรษณีย์และโทรคมนาคม อุตสาหกรรมการค้าส่งและการค้าปลีก บริการเช่าและบริการธุรกรรม บริการวิจัยวิทยาศาสตร์และบริการเทคโนโลยี การจัดการสาธารณูปโภคพื้นฐาน สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรน้ำ บริการการศึกษา บริการสาธารณสุขและสังคมสงเคราะห์ และบริการด้านวัฒนธรรม กีฬา และบันเทิง

การดำเนินธุรกิจประเภทเหล่านี้ต้องมีชาวจีนเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ โดยกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทให้การส่งเสริมจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษี โดยการยกเว้นภาษีศุลกากรและภาษีมูลค่าเพิ่มจากการนำเข้าในกรณีที่น่าเข้าอุปกรณ์เพื่อใช้ในการกิจการ ตั้งแต่เดือนมกราคม ค.ศ. 2009 ทั้งนี้ผู้ที่ได้รับการส่งเสริมจะไม่สามารถขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการจัดซื้ออุปกรณ์ที่ผลิตภายในประเทศจีนได้

นักลงทุนต่างชาติที่ประสงค์จะลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทให้การส่งเสริมจะต้องได้รับการพิจารณาและรออนุมัติจากคณะกรรมการการปฏิรูปและพัฒนาประเทศ (National Development and Reform Commission: NDRC) หรือคณะกรรมการปฏิรูปและพัฒนาในระดับมณฑล (Provincial DRCs) ในกรณีที่มีเงินลงทุนรวมตั้งแต่ 300 ล้านเหรียญสหรัฐฯ

2) อุตสาหกรรมประเภทจำกัด (Restricted Category)

การแบ่งประเภทอุตสาหกรรมตามการลงทุนของอุตสาหกรรมต่างชาติ รัฐบาลได้กำหนดให้อุตสาหกรรมบางประเภทจัดอยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทจำกัด เพื่อควบคุมการดำเนินงานบางส่วนของกิจการ ทั้งนี้รัฐบาลได้กำหนดสัดส่วนการลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทจำกัด

ให้ผู้ถือหุ้นสัญชาติจีนเป็นผู้ถือหุ้นในสัดส่วนที่มากกว่าผู้ถือหุ้นต่างชาติ โดยอุตสาหกรรมที่ถูกจัดให้อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทจำกัดในกฎระเบียบการลงทุนฯ ฉบับนี้ ได้แก่

- ภาคเกษตรกรรม ป่าไม้ ปศุสัตว์ และประมงบางประเภท เช่น การลงทุนในโครงการการผสมพันธุ์ พัฒนาสายพันธุ์พืชและสัตว์ชนิดใหม่

- อุตสาหกรรมเหมืองแร่บางประเภท เช่น อุตสาหกรรมสำรวจ แร่หายาก โลหะหายาก (ทอง เงิน แพลตตินัม)

- อุตสาหกรรมการผลิต เช่น อุตสาหกรรมผลิตไบโอดีเซล

- อุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภค เช่น อุตสาหกรรมพลังงานถ่านหิน ที่มีประสิทธิภาพต่ำกว่า 300,000 kW อุตสาหกรรมระบบเครือข่ายสายส่งไฟฟ้า และอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคในเมืองที่มีประชากรจีนอาศัยอยู่มากกว่า 5 แสนคน

- ด้านการคมนาคมและการสื่อสาร กิจกรรมขนส่งทางรถไฟ กิจกรรมรถไฟ

- บริการการส่งผ่านข้อมูล ซอฟต์แวร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ

- อุตสาหกรรมการค้าปลีกและค้าส่ง เช่น ธุรกิจขายตรงธุรกิจค้าส่งน้ำมันและปั้มน้ำมัน ธุรกิจการค้าปลีกและการขนส่งสินค้าเกษตรต่อไปนี้ ธัญพืช ฝ้าย น้ำมันพืช น้ำตาล ยาสูบ รถยนต์ น้ำมันดิบ (กิจการต่างชาติที่มีมากกว่า 30 สาขานักลงทุนสัญชาติจีนต้องถือหุ้นข้างมาก) เป็นต้น

- ภาคการเงิน ธนาคาร และประกันภัย เช่น นายหน้าขายประกันภัย

- บริการสินเชื่อและบริการธุรกรรมต่างๆ เช่น งานวิจัยตลาด ในรูปแบบการร่วมลงทุนเท่านั้น

- บริการวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และบริการเทคโนโลยี และการสำรวจทางธรณีวิทยา เช่น งานด้านแผนที่ เป็นต้น

- บริการด้านการศึกษา โรงเรียนมัธยม

- บริการสาธารณสุขและสังคมสงเคราะห์

- บริการด้านศิลปะ วัฒนธรรม กีฬา และบันเทิง การผลิตภาพยนตร์ รายการโทรทัศน์ (ได้เฉพาะกิจการต่างชาติที่มีสัญญาาร่วมทุน) กิจกรรมสวนสนุก การก่อสร้างและดำเนินงานด้านโรงภาพยนตร์ และนายหน้าการจัดละครเวที เป็นต้น

- อุตสาหกรรมอื่นๆ ที่ถูกจำกัดโดยกฎหมายของประเทศจีนหรือสนธิสัญญาที่ประเทศจีนเข้าร่วม

นักลงทุนต่างชาติที่ประสงค์จะประกอบกิจการในภาคธุรกิจอุตสาหกรรมประเภทจำกัดนั้น จะต้องยื่นคำร้องต่อหน่วยงานความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการค้าตั้งแต่ระดับอำเภอขึ้นไป และยื่นขออนุญาตต่อหน่วยงานภายใต้สังกัดของกระทรวงที่กำกับดูแลภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม

นั้นๆ โดยหน่วยงานระดับท้องถิ่นที่รับคำขออนุญาต จะไม่มีอำนาจในการอนุมัติ แต่ต้องส่งคำขอไปยังกระทรวงต้นสังกัดเพื่อพิจารณาอนุมัติ เมื่อนักลงทุนต่างชาติได้รับการอนุมัติโครงการและอนุญาตให้ประกอบกิจการในภาคธุรกิจอุตสาหกรรมประเภทจำกัดแล้ว จึงจะทำการจดทะเบียนจัดตั้งองค์กรธุรกิจทุนต่างชาติเพื่อดำเนินกิจการต่อไป และในกรณีการลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทจำกัด (Restricted Industries) มีเงินลงทุนรวมตั้งแต่ 50 ล้านเหรียญสหรัฐขึ้นไป ต้องได้รับการพิจารณาเพื่อขอการอนุมัติจากคณะกรรมการการปฏิรูปและพัฒนาประเทศ (National Development and Reform Commission; NDRC) และคณะกรรมการการปฏิรูปและพัฒนาในระดับมณฑล (Provincial DRCs)

3) อุตสาหกรรมประเภทต้องห้าม (Prohibited Category)

อุตสาหกรรมประเภทต้องห้ามนี้ เป็นนโยบายที่รัฐบาลจีนได้กำหนดขึ้นด้วยเหตุผล 2 ประการ คือ เพื่อเป็นการควบคุมและป้องกันมิให้มีการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรภายในประเทศ และเพื่อเป็นการควบคุมมิให้ผู้ลงทุนต่างชาติดำเนินการลงทุนในอุตสาหกรรมประเภทที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเมืองของประเทศจีน โดยนักลงทุนต่างชาติจะไม่สามารถยื่นขออนุมัติโครงการหรือขออนุญาตประกอบกิจการในภาคธุรกิจอุตสาหกรรมประเภทต้องห้ามนี้ได้ โดยอุตสาหกรรมสำคัญที่รัฐบาลจีนกำหนดให้เป็นอุตสาหกรรมประเภทต้องห้าม ได้แก่

- อุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม กีฬา และการบันเทิงบางประเภท เช่น การออกอากาศวิทยุ การผลิตและการดำเนินรายการโทรทัศน์ การผลิตภาพยนตร์รวมถึงการให้บริการเว็บไซต์ ข่าวสาร เว็บไซต์สื่อภาพและเสียง เป็นต้น
- อุตสาหกรรมเชื้อเพลิงนิวเคลียร์ อุตสาหกรรมการผลิตสีและการวาดภาพซึ่งมีสารประกอบที่เป็นพิษ เป็นต้น
- อุตสาหกรรมการก่อสร้างและธุรกิจบ้านจัดสรร เพื่อจำกัดปริมาณของที่ดิน สำหรับการก่อสร้างบ้านจัดสรรอย่างเคร่งครัด

4) อุตสาหกรรมประเภทได้รับอนุญาต

อุตสาหกรรมประเภทได้รับอนุญาต หมายถึง อุตสาหกรรมที่ไม่อยู่ในรายการอุตสาหกรรมประเภทส่งเสริม หรืออุตสาหกรรมประเภทจำกัด และอุตสาหกรรมประเภทจำกัดต้องห้าม ซึ่งนักลงทุนต่างชาติที่ประสงค์จะดำเนินกิจการในอุตสาหกรรมประเภทได้รับอนุญาตนี้ สามารถยื่นจดทะเบียนจัดตั้งองค์กรธุรกิจทุนต่างชาติ เพื่อดำเนินกิจการดังกล่าวได้โดยไม่ต้องขออนุมัติหรือขออนุญาตประกอบกิจการแต่อย่างใด ทั้งนี้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการแบ่งประเภทอุตสาหกรรมสามารถศึกษาได้จากแนวทางการแบ่งประเภทอุตสาหกรรมตามการลงทุนของอุตสาหกรรมต่างชาติปี ค.ศ. 2015

5.3.2.3.2 การส่งเสริมการลงทุนภาคพื้นที่

(1) เขตพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงแห่งชาติ

เขตพัฒนาอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงแห่งชาติ (China National High-Tech Industrial Development Zone หรือย่อว่า National High-tech Zone) คือ นิคมอุตสาหกรรมเทคโนโลยีระดับชาติที่คณะกรรมการจีนอนุมัติจัดตั้ง ให้สิทธิพิเศษและออกมาตรการปฏิรูปด้านต่างๆ เพื่อดึงดูดเงินทุน ทรัพยากร เทคโนโลยีที่ก้าวหน้า กับวิธีการบริหารของต่างชาติ มาผลักดันงานวิจัยให้กลายเป็นกำลังการผลิตจริงปี ค.ศ. 2005 จีนมี National High-tech Zone ทั้งสิ้น 54 แห่ง มีผู้ประกอบการประมาณ 45,000 ราย เป็นกิจการเงินลงทุนต่างชาติ (รวมฮ่องกง มาเก๊า ไต้หวัน) 8,000 ราย เป็นกิจการให้บริการด้านเทคโนโลยีมากกว่า 40% รายได้รวม 3.38 ล้านล้านหยวน ผลผลิตอุตสาหกรรม 2.84 ล้านล้านหยวน มูลค่าเพิ่มอุตสาหกรรม 7.09 แสนล้านหยวน กำไรสุทธิ 1.57 แสนล้านหยวน ภาษี 1.47 แสนล้านหยวน ยอดส่งออก 1.04 แสนล้านหยวน

(2) เขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยี

เขตพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีแห่งชาติ (National Economic and Technological Development Zone) คือ นิคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่ระดับชาติ จัดตั้งขึ้นภายหลังจีนดำเนินนโยบายปฏิรูปเปิดประเทศ โดยส่วนมากตั้งอยู่ในเมืองศูนย์กลางของแต่ละมณฑล เมืองและเขตปกครองตนเอง เมืองเปิดเลียบชายฝั่งทะเลและเมืองเปิดอื่นๆ เน้นการสร้างโครงสร้างพื้นฐานที่สมบูรณ์และสิ่งแวดล้อมในการลงทุนที่ได้มาตรฐานสากล เพื่อดึงดูดเงินลงทุนต่างชาติมาพัฒนาโครงสร้างอุตสาหกรรมสมัยใหม่ที่เน้นอุตสาหกรรมเทคโนโลยีขั้นสูงเป็นหลัก สิ้นเดือนพฤษภาคมปี ค.ศ. 2011 ประเทศจีนมีนิคมประเภทนี้ทั้งสิ้น 128 แห่ง

(3) เขตเศรษฐกิจพิเศษใหม่

เขตเศรษฐกิจพิเศษใหม่ หรือเขตทดลองการปฏิรูปครบวงจรแห่งชาติ คือ เขตเปิดรูปแบบใหม่ภายใต้สภาพแวดล้อมใหม่ทางเศรษฐกิจและนโยบายการเมืองของจีน ซึ่งแตกต่างจากเขตเศรษฐกิจพิเศษ คือ การจัดตั้งเขตทดลองขึ้น มิใช่เพื่อ “ให้เงิน ให้นโยบาย” เพื่อแสวงหาแนวทางปฏิบัติที่สามารถแก้ปัญหาเรื่องการเปิดประเทศและดึงดูดเงินลงทุนต่างชาติ โดยรัฐบาลส่วนกลาง มณฑล และเมืองร่วมกันกำหนด

เมื่อเดือนมิถุนายนปี ค.ศ. 2014 คณะรัฐมนตรีจีนอนุมัติจัดตั้งเขตทดลองการปฏิรูปครบวงจรทั้งสิ้น 12 แห่ง ด้านการเปิดเสรี เช่น เขตผู้ตั้งเมืองเซี่ยงไฮ้ เขตปิ่นไห่เมืองเทียนจิน เมืองเจินเจิ้นเซี่ยเหมินและอู่ ในด้านบูรณาการเมืองกับชนบท เช่น เมืองฉงชิ่งและเฉิงตู ด้านการสร้างสรรค์มรดกประเพณีพลังงานและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น วงกลมรอบเมืองอู่ฮั่น กลุ่มเมืองฉางชา-จูโจว-เซียงถาน ด้านอุตสาหกรรมรูปแบบใหม่ เช่น เขตเศรษฐกิจเส้นหยาง ในด้านการเกษตรสมัยใหม่

เช่น ที่ราบลุ่มสองแห่งของมณฑลเฮยหลงเจียง และด้านการแปลงเศรษฐกิจแบบทรัพยากร เช่น มณฑลซานซี

เมื่อเดือนกันยายน ปี ค.ศ. 2014 จีนประกาศจัดตั้งเขตทดลองความร่วมมือทางเศรษฐกิจและวัฒนธรรมชาวจีนโพ้นทะเลที่เมืองช่านไหว (ซัวเถา) และอีก 5 “เขตทดลองด้านการเงิน” ที่เมืองเวินโจว มณฑลเจ้อเจียง เขตสามเหลี่ยมปากแม่น้ำจูเจียง มณฑลกวางตุ้ง เมืองเฉียนโจว มณฑลฝูเจี้ยน เขตปกครองตนเองกว่างซีจ้วง และเมืองชิงเต่า มณฑลซานตง

(4) เขตปลอดอากร (Tariff-free Zone)

สำนักนายกรัฐมนตรีอนุมัติจัดตั้งเขตปลอดอากรแห่งแรกในปี 1990 ที่เซี่ยงไฮ้ และปัจจุบันประเทศจีนมีเขตปลอดอากรทั้งสิ้น 15 แห่ง ซึ่งได้แก่ เขตเว่ย์เกาเฉียว (เซี่ยงไฮ้) ท่าเรือเทียนสิน ผู้เถียน ซาไหวเจียว และเหยียนเถียน (จินเจิ้น) ท่าเหลียน กวางโจว ท่าเรือจาง เจียก่าง ไท่โข่ว เซี่ยงหยู (เซี่ยเหมิน) ฝูโจว หนิงโป ชิงเต่า ซัวเถา จูไห่ เป็นต้น ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวนี้สำนักนายกรัฐมนตรีให้ตั้งขึ้นสำหรับการประกอบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์แก่เศรษฐกิจของประเทศเพื่อส่งเสริมการลงทุนและการค้า โดยผู้ประกอบการในเขตปลอดอากรจะได้รับสิทธิประโยชน์ด้านการยกเว้นค่าภาษีอากร คือ การได้รับยกเว้นอากรขาเข้า ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิตและภาษีอื่นที่เกี่ยวข้อง สำหรับเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือ และเครื่องใช้ และส่วนประกอบของสิ่งของที่นำไปในเขตปลอดอากรเพื่อผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการอื่นใด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตและส่งออกนอกประเทศ

ทั้งนี้ สิ่งของที่น่าออกจากเขตปลอดอากรเพื่อใช้หรือบริโภคในประเทศ ต้องชำระค่าภาษีอากร โดยคำนวณตามสภาพ ราคาของ พิกัดและอัตราอากร ณ เวลาที่ปล่อยของนั้นออกจากเขตปลอดอากร แต่สามารถนำมูลค่าของวัตถุดิบในราชอาณาจักรที่นำไปผลิตของนั้นหักออกจากราคาได้

(5) เขตการค้าเสรี

ประเทศจีนได้มีการเปิดประเทศเพื่อติดต่อค้าขายและลงทุนมากขึ้น และยังสามารถจัดทำเขตทดลองการค้าเสรี โดยในปัจจุบันประกอบด้วย เขตทดลองการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้ กว่างโจว เทียนจินและฝูเจี้ยน

1) เขตทดลองการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้ (China (Shanghai) Pilot Free Trade Zone) คณะรัฐมนตรีจีนอนุมัติให้จัดตั้งเขตทดลองการค้าเสรีเซี่ยงไฮ้ ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2556 ในเขตสินค้าทัณฑ์บน 4 แห่งของเซี่ยงไฮ้ เช่น เขตสินค้าทัณฑ์บนไว่เกาเฉียว ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 28 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยพื้นที่สำคัญ 3 แห่ง ได้แก่ เขตสินค้าทัณฑ์บนบริเวณท่าเรือไว่เกาเฉียว ท่าเรือน้ำลึกหยางซาน และท่าอากาศยานผู่ตง และภายในเดือนกันยายน พ.ศ.2556 ทางการเงินได้จัดพิธีเปิดตัวเขตทดลองการค้าเสรีจีน (เซี่ยงไฮ้) ขึ้นอย่างเป็นทางการ

ภาพรวมของแผนงานในเขตการค้าเสรีเชียงใหม่ พบว่า ทางการเงินจะเริ่มดำเนินการทดลองการบริหารใน 4 ด้านที่สำคัญ ได้แก่ การลงทุน การค้า การเงิน และระบบกฎหมาย การบริหารงานของภาครัฐ โดยในส่วนการเงินนั้นถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาเขตการค้าเสรีเชียงใหม่ เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2559 ธนาคารแห่งชาติจีน กระทรวงพาณิชย์จีน คณะกรรมการกำกับดูแลและตรวจสอบการธนาคารจีน คณะกรรมการกำกับดูแลและตรวจสอบตลาดหลักทรัพย์ กรมควบคุมเงินตราต่างประเทศ และนครเชียงใหม่ได้ร่วมกันพิมพ์เผยแพร่ “แผนดำเนินการเร่งสร้างสรรค์ศูนย์กลางการเงินเชียงใหม่ภายใต้การผลักดันเขตทดลองการค้าเสรีเชียงใหม่ (ต่อไปนี้จะเรียกสั้นๆ ว่า แผนฯ)” ทั้งหมดมี 40 มาตราในแผนฯ ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

(1) จีนจะทดลองเปิดเสรีโครงการเงินทุนในรูปเงินหยวนอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยเริ่มจากการทดลองเปิดเสรีบัญชีทุนสกุลหยวน (Capital Account Convertibility: CAC)

(2) ส่งเสริมการใช้เงินหยวนในต่างประเทศโดยผ่านช่องทางการค้าระหว่างประเทศ การลงทุนโดยตรงในต่างประเทศและการลงทุนภาคการเงินในต่างประเทศ เพื่อบรรลุเป้าหมายการขยายการใช้เงินหยวนข้ามประเทศนั้น อนุญาตให้นิติบุคคลสามารถดำเนินการแลกเปลี่ยนเงินหยวนได้อย่างเสรีภายในพื้นที่เขตการค้าเสรี

(3) ผลักดันการแลกเปลี่ยนเงินหยวนอย่างเสรีไปทีละขั้นตอน หลังจากอนุญาตให้นิติบุคคลสามารถดำเนินการแลกเปลี่ยนเงินหยวนได้อย่างเสรีในพื้นที่เขตการค้าเสรีแล้ว ได้เร่งศึกษาให้บุคคลตามเงื่อนไขที่กำหนดสามารถไปลงทุนในต่างประเทศได้ ปฏิรูประบบการควบคุมเงินต่างประเทศ ศึกษาความเป็นไปได้ให้บุคคลสามารถแลกเปลี่ยนเงินหยวนในจำนวนที่เหมาะสม และจีนยังอนุญาตให้องค์กรการเงินต่างชาติตามเงื่อนไขที่กำหนดสามารถก่อสร้างธนาคารเงินทุนต่างชาติในพื้นที่เขตทดลองการค้าเสรีได้ รวมถึงอนุญาตให้กลุ่มเงินทุนเอกชนในจีนสามารถร่วมกับองค์กรการเงินต่างชาติเปิดธนาคารทุนจีน-ต่างชาติได้

(4) ในอนาคตหากจีนเข้าร่วมในกรอบความตกลงหุ้นส่วนยุทธศาสตร์เศรษฐกิจเอเชีย-แปซิฟิก (Trans-Pacific Partnership: TPP) ซึ่งริเริ่มโดยสหรัฐอเมริกาด้วยแล้ว เขตการค้าเสรีเชียงใหม่ก็จะมีบทบาทเสมือนเป็นประตูแห่งแรกของจีนที่เปิดกว้างสู่ต่างประเทศ

2) เขตทดลองการค้าเสรีกว่างโจว (China (Guangzhou) Pilot Free Trade Zone) เขตทดลองการค้าเสรีกว่างโจว จัดตั้งขึ้นเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ.2557 ครอบคลุม 3 พื้นที่ ได้แก่ เขตการค้าเสรีหนานซา เมืองกว่างโจว เขตการค้าเสรีเฉียนไห่เสอโช่ว เมืองเซินเจิ้น และเขตการค้าเสรีเหิงฉินเมืองจูไห่ รวมพื้นที่ 116.2 ตารางกิโลเมตร ภารกิจหลักของเขตทดลองการค้าเสรีกว่างโจว คือ เป็นเขตทดลองเปิดเสรีบัญชีทุนและส่งเสริมนโยบายผลักดันเงินหยวนสู่สากล แสวงหาหลักเกณฑ์การค้าการลงทุนระหว่างประเทศที่เปิดกว้างและสะดวกยิ่งขึ้น เพื่อรับมือกับการ

เปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกภายหลังความตกลง TPP กับ TTIP และเป็นเขตสาธิตการพัฒนา และการรวมตัวเชิงลึกของมณฑล

5.3.2.3.3 มาตรการส่งเสริมการลงทุน

ตารางที่ 5.12 มาตรการส่งเสริมการลงทุนในประเทศจีน

มณฑล	โครงการลงทุน	สิทธิประโยชน์
กวางโจว	ใช้เทคโนโลยีสูง	ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลลงครึ่งหนึ่งและ ยกเว้นภาษีเงินได้ท้องถิ่นเป็นเวลา 3 ปี
	กิจการที่มีการส่งออกมากกว่าร้อยละ 70 ของมูลค่าการผลิตใน 1 ปี	ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลลงครึ่งหนึ่งและ ยกเว้นภาษีเงินได้ท้องถิ่นในปีนั้น
	การลงทุนมากกว่า 10 ปีหรือลงทุน ในท่าเรือ	ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลใน 2 ปีแรกและ ลดลงครึ่งหนึ่งในช่วง 5 ปีแรก
	กิจการที่ตั้งในเขตภูเขา	ยกเว้นภาษีเงินได้ท้องถิ่น
เซินเจิ้น	ใช้เทคโนโลยีสูง	ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลลงเหลือร้อยละ 10 เป็นเวลา 3 ปีและลดค่าธรรมเนียมการใช้ ที่ดินเหลือครึ่งหนึ่งเป็นเวลา 5 ปี
	ผลิตเพื่อการส่งออก	ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลลงเหลือร้อยละ 10 ในปีที่มีการส่งออกเกินร้อยละ 70 ของ มูลค่าการผลิตและลดค่าธรรมเนียมการใช้ที่ดิน เหลือครึ่งหนึ่ง
	ลงทุนโดยต่างชาติ	ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลลงครึ่งหนึ่งและ ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ท้องถิ่น
	กิจการร่วมทุนกับจีนโดยลงทุนใน ท่าเรือและมีประกอบธุรกิจเกิน 15 ปี	ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 5 ปีนับจากปีที่เริ่ม มีกำไรและลดลงเหลือครึ่งหนึ่งในอีก 5 ปีถัดไป
	ลงทุนในภาคบริการมากกว่า 5 ล้าน ดอลลาร์สหรัฐฯและประกอบธุรกิจ เกิน 10 ปี	ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล 1 ปีนับจากปีที่เริ่ม มีกำไรและลดลงเหลือครึ่งหนึ่งในอีก 2 ปีถัดไป
เซี่ยงไฮ้	ใช้เทคโนโลยีสูง	ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลเหลือร้อยละ 10 เป็นเวลา 3 ปี หลังจากหมดระยะเวลาที่ได้รับ การยกเว้นภาษี

มณฑล	โครงการลงทุน	สิทธิประโยชน์
	ผลิตเพื่อการส่งออกเกินร้อยละ 70 ของมูลค่าการผลิตใน 1 ปี	ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลเหลือร้อยละ 10
	กิจการต่างชาติทั่วไป	ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลเหลือร้อยละ 15
	การก่อสร้างอาคาร	ยกเว้นภาษีอสังหาริมทรัพย์เป็นเวลา 5 ปีนับจากวันที่ก่อสร้างเสร็จ
	กิจการของต่างชาติที่ประกอบกิจการเกิน 10 ปี	ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 2 ปีนับจากปีที่เริ่มมีกำไรหลังจากนั้นจะได้รับการลดภาษีลงครึ่งหนึ่งเป็นเวลา 3 ปี
	สถาบันการเงินต่างชาติและประกอบกิจการเกิน 10 ปี	ยกเว้น ภาษีเงินได้นิติบุคคลในปีแรกที่มีกำไรและได้รับลดหย่อนเหลือครึ่งหนึ่งในอีก 2 ปีถัดไป
ทางโจว	ใช้เทคโนโลยีระดับสูง หรือลงทุนในการผลิตและประกอบกิจการเกิน 10 ปี	ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลใน 2 ปีแรกและลดเหลือครึ่งหนึ่งใน 3 ปีถัดไปและจะได้รับภาษีที่จ่ายหลังจากนั้นอีก 5 ปีคืนครึ่งหนึ่ง
	ธุรกิจเพื่อการส่งออกธุรกิจ	ภาษีเงินได้ท้องถิ่นเป็นเวลา 5-10 ปี
	ลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน*	ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลเหลือร้อยละ 15
	การวิจัยทางวิทยาศาสตร์ การศึกษาบริการตัวกลางและกิจการที่พัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	คืนภาษีบางส่วนที่จ่ายไปใน 3 ปีนับจากปีที่เริ่มมีกำไร
	เขตเศรษฐกิจชายฝั่งทะเล เขตพัฒนาเทคโนโลยี	ลดหย่อนภาษีเงินได้ท้องถิ่นจากร้อยละ 3 เหลือร้อยละ 2.4
	เขตพัฒนาเศรษฐกิจและเขตอุตสาหกรรม**	ลดหย่อนภาษีเงินได้ท้องถิ่นจากร้อยละ 3 เหลือร้อยละ 1.5
	กิจการเกี่ยวกับเกษตรป่าไม้ปศุสัตว์ และประมงและประกอบกิจการเกิน 15 ปี	รับภาษีการเกษตรคืนเป็นระยะเวลา 3 ปีนับจากปีที่เริ่มมีกำไรได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลใน 2 ปีแรกและลดหย่อนครึ่งหนึ่งในอีก 3 ปีถัดมาและได้รับสิทธิการใช้ที่ดิน 30 ปี

ที่มา: สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา (2554)

หมายเหตุ * โครงการที่มีระยะเวลาไม่น้อยกว่า 15 ปีจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลในช่วง 5 ปีแรกและลดเหลือครึ่งหนึ่งใน 5 ปีถัดไป ** กิจการที่มีระยะเวลาโครงการมากกว่า 10 ปีสำหรับธุรกิจทั่วไปจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้ท้องถิ่นใน 2 ปีแรกและลดลงเหลือครึ่งหนึ่งในอีก 3 ปีถัดไป

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเขตการค้าเสรีทดลองข้างต้น ไม่ได้ระบุว่าเป็นเขตพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน แต่ก็เป็นแนวทางการศึกษาสิทธิประโยชน์การลงทุนในจีนสำหรับนักลงทุนผู้สนใจ ทั้งนี้ จากการรวบรวมข้อมูลพบว่า พื้นที่เกษตรกรรมของจีนที่มีปาล์มน้ำมัน เป็นสินค้าเกษตรที่สำคัญ คือ มณฑลยูนนาน (Yunnan) ถึงแม้ว่าจะไม่ได้เป็นเขตการค้าเสรีทดลอง แต่ก็มีความสำคัญคือ เป็นศูนย์กลางการขนส่งทางบกสำหรับเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน อีกทั้งในปัจจุบันยังได้มีริเริ่มพัฒนาการเดินทางคมนาคมเชื่อมระหว่างไทย-จีน อีกด้วย นักลงทุนที่มีความสนใจในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน อาจมีการพิจารณาความได้เปรียบในส่วนนี้ร่วมด้วย

5.3.3 กฎหมายและระเบียบที่สำคัญในการลงทุน

5.3.3.1 กฎหมายเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์กรวิสาหกิจทุนต่างชาติในประเทศจีน (วิสาหกิจร่วมทุน วิสาหกิจร่วมประกอบการ วิสาหกิจทุนต่างชาติ)

นักลงทุนต่างชาติที่จะเข้าไปประกอบกิจการทางธุรกิจและการลงทุนในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สามารถกระทำได้ใน 3 ลักษณะ คือ 1) บุคคล 2) คณะบุคคล สามารถทำได้ในรูปสัญญาแบบหุ้นส่วน และ 3) นิติบุคคล สามารถทำได้ในรูปสัญญาแบบวิสาหกิจประเภทร่วมทุน วิสาหกิจร่วมประกอบการ หรือวิสาหกิจทุนต่างชาติ

โดยรูปแบบนิติบุคคลนั้น จะต้องจดทะเบียนตามกฎหมายต่อสำนักงานบริหารและกำกับอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม การจดทะเบียนจัดตั้งนิติบุคคลของนักลงทุนต่างชาติ เมื่อวิสาหกิจสามรูปแบบนี้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลแล้ว จะมีลักษณะเป็นบริษัทจำกัดความรับผิด ซึ่งหมายความว่า ผู้ร่วมทุนแต่ละฝ่ายอยู่ในฐานะเป็นหุ้นส่วนกัน และจำกัดความรับผิดไม่เกินทุนที่จดทะเบียนไว้ (เว้นแต่หุ้นส่วนแต่ละฝ่ายจะไปทำการค้าประกันหนี้เป็นการส่วนตัว) บริษัทจำกัดความรับผิดดังกล่าวนี้ มีลักษณะเป็นห้างหุ้นส่วนจึงไม่มีจำนวนหุ้น แต่เป็นอัตราส่วนการลงทุน บริษัทจำกัดความรับผิดจึงไม่สามารถจดทะเบียนเป็นบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ได้

5.3.3.2 กฎหมายเกี่ยวกับบริษัทจำกัด

วิสาหกิจที่จัดตั้งในรูปบริษัทจำกัดมีความแตกต่างจากวิสาหกิจที่จัดตั้งในรูปบริษัทจำกัดความรับผิดการจัดตั้งบริษัทจำกัดจะต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยบริษัทจำกัดของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งตราโดยสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม ค.ศ. 1993 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม ค.ศ. 1994 และมีการปรับปรุงครั้งล่าสุดในปี ค.ศ. 2014 ซึ่งบริษัทจำกัดและบริษัทจำกัดความรับผิดมีลักษณะบางส่วนที่เหมือนกันแต่มีบางส่วนที่แตกต่างกันส่วนที่เหมือนกันคือ ผู้ถือหุ้นของบริษัทจำกัดและบริษัทจำกัดความรับผิดต่างก็จำกัดความรับผิดภายในวงเงินที่ตนได้จดทะเบียนไว้

5.3.3 กฎหมายการค้าระหว่างประเทศ

ผู้ที่ประกอบการค้าระหว่างประเทศจะเป็นบุคคล องค์กรหรือนิติบุคคลใดก็ได้ที่ได้จดทะเบียนไว้กับหน่วยงานของสำนักนายกรัฐมนตรี (กระทรวงพาณิชย์) โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะประกอบการค้าระหว่างประเทศ เมื่อได้จดทะเบียนไว้แล้วจะต้องทำการจดทะเบียนหลักฐานไว้กับหน่วยงานกำกับการค้าระหว่างประเทศของสำนักนายกรัฐมนตรี (กรมศุลกากร) ผู้ประกอบการค้าระหว่างประเทศสามารถนำเข้าหรือส่งออกสินค้าได้ตามปกติ เว้นแต่จะมีกฎหมายหรือกฎระเบียบกำหนดให้สินค้าบางประเภทอยู่ภายใต้การควบคุมการค้าโดยรัฐวิสาหกิจซึ่งหน่วยงานภายใต้สังกัดนายกรัฐมนตรีจะประกาศ ให้สาธารณชนทราบและอาจมีการแก้ไขเป็นระยะๆ

5.3.4 ปัญหาและอุปสรรคของการร่วมลงทุน

1. ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ภาษา วิธีคิด วิธีทำ วิธีการมองปัญหาและแก้ปัญหา และความไม่เข้าใจในแนวคิดท้องถิ่นนิยม ตลอดจนความต้องการของผู้บริโภคชาวจีน
2. ความแตกต่างของแต่ละมณฑล (สิทธิที่ได้รับตามนโยบาย) เนื่องจากในแต่ละพื้นที่ได้รับการส่งเสริมที่แตกต่างกัน
3. ในแต่ละพื้นที่มีกฎหมายและการปกครองที่แตกต่างกัน ทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องกฎระเบียบต่าง ๆ เช่น การจดทะเบียนบริษัทการขึ้นบัญชีเสียภาษี การนำสินค้าไปขายที่ประเทศจีน (สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา, 2559)
4. การขอใบอนุญาตการทำงาน นักลงทุนไทยที่จะไปลงทุนที่ประเทศจีนน้อยรายที่จะได้ใบอนุญาตทำงาน การต้องเดินทางระหว่างประเทศเป็นต้นทุนสูง
5. ปัญหาการโอนเงินตราต่างประเทศเข้าออกประเทศจีน เนื่องจากประเทศจีนมีการควบคุมการโอนเข้า-ออกเงินตราต่างประเทศ ในกรณีที่เม็ดเงินลงทุนไทยได้รับการอนุมัติโครงการก็จะมีปัญหาเรื่องการได้เงินตราต่างประเทศ หรือ การโอนกำไรจากการประกอบธุรกิจกลับมาประเทศไทย (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2559)

บทที่ 6

โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุน

เนื้อหาในบทนี้เป็นการอธิบายผลการศึกษเกี่ยวกับความได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้ง การเป็นเจ้าของ การทำให้เป็นภายในของประเทศไทย สปป.ลาว และประเทศจีน โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุน แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

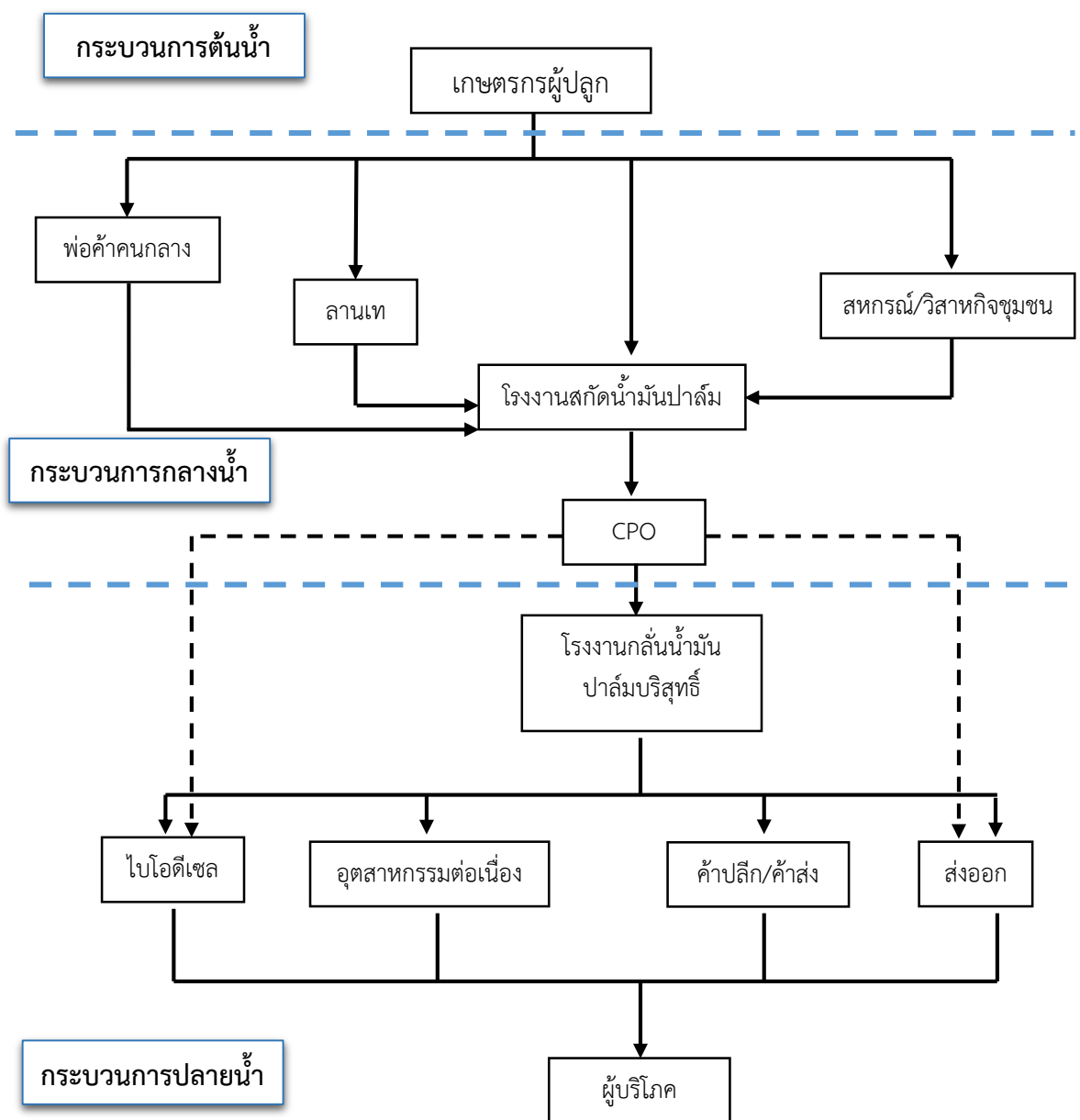
6.1 ผลการวิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุน

การวิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุน จำเป็นจะต้องศึกษาห่วงโซ่คุณค่าของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทยด้วย เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มเป็นหน่วยที่เริ่มต้นของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันโดยเกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมต้นน้ำในห่วงโซ่อุปทาน จากสวนปาล์มก็นำไปสู่ลานเท และสหกรณ์ต่างๆ จนกระทั่งไปถึงโรงงาน และอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ซึ่งห่วงโซ่คุณค่าของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ กระบวนการต้นน้ำ คือ เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน กระบวนการกลางน้ำ คือ ผู้รวบรวมปาล์มน้ำมันหรือลานเท และโรงงานแปรรูปปาล์มน้ำมัน และกระบวนการปลายน้ำ คือ โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ โรงงานผลิตไบโอดีเซล อุตสาหกรรมต่อเนื่องและผู้บริโภค

เพื่อให้เข้าใจห่วงโซ่คุณค่าของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน จึงอธิบายเพื่อประกอบการวิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุน ดังนี้

กระบวนการต้นน้ำปาล์มน้ำมัน

อุตสาหกรรมต้นน้ำของปาล์มน้ำมัน ประกอบด้วย เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ผู้รวบรวมพันธุ์และผู้ผลิตกล้าปาล์ม จากรายงานโครงการพัฒนาความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน (ยุทธศาสตร์การพัฒนาความร่วมมือด้านอุตสาหกรรม ภายใต้กรอบโครงการ พัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย: IMT-GT) พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มทั้งเกษตรกรรายใหญ่และรายย่อย จะนำเข้าเมล็ดพันธุ์จากต่างประเทศเข้ามาร้อยละ 30 และเป็นเมล็ดพันธุ์ในประเทศร้อยละ 70 โดยนำเข้าเมล็ดพันธุ์จากออสเตรเลียมากที่สุดร้อยละ 40 รองลงมา คือ เบนิน ร้อยละ 35 และปาปัวนิวกินีร้อยละ 25 จากนั้นเมล็ดพันธุ์คิดเป็นร้อยละ 100 ที่ใช้เพาะปลูกใหม่และปลูกทดแทน ในแต่ละปีจะถูกนำมาเพาะกล้าโดยคนกลาง ซึ่งเป็นผู้รวบรวมพันธุ์ร้อยละ 80 และไปสู่เกษตรกรรายย่อยและเกษตรกรรายใหญ่ โดยเกษตรกรเป็นผู้รวบรวมและเพาะกล้าเองร้อยละ 5 และร้อยละ 15 ตามลำดับ สำหรับส่วนของเกษตรกรรายย่อยนั้น แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ เกษตรกรรายย่อยที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 20 และเกษตรกรรายย่อยที่ไม่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ ร้อยละ 80

รูปที่ 6.1 ห่วงโซ่คุณค่าของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2556) และเปรมจิต สัตินันท์ (2559)

จากนั้นจะเริ่มกิจกรรมแรก คือ กิจกรรมกระบวนการเพาะปลูกมี 5 กิจกรรม ประกอบด้วย การหาพื้นที่ปลูก พื้นที่แหล่งน้ำ การเตรียมหน้าดิน การจัดการแนวการปลูก และการจัดหาวัตถุดิบ ได้แก่ พันธุ์ปาล์มน้ำมัน ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช และสารเคมี รวมทั้งอุปกรณ์การเกษตรที่ใช้ในสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกร ต่อมาจะเป็นกิจกรรมการดูแลสวนปาล์มน้ำมัน ได้แก่ การใส่ปุ๋ย การใส่สารบำรุงดิน การกำจัดวัชพืช การตกแต่งทางใบปาล์ม การปลูกทดแทน และการทำลายต้นปาล์มเก่า (เมื่อต้นปาล์มมีอายุมากกว่า 20 ปีขึ้นไป) รอเวลา 4 – 5 ปี จะถึงระยะเวลาเก็บเกี่ยว จะเก็บเกี่ยวผลผลิตปาล์ม

น้ำมันทุก 15 วัน ทั้งนี้จะขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ การใส่ปุ๋ย ปริมาณน้ำและการดูแลสวนปาล์มน้ำมันของเกษตรกร หลังจากนั้นจะรวบรวมผลผลิตเข้าสู่รถบรรทุกไปจำหน่ายยังลานเท ซึ่งจะเป็นกิจกรรมในกระบวนการกลางน้ำต่อไป

กระบวนการกลางน้ำปาล์มน้ำมัน

ในช่วงกระบวนการกลางน้ำปาล์มน้ำมัน ประกอบด้วย ลานเทและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม เมื่อได้ผลผลิตมาแล้วจะถูกรวบรวมไปยังแหล่งจำหน่ายมีอยู่ 2 แหล่ง ได้แก่ ลานเทและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม มีรูปแบบการขนส่งปาล์มน้ำมันไปแหล่งจำหน่าย 3 รูปแบบ ดังนี้

1. เกษตรกรส่งผลปาล์มน้ำมันให้กับลานเทโดยตรง
2. เกษตรกรส่งผลปาล์มน้ำมันให้กับโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มโดยตรง
3. เกษตรกรส่งผลปาล์มน้ำมันให้กับสหกรณ์หรือวิสาหกิจชุมชน
4. เกษตรกรส่งผลปาล์มน้ำมันให้กับพ่อค้าคนกลางหรือนายหน้าโรงงาน

ลานเทอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ลานเทของสหกรณ์ ซึ่งเกษตรกรรายย่อยที่เป็นสมาชิกสหกรณ์จะนำผลผลิตมาขายและรวบรวมไว้ที่นี่ และลานเทเอกชน ซึ่งเป็นที่รวบรวมผลผลิตของเกษตรกรรายย่อยที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์และเกษตรกรรายใหญ่

ขั้นตอนในการซื้อขาย ณ ลานเท เริ่มจากการชั่งน้ำหนักรถบรรทุกผลปาล์ม เมื่อชั่งน้ำหนักรถที่บรรทุกผลปาล์มน้ำมันเรียบร้อยแล้วจะขนย้ายปาล์มน้ำมันลงจากรถ และตรวจสอบปาล์มน้ำมันว่าเป็นปาล์มสุกหรือปาล์มดิบ โดยสังเกตจากลักษณะภายนอกของผลปาล์มน้ำมันหรือใช้เหล็กเสียบแทงดู รวมถึงดูขนาดของทะลายปาล์ม โดยแบ่งเป็นขนาดใหญ่ ขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยลานเทและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มใช้เกณฑ์นี้เป็นตัวกำหนดราคารับซื้อ หลังจากนั้นผู้ประกอบการลานเทจะดำเนินการนำผลปาล์มน้ำมันที่รับซื้อไปส่งยังโรงงานสกัดปาล์มน้ำมัน

โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มทำหน้าที่รับซื้อผลปาล์มน้ำมันจากเกษตรกรและลานเท เมื่อผลผลิตปาล์มเข้าสู่โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม จะเข้าสู่กระบวนการสกัดและแยกผลและน้ำมันปาล์ม ซึ่งผลผลิตหลักที่ได้ออกมา คือ น้ำมันปาล์มดิบ หรือที่เรียกกันว่า CPO (Crude Palm Oil) มีลักษณะเป็นของเหลว สีส้มแดง ซึ่งเป็นวัตถุดิบในการผลิตเพื่อการบริโภคโดยส่งไปยังโรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ และในอุตสาหกรรมต่อเนื่องต่าง ๆ อีกหลายประเภท เช่น สบู่ อาหารสัตว์ นมข้นหวาน บะหมี่สำเร็จรูป เป็นต้น และใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตพลังงานทดแทน (ไบโอดีเซล)

กระบวนการปลายน้ำปาล์มน้ำมัน

ช่วงกระบวนการปลายน้ำของปาล์มน้ำมัน ประกอบด้วย โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ โรงงานผลิตไบโอดีเซล อุตสาหกรรมต่อเนื่อง และผู้บริโภค โดยน้ำมันปาล์มดิบ หรือ CPO เมื่อเข้าสู่กระบวนการปลายน้ำจะสามารถนำไปผลิตได้เป็น 2 ส่วน ได้แก่ โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์และ

โรงงานผลิตไบโอดีเซล โดยน้ำมันปาล์มดิบจะเข้าสู่โรงงานกลั่น ร้อยละ 70 ที่เหลือร้อยละ 30 จะเข้าสู่โรงงานผลิตไบโอดีเซล

เมื่อนำน้ำมันปาล์มดิบเข้าสู่โรงงานกลั่น จะได้ผลิตภัณฑ์ 2 ตัว คือ กรดไขมันปาล์ม (FFA) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 5 ของน้ำมันปาล์มดิบทั้งหมด และน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ (RBD Palm Oil) ร้อยละ 95 ของน้ำมันปาล์มดิบทั้งหมด ซึ่งน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ยังไม่สามารถบริโภคในครัวเรือนได้ แต่ถูกใช้ในอุตสาหกรรมอาหาร อาทิ นมข้นหวาน บะหมี่ ขนมอบ และไอศกรีม เป็นต้น

น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ (RBD Palm Oil) เมื่อผ่านกระบวนการในขั้นต่อไป จะได้เป็นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ใส (RBD Palm Olein) ร้อยละ 60 และไขปาล์มบริสุทธิ์ (RBD Palm Stearin) ร้อยละ 40 ซึ่งน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ใส คือ ผลิตภัณฑ์น้ำมันเพื่อการบริโภคของครัวเรือนในประเทศ ร้านขายปลีกขายส่ง และร้านอาหาร สำหรับไขปาล์มบริสุทธิ์จะนำไปสู่การผลิตไบโอดีเซลอุตสาหกรรมอาหารเพื่อการส่งออก ในสัดส่วนร้อยละ 60 ร้อยละ 30 และร้อยละ 10 ตามลำดับ

สำหรับโครงสร้างอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันของไทย สามารถสรุปได้ว่าน้ำมันปาล์มดิบ หรือ CPO ร้อยละ 100 นั้น จะนำไปสู่อุตสาหกรรมหลัก 3 ประเภท ได้แก่ การผลิตไบโอดีเซล ผลิตน้ำมันพืช อุตสาหกรรมอาหารและอุตสาหกรรมที่ไม่ใช่อาหาร โดยเป็นการผลิตไบโอดีเซลร้อยละ 38 ผลิตน้ำมันพืชและอุตสาหกรรมอาหาร ร้อยละ 51 และอุตสาหกรรมที่ไม่ใช่อาหารร้อยละ 11

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสนับสนุน Value Chain ปาล์มน้ำมัน

1. กนป. คณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ มีหน้าที่ให้การกำหนดนโยบายและแผนการบริหารและพัฒนาปาล์มน้ำมันของประเทศสามารถดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีหน่วยงานที่เป็นศูนย์กลางในการติดต่อประสานงานระหว่างส่วนราชการและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานบังเกิดผลในทางปฏิบัติ

2. กระทรวงเกษตร กระทรวงพลังงาน กระทรวงพาณิชย์ มีหน้าที่เกี่ยวกับการให้ความรู้เกษตรกรกรม และด้านพลังงาน ด้านตลาด ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร ตลอดจนทั้งกระบวนการผลิตและสินค้าเกษตรกรรม

3. สมาคมปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มแห่งประเทศไทย ข้อมูลเกี่ยวกับน้ำมันปาล์ม โดยสมาคมปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มแห่งประเทศไทย สมาคมโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม การใช้ไบโอดีเซลเป็นเชื้อเพลิง

4. สมาคมโรงกลั่นน้ำมันปาล์ม

5. สมาคมโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม ให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการผลิต การทะลายปาล์ม การสกัดน้ำมันปาล์ม ควบคุมโรงงานที่ผลิตน้ำมันปาล์มในประเทศไทย

6. สมาคมผู้ผลิตไบโอดีเซลไทย มีหน้าที่พัฒนาและส่งเสริมการผลิตไบโอดีเซลในประเทศไทย เพื่อนำไปสู่การเสนอเพื่อแก้ปัญหาให้เป็นพลังงานทดแทนที่สำคัญของชาติต่อไป

7. ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย มีหน้าที่ส่งเสริมให้สหกรณ์สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามวิธีการสหกรณ์ที่ไม่หวังผลกำไร เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สหกรณ์และสังคมส่วนรวมทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคม

เปรมจิต สัตนันท์ (2559) ศึกษาใช้คุณค่าของปาล์มน้ำมันในจังหวัดชลบุรี พบว่า ความเชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโซ่คุณค่าของปาล์มน้ำมัน ซึ่งนำเสนอผลการศึกษาในรูปแบบของผลปาล์มน้ำมันดิบและผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการแปรรูปปาล์มน้ำมัน พบความเชื่อมโยงและต่อเนื่องกันในแต่ละกิจกรรมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 6 กลุ่ม ประกอบด้วย เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ผู้รวบรวมปาล์มน้ำมัน หรือ ลานเท โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์ม อุตสาหกรรมต่อเนื่อง และผู้บริโภค แต่ละกิจกรรมที่มีความเชื่อมโยงกันตลอดโซ่คุณค่า โดยมีส่วนช่วยให้เกิดเป็นคุณค่าเริ่มต้นตั้งแต่กิจกรรมการจัดหาวัตถุดิบ กิจกรรมการผลิตปาล์มน้ำมัน ได้เป็นทะลายปาล์มน้ำมันที่เกษตรกรขนส่งไปจำหน่ายให้กับลานเทและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม จากนั้นนำทะลายปาล์มเข้ากระบวนการแปรรูปจนได้เป็นผลิตภัณฑ์จำหน่ายให้กับลูกค้าเพื่อบริโภคและใช้ในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง สามารถสรุปความเชื่อมโยงกิจกรรมที่เกิดขึ้นในโซ่คุณค่าของปาล์มน้ำมัน ได้ดังนี้

1. เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน จะเชื่อมโยงกับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ผู้รวบรวมปาล์มน้ำมันหรือลานเท และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม

- เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันด้วยกันจะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลต่างๆ ให้แก่กัน ได้แก่ การแลกเปลี่ยนข้อมูลพันธุ์ปาล์ม ชนิดปุ๋ย ปริมาณใส่ปุ๋ย ความรู้เกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน เครื่องมือเกษตรและเทคโนโลยี การจ้างแรงงาน ค่าจ้างแรงงาน และแหล่งซื้อวัตถุดิบ

- ลานเท จะมีแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านราคา การขนส่งผลผลิต การติดต่อซื้อขายผลผลิต การชำระเงิน และการสื่อสารการคัดเลือกกับซื้อผลปาล์ม

- โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มจะมีแลกเปลี่ยนข้อมูลด้าน ราคาความรู้เกี่ยวกับปาล์มจากผู้เชี่ยวชาญ การติดต่อซื้อขายผลผลิต จำนวนผลผลิต การขนส่งผลผลิต การชำระเงิน การสื่อสารการคัดเลือกกับซื้อผลปาล์ม และการซื้อต้นกล้าปาล์ม ปุ๋ย วัสดุการเกษตร

2. ผู้รวบรวมปาล์มน้ำมัน หรือ ลานเท จะเชื่อมโยงกับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ผู้รวบรวมปาล์มน้ำมัน หรือ ลานเท และโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม

- เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันด้วยกันจะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านราคา การขนส่งผลผลิต การติดต่อซื้อขายผลผลิต การชำระเงิน และการสื่อสารการคัดเลือกกับซื้อผลปาล์ม

- ลานเท จะมีแลกเปลี่ยนข้อมูลราคาในการซื้อขายผลผลิต กำหนดคุณภาพในการรับซื้อผลผลิต

- โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มจะมีแลกเปลี่ยนข้อมูลด้าน การแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านราคาในการซื้อขายผลผลิต การกำหนดคุณภาพในการรับซื้อผลผลิต การจัดเก็บผลปาล์ม การขนส่งผลผลิต และสวัสดิการในการดำเนินงาน

3. โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มจะเชื่อมโยงกับเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ผู้รวบรวมปาล์มน้ำมัน หรือ ลานเท โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม และโรงงานกลั่นน้ำมันปาล์ม

- เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันด้วยกันจะมีแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านราคา ความรู้เกี่ยวกับปาล์มจากผู้เชี่ยวชาญ การขนส่งผลผลิต การติดต่อซื้อขายผลผลิต จำนวนผลผลิต การชำระเงิน การสื่อสาร การคัดเลือกรับซื้อผลปาล์ม และการซื้อต้นกล้าปาล์ม ปุ๋ย วัสดุการเกษตร

- ลานเท จะมีแลกเปลี่ยนข้อมูลราคาในการซื้อขายผลผลิต กำหนดคุณภาพในการรับซื้อผลผลิต การจัดเก็บผลปาล์มน้ำมัน การขนส่งผลผลิต และสวัสดิการในการดำเนินงาน

- โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มจะมีแลกเปลี่ยนข้อมูลด้าน การแลกเปลี่ยนข้อมูลด้านราคาในการซื้อขายผลผลิต การกำหนดคุณภาพในการรับซื้อผลผลิต

- โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์ม จะร่วมกันกำหนดคุณภาพผลปาล์มดิบ

4. โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มจะเชื่อมโยงกับโรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์ม อุตสาหกรรมต่อเนื่องและผู้บริโภค

- โรงงานสกัดน้ำมันปาล์ม จะร่วมกันกำหนดคุณภาพผลปาล์มดิบ

- โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์ม จะมีการควบคุมกระบวนการผลิต ควบคุมคุณภาพสินค้า และเทคโนโลยีการผลิต

- อุตสาหกรรมต่อเนื่อง จะมีความเชื่อมโยงเกี่ยวกับการกำหนดราคาซื้อขาย คุณภาพสินค้า ปริมาณในการรับซื้อและขาย การขนส่งสินค้า และการชำระเงิน

- ผู้บริโภค จะมีความเชื่อมโยงเกี่ยวกับการกำหนดราคาซื้อขาย คุณภาพสินค้า ปริมาณในการรับซื้อและขาย การขนส่งสินค้า และการชำระเงิน

5. อุตสาหกรรมต่อเนื่อง จะเชื่อมโยงกับโรงงานกลั่นน้ำมันปาล์ม อุตสาหกรรมต่อเนื่องและผู้บริโภค

- โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์ม จะมีความเชื่อมโยงเกี่ยวกับการกำหนดราคาซื้อขาย คุณภาพสินค้า ปริมาณในการรับซื้อและขาย การขนส่งสินค้า และการชำระเงิน

- อุตสาหกรรมต่อเนื่อง จะมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลของแหล่งจำหน่ายวัตถุดิบ

- ผู้บริโภค จะมีความเชื่อมโยงเกี่ยวกับการกำหนดราคาซื้อขาย และคุณภาพสินค้า

6. ผู้บริโภค จะเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมต่อเนื่องและผู้บริโภค

- อุตสาหกรรมต่อเนื่อง จะมีความเชื่อมโยงเกี่ยวกับการกำหนดราคาซื้อขาย และคุณภาพสินค้า

- ผู้บริโภค จะมีความเชื่อมโยงเกี่ยวกับการกำหนดราคาซื้อขาย และคุณภาพสินค้า

ปัญหาของใช้คุณค่าของปาล์มน้ำมัน

1. ผลผลิตปาล์มน้ำมันต่อไร่ต่ำและไม่เพียงพอต่อความต้องการของโรงงานสกัดปาล์มน้ำมัน เพื่อนำไปแปรรูปให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการคัดเลือกพันธุ์ปาล์มที่ดีที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ การเลือกใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับสภาพต้นปาล์มในแต่ละช่วงอายุและสภาพพื้นที่ การเก็บเกี่ยวปาล์มน้ำมันที่ถูกต้อง การใช้วัสดุการเกษตร รวมถึงเกษตรกรส่วนใหญ่ขาดเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้ในการผลิตน้อย อีกทั้งไม่ได้ทำการจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการผลิต และปัญหาที่พบเพื่อใช้เป็นประวัติในการปลูกในครั้งถัดไป

2. ปริมาณการผลิตน้ำมันปาล์มยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมห่วงโซ่การผลิต โดยเฉพาะไบโอดีเซลและอุตสาหกรรมจากการใช้ผลพลอยได้ต่างๆ การพัฒนาอุตสาหกรรมห่วงโซ่การผลิตจึงยังไม่บังเกิดผลเป็นรูปธรรมเท่าที่ควร เช่น ในปี 2545 ไทยมีผลผลิตน้ำมันปาล์ม 68,000 ตันต่อเดือน ตลาดมีความต้องการใช้ 55,000 ตันต่อเดือนจะเหลือน้ำมันปาล์มส่วนเกิน 13,000 ตันต่อเดือน นั่นคือปริมาณน้ำมันปาล์มที่จะนำมาผลิตเป็นไบโอดีเซลในเชิงพาณิชย์มีไม่มากนัก

3. เกษตรกรขาดความรู้ในการเพิ่มผลผลิต และขาดอำนาจต่อรองในการซื้อขาย เกษตรกรสวนปาล์มถึงร้อยละ 96 เป็นเกษตรกรรายย่อย ถือครองพื้นที่ปลูกร้อยละ 72 ของพื้นที่ปลูกทั้งหมด เกษตรกรกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ยังขาดการรวมกลุ่มและความรู้ทักษะในการจัดการสวนปาล์ม เช่น การเลือกพันธุ์ต้นกล้าที่เหมาะสมกับพื้นที่ วิธีการใช้ปุ๋ย ระบบการจัดการน้ำ การเก็บเกี่ยวผลปาล์ม ฯลฯ ทำให้ต้นทุนการผลิตสูง คุณภาพผลผลิตต่ำและขาดอำนาจต่อรองในการซื้อปัจจัยการผลิตและขายผลผลิต และไม่สามารถส่งวัตถุดิบป้อนภาคอุตสาหกรรมได้อย่างต่อเนื่องตลอดทั้งปี

4. การจำหน่ายผลผลิตขาดการแยกรเกรดทำให้ได้ราคาต่ำ เนื่องจากเกษตรกรสวนปาล์มส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรรายย่อยและขาดการรวมกลุ่ม เกษตรกรแต่ละรายมีปริมาณผลผลิตไม่มากนัก และต้องรีบขายผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวไม่เกิน 24 ชั่วโมง เพื่อไม่ให้คุณภาพลดลงและขายไม่ได้ราคา การขายผลปาล์มให้กับพ่อค้าคนกลางหรือที่เรียกว่า “ลานเท” ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้ๆ ซึ่งอาจเป็นคนในชุมชนหรือนอกชุมชนจึงเป็นที่นิยม ลานเทจึงเป็นผู้รวบรวมผลปาล์มจากเกษตรกรขายให้โรงงานสกัด แต่ปัญหาของลานเทคือมักรับซื้อผลปาล์ม

5. ทุนค่าใช้จ่ายในการซื้อปุ๋ยสูง เนื่องจากเกษตรกรขาดการวิเคราะห์สภาพดินก่อนปลูก เพื่อให้ทราบธาตุอาหารที่จำเป็นสำหรับปาล์มน้ำมัน และขาดความรู้ในการเลือกใช้ปุ๋ยที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพดินของสวนปาล์ม (เปรมจิต สัตนันท์, 2559)

6. การขาดการส่งเสริมและความร่วมมือกันซึ่งกันและกันในห่วงโซ่คุณค่าปาล์มน้ำมัน (เปรมจิต สัตนันท์, 2559)

7. การเพิ่มมูลค่าน้ำมันปาล์มตามห่วงโซ่การผลิตยังไม่มีหลากหลาย การใช้ประโยชน์จากเนื้อไม้ต้นปาล์ม วัสดุพลอยได้อื่นๆ เช่น กากเส้นใยและเศษกะลา กรดไขมัน และน้ำมันปาล์ม โดยเฉพาะการใช้กรดไขมันในการผลิตวิตามิน E วิตามิน A Sterol การใช้กากและกะลาอันเป็นการเพิ่มมูลค่าสินค้าและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศยังมีน้อยมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่น เนื่องจากการศึกษาวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีด้านนี้ยังมีจำกัด และปริมาณวัตถุดิบที่ยังไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานในเชิงพาณิชย์

8. การวิจัยและพัฒนาพันธุ์ปาล์มน้ำมันยังจำกัดและเพิ่งเริ่ม เนื่องจากที่ผ่านมานโยบายการพัฒนาปาล์มน้ำมันของไทยไม่มีความชัดเจน การลงทุนด้านการศึกษาค้นคว้าวิจัยจึงมีจำกัดและเพิ่งเริ่มมานับไม่นานนัก ทำให้ขาดการพัฒนางานวิจัยอย่างต่อเนื่องและไม่ยาวนานพอในการสร้างปาล์มน้ำมันพันธุ์ดีหรือได้พันธุ์ปาล์มน้ำมันที่มีลักษณะเฉพาะตามความต้องการของอุตสาหกรรมนอกจากนี้พันธุ์ปาล์มที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันส่วนใหญ่มีคุณภาพต่ำเนื่องจากเป็นพันธุ์ปาล์มนำเข้า แหล่งที่มาไม่ชัดเจน และขาดหลักประกันเรื่องความเสี่ยงของพันธุ์ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2561)

แนวทางการแก้ปัญหาห่วงโซ่คุณค่าของปาล์มน้ำมัน

1. กรมส่งเสริมการเกษตรควรการจัดฝึกอบรมและเข้ามาให้ความรู้เกษตรกรเกี่ยวกับการปลูกปาล์มน้ำมันและการบริหารจัดการสวนปาล์มน้ำมันที่ถูกต้อง และทำการติดตามผลร่วมกับเกษตรกร (เปรมจิต สัตนันท์, 2559)

2. การส่งเสริมให้เกษตรกรสวนปาล์มรายย่อยซึ่งมีอยู่ถึงร้อยละ 96 เกิดการรวมตัวในกลุ่ม/สหกรณ์การเกษตรเพื่อช่วยเหลือกันทั้งในเรื่อง การกู้ยืมเงินลงทุน การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มคุณภาพผลผลิต และสร้างอำนาจต่อรองในการขายผลผลิตร่วมกัน เช่น รวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ หรือวิสาหกิจชุมชน

3. หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามาส่งเสริมการร่วมมือกันในแต่ละหน่วยงานทั้งเกษตรกรภาครัฐและเอกชน เพื่อให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันอย่างครบถ้วนและทั่วถึง (เปรมจิต สัตนันท์, 2559)

4. รัฐบาลควรเร่งส่งเสริมการขยายพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในพื้นที่ที่เหมาะสมให้มากขึ้น เพื่อให้มีปริมาณเพียงพอที่จะขยายการลงทุนอุตสาหกรรมตามห่วงโซ่การผลิต พร้อมกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การใช้พันธุ์ปาล์มที่มีคุณภาพ ปลูกในพื้นที่ที่เหมาะสม และมีการดูแลรักษาและการเก็บเกี่ยวที่ถูกต้อง เช่น ให้กรมวิชาการเกษตรควรเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ให้กับเกษตรกร และวิเคราะห์สภาพดินก่อนปลูก

5. ควรพัฒนาคุณภาพและขยายกำลังการผลิตไบโอดีเซลภายในประเทศให้เป็นรูปธรรม สอดคล้องกับปริมาณผลผลิตปาล์มน้ำมันที่จะเพิ่มขึ้นตามนโยบายการขยายพื้นที่เพาะปลูก เพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าการผลิตตามห่วงโซ่การผลิต และการผลิตพลังงานทดแทนในประเทศ

6. ภาครัฐและเอกชนควรเร่งรัดพัฒนาพันธุ์ปาล์มน้ำมันในประเทศให้มีคุณภาพใกล้เคียงกับมาเลเซีย และมีปริมาณเพียงพอกับความต้องการในอนาคต เพื่อลดการนำเข้าต้นกล้าพันธุ์จากต่างประเทศ ซึ่งมีสัดส่วนสูง มีความเสี่ยงเรื่องคุณภาพการปลอมปน และแหล่งที่มาไม่ชัดเจน โดยแนวทางในการพัฒนาพันธุ์ปาล์มน้ำมันควรเน้นการต่อยอดจากสายพันธุ์คุณภาพดีจากต่างประเทศ

7. ควรส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาการแปรรูปน้ำมันปาล์มในอุตสาหกรรมขั้นสุดท้ายที่มีมูลค่าเพิ่มสูงให้มากขึ้น เช่น อุตสาหกรรมสบู่ เครื่องสำอาง เนยเทียม เป็นต้น นอกจากนี้ควรส่งเสริมการใช้ประโยชน์เนื้อไม้จากต้นปาล์ม และวัสดุพลอยได้อื่นๆ เช่น กากเส้นใย กะลา กรดไขมันเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ โดยเฉพาะกรดไขมันเพื่อใช้ในการผลิต วิตามิน E วิตามิน A และ Sterol เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กว้างขวางมากขึ้นตามห่วงโซ่การผลิต อันเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยในด้านอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มให้ทัดเทียมกับประเทศอื่นๆ เช่น มาเลเซียต่อไป

8. ควรมีการจัดตั้งสถาบันส่งเสริมพัฒนาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มแห่งชาติ เพื่อเป็นองค์กรกลางในการขับเคลื่อนการพัฒนาปาล์มน้ำมันและน้ำมันปาล์มอย่างมีทิศทางที่ชัดเจนและต่อเนื่อง โดยระดมสรรพกำลังจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน ภาควิชาการ และเกษตรกร รวมทั้งการพัฒนาองค์ความรู้ต่างๆ ที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการและเทคโนโลยี ที่จะนำมาใช้ส่งเสริมและพัฒนาตั้งแต่อุตสาหกรรมต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ อย่างเป็นระบบครบวงจร เพื่อเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, 2561)

สำหรับการศึกษานี้ ผู้วิจัยจะไม่ได้ศึกษาทั้งห่วงโซ่มูลค่า โดยจะศึกษาเฉพาะกระบวนการต้นน้ำ จนถึงการผลิตน้ำมันดิบ (Crude Palm Oil) เท่านั้น และตั้งแต่กระบวนการกลั่นน้ำมันบริสุทธิ์ (Refinery) ไม่อยู่ในขอบเขตการศึกษาของงานวิจัยนี้ ดังนั้นจะต้องมีการวิเคราะห์สิทธิประโยชน์ทางภาษีและสิทธิประโยชน์ที่ไม่ใช่ภาษี ร่วมด้วย

6.1.1 สิทธิประโยชน์ทางภาษีและสิทธิประโยชน์ที่ไม่ใช่ภาษี

สิทธิประโยชน์ทางภาษีของประเทศไทย สปป.ลาว และประเทศจีนมีความแตกต่างกัน (ดังตารางที่ 6.1) สิทธิทางภาษีมียุทธศาสตร์ 3 ส่วน ประกอบด้วยมีการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล การยกเว้นอากรนำเข้าเครื่องจักร และการยกเว้นอากรวัตถุดิบผลิตเพื่อส่งออก ประเทศไทย สปป.ลาว และประเทศจีนมีการยกเว้นอากรนำเข้าเครื่องจักร และการยกเว้นอากรวัตถุดิบผลิตเพื่อส่งออกเหมือนกัน ที่แตกต่างกันคือ ประเทศไทยมีการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล สปป.ลาว มีการยกเว้นภาษีกำไร และประเทศจีนมีการเก็บภาษีรายได้ร้อยละ 15 – 25 ภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 13 – 17 และเฉพาะบริษัทต่างชาติจะคืนภาษีรายได้ที่เสียแก่รัฐบาลท้องถิ่นร้อยละ 30 – 100

สิทธิประโยชน์ที่ไม่ใช่ภาษีของประเทศไทย สปป.ลาว และประเทศจีนมีความแตกต่างกัน (ดังตารางที่ 6.1) ประเทศไทยและ สปป.ลาว จะอนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติถือครองที่ดินได้ ซึ่ง สปป.

ลาว จะอนุญาตให้ชาวต่างชาติให้ถือครองที่ดินได้แต่ต้องลงทุนมากกว่า 500,000 ดอลลาร์สหรัฐ ตามระยะเวลาของโครงการ ที่ดินต้องเป็นส่วนที่รัฐกำหนดและซื้อสิทธิได้เพียง 80 ตารางเมตร ส่วนประเทศจีนไม่มีสิทธิประโยชน์ที่ไม่ใช่ภาษี

ตารางที่ 6.1 สิทธิประโยชน์ทางภาษีและสิทธิประโยชน์ที่ไม่ใช่ภาษี

นโยบาย	ไทย	จีน	ลาว
สิทธิประโยชน์ทางภาษี			
ยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล	✓	×	×
ยกเว้นอากรนำเข้าเครื่องจักร	✓	✓	✓
ยกเว้นอากรวัตถุดิบผลิตเพื่อส่งออก	✓	✓	✓
สิทธิประโยชน์ที่ไม่ใช่ภาษี			
อนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติถือครองที่ดิน	✓	×	✓

ที่มา: จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

6.1.2 การขนย้าย การส่งออกและการนำเข้า

การขนย้ายในจังหวัดชายแดนจะต้องมีใบอนุญาตขนย้ายของกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ เป็นการแจ้งว่าจะมีการขนย้าย จะใช้รถอะไร ขนปริมาณเท่าไร จากไหนไปไหน ออกเดินทางเมื่อไหร่ และห้ามออกนอกเส้นทางและไปถึงจุดหมายตามเวลาที่กำหนด ส่วนปริมาณการผลิตและรายละเอียดเข้าไปดูตามประกาศ เรื่อง การขออนุญาตขนย้ายสินค้าเกษตรของกระทรวงพาณิชย์ เหตุผลของการต้องขอใบอนุญาตใบขนย้ายเพื่อต้องการทราบแหล่งที่มาว่า จะมีการเคลื่อนย้ายไปที่ใดบ้าง และป้องกันปัญหาการแอบลักลอบนำเข้า (พิชญวัตร สันติคุณากุล, 2561)

การส่งออกและการนำเข้าปาล์มน้ำมัน จากประกาศ 3 ฉบับที่เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้าและส่งออกปาล์มน้ำมันของไทย ได้แก่ ประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการนำเข้ามาในราชอาณาจักรฉบับที่ 69 พ.ศ. 2532 ประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการนำเข้าในราชอาณาจักร พ.ศ. 2546 และประกาศกระทรวงพาณิชย์แก้ไขพิกัดอัตราศุลกากร น้ำมันปาล์มเป็นสินค้าอ่อนไหว (Sensitive List) ถือว่าเป็นสินค้าพิเศษจะมีกฎหมายมาควบคุมดูแล กล่าวคือ ห้ามนำเข้าหรือต้องขออนุญาตก่อนการนำเข้า โดยการนำเข้าน้ำมันปาล์มต้องขออนุญาตจากกรมการค้าต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม ตามสนธิสัญญาบาร์เซโลนาทุกประเทศที่อยู่รอบประเทศไม่มีอาณาเขตติดกับทะเล Land Lock จะต้องยอมให้ประเทศ Land Lock ขนส่งสินค้าผ่านแดนได้ นอกจากนี้ ข้อตกลง WTO ว่าประเทศสมาชิกของ WTO จะต้องยอมให้กระทำโดยเสรีไม่จำเป็นต้องเป็นประเทศ Land Lock (พิชญวัตร สันติคุณากุล, 2561)

จะเห็นได้ว่า โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุน จะต้องคำนึงถึงความเสี่ยงในการส่งออกด้วย โดยปาล์มน้ำมันเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีการควบคุมการขนย้ายระหว่างจังหวัด โดยเฉพาะจังหวัดชายแดน ที่จะคนขับรถจะต้องมีใบอนุญาตการขนย้าย นอกจากนั้นตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ไม่อนุญาตให้นำเข้าผลปาล์มจากต่างประเทศ ดังนั้นความเสี่ยงของการส่งออก ที่ต้องคำนึงถึงอีกประเด็นคือ การส่งออกน้ำมันดิบ เพื่อสกัดน้ำมันบริสุทธิ์ โดยต้นทุนการผลิตน้ำมันดิบของประเทศคู่แข่งที่สำคัญ คือ ประเทศมาเลเซีย ต่ำกว่าประเทศไทยมาก ดังนั้นการลดความเสี่ยงของการส่งออกสามารถทำได้โดย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องปรับปรุงและแก้ไข ระเบียบ มาตรการ ขั้นตอนการส่งออกน้ำมันปาล์ม ให้ผู้ส่งออกลดเวลาในการดำเนินการพิธีศุลกากร รวมทั้งการส่งออกสินค้าข้ามแดนจากประเทศไทยสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไปประเทศจีน

จากการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบโดยใช้ข้อมูลในตารางที่ 6.1 สามารถเสนอบทบาทของทั้ง 3 ประเทศที่ร่วมลงทุนได้ว่าประเทศใดควรมีบทบาทใด และสามารถเสนอแนวทางหรือตัวแบบการร่วมลงทุนได้ (Business Model) โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่ออธิบายความได้เปรียบ (Advantage) ของแต่ละประเทศได้ จากทฤษฎีผสมผสาน (Eclectic Theory) ได้ดังนี้

ประเทศไทย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบทั้ง 4 ด้าน สามารถอธิบายได้ว่าประเทศไทยมีความได้เปรียบด้าน

- 1) ด้านพื้นที่เพาะปลูกและกำลังการผลิต
- 2) ด้านส่วนแบ่งการตลาด
- 3) ด้านผลผลิตต่อไร่
- 4) มาตรการจูงใจการลงทุนนโยบายสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศ

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบทั้ง 4 ด้าน สามารถอธิบายได้ว่า สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีความได้เปรียบด้าน

- 1) ด้านพื้นที่เพาะปลูก
- 2) ด้านนโยบายสนับสนุนการลงทุน
- 3) ด้านต้นทุนแรงงาน

ประเทศจีน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบทั้ง 4 ด้าน สามารถอธิบายได้ว่าประเทศจีนมีความได้เปรียบด้าน

- 1) ด้านเงินลงทุน

- 2) ด้านเทคโนโลยี
- 3) ด้านความต้องการบริโภคภายในประเทศ
- 4) มาตรการและนโยบายสนับสนุนการลงทุนในต่างประเทศ

จากการวิเคราะห์ความได้เปรียบดังกล่าว สามารถอธิบายได้ว่ามีโอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศ 3 ประเทศในอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม และเสนอแนวทางการร่วมลงทุนได้ ดังนี้

แนวทางที่ 1

ประเทศไทยร่วมลงทุนกับประเทศจีนโดยการร่วมทุน (Joint Venture) ระหว่างผู้ลงทุนทั้ง 2 ประเทศโดยสัดส่วนการลงทุนจะต้องเป็นไปตามกฎหมายส่งเสริมการลงทุนของทั้ง 2 ประเทศ และเพาะปลูก ผลิตในประเทศไทย แล้วส่งออกไปประเทศจีน และผลิตเพื่อบริโภคในประเทศไทยด้วย

แนวทางที่ 2

ประเทศไทยร่วมทุนกับประเทศจีน เพาะปลูกและผลิตใน สปป.ลาว เพื่อส่งออกไปประเทศไทยและจีน

แนวทางที่ 3

ประเทศไทย สปป.ลาว และจีนร่วมลงทุน ด้านเพาะปลูกจะเพาะปลูกในประเทศไทยและ สปป.ลาว และผลิตในประเทศไทย และส่งออกไป สปป.ลาว กับจีน

ทั้ง 3 แนวทางมีโอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุน โดยแนวทางที่ 2 ต้องใช้เงินลงทุนมากที่สุด เมื่อเปรียบเทียบกับแนวทางอื่น ๆ เนื่องจาก สปป.ลาว มีผู้ประกอบการอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มน้อย รวมทั้งมีจำนวนโรงงานหีบ โรงงานสกัด และผู้ประกอบการ ไม่มีเทคโนโลยีขั้นสูงที่พัฒนาโรงงานหีบเป็นโรงงานกลั่นได้

สำหรับประเทศไทย จากทั้ง 3 แนวทางสามารถเป็นได้ทั้งประเทศผู้เพาะปลูก ผู้ผลิต และผู้ส่งออก และประเทศจีนเป็นประเทศที่มีความได้เปรียบทั้งด้านเงินทุนและผู้ประกอบการที่มีความรู้ความสามารถในการผลิต อีกทั้งรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการลงทุนในต่างประเทศ ประกอบกับความต้องการบริโภค หรืออุปสงค์ภายในประเทศ ดังนั้น สามารถสรุปบทบาทในการร่วมลงทุนของทั้ง 3 ประเทศ ดังตาราง 6.2

ตารางที่ 6.2 สรุปบทบาทในการร่วมลงทุนของทั้ง 3 ประเทศ

ประเทศ	บทบาทในการร่วมลงทุน			
	ผู้เพาะปลูก	ผู้ผลิต	ผู้ส่งออก	ผู้บริโภค
ประเทศไทย	✓	✓	✓	✓
สปป.ลาว	✓			✓
จีน		✓	✓	✓

ที่มา: จากการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในแต่ละทางเลือกแนวทางการลงทุน ผู้ลงทุนจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในแต่ละประเทศ เพื่อปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องและได้รับสิทธิพิเศษจูงใจการลงทุนที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าของการลงทุนและสามารถขยายกิจการได้

รูปแบบการลงทุนในแต่ละแนวทาง ผู้ลงทุนสามารถใช้การร่วมลงทุน (Joint Venture) การจัดตั้งบริษัทจดทะเบียน การลงทุนในกิจการของทั้งหมด หรือการได้รับสัมปทาน

6.2 ผลการวิเคราะห์การร่วมทุนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษา : ไทยและ สปป.ลาว

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการโรงงานปาล์มน้ำมันใน สปป.ลาว ซึ่งได้มีการร่วมทุนกับบริษัทแม่ในประเทศไทย โดยได้ทำการจดทะเบียนเพื่อประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันอย่างครบวงจร ตั้งแต่การเพาะเมล็ดพันธุ์ปาล์ม การบริหารการจัดการสวนปาล์ม โรงสกัดน้ำมันปาล์ม โรงบรรจุน้ำมันปาล์มเพื่อบริโภค โรงงานผลิตไบโอดีเซล รวมทั้งปุ๋ยอินทรีย์ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการร่วมลงทุน โดยกำหนดข้อมูลและสมมติฐานในการวิเคราะห์ รวมทั้งใช้เครื่องมือการวิเคราะห์โครงการทางการเงิน และการวิเคราะห์สถานการณ์จำลอง (Scenario Analysis) ดังนี้

1) อายุโครงการ 10 ปี (จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่ร่วมทุนระหว่างไทยและ สปป.ลาว ได้มีการลงทุนตั้งแต่ปี พ.ศ.2555 โดยเงินลงทุนเริ่มแรก 5,000 ล้านบาท หรือประมาณ 590,981 ดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งผู้ประกอบการคาดว่าจะคืนทุนทั้งหมดและสามารถเปลี่ยนกำไรเป็นสินทรัพย์ได้ภายในระยะเวลา 10 ปี)

2) อัตราคิดลดร้อยละ 18 (ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุนที่จะใช้ในการลงทุนโครงการอื่น โดยคิดจากอัตราดอกเบี้ยเงินเบิกเกินบัญชีหรือ MOR ของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย)

3) ขนาดโรงงาน ซึ่งมีกำลังการผลิตเฉลี่ยคิดเป็นมูลค่าประมาณ 6,600,000 ดอลลาร์ต่อปี

4) ต้นทุนคงที่ในโครงการ (จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ)

- เครื่องมือเครื่องจักร 472,560 ดอลลาร์
- ค่าเช่าที่ดิน 1,158 ดอลลาร์ต่อปี

5) ต้นทุนค่าใช้จ่ายในกระบวนการผลิตทั้งหมดเฉลี่ย 6,818,400 ดอลลาร์ต่อปี

- ค่ารับซื้อผลปาล์ม 3 บาทต่อกิโลกรัม
- ค่าจ้างแรงงานจำนวน 91 คน เฉลี่ย 200 ดอลลาร์/คน/เดือน
- ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าขนส่ง

6) รายได้จากการลงทุน เฉลี่ยประมาณ 7,000,000 ดอลลาร์ (จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นรายได้เฉลี่ยหลังดำเนินธุรกิจ 5 ปี และรายได้เติบโตขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 50 ต่อปี)

- รายได้จากน้ำมันปาล์มดิบ คิดเป็น 30 ของสินค้าทั้งหมดที่ทำการผลิต
- รายได้จากพันธุ์ปาล์ม คิดเป็นร้อยละ 40 ของสินค้าทั้งหมดที่ทำการผลิต
- รายได้จากการขายปุ๋ย คิดเป็นร้อยละ 20 ของสินค้าทั้งหมดที่ทำการผลิต
- รายได้จากไบโอดีเซล คิดเป็นร้อยละ 5-10 ของสินค้าทั้งหมดที่ทำการผลิต

ตารางที่ 6.3 แสดงผลการวิเคราะห์การลงทุนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษาไทยและ สปป.ลาว

เครื่องมือที่ใช้วัด	ปีฐาน	กรณีต้นทุนและ ผลตอบแทนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 5	กรณีต้นทุนและ ผลตอบแทนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 10
ระยะเวลาคืนทุน (ปี)	5 ปี 4.7 เดือน	5 ปี 4.2 เดือน	5 ปี 3.7 เดือน
NPV (ดอลลาร์ต่อปี)	446,566.61	498,443.99	550,321.37
B/C Ratio (เท่า)	1.01	1.01	1.01
IRR (ร้อยละ)	27.16	28.01	28.83

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 6.3 ผลการวิเคราะห์การลงทุนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษาการร่วมทุนระหว่างไทย และ สปป.ลาว แบ่งตามเกณฑ์การตัดสินใจร่วมทุน โดยพิจารณาในปีฐาน ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการ สัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่ร่วมลงทุนระหว่างไทยและ สปป.ลาว พบว่า

1. **ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period: PB)** ของโครงการเท่ากับ 5 ปี กับ 4.7 เดือน ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการคาดว่าโครงการจะมีอายุ 10 ปี ที่จะสามารถเปลี่ยนแปลงกำไรเป็น สินทรัพย์ได้ทั้งหมด ดังนั้นเมื่อพิจารณาระยะเวลาคืนทุนกับอายุโครงการพบว่า มีความเหมาะสมใน การร่วมลงทุน

2. **มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value: NPV)** ของโครงการเท่ากับ 446,566.61 ดอลลาร์ต่อปี ซึ่งมีค่ามากกว่า 0 ตามเกณฑ์การตัดสินใจลงทุน แสดงว่า มีความเหมาะสมในการร่วม ลงทุน

3. **อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (Benefit Cost Ratio: B/C Ratio)** ของโครงการเท่ากับ 1.01 เท่า ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 ตามเกณฑ์การตัดสินใจลงทุน แสดงว่า มีความเหมาะสมในการร่วมลงทุน

4. อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (Internal Rate of Return: IRR) ของโครงการเท่ากับร้อยละ 27.16 ซึ่งมีค่ามากกว่าอัตราคิดลดร้อยละ 18 ซึ่งเป็นดอกเบี้ยกู้ยืมหรือค่าเสียโอกาสจากการใช้ทุน แสดงว่า มีความเหมาะสมในการร่วมลงทุน

ดังนั้น จากการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการลงทุนโดยใช้เกณฑ์การตัดสินใจข้างต้น ในกรณีพื้นฐาน พบว่า มีความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษาไทยและ สปป.ลาว

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการ ภายใต้ข้อสมมติฐานที่เปลี่ยนไปจากพื้นฐาน เพื่อประเมินความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงต้นทุนและรายได้ ซึ่งแยกเป็น 2 กรณี ได้แก่

กรณีที่ 1 ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5

1. ระยะเวลาคืนทุน (PB) ของโครงการเท่ากับ 5 ปี กับ 4.2 เดือน
2. มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) ของโครงการเท่ากับ 498,443.99 ดอลลาร์ต่อปี
3. อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C Ratio) ของโครงการเท่ากับ 1.01 เท่า
4. อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) ของโครงการเท่ากับร้อยละ 28.01 ซึ่งมีค่ามากกว่าอัตราคิดลดร้อยละ 18

ดังนั้น จากการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการลงทุนโดยใช้เกณฑ์การตัดสินใจข้างต้น ในกรณีต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 พบว่า มีความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษาไทยและ สปป.ลาว

กรณีที่ 2 ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10

1. ระยะเวลาคืนทุน (PB) ของโครงการเท่ากับ 5 ปี กับ 3.7 เดือน
2. มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) ของโครงการเท่ากับ 550,321.37 ดอลลาร์ต่อปี
3. อัตราส่วนผลตอบแทนต่อต้นทุน (B/C Ratio) ของโครงการเท่ากับ 1.01 เท่า
4. อัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุน (IRR) ของโครงการเท่ากับร้อยละ 28.83 ซึ่งมีค่ามากกว่าอัตราคิดลดร้อยละ 18

ดังนั้น จากการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการลงทุนโดยใช้เกณฑ์การตัดสินใจข้างต้น ในกรณีต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนเพิ่มขึ้นร้อยละ 10 พบว่า มีความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนปาล์มน้ำมัน กรณีศึกษาไทยและ สปป.ลาว

ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ความอ่อนไหวของโครงการที่มีความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุน จากทั้ง 2 กรณี สามารถกล่าวสรุปโดยได้ว่า แม้ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนในโครงการจะเพิ่มขึ้น (ในอัตราเท่ากัน) ยังพบว่า โครงการยังมีความเหมาะสมในการร่วมลงทุน โดยข้อที่น่าสังเกต คือ โครงการมีระยะเวลาคืนทุนที่เร็วขึ้น ผลตอบแทนมูลค่าปัจจุบันและอัตราผลตอบแทนภายในจากการลงทุนเพิ่มขึ้นเช่นกัน

จากการวิเคราะห์โดยใช้เครื่องมือทั้งหมดที่อธิบายมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า มีโอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนของทั้ง 3 ประเทศ ในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน ที่เป็นการเพาะปลูก การผลิตในกระบวนการต้นน้ำ ที่มีการผลิตน้ำมันดิบ (Crude Palm Oil) โดยทั้ง 3 ประเทศ สามารถใช้นโยบายส่งเสริมการลงทุนโดยตรงในต่างประเทศ ได้ทั้ง 2 รูปแบบ ได้แก่

1) Vertical FDI คือ ลงทุนด้านเพาะปลูกในประเทศไทย ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หรือทั้ง 2 ประเทศ และผลิตน้ำมันดิบในประเทศไทย และบริโภคในประเทศไทย

2) Horizontal FDI คือ ลงทุนด้านเพาะปลูกในประเทศไทย ในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว หรือทั้ง 2 ประเทศ และผลิตน้ำมันดิบในทั้ง 2 ประเทศ และส่งออกไปประเทศจีน

การที่ประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีความเหมาะสมในการเพาะปลูก เนื่องจากมีจุดเด่น คือ ปัจจัยด้านพื้นที่เหมาะสม ปริมาณผลผลิต และต้นทุนค่าจ้าง ส่วนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มีความเหมาะสมด้านการผลิตด้วย เนื่องจากมีจุดเด่น คือ ต้นทุนค่าจ้างที่ต่ำกว่าประเทศไทย

บทที่ 7

ข้อเสนอแนะการเพิ่มโอกาส การเพิ่มความเป็นไปได้ และแนวทางการปรับตัวของ ผู้ประกอบการ

เนื้อหาในบทนี้จะเสนอข้อเสนอแนะการเพิ่มโอกาส การเพิ่มความเป็นไปได้ และแนวทางการปรับตัวของผู้ประกอบการ

7.1 ข้อเสนอแนะการเพิ่มโอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุน

ข้อเสนอแนะการเพิ่มโอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนต่อไปนี้เป็น การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) จากนักวิชาการเกษตรชำนาญการ จากศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรหนองคาย นักวิชาการจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน หัวหน้าฝ่ายบริการลูกค้าครั้งที่ 1 จากด้านลูกค้าหนองคาย นักวิชาการจากพาณิชย์จังหวัดหนองคาย อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายการพาณิชย์) จากสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ เวียงจันทน์ และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านปาล์มน้ำมันจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น รวมทั้งผู้ประกอบการทั้งระดับครัวเรือนและผู้ประกอบการขนาดใหญ่

การลงทุนในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันในประเทศจีนนั้นยังมีโอกาส เนื่องจากอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันในจีนยังมีน้อยมากและปัจจุบันนักลงทุนจากประเทศไทยที่เข้าไปลงทุนในจีน ยังมีน้อยมาก มีเฉพาะรายใหญ่เท่านั้น เช่น CP ที่ทำธุรกิจทั้ง Supply Chain (อภิพงษ์ คุณากรบดินทร์, 2561) นอกจากนี้ ระบบเกษตรพันธสัญญา (Contract Farming) เปิดโอกาสให้นักลงทุนสามารถเข้าไปลงทุนในต่างประเทศได้ เนื่องจากการนำผลผลิตที่ผลิตได้ มีการยกเว้นภาษีอากร (พิษณุวัตร สันติคุณกุล, 2561) อย่างไรก็ตาม จีนต้องการนักลงทุนต่างชาติ (ไทย) ที่มีความสามารถในการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการผลิตในอุตสาหกรรมที่เพิ่มความสามารถในการแข่งขัน เนื่องจากจีนมีความได้เปรียบในการเป็นเจ้าของเงินทุนและเทคโนโลยีอยู่แล้ว แต่นักลงทุนไทยไปลงทุนในจีนเพื่อเพิ่มส่วนแบ่งการตลาดได้แต่ไม่สามารถเข้าไปลงทุนเพื่อเป็นฐานการผลิต อีกทั้งระเบียบ ข้อบังคับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนในจีนก็มีความยุ่งยากซับซ้อน และข้อจำกัดมาก (อภิพงษ์ คุณากรบดินทร์, 2561)

การลงทุนใน สปป.ลาว นั้น รัฐบาลกำลังเน้นคือเรื่องของการลงทุน ต้องการให้การเข้ามาลงทุนภายในประเทศเพื่อเพิ่มรายได้ของประชากรให้สูงขึ้น การลงทุนส่วนใหญ่มาจากประเทศจีน ไทย และเวียดนาม ตามลำดับ ไทยกับจีนค่อนข้างมีความต่างกันมากทั้งขนาดการลงทุนและปริมาณการผลิตก็แตกต่างกัน เพราะจีนเข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และอสังหาริมทรัพย์ ทำให้ขนาดการลงทุนค่อนข้างสูง (ยานี ศรีมีชัย, 2561) นโยบายของลาวในปัจจุบันมีการเปิดมากขึ้น มีการปรับปรุงให้เหมาะกับสภาพ นโยบายส่งเสริมการลงทุนก็มีการปรับระเบียบ และมีการยกเลิก

ข้อจำกัด เช่น ให้ชาวต่างชาติเข้ามาถือหุ้นในบางกิจการแม้ว่าจะไม่ใช่ทั้งหมด นอกจากนี้ สปป.ลาว ยังมีความได้เปรียบในด้านภูมิประเทศที่ติดกับประเทศจีนที่เป็นประเทศที่มีการปริมาณความต้องการในการบริโภคสูง เนื่องจากจำนวนประชากรมาก ต้นทุนด้านโลจิสติกส์จะต่ำกว่าประเทศอื่น ๆ และการคมนาคมอย่างรถไฟความเร็วสูง ทำให้สามารถขนส่งสินค้าได้รวดเร็วกว่าประเทศอื่น ๆ อาทิ ประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย รวมทั้งสิทธิพิเศษทางภาษีในการนำเข้าและส่งออกที่ สปป.ลาวได้จากประเทศจีนด้วย (Oudom KEOTHAVONG, 2561)

การเข้าไปลงทุนใน สปป.ลาว ต้องมีการศึกษาก่อนการเข้าไปลงทุน เริ่มจากการศึกษาว่ารัฐบาลต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจเรื่องอะไร ต้องศึกษาแผนการส่งเสริมการลงทุนและกฎหมายส่งเสริมการลงทุน ส่วนที่มีการส่งเสริมมี 9 ตัวและพิเศษเพิ่มมาอีก 4 ตัวได้แก่ เชื้อเพลิง การศึกษา โรงพยาบาล และกลไกการแปรรูป โดยจะให้สิทธิพิเศษทางภาษี เขตเศรษฐกิจพิเศษ และพื้นที่ที่ใช้ในการลงทุน เช่น พื้นที่ทุรกันดาร ซึ่งการให้สิทธิพิเศษเป็นการแยกตามประเภทกิจการและพื้นที่ ลาวได้มีการทำข้อตกลงกับหลายประเทศ ทำให้ต้องศึกษาว่า สปป.ลาว ได้รับสิทธิพิเศษและโควตาจากประเทศไหนบ้าง เมื่อมาลงทุนใน สปป.ลาว แล้วจะได้สิทธิพิเศษอะไรบ้างที่มากกว่าการไปลงทุนในประเทศอื่น และต้องระบุได้ด้วยว่า สปป.ลาว จะได้อะไรบ้างจากการเข้าไปลงทุนของนักลงทุนต่างชาติ (ยานี ศรีมีชัย, 2561) รวมทั้งต้องศึกษาความเข้าใจในแง่ของกฎหมาย กฎระเบียบในการเข้ามาประกอบธุรกิจใน สปป.ลาว มีความแตกต่างกับไทย ถ้าไม่รู้กฎหมายอย่างแท้จริง อาจมีความผิดพลาดกฎหมายของ สปป.ลาว โดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือโดยไม่เจตนา และระวังการนำรูปแบบขนบธรรมเนียมประเพณีของไทยไปใช้ในลาว แม้ว่าจะมีความใกล้เคียงกัน แต่ไม่ควรนำรูปแบบวัฒนธรรมไทยไปใช้ที่ลาว ต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะศักดิ์ศรีความเป็นคนลาว หากไม่ระวังอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ (วรารุณ มีสายญาติ, 2561) นอกจากนี้ธนาคารกลางของ สปป.ลาว จะควบคุมการเงิน การแลกเปลี่ยน และการโอนเงินออกนอกประเทศด้วย (ยานี ศรีมีชัย, 2561)

อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันในประเทศไทยนั้น ถ้ามีโอกาสในการร่วมลงทุน และมีการนำเข้าน้ำมันดิบ (CPO) แล้วนำมาใช้เพื่อการบริโภคและอุตสาหกรรมเกี่ยวข้องในประเทศจะมีผลกระทบกับอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันระดับครัวเรือน (พิชญ์วัตร สันติคุณากุล, 2561) เพราะต้นทุนการผลิตของไทยสูงที่สุดในอาเซียน (อรรถนัฐิ สร้อยทอง, 2561) ปาล์มน้ำมันเป็นสินค้าที่มีความอ่อนไหวสูง (Highly Sensitive) โดยจะมีคณะกรรมการปาล์มน้ำมันแห่งชาติ กำหนดนโยบายโควตาการนำเข้าและอัตราภาษีในอัตราสูง ทำให้ผู้นำเข้าไม่สามารถนำเข้าและแข่งขันในตลาดได้ ยกเว้นกรณีที่มีสถานะขาดแคลนวัตถุดิบและน้ำมันปาล์ม (พิชญ์วัตร สันติคุณากุล, 2561)

การแบ่งเขตพื้นที่เพาะปลูก (Zoning) ต้องมีการพิจารณาและทบทวนให้มีการกำหนดพื้นที่ที่เหมาะสมในการเพาะปลูกปาล์มน้ำมันในภาคอีสานเพิ่มขึ้น (ชาติชาย, 2561) นอกเหนือจากมันสำปะหลังและข้าว (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2558) เนื่องจากภาคอีสานยังมีพื้นที่ที่เหมาะสม

ในการเพาะปลูก และทำให้เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับใช้ในการหมุนเวียน คือ ธกส. (พสุ สกุลอารีวัฒนา, 2561) และเมื่อได้ผลผลิต กระทรวงเกษตรจะมีการมอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรหาตลาดเพื่อรองรับผลผลิต

สำหรับการกำหนดราคาซื้อขาย กำหนดโดยการใช้ราคาแนะนำตามประกาศของกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งอ้างอิงจากราคาผลปาล์มสด และราคาน้ำมันปาล์มดิบ (CPO) คิดเป็นราคาเฉลี่ยของ 3 จังหวัด ประกอบด้วย กระบี่ สุราษฎร์ธานี และชุมพร โดยราคาสามารถเปลี่ยนแปลงได้อยู่ในช่วงเปอร์เซ็นต์ละ 25 – 30 สตางค์ ในทางตรงกันข้ามอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันระดับครัวเรือน ราคาน้ำมันดิบ (CPO) มีราคารับซื้อของโรงงานที่รับซื้อน้ำมันปาล์มดิบถูก โดยช่วงปี 2559 ราคาประมาณ 32 บาท และเริ่มลดลงเรื่อยๆ จนปัจจุบันประมาณ 20 บาท ซึ่งถ้าราคาต่ำกว่า 16 บาท จะทำให้ผู้ประกอบการ (โรงหีบ) อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันระดับครัวเรือนไม่สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ (พาณิชย์จังหวัดหนองคาย, 2561)

ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่สำคัญ ได้แก่ การดำเนินนโยบายส่งเสริมการปลูกปาล์มน้ำมันในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการดำเนินนโยบายและเกณฑ์การกำหนดราคารับซื้อผลปาล์มสด ที่สามารถควบคุมราคาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ป้องกันการบิดเบือนราคา อีกทั้งจะต้องมีการกำหนดและดำเนินนโยบายการจัดแบ่งเขตพื้นที่ที่เหมาะสม (Zoning) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดที่ติดน้ำโขง เช่น หนองคาย เลย บึงกาฬ และจังหวัดอื่นๆ ที่มีพื้นที่เหมาะสม นอกจากนั้นผู้ประกอบการโรงหีบน้ำมันดิบขนาดเล็ก มีความต้องการเงินทุนที่ใช้เพิ่มปริมาณการผลิตจากการร่วมลงทุนของผู้ลงทุนทั้ง 3 ประเทศเป็นอย่างมาก

7.2 แนวทางการปรับตัวของผู้ประกอบการ

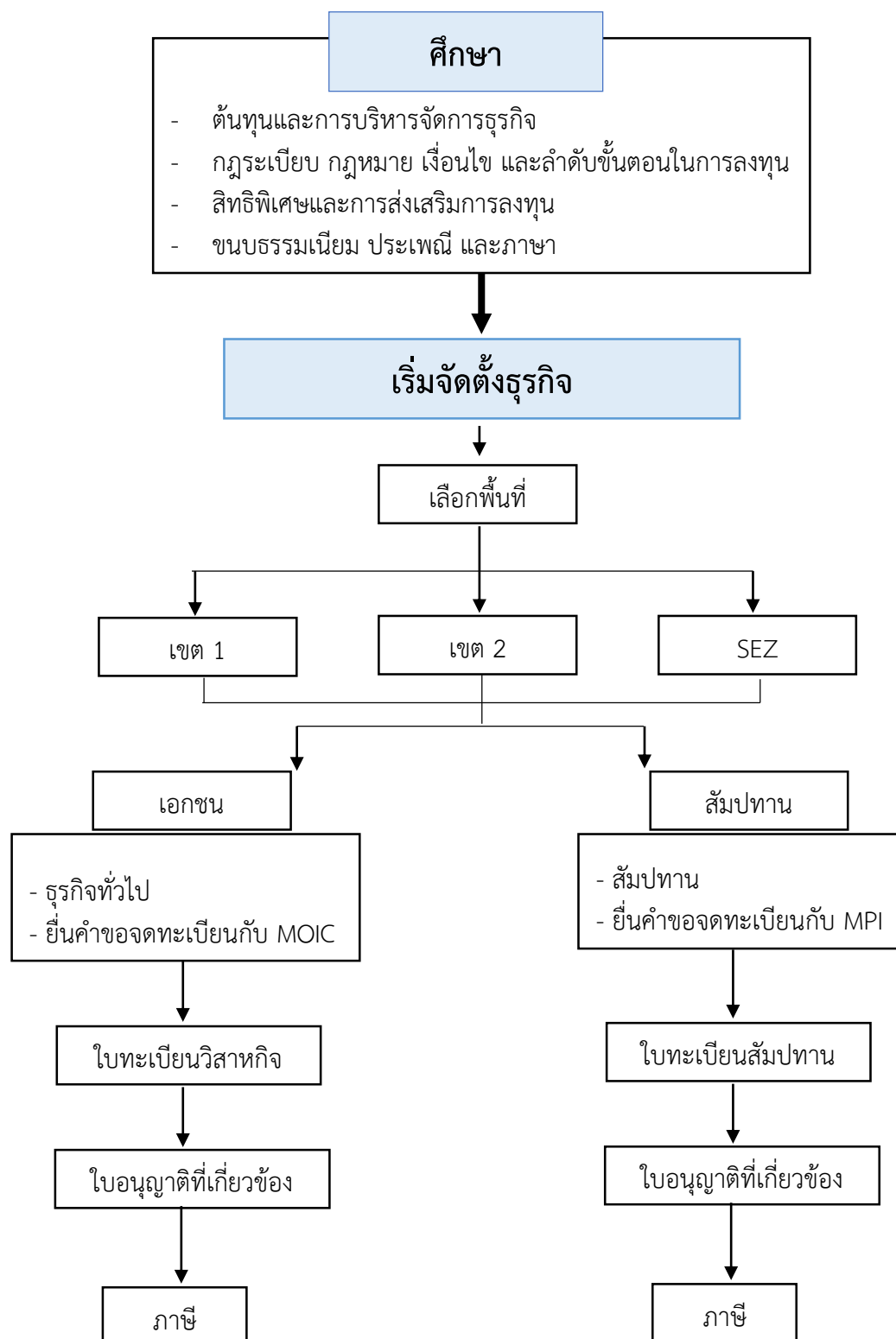
จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่เป็นโรงหีบน้ำมันปาล์มขนาดครัวเรือนและโรงกลั่น นักวิชาการเกษตรชำนาญการ จากศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรหนองคาย นักวิชาการจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน หัวหน้าฝ่ายบริการศุลกากรที่ 1 จากด่านศุลกากรหนองคาย นักวิชาการจากพาณิชย์จังหวัดหนองคาย อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายการพาณิชย์) จากสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ เวียงจันทน์ และอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านปาล์มน้ำมันจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น รวมทั้งผู้ประกอบการทั้งระดับครัวเรือนและผู้ประกอบการขนาดใหญ่ แล้วสังเคราะห์ข้อมูลสามารถนำเสนอแนวทางการปรับตัวของผู้ประกอบการเสนอได้ ดังต่อไปนี้

1. การควบคุมเรื่องต้นทุนและการบริหารจัดการ เช่น การลดการจ้างแรงงานและพัฒนาความสามารถในการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน เช่น การใส่ปุ๋ย การซ่อมเครื่องหีบ เป็นต้น
2. การร่วมลงทุนอาจจะทำให้ราคาของผลผลิตสูงขึ้น และทำให้เกิดอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันขนาดใหญ่ ซึ่งจะมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมระดับครัวเรือน

3. ควรมีการศึกษาเรื่อง กฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ รวมถึงขนบธรรมเนียม ประเพณี และ ภาษา ก่อนการเข้าไปลงทุน เนื่องจากแต่ละประเทศจะมีลำดับขั้นตอน เงื่อนไข และกฎหมายที่แตกต่างกัน
4. การนำเข้าและการส่งออก ควรศึกษาลำดับขั้นตอนและหน่วยงานที่ต้องขออนุญาตก่อนการส่งออก และลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่มีกำหนดการนำเข้าและส่งออกของแต่ละประเทศ
5. การศึกษาการส่งเสริมการลงทุนของแต่ละประเทศ และสิทธิพิเศษที่แต่ละประเทศได้รับจากประเทศอื่นๆ เพื่อประโยชน์แก่ธุรกิจ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถนำเสนอลำดับขั้นตอนให้ผู้ประกอบการได้มีการเตรียมตัวก่อนการประกอบธุรกิจดังรูป 7.1

เมื่อผู้ประกอบการต้องการเข้าไปลงทุนอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันในต่างประเทศ ต้องเริ่มจากการศึกษาธุรกิจปาล์มน้ำมันทั้งด้านต้นทุนและการจัดการบริหารธุรกิจในประเทศนั้นก่อนว่าสามารถจะเข้าไปเริ่มธุรกิจในประเทศนั้นได้หรือไม่ และต้องศึกษาด้วยว่าการเข้าไปลงทุนมีลำดับขั้นตอนในการลงทุนอย่างไร รวมทั้งกฎระเบียบ กฎหมาย และเงื่อนไขในการปฏิบัติเพื่อการปฏิบัติได้ถูกต้องตามขั้นตอนของกฎหมาย อีกทั้งต้องคำนึงถึงขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมและภาษาเนื่องจากแต่ละประเทศมีรูปแบบของสิ่งเหล่านี้ที่ต่างกัน ผู้ประกอบการควรระวังในการนำวัฒนธรรมของประเทศตนเองไปใช้ในประเทศอื่น เพราะอาจทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้ นอกจากนี้เพื่อประโยชน์แก่ธุรกิจควรศึกษาสิทธิพิเศษและการส่งเสริมการลงทุนของประเทศที่จะไปลงทุนด้วย เมื่อศึกษาในประเทศต่างๆ ครบถ้วนแล้วจึงเริ่มจัดตั้งธุรกิจตามขั้นตอนในการเข้าไปลงทุนตามที่ได้ศึกษามา

รูปที่ 7.1 ลำดับขั้นตอนการเตรียมตัวก่อนการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบการ

ที่มา: จากการทบทวนเอกสาร งานวิจัย และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 8

สรุปผล อภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาโอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศไทยกับประเทศ สปป.ลาว และประเทศจีน สามารถนำเสนอบทสรุป อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ ของงานวิจัยได้ ดังนี้

8.1 บทสรุป

ประเทศไทย ประเทศสปป.ลาว และประเทศจีน มีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกันมาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการค้าและการลงทุน อีกทั้งในปัจจุบันมีผู้ลงทุนขยายธุรกิจ โดยเป็นการลงทุนโดยตรงและการร่วมลงทุน ในอุตสาหกรรมหลายประเภท รวมถึงอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าเกษตร อุตสาหกรรมไบโอดีเซล

อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน เป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับการสนับสนุนโดยนโยบายภาครัฐ ที่ต้องการเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน เนื่องจากประเทศไทยมีพื้นที่เหมาะสมในการเพาะปลูก ทั้งในภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีพื้นที่ติดกับแม่น้ำโขง ที่มีความชื้นและปริมาณน้ำที่เหมาะสม อีกทั้งพันธุ์ปาล์มที่ใช้ปลูกในภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือก็แตกต่างกัน อีกทั้งปริมาณผลผลิตปาล์มสดและผลผลิตต่อไร่มีปริมาณสูง แต่ราคาผลปาล์มดิบมีความผันผวน ขึ้นอยู่กับปริมาณน้ำมัน โดยกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์เป็นผู้กำหนดราคา รวมถึงยังมีเกษตรกรบางส่วนที่ยังเก็บผลผลิตที่ยังไม่สุกเต็มที่ ทำให้ได้ราคาต่ำ เนื่องจากปริมาณน้ำมันน้อย

เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ภาคใต้ ส่วนเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะอยู่ในพื้นที่จังหวัดที่ติดแม่น้ำโขง เช่น หนองคาย บึงกาฬ เลย และจังหวัดอื่นๆ เช่น หนองบัวลำภู สกลนคร เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันมีทั้งปลูกปาล์มน้ำมันอย่างเดียว ตั้งแต่แรก ปลูกทั้งยางพาราและปาล์มน้ำมัน โค่นยางพาราแล้วจึงหันมาปลูกปาล์มน้ำมัน ตามนโยบายของรัฐบาล เนื่องจากยางพารา ราคาตกต่ำมาก ผู้ประกอบการในพื้นที่ที่เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และลงพื้นที่ทั้งหมด เป็นโรงหีบขนาดเล็ก มีคนงานไม่มาก ผู้ประกอบการจะเป็นผู้ดูแลและควบคุมการผลิตทั้งหมด เพราะเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความชำนาญในการผลิต รวมทั้งสามารถซ่อมแซมเครื่องจักร อุปกรณ์เองได้ เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันและผู้ประกอบการโรงหีบในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการติดต่อกันและเผยแพร่ข้อมูล ในลักษณะที่เป็นเครือข่าย อย่างไรก็ตามมีผู้ประกอบการโรงหีบขนาดเล็กที่ยังประสบปัญหาเกี่ยวกับเงินทุนหมุนเวียน และไม่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่หลากหลายได้ ทั้งเกษตรกรและผู้ประกอบการที่สัมภาษณ์ในงานวิจัยนี้ มีความเห็นว่า ถ้าเกษตรกรและผู้ประกอบการสามารถรวมตัวกัน สร้างเครือข่ายทั้งด้านการเพาะปลูกและโรงหีบที่

เข้มแข็งได้ รวมทั้งสามารถเข้าถึงและได้รับเงินทุนสนับสนุนการดำเนินการได้อย่างเพียงพอแล้ว ก็จะสามารถดำเนินธุรกิจโรงหีบน้ำมันต่อไป

ปัจจุบันอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มของประเทศไทย มีผู้ประกอบการโรงกลั่นน้ำมันและผลิตผลิตภัณฑ์ใช้น้ำมันปาล์มหลายชนิด โดยผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการกลั่นน้ำมันปาล์มที่สำคัญ คือ น้ำมันพืชที่ใช้ในการปรุงอาหาร ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมผู้ผูกขาดน้อยราย (Oligopoly Industry) ทำให้การกำหนดราคารับซื้อน้ำมันดิบจากผู้ประกอบการโรงหีบมีอำนาจเหนือตลาด และมีอำนาจการต่อรองมาก สามารถที่จะกำหนดราคารับซื้อเองและแตกต่างกันได้ นอกจากนั้นผู้ประกอบการโรงหีบน้ำมันในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ยังประสบปัญหาต้นทุนการขนส่ง (Transportation Cost) เพราะโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออก เช่น จังหวัดชลบุรี รวมทั้งกรุงเทพมหานคร รวมทั้งยังมีข้อกำหนดเกี่ยวกับปริมาณการขนส่งน้ำมันดิบ การขอใบอนุญาตขนส่งน้ำมันดิบ และการขนส่งน้ำมันดิบไปจังหวัดชายแดน

สำหรับการวิเคราะห์โอกาสและความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนในอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มของทั้ง 3 ประเทศ ประกอบด้วยประเทศไทย ประเทศสปป.ลาว และประเทศจีน จะวิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานเศรษฐกิจมหภาค ข้อมูลอุตสาหกรรมน้ำมัน การวิเคราะห์ผลตอบแทนโดยใช้เครื่องมือทางการเงิน และการวิเคราะห์สถานการณ์จำลอง และใช้แนวคิด ทฤษฎี ความได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้ง (Location Advantage) ความได้เปรียบด้านความเป็นเจ้าของ (Ownership Advantage) และความได้เปรียบด้านการทำให้เป็นภายใน (Internalisation Advantage) ของ Dunning พบว่า ทั้ง 3 ประเทศมีความได้เปรียบในแต่ละด้าน ที่แตกต่างกัน ทำให้สามารถกำหนดบทบาทของผู้มีส่วนร่วมในการลงทุน (Player) ได้ว่า ประเทศไทยควรเป็นผู้เพาะปลูก ผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ส่งออก ประเทศสปป.ลาวควรเป็นผู้เพาะปลูก ผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ส่งออก ประเทศจีนควรเป็นผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้ส่งออก

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าประเทศไทย จะมีผู้ประกอบการโรงกลั่นน้ำมันปาล์มและส่งออกผลิตภัณฑ์ ที่มีศักยภาพสูง แต่ก็ยังประสบปัญหาเดียวกันคือ ต้นทุนการผลิต เนื่องจากทั้งต้นทุนการเพาะปลูกและต้นทุนการหีบน้ำมัน ต้นทุนการกลั่นน้ำมัน ยังสูงกว่าประเทศมาเลเซียและประเทศอินโดนีเซียเป็นอย่างมาก ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูง ในขณะที่ความต้องการบริโภคในประเทศยังสูง ส่งผลให้รัฐบาลต้องใช้นโยบายการนำเข้าน้ำมันปาล์มและน้ำมันปรุงอาหารจากประเทศมาเลเซียในช่วงเวลาที่ผลผลิตปาล์มน้ำมันขาดตลาด และผู้ประกอบการกลั่นน้ำมันปาล์มในประเทศไม่สามารถผลิตเพียงพอ โดยกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ ใช้นโยบายควบคุมราคาและจำกัดปริมาณการซื้อของผู้บริโภค

8.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยนี้ สามารถอภิปรายได้ว่ามีความเป็นไปได้และมีโอกาสค่อนข้างมากที่ทั้ง 3 ประเทศจะมีการร่วมลงทุนในอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม โดยจะต้องมีการ

กำหนดบทบาทตามความเหมาะสมและความชำนาญ ตามที่ได้อธิบายข้างต้น สำหรับประเทศไทยมีความได้เปรียบด้านทำเลที่ตั้งในการเพาะปลูก ด้านเงินทุน ด้านเทคโนโลยีการผลิต รวมถึงยังได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากหน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ที่เป็นปัจจัยส่งเสริมการลงทุนทั้งที่เป็นภาษี (Tax Incentives) และที่ไม่ใช่ภาษี (Non-tax Incentives) แต่ไม่สามารถนำเข้าหรือส่งออกผลปาล์มสด ตามกฎหมายศุลกากร อีกทั้งถ้าผู้ลงทุนต้องการร่วมลงทุนกับนักลงทุนต่างชาติจะได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีสูง จะต้องลงทุนในเขตส่งเสริมอุตสาหกรรม ซึ่งสอดคล้องกับมาตรการศุลกากรที่สนับสนุนให้มีการลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone) และตั้งโรงงานในเขตคลังสินค้าทัณฑ์บน โดยจังหวัดหนองคายได้รับการส่งเสริมให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษระยะที่ 1 และสามารถตั้งโรงงานในเขตคลังสินค้าทัณฑ์บนได้

สำหรับประเทศสปป.ลาว มีความเหมาะสมในด้านพื้นที่เพาะปลูก ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ลาวใต้ รวมทั้งรัฐบาลยังมีนโยบายสนับสนุนและส่งเสริมการเพาะปลูกปาล์มน้ำมัน โดยการใช้การแบ่งพื้นที่เพาะปลูก (Zoning) แต่อย่างไรก็ตามประเทศสปป.ลาว ยังมีข้อจำกัดอยู่หลายด้าน ประกอบด้วย ยังมีผู้ผลิตในอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มที่เป็นผู้ผลิตครบวงจรและส่งออกเพียงรายเดียว และเจ้าของกิจการเป็นคนสัญชาติลาว ที่ยังไม่ได้เป็นกิจการร่วมลงทุน แต่มีความสามารถและกำลังการผลิตสูงมาก และมีความสนใจที่จะร่วมลงทุนกับผู้ลงทุนทั้งจากประเทศไทยและประเทศจีน โดยจะต้องศึกษาและปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อกำหนด ข้อบังคับ รวมถึงการขอและได้รับใบอนุญาตร่วมลงทุนในสัดส่วนที่กฎหมายกำหนดจากหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะมีความเหมือนกับประเทศไทย คือ การไปลงทุนหรือร่วมลงทุนในเขตส่งเสริมเศรษฐกิจพิเศษที่รัฐบาลกำหนด จะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ และได้รับสิทธิพิเศษในการลงทุน อีกทั้งปัจจุบันรัฐบาลประเทศ สปป.ลาว ยังได้ดำเนินการปรับปรุงกฎหมายส่งเสริมการลงทุนและกฎหมายภาษีที่เกี่ยวข้องกับการลงทุน ให้มีความทันสมัย และสามารถดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศได้มากขึ้น

สำหรับประเทศจีน เป็นมีความต้องการบริโภคน้ำมันปาล์ม ที่สกัดแล้วเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ โดยเฉพาะน้ำมันปรุงอาหาร โดยความต้องการบริโภคในประเทศสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และถ้าผู้ร่วมลงทุนขยายฐานการผลิตไปในประเทศ สปป.ลาว โดยร่วมลงทุนกับผู้ประกอบการในประเทศ สปป.ลาว และส่งออกไปประเทศจีน จะช่วยลดต้นทุนค่าขนส่งได้มาก และที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ก็คือ ต้นทุนการผลิตที่จะต้องสามารถควบคุมให้สามารถแข่งขันกับคู่แข่งที่สำคัญ คือ ประเทศมาเลเซียและประเทศอินโดนีเซียให้ได้ ไม่ว่าจะร่วมลงทุนผลิตที่ประเทศใดก็ตาม

8.3 ข้อเสนอแนะ

จากการสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย สามารถเสนอข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมการค้าภายใน กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวง

อุตสาหกรรม กรมศุลกากร ผู้ประกอบการโรงหีบน้ำมัน ผู้ประกอบการโรงสกัดน้ำมัน เกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมัน ดังนี้

1. ควรมีการทบทวนและปรับปรุงกฎหมายด้านการลงทุน กฎหมายศุลกากรที่เกี่ยวข้อง ของทั้ง 3 ประเทศ ให้มีความสอดคล้องกัน

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการลงทุนของทั้ง 3 ประเทศ ควรมีการแลกเปลี่ยน และ ทบทวน เพื่อปรับปรุงแนวทาง มาตรการและสิทธิประโยชน์ สำหรับส่งเสริมการลงทุนทั้ง Inflow investment และ Outflow Investment

3. กรมศุลกากรควรมีการทบทวนและปรับปรุงข้อกำหนดเกี่ยวกับการห้ามนำเข้าและส่งออกผลปาล์มสด เนื่องจากถ้าผู้ลงทุนมีการร่วมลงทุนกับนักลงทุนประเทศ สปป.ลาว ในการเพาะปลูก จะได้สามารถส่งออกผลปาล์มสดและน้ำมันดิบมาสกัดที่โรงงานผลิตในประเทศได้

3. ควรมีการใช้นโยบายการกำหนดและแบ่งเขตพื้นที่การเพาะปลูกปาล์มน้ำมัน ในพื้นที่ภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ รวมทั้งมีการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์ และการเพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่เพาะปลูกให้กับ เกษตรกร

4. เกษตรกรผู้เพาะปลูกและผู้ประกอบการโรงหีบขนาดเล็ก โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะต้องมีการรวมกลุ่มกัน เพื่อสร้างเครือข่าย และเผยแพร่ความรู้ ที่ต้องได้รับการสนับสนุนด้าน วิชาการจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

5. หน่วยงานที่ดูแลและดำเนินการกำหนดราคารับซื้อผลปาล์มสด ควรพัฒนาช่องทางการ กระจายข้อมูล และพัฒนาวิธีการตรวจวัดระดับน้ำมันในผลปาล์มสด ให้มีมาตรฐานและให้ ผู้ประกอบการโรงหีบมีความเข้าใจ เนื่องจากผู้ประกอบการโรงหีบบางส่วน ยังคงใช้วิธีการประมาณ ปริมาณน้ำมันในผลปาล์มด้วยสายตาและการคาดคะเน

6. ทั้ง 3 ประเทศมีการกำหนดและจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ดังนั้นนักลงทุนสามารถเลือกสถานที่ตั้งโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มและผลิตผลิตภัณฑ์อื่นๆ (By Products) ได้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้ง ได้เปรียบด้านต้นทุนการขนส่ง

7. รูปแบบธุรกิจและการลงทุน สามารถเป็นได้ทั้งการเพิ่มทุน การควบรวมกิจการ (Merger and Acquisition) และการร่วมลงทุน (Joint Venture) โดยการเพิ่มทุนและการร่วมลงทุนจะเป็นรูปแบบ การลงทุนที่มีโอกาสและความเป็นไปได้มากที่สุด

บรรณานุกรม

- Central Intelligence Agency. (ม.ป.ป.). เรียกใช้เมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2561 จาก Central Intelligence Agency: <https://www.cia.gov/index.html>
- International Labour Organization. (ม.ป.ป.). เรียกใช้เมื่อ 6 กุมภาพันธ์ 2561 จาก International Labour Organization (ILO): [http://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm](http://www.ilo.org/global/lang-en/index.htm)
- World Bank. (ม.ป.ป.). เรียกใช้เมื่อ 5 มกราคม 2561 จาก World Bank: <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.CD>
- กรกรณ์ ชีวะตระกูลพงษ์และคณะ. (ม.ป.ป.). เข้าถึงได้จาก โอกาสและอุปสรรคการลงทุนภายใต้ความตกลงด้านการลงทุนอาเซียนเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC). การประปานครหลวง. (4 กุมภาพันธ์ 2561). เข้าถึงได้จาก การประปานครหลวง: https://www.mwa.co.th/ewt_news.php?nid=303
- การไฟฟ้าแห่งประเทศไทย. (5 กุมภาพันธ์ 2561). เข้าถึงได้จาก การไฟฟ้าแห่งประเทศไทย: <http://www2.eppo.go.th/power/pw-Rate-PEA.html>
- เกษสุดา นครศิลป์. (2556). *การศึกษาความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุนทำธุรกิจร้านขายยาในชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).
- จรินทร์ศรี ธรณนพแก้ว. (2544) การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลตอบแทนทางการเงินของการลงทุนระหว่างการลงทุนปลูกยางพาราและปาล์มน้ำมันในอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์: กรุงเทพฯ.
- ดวงกมล ทองนุ่ม. (2548). การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลตอบแทนทางการเงินของการลงทุนปลูกปาล์มน้ำมันและยางพารา ในตำบลท่าข้าม อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์: กรุงเทพฯ.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (กุมภาพันธ์ 2561). เข้าถึงได้จาก ธนาคารแห่งประเทศไทย: <http://www2.bot.or.th/statistics/BOTWEBSTAT.aspx?reportID=654&language=TH>
- ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. (2556). การศึกษาห่วงโซ่การผลิต (Value Chain) ของปาล์มน้ำมัน. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร, กลุ่มงานนโยบาย กลยุทธ์ และแผนงาน ฝ่ายสินเชื่อบุคคล.
- นิยม ไช่มุกข์ และชำนาญ กสิบาล. (2557). ศึกษาและวิเคราะห์การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรจังหวัดนครพนม. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครพนม: นครพนม
- นิมิตร วงศ์สุวรรณ, สุพัตรา ชาวงจักร และวสันต์ วรรณจักร. (2557). ศึกษาและวิเคราะห์การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรจังหวัดกาฬสินธุ์. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรกาฬสินธุ์: กาฬสินธุ์

- นักรบ อาตยากุล. (2547). การวิเคราะห์ทางการเงินของการลงทุนสวนปาล์มน้ำมัน จังหวัดชลบุรี. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์: กรุงเทพฯ.
- นัยนา หลงสะ. (2546). การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลตอบแทนทางการเงินของการลงทุนระหว่างการผลิตปาล์มน้ำมันและยางพารา ในอำเภอสิเกา จังหวัดตรัง. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์: กรุงเทพฯ.
- ประสิทธิ์ ตงยั้งศิริ. (2542). *การวิเคราะห์และประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- เปรมจิต สัตนันท์. (2559). การวิเคราะห์ใช้คุณค่าของปาล์มน้ำมัน จังหวัดชลบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยบูรพา, คณะโลจิสติกส์, สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน.
- ปัญญา วิภทธรเมธิกุล. (2535). การวิเคราะห์ผลตอบแทน และระยะเวลาที่เหมาะสม ในการปลูกแทนปาล์มน้ำมัน ในจังหวัดกระบี่. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์: กรุงเทพฯ.
- พรประภา เลาศรีรัตนชัย. (2557). การศึกษาความเป็นไปได้และการประเมินวัฏจักรชีวิตของปาล์มน้ำมันในจังหวัดปราจีนบุรี. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์: กรุงเทพฯ.
- พสุ สุกุลอารีวัฒนา และกาญจนา ทองนะ. (2557). ศึกษาและวิเคราะห์การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรจังหวัดบึงกาฬ. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรบึงกาฬ: บึงกาฬ.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2560). รายงานผลการศึกษาคู่ข้อมูลเชิงลึกสาธารณะประชาธิปไตยประชาชนลาว (โครงการจัดทำศูนย์ข้อมูลการลงทุนไทยในต่างประเทศ).
- วิรัช กระแสร์ฉัตร, วิรัช กระแสร์ฉัตร และคณะ. (2546). การศึกษาศักยภาพการผลิต และการตลาดปาล์มน้ำมัน. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง: กรุงเทพฯ.
- วรทยา เหย้าสุวรรณ, ศรีอร สมบูรณ์ทรัพย์ และชนันท์ ทวีวัฒน์. (2560). การศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ อำเภอทุ่งใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตศรีราชา, คณะเศรษฐศาสตร์.
- ศิริกุล ลีศิริวงษ์เจริญ. (2554). การศึกษาความเป็นไปได้ของการลงทุนปลูกปาล์มน้ำมันในอำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์: กรุงเทพฯ.
- ศศิรินทร์ จิระฉัตรพัฒน์. (2554). *การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการลงทุนในธุรกิจจัดจำหน่ายเครื่องปรับอากาศในเขตมิวนิค กรุงเทพฯ*.
- ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน. (10 มกราคม 2561). เข้าถึงได้จาก ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน สอท. ณ กรุงปักกิ่ง: <http://www.thaibizchina.com/thaibizchina/th/about-china/economy.php>

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์. (5 มกราคม 2560).

เข้าถึงได้จาก การค้าไทย: <http://www2.ops3.moc.go.th/>

ยรรยง ศรีสม (2553). ห่วงโซ่คุณค่า (value chain) ในงานโลจิสติกส์. นิตยสาร Technology Promotion Mag, 37(211), 30-33.

สุทธินันท์ ประสาธน์สุวรรณ, เมธิ คำหุ้ง, และคณะ. (2557). ศึกษาและวิเคราะห์การปลูกปาล์มน้ำมันของเกษตรกรจังหวัดอุดรธานี. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอุดรธานี:อุดรธานี
สิทธิพร ศรีเทพ. (2549) การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลตอบแทนทางการเงินของการลงทุนระหว่างการผลิตยางพาราและปาล์มน้ำมันในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์:
นครศรีธรรมราช.

สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียงจันทน์. (11 กรกฎาคม 2009). *สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียงจันทน์*. เข้าถึงได้จาก สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงเวียงจันทน์เว็บไซต์:
<http://www.thaisavannakhet.com>

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา. (กรกฎาคม 2553). เรียกใช้เมื่อ 23 ธันวาคม 2560 จาก การลงทุนของอาเซียนในประเทศ CLV และโอกาสทางธุรกิจของ: <http://e-library.itd.or.th/viewer/144491370>

สถาบันระหว่างประเทศเพื่อการค้าและการพัฒนา. (2559). เรียกใช้เมื่อ 24 ธันวาคม 2560 จาก เขตการค้าเสรีอาเซียน-จีนและการเข้าสู่ตลาดจีนของภาคบริการไทย: <http://e-library.itd.or.th/viewer/144491369?page=1>

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (20 ธันวาคม 2560). เข้าถึงได้จาก สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ:
http://www.nesdb.go.th/main.php?filename=national_account

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (13 กรกฎาคม 2561). *ศูนย์ข้อมูลจีน*. เข้าถึงได้จาก สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเว็บไซต์: <http://chineseinfo.boi.go.th>

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์. (12 กรกฎาคม 2561). *สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์*. เข้าถึงได้จาก สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์เว็บไซต์: <http://tpso.moc.go.th/>

สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. (ม.ป.ป.). โครงการพัฒนาความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน (ยุทธศาสตร์การพัฒนาความร่วมมือด้านอุตสาหกรรม ภายใต้กรอบโครงการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย: IMT-GT).

สุนัย ภรณ์วลัย. (2540). *ทฤษฎีบรรษัทข้ามชาติกับการพัฒนาเศรษฐกิจไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สราลี กิจเจริญศักดิ์กุล. (2552). การวิเคราะห์ความเสี่ยงในการปลูกปาล์มน้ำมันในภาคตะวันออก
เฉียงเหนือของประเทศไทย. มหาวิทยาลัยขอนแก่น:ขอนแก่น.
- โสภาพร สุริยะวงศ์. (2552). การดำเนินการกิจการร่วมค้า (*Joint Ventures*) ของนักลงทุนไทยใน
สปป.ลาว : บทวิเคราะห์ทางกฎหมายเกี่ยวกับการคุ้มครองและส่งเสริมการลงทุนข้ามชาติใน
สปป.ลาว. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).
- สุขุม ขวัญยืน, ปรีชา แสงโสภา และอนงค์นาฏ ชมพูแก้ว. (2557). สํารวจและวิเคราะห์การปลูก
ปาล์มน้ำมันของเกษตรกรจังหวัดเลย. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเลย:เลย
- อักษรศรี พานิชสาส์นและคณะ. (ม.ป.ป.). เรียกใช้เมื่อ 27 ธันวาคม 2560 จาก โครงการพัฒนา
ยุทธศาสตร์กำลังคนและงานวิจัยเพื่อ: <http://e-library.itd.or.th/viewer/144491119>
- อรอนงค์ พลอยวิเลิศ. (2550). การศึกษาต้นทุนและผลตอบแทน ของการปลูกปาล์มน้ำมันและสับปะรด
ในเขตพื้นที่ภาคเหนือของประเทศไทย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่:เชียงใหม่.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก ข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐาน

ข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐานของประเทศไทย สปป.ลาวและประเทศจีน ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และอัตราเงินเฟ้อ

1. ข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐานของประเทศไทย

อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ภาพรวมอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศไทยระหว่างปี 2550 ถึงปี 2559 มีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ดังตารางที่ ก ในปี 2550 มีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) 262.94 พันล้านดอลลาร์สหรัฐและในปี 2559 ประเทศไทยมีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) 407.03 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.95 เมื่อเทียบกับปี 2558 มีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ 399.23 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ประกอบด้วยภาคการเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.57 คิดเป็นร้อยละ 8.34 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ นอกภาคการเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.5 คิดเป็นร้อยละ 91.65 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

อัตราเงินเฟ้อ

อัตราเงินเฟ้อของประเทศไทยค่อนข้างผันผวนระหว่างปี 2550 ถึงปี 2559 ดังตารางที่ ก ในปี 2550 อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 2.24 และในปี 2559 อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยร้อยละ 0.19 สูงขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2558 อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยติดลบร้อยละ 0.9 เมื่อคิดอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ย 10 ปี อัตราเงินเฟ้ออยู่ที่ร้อยละ 2.03

2. ข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐานของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ภาพรวมอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจ สปป.ลาว ระหว่างปี 2550 ถึงปี 2559 มีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ดังตารางที่ ก ในปี 2550 มีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) 4.22 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2559 สปป.ลาวมีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) 15.90 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.51 เมื่อเทียบกับปี 2558 มีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ 14.39 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ประกอบด้วยภาคการเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 3 คิดเป็นร้อยละ 23.3 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นร้อยละ 9 คิดเป็นร้อยละ 28.8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ภาคบริการเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.5 คิดเป็นร้อยละ 39.8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และภาคภาษี อากร และการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.8 คิดเป็นร้อยละ 8.1 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

อัตราเงินเฟ้อ

อัตราเงินเฟ้อของ สปป.ลาว ค่อนข้างผันผวน ระหว่างปี 2550 ถึงปี 2559 ดังตารางที่ ก ในปี 2550 อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 4.52 และในปี 2559 อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยร้อยละ 1.51 สูงขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2558 อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยร้อยละ 1.28 เมื่อคิดอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ย 10 ปี อัตราเงินเฟ้ออยู่ที่ร้อยละ 4.33

3. ข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐานของสาธารณรัฐประชาชนจีน

อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

ภาพรวมอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจประเทศจีนระหว่างปี 2550 ถึงปี 2559 มีการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ดังตารางที่ ก ในปี 2550 ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) 2,752.13 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ และในปี 2559 ประเทศจีนมีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) 11,064.67 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.55 เมื่อเทียบกับปี 2558 มีผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ 10,482.37 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

อัตราเงินเฟ้อ

อัตราเงินเฟ้อของประเทศจีนค่อนข้างผันผวน ระหว่างปี 2550 ถึงปี 2559 ดังตารางที่ ก ในปี 2550 อัตราเงินเฟ้อร้อยละ 4.75 และในปี 2559 อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยร้อยละ 2.01 สูงขึ้นเมื่อเทียบกับปี 2558 อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยร้อยละ 1.44 เมื่อคิดอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ย 10 ปี อัตราเงินเฟ้ออยู่ที่ร้อยละ 2.93

ตารางที่ ก ข้อมูลเศรษฐกิจพื้นฐานของประเทศไทย สปป.ลาวและประเทศจีน ระหว่าง ปี 2550 – 2559

		ปี พ.ศ.									
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559
GDP (พันล้าน ดอลลาร์ สหรัฐ)	ไทย	262.94	291.38	281.71	341.11	370.82	397.56	420.53	406.52	399.23	407.03
	ลาว	4.22	5.44	5.83	7.13	8.26	10.19	11.94	13.27	14.39	15.90
	จีน	2,752.13	3,552.18	4,598.21	5,109.95	6,100.62	7,572.55	8,560.55	9,607.22	10,482.37	11,064.67
อัตรา เงินเฟ้อ (ร้อยละ)	ไทย	2.24	5.47	- 0.85	3.25	3.81	3.02	2.18	1.89	- 0.90	0.19
	ลาว	4.52	7.63	0.04	5.98	7.58	4.26	6.36	4.14	1.28	1.51
	จีน	4.75	5.86	- 0.70	3.31	5.41	2.62	2.63	2.00	1.44	2.01

ที่มา: World Bank (2017)

ภาคผนวก ข

ภาพรวมอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน

ประเทศไทยเป็นที่ตั้งอยู่กลางคาบสมุทรอินโดจีนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อยู่ในเขตภูมิอากาศเขตร้อน มีความหลากหลายทางชีวภาพทั้งพืชและสัตว์ จึงเอื้อแก่การผลิตในภาคเกษตรกรรม (วิกิพีเดีย, 2560) ซึ่งประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกข้าวเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากอินเดีย แต่ด้วยประเทศไทยมีปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจทำให้เกิดความเสี่ยง ได้แก่ พื้นที่เกษตรจำกัด โอกาสการรวมตัวทางเศรษฐกิจ ขาดแคลนแรงงานการผลิต การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และประสิทธิภาพในการผลิต (เกษตรกรรมในประเทศไทย, 2560 หน้า 1) ในรายงาน “สร้างสรรค์เศรษฐกิจไทย ก้าวไกลอย่าง SMART” จึงได้มีการนำเสนอให้นำพื้นที่เกษตรกรรมบางส่วนของประเทศที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกข้าวไปปลูกพืชชนิดอื่น ๆ เช่น พืชพลังงาน อันได้แก่ ปาล์ม อ้อย มะพร้าว เป็นต้น (เกษตรกรรมในประเทศไทย, 2560 หน้า 19 -20)

สำหรับไทยมีพื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตเป็นอันดับ 3 ของโลก โดยผลผลิตปาล์มน้ำมันของไทยอยู่ที่ประมาณ 11-13 ล้านตัน/ปี สกตเป็นน้ำมันปาล์มได้เพียง 2 ล้านตัน/ปี หรือคิดเป็น 1.2% ของโลก ซึ่งพื้นที่เพาะปลูกปาล์มน้ำมันและโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบของไทยส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ภาคใต้ และมีการกระจายไปในพื้นที่ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากขึ้นในช่วงปี 2551-2555 ตามยุทธศาสตร์ของภาครัฐในการขยายพื้นที่เพาะปลูกปาล์มใหม่เพื่อรองรับแผนพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกของประเทศ (วาริรัตน์ เพชรสีช่วง, 2559)

การนำเข้าน้ำมันปาล์มของไทยจะต้องขออนุญาต เนื่องจากจะมีผลกระทบในทางลบ ต่อเกษตรกรผู้ปลูกปาล์มน้ำมันและอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มในภาพรวม โดยให้ อคส. เป็นผู้นำเข้าทั้งภายใต้ WTO และ AFTA โดยการกำกับดูแลของคณะกรรมการนโยบายปาล์มน้ำมันแห่งชาติ ซึ่งจะให้นำเข้าเฉพาะกรณีขาดแคลนน้ำมันปาล์มบริโภคเท่านั้น

แม้จะมีผลผลิตเกินความต้องการใช้ในประเทศ แต่ผู้ประกอบการยังมีการนำเข้าเพื่อส่งออกจำนวนมากในช่วงปี 2546-2548 โดยอาศัยช่องว่างของกฎหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กฎหมายศุลกากรและกฎหมายการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยที่ใช้สิทธิพิเศษ ในการนำเข้าโดยการยกเว้นภาษีนำเข้าและให้คืนภาษีนำเข้าภายหลังการส่งออก จึงมีผู้ค้าใช้ประโยชน์จากช่องว่างดังกล่าว นำเข้าน้ำมันปาล์มของมาเลเซียที่มีราคาถูกกว่าของไทย

ไทยสามารถส่งออกน้ำมันปาล์มไปยังตลาดต่างประเทศได้เสรี ปริมาณการส่งออกทั้งน้ำมันปาล์มดิบและน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ แตกต่างกันในแต่ละปี ขึ้นอยู่กับปริมาณผลผลิต ราคาในประเทศและต่างประเทศ หากปริมาณผลผลิตในประเทศมีมาก และราคาต่ำหรือราคาในบางประเทศสูงกว่า ก็

จะจูงใจให้มีการส่งออกมาก ตลาดที่ส่งออกน้ำมันปาล์มดิบ ได้แก่ มาเลเซีย และอินเดีย ส่วนตลาดส่งออกน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ ได้แก่ พม่า ลาว และกัมพูชา เป็นต้น

ปาล์มน้ำมัน (Oil Palm) เป็นพืชที่มีถิ่นกำเนิดในแถบแอฟริกาตะวันตก ทำให้ปาล์มน้ำมันจะเติบโตได้ดี ให้ผลผลิตและปริมาณน้ำมันที่สูง พื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกปาล์มน้ำมันจะต้องมีภูมิอากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกชุก เพื่อให้มีปริมาณน้ำมากเพียงพอ ซึ่งพื้นที่ที่เหมาะสมที่สุดในโลกควรอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 10 องศาเหนือ-ใต้เส้นศูนย์สูตร หรืออย่างสูงไม่เกินเส้นรุ้งที่ 20 องศาเหนือถึงใต้เส้นศูนย์สูตร (โครงการพัฒนาความร่วมมือด้านอุตสาหกรรมกับประเทศเพื่อนบ้าน, ม.ป.ป.) จากที่กล่าวมาข้างต้น ประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตร้อน มีฝนตกชุก มีแหล่งน้ำเพียงพอและอยู่เส้นรุ้งที่ 5 ถึง 20 เหนือเส้นศูนย์สูตร ซึ่งเป็นจุดที่มีความเหมาะสมกับการปลูกปาล์มน้ำมัน (พิชามณต์ ชาญสุไชย, 2560)

ปาล์มเป็นพืชลำต้นเดี่ยว มีกาบใบมาหุ้มรอบต้น เมื่ออายุมากขึ้นจะโคนกาบใบจะหลุดออกจากต้น ลำต้นคล้ายต้นตาลและจะสูงขึ้นตามอายุ ผลเป็นรูปยาวรี มีสีส้มแดง คล้ายมะพร้าว โดยผิวด้านนอกที่เป็นเส้นใยจะเรียกว่า มีโซคาบ จากมีโซคาบจะเรียกว่าเปลือกกะลา และด้านในจะเป็นเนื้อในเมล็ดปาล์มหรือเรียกว่า เคอเนล เมื่อสกัดน้ำมันอาจมีการแยกสกัดหรือสกัดรวมก็ได้ จะผลของปาล์มจะเกาะกันอยู่เรียกว่า ทะลาย น้ำหนักแต่ละทะลายประมาณ 10 – 25 กิโลกรัม ใบคล้ายต้นมะพร้าว ปาล์มที่นิยมปลูกจะเป็นพันธุ์ F1 เป็นลูกผสมแทนเดอร์ล่า และลูกผสมใหม่ พันธุ์ F1 นี้จะเป็นพันธุ์ที่ได้รับการปรับปรุงให้มีวิตามินสูง และทนโรคมากกว่า การเริ่มปลูกปาล์มจะเริ่มจากการนำเมล็ดปาล์มที่ร่วงจากต้นแม่พันธุ์ นำมาเพาะเมล็ด ใช้เวลาประมาณ 8 – 15 เดือน โดยส่วนใหญ่เกษตรกรจะรับซื้อต้นพันธุ์จากบริษัท แหล่งผลิตเมล็ดพันธุ์ที่มีจำหน่ายในประเทศไทยได้แก่ ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันสุราษฎร์ธานี นำเข้าจากต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศ คอสตาริกา ปาปัวนิวกินี ไชวอริโคสต์ แซร์ เบนิน ยกวัน มาเลเซียและอินโดนีเซีย เนื่องจากมีนโยบายห้ามส่งออกพันธุ์ปาล์มน้ำมันตั้งแต่ปี 2526 และผลิตโดยบริษัทเอกชนของประเทศไทย ขณะนี้มี 3 บริษัทได้แก่ บริษัทยูนิวานิชน้ำมันปาล์ม จำกัด (มหาชน) จังหวัดกระบี่, บริษัทเปา - รงค์ ออยล์ปาล์ม จำกัด จังหวัดนครศรีธรรมราช และห้างหุ้นส่วนจำกัด โกลด์เด็นเทเนอรา จังหวัดกระบี่ หลังจากนั้นจะนำต้นมาปลูกอีก 4 ปี จึงจะสามารถเก็บเกี่ยวได้ โดยปาล์มที่มีอายุ 2 ปี แรกจะสามารถเก็บเกี่ยวได้ แต่จะเมื่อนำไปสกัดจะได้ปริมาณน้ำมันที่น้อย โดย 2 - 3 ปีแรก จะสนับสนุนให้เด็ดดอกออกก่อน เมื่อมีอายุ 6 - 7 ปีจะเป็นช่วงที่ต้นสมบูรณ์มีผลผลิตมาก จนกระทั่งอายุ 25 ปี จะทำการล้มต้นแล้วปลูกต้นใหม่ เนื่องจากต้นจะมีความสูงมากยากแก่การเก็บเกี่ยวเนื่องจากทะลายปาล์มมีน้ำหนักค่อนข้างมาก ขั้นตอนการดูแลรักษาจะต้องใช้ปุ๋ยเคมีและน้ำปริมาณมาก หากขาดการดูแลจะทำให้ผลผลิตมีปริมาณน้อยลง

การสกัดน้ำมันปาล์ม หลังจากการเก็บเกี่ยวทะลายปาล์มน้ำมัน จะมีการขนส่งผลผลิตเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรมที่สกัดน้ำมันปาล์ม ซึ่งมีกระบวนการสกัดน้ำมัน 2 แบบ คือ แบบมาตรฐาน (หีบ

น้ำมันแยก) และแบบหีบน้ำมันผสม โดยโรงงานอุตสาหกรรมที่สกัดน้ำมันแบบมาตรฐานจะเป็นโรงงานที่มีกำลังการผลิตสูง ประมาณ 30 ถึง 80 ตันต่อชั่วโมง และน้ำมันที่ได้จัดเป็นน้ำมันคุณภาพระดับเกรดเอ เนื่องจากมีการแยกชนิดของน้ำมันปาล์ม สำหรับโรงงานที่สกัดน้ำมันแบบหีบน้ำมันผสมจะเป็นโรงงานที่มีกำลังการผลิตค่อนข้างต่ำ และน้ำมันที่สกัดได้จะเป็นน้ำมันที่มีส่วนผสมระหว่างน้ำมันปาล์มจากเปลือกและน้ำมันจากเมล็ดในปาล์ม ดังนั้นจะกล่าวถึงวิธีการสกัดน้ำมันแบบที่นิยมใช้โดยทั่วไปตามมาตรฐาน

ผลที่ได้ทางอ้อมและของเสียหรือกากอุตสาหกรรมที่เกิดจากกระบวนการผลิต ได้แก่ น้ำมันปาล์มดิบ (Crude Palm Oil) น้ำมันเมล็ดในปาล์ม (Palmkernel oil) ทะลายปาล์มเปล่า (Empty Bunch) เส้นใย (Fiber) กะลา (Shell) น้ำเสียและกากตะกอนน้ำมัน (Cake Decanter) ซึ่งของเสียที่เกิดขึ้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ทั้งหมด (Zero Waste) เช่น ทะลายปาล์มเปล่า เส้นใย กะลาสามารถนำไปเป็นเชื้อเพลิงหม้อไอน้ำ น้ำเสียนำมาผลิตแก๊สชีวภาพเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า และกากตะกอนน้ำมันนำมาผลิตเป็นปุ๋ยอินทรีย์ สำหรับการจ้างงานในอุตสาหกรรมสกัดน้ำมันปาล์มมีการจ้างงาน ร้อยละ 17.22 (รายงานสถานการณ์อุตสาหกรรมและความสามารถในการแข่งขันภาคอุตสาหกรรมจังหวัดกระบี่ 2552)

น้ำมันปาล์มดิบมีองค์ประกอบ คือ Glycerides ประมาณ 95 Fatty Acids ประมาณ 3 ถึง 5 เปอร์เซ็นต์ Minor and Trace Component ประมาณ 1 เปอร์เซ็นต์ ซึ่งประกอบไปด้วย Phytonutrient ที่มีคุณค่าทางอาหารสูง และสารอื่นๆ เช่น Carotenoid, Tocopherols, Tocotrienols, Sterols, Triterpene Alcohols, Phospholipids, Glycolipids, Terpenic Hydrocarbons, Waxes และ Impurities และจากกระบวนการสกัดปาล์มน้ำมัน สามารถแบ่งน้ำมันปาล์มตามชนิดของวัตถุดิบที่ใช้สกัดเป็น 2 ชนิด คือ น้ำมันปาล์มดิบ และน้ำมันเมล็ดในปาล์มดิบ ซึ่งมีองค์ประกอบของกรดไขมันที่แตกต่างกัน โดยน้ำมันปาล์มดิบและน้ำมันเมล็ดในปาล์ม มีองค์ประกอบของกรดไขมันอิ่มตัวต่อกรดไขมันไม่อิ่มตัว ในสัดส่วนประมาณ 50 ต่อ 50 และ 82 ต่อ 18 ตามลำดับ

กระบวนการผลิตน้ำมันปาล์ม มีกระบวนการผลิต 4 ขั้นตอน คือ

1. การอบทะลายด้วยไอน้ำ (Sterilization) โดยการอบที่อุณหภูมิ 130 ถึง 135 องศาเซลเซียส ใช้ความดัน 2.5 ถึง 3 Bars ใช้ระยะเวลานาน 50 ถึง 75 นาที การอบทะลายจะช่วยหยุดปฏิกิริยาไลโปไลซิส ที่ก่อให้เกิดกรดไขมันอิสระในผลปาล์ม และช่วยให้ผลปาล์มอ่อนนุ่มหลุดจากข้อผลได้ง่าย

2. การแยกผล (Stripping) เป็นการส่งทะลายปาล์มเข้าเครื่องแยกผลปาล์มออกจากทะลาย สำหรับทะลายเปล่าจะถูกแยกออกไป จากนั้นนำผลปาล์มที่ได้ไปย่อยด้วยเครื่องย่อยผลปาล์ม เพื่อให้ส่วนเปลือกแยกออกจากเมล็ด

3. การสกัดน้ำมัน (Oil Extraction) อบอุ่นโดยการนำส่วนเปลือกมาอบที่อุณหภูมิ 90 ถึง 100 องศาเซลเซียส ใช้ระยะเวลานาน 20 ถึง 30 นาที หลังจากนั้นจึงผ่านเข้าเครื่องหีบแบบเกลียวอัตโนมัติ จะได้น้ำมันปาล์มดิบที่มีองค์ประกอบคือ น้ำมัน 66 เปอร์เซ็นต์ น้ำ 24 เปอร์เซ็นต์ และของแข็ง 10 เปอร์เซ็นต์

4. การทำความสะอาดน้ำมันปาล์มดิบ (Clarification) เป็นการนำน้ำมันปาล์มดิบที่ได้จากการสกัด ส่งไปยังถังกรองเพื่อแยกน้ำและของแข็งออกจากกัน จากนั้นนำเข้าเครื่องเหวี่ยงเพื่อทำความสะอาดอีกครั้ง ทำการไล่น้ำออกเพื่อให้ปาล์มแห้ง และส่งเข้าถังเก็บน้ำมันสำหรับรอการกลั่นหรือจำหน่ายต่อไป น้ำมันปาล์มดิบที่ได้ จะแยกเป็นสองส่วน คือ ส่วนบนจะมีลักษณะเป็นของเหลวสีส้มแดง (Crude Palm Oil Olein) ปริมาณประมาณ 30 ถึง 50 เปอร์เซ็นต์ ส่วนล่างมีลักษณะเป็นไขสีเหลืองส้ม (Crude Palm Oil Stearin) ปริมาณประมาณ 50 ถึง 70 เปอร์เซ็นต์ สำหรับกากผลปาล์มจะถูกนำมาแยกเส้นใยออกจากเมล็ด และนำเมล็ดที่ได้มาอบแห้งและทำความสะอาด จากนั้นนำเข้าเครื่องกะเทาะเพื่อแยกกะลาออก และนำเมล็ดในมาอบแห้งโดยให้ความชื้นไม่เกิน 7 เปอร์เซ็นต์ จากนั้นบรรจุลงในกระสอบเพื่อรอจำหน่าย หรือหีบน้ำมันต่อไป สำหรับน้ำมันปาล์มดิบและน้ำมันเมล็ดในปาล์มที่ได้จากกระบวนการการสกัด สามารถส่งเข้าสู่โรงงานอุตสาหกรรมเพื่อทำให้บริสุทธิ์ หรือจะนำไปแยกส่วน (Fractionation) ก่อนก็ได้ ซึ่งจะได้น้ำมันปาล์มที่มีคุณสมบัติแตกต่างกันไป

การกลั่นบริสุทธิ์น้ำมันปาล์ม (Refine Processing) เป็นกระบวนการที่ทำให้น้ำมันปาล์มดิบและน้ำมันเมล็ดในปาล์มดิบ กลายเป็นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์และน้ำมันเมล็ดในปาล์มบริสุทธิ์พร้อมสำหรับการบริโภค ซึ่งกระบวนการกลั่น สามารถแบ่งได้เป็น 2 วิธีการ คือ วิธีทางกายภาพ (Physical or Steam Refining) เป็นกระบวนการกำจัดกรดไขมันอิสระโดยการผ่านไอน้ำเข้าไปในน้ำมันร้อน แล้วกลั่นแยกเอากรดไขมันอิสระและสารที่หากลั่นให้ระเหยออกไป จึงเป็นการกำจัดกลิ่นและทำให้น้ำมันเป็นกลางพร้อมๆ กัน การกลั่นน้ำมันปาล์มโดยวิธีทางกายภาพ ทำได้โดยการเตรียมน้ำมันปาล์มดิบหรือน้ำมันเมล็ดในปาล์มดิบที่ไม่มีฟอสโฟลิปิด ที่ผ่านการกำจัดออกด้วยน้ำ แล้วทำปฏิกิริยาด้วยกรดฟอสฟอริก ความเข้มข้น 80 ถึง 85 เปอร์เซ็นต์ ประมาณ 0.05 ถึง 0.2 เปอร์เซ็นต์ของน้ำมันปาล์มดิบผสมกับน้ำมันที่อุณหภูมิ 90 ถึง 100 องศาเซลเซียส ระยะเวลานาน 15 ถึง 30 นาที จากนั้นจึงเติมผงฟอกสี (Bleaching Earth) ประมาณ 0.8 ถึง 2.0 เปอร์เซ็นต์ของน้ำมันปาล์มดิบและฟอกสีภายใต้สภาพสุญญากาศที่อุณหภูมิ 95 ถึง 100 องศาเซลเซียส ระยะเวลานาน 30 ถึง 45 นาที จากนั้นจึงนำน้ำมันปาล์มไปผ่านเข้าเครื่องกรอง ก็จะได้น้ำมันที่ไม่มีฟอสโฟลิปิด และทำการกลั่นโดยใช้ไอน้ำที่อุณหภูมิ 240 ถึง 270 องศาเซลเซียส ระยะเวลานาน 1 ถึง 2 ชั่วโมง ภายใต้สภาพสุญญากาศ จะได้น้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ (Refined Bleached and Deodorized Palm Oil, RBD PO) หรือน้ำมันเมล็ดในปาล์มบริสุทธิ์ (Refined Bleached and Deodorized Palm Kernel Oil, RBD PKO) และ

วิธีทางเคมี (Chemical Refining) เป็นกระบวนการกำจัดกรดไขมันอิสระโดยใช้สารเคมี ที่นิยมคือ ใช้สารละลายโซเดียมไฮดรอกไซด์หรือโซเดียมคาร์บอเนต ทำปฏิกิริยากับกรดไขมันอิสระในน้ำมัน ทำให้เกิดเป็นสบู่ จากนั้นแยกสบู่แยกโดยใช้วิธีการหมุนเหวี่ยง สำหรับความเข้มข้นของด่างที่ใช้ ปริมาณมากหรือน้อยแปรผันไปตามปริมาณของกรดไขมันอิสระในน้ำมันปาล์ม การกลั่นน้ำมันปาล์มด้วยสารละลายด่าง เริ่มต้นด้วยการให้ความร้อนแก่น้ำมันปาล์มดิบที่อุณหภูมิ 80 ถึง 90 องศาเซลเซียส แล้วเติมกรดฟอสฟอริกความเข้มข้น 80 ถึง 85 เปอร์เซ็นต์ ในปริมาณ 0.05 ถึง 0.2 เปอร์เซ็นต์ จากนั้นจึงเติมสารละลายด่างซึ่งจะทำให้เกิดสบู่ และแยกสบู่แยกด้วยเครื่องหมุนเหวี่ยง และล้างโซสบู่ด้วยน้ำ จากนั้นจึงให้ความร้อนแก่น้ำมันเพื่อเป็นการไล่น้ำให้ระเหยออก แล้วจึงนำน้ำมันมาพอกสีและกำจัดกลิ่นด้วยไอน้ำ ก็จะได้น้ำมันปาล์มที่เรียกว่า Neutralized Bleached and Deodorized Palm Oil เป็นน้ำมันปาล์มที่ผ่านการทำให้บริสุทธิ์แล้ว โดยจะแยกเป็นสองส่วนคือ ส่วนล่างมีลักษณะเป็นไขและส่วนบนมีลักษณะเป็นน้ำมันมีสีเหลืองอ่อนถึงเหลืองเข้ม เนื่องจากน้ำมันที่ได้มีคุณสมบัติทางเคมีและทางกายภาพบางประการที่ไม่เหมาะสมสำหรับการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์บางชนิด จึงได้มีการศึกษาการดัดแปรคุณสมบัติของน้ำมันปาล์มโดยใช้กระบวนการต่างๆ เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ได้หลากหลายชนิดมากขึ้น และมีผลผลิตที่เป็นผลพลอยได้ที่สำคัญ จากการกลั่นบริสุทธิ์น้ำมันปาล์ม คือ กรดไขมันปาล์ม หรือ Palm Fatty Acid Distillated (PFAD) ซึ่งนิยมใช้เป็นวัตถุดิบในการทำสบู่ อาหารสัตว์ และใช้เป็นสารตั้งต้นในการสกัดกรดไขมันชนิดต่างๆ หรือการสกัดวิตามินอีในอุตสาหกรรมออร์โอะเคมีคอล

การดัดแปรไขมันและน้ำมัน (Modification of Fats and Oil) เป็นการเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของไขมันและน้ำมัน เป็นการปรับปรุงไขมันและน้ำมันให้มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ประโยชน์ หรือดัดแปรเพื่อให้มีคุณสมบัติที่มีประโยชน์หลากหลายเพิ่มขึ้น วิธีการดัดแปรหลักมี 3 วิธี คือ

1. การแยกส่วน (Fractionation) เป็นกระบวนการทางกายภาพ เนื่องจากไขมันและน้ำมันเป็นส่วนผสมของไตรกลีเซอไรด์หลายชนิด ซึ่งไตรกลีเซอไรด์แต่ละชนิดจะมีจุดหลอมเหลวต่างกัน จึงทำให้ไขมันและน้ำมันมีจุดหลอมเหลวเป็นช่วง ในการดัดแปรด้วยวิธีแยกส่วนจะใช้สมบัตินี้ในการแยกไขมันที่มีจุดหลอมเหลวต่างกัน น้ำมันที่ใช้ในการแยกส่วน คือน้ำมันปาล์มซึ่งมีความเหมาะสมในการนำมาแยกส่วนเพราะมีส่วนของความอิ่มตัวและไม่อิ่มตัวในสัดส่วนใกล้เคียงกัน การแยกส่วนทำโดยการหลอมหรือละลายไขมันและน้ำมันให้เป็นเนื้อเดียวกัน แล้วลดอุณหภูมิลงก็จะทำให้น้ำมันและไขมันเกิดการตกผลึก หลังจากนั้นนำมารองแยกส่วนจะได้น้ำมันหรือโอเลอิน และไขมันหรือสเตียอริน

วิธีการแยกส่วน แบ่งออกเป็น 3 แบบ คือ 1) Dry Fractionation เป็นวิธีการแยกส่วนโดยใช้วิธีการให้ความร้อนแก่น้ำมันปาล์ม ให้มีอุณหภูมิประมาณ 75 ถึง 90 องศาเซลเซียส เพื่อให้น้ำมัน

ปาล์มหลอมรวมเป็นเนื้อเดียวกัน จากนั้น นำไปใส่ในถังตกผลึกทำให้เย็นที่อุณหภูมิ 25 ถึง 30 องศาเซลเซียสอย่างช้าๆ น้ำมันปาล์มจะฟอร์มผลึกสเตียรีน จากนั้นแยกผลึกออกโดยใช้เครื่องกรอง (Filter Press) จะได้โอเลอิน (จุดขุ่น 8 องศาเซลเซียส) 60 เปอร์เซนต์ และสเตียรีน 40 เปอร์เซนต์ และถ้าต้องการโอเลอินที่มีคุณภาพสูง (Super Olein) ต้องแยกส่วนเป็นครั้งที่ 2 โอเลอินที่แยกส่วนในครั้งที่ 2 มีจุดขุ่นต่ำลง (4 องศาเซลเซียส) เช่นเดียวกับสเตียรีนเมื่อมีการแยกส่วนจำนวนหลายครั้ง จะได้สเตียรีนที่มีค่า IV แตกต่างกันไป ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่ได้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้หลากหลาย สำหรับ PMF (Palm Mid Fraction) สามารถนำไปใช้ในการผลิตโกล์บำบัดเตอร์ได้ 2) Lanza Fractionation ค้นพบโดย Fractelli Lanza เป็นวิธีการแยกส่วนโดยการเติมสาร Detergents หรือ Wetting Agents เช่น Sodium Lauryl Sulphate ในน้ำมันพืช เพื่อทำให้พื้นผิวหน้าของผลึกเปียกและตกตะกอน ผลึกที่เปียกจะชอบน้ำและตกตะกอนในส่วนที่มีน้ำ น้ำจะมีส่วนของไขมัน และน้ำมันหยดใหญ่จะรวมตัวกันใหญ่ขึ้น โดยจะสังเกตเห็น จำนวน 2 ชั้น คือชั้นน้ำมันประกอบด้วยน้ำมันโอเลอิน และส่วนชั้นน้ำประกอบด้วยน้ำและสเตียรีน วิธีการแยกส่วนแบบนี้เป็นวิธีที่แยกผลึกขนาดเล็กออกได้ง่ายกว่าวิธีการ Dry Fractionation และใช้ระยะเวลาในการตกผลึกสั้นกว่า 3) Wet Fractionation เป็นวิธีการที่อาศัยความสามารถในการละลายของไขมันและน้ำมันที่แตกต่างกัน การแยกส่วนด้วยตัวทำละลายจะทำให้การแยกชัดเจนกว่า เพราะไม่ต้องใช้การตกผลึก แต่ใช้การเปลี่ยนอุณหภูมิและปริมาณตัวทำละลาย วิธีการทำโดยการผสมตัวทำละลายกับไขมันและปั๊มผ่านไปสู่เครื่องเกิดผลึก ซึ่งทำให้เย็นที่อุณหภูมิที่จะแยกส่วน ผลึกที่เกิดขึ้นจะถูกกรองแยกออกมา จากนั้นระเหยตัวทำละลายจะได้สเตียรีน ส่วนโอเลอินและตัวทำละลายจะถูกเก็บที่ หรือไม่ก็ปั๊มไปเครื่องเกิดผลึกเพื่อให้ตกผลึกและแยกออกอีก ตัวทำละลายที่นิยมใช้คือ เฮกเซน อะซิโตน และ 2-nitropropane ตัวทำละลายที่แยกส่วนได้ชัดเจนที่สุดคือ อะซิโตน จากการเปรียบเทียบคุณสมบัติของปาล์มโอเลอินที่ถูกแยกส่วนด้วยวิธีต่างๆ พบว่าการแยกส่วนแบบ Lanza จะให้ผลผลิตสูงที่สุดและมีจุดที่มีของแข็งต่ำที่สุด น้ำมันปาล์มโอเลอินที่ได้มีกรดไขมันอิสระต่ำ และมีจุดหลอมเหลวต่ำกว่าวิธีอื่นๆ

2. การอินเทอร์เอสเทอริฟิเคชัน (Interesterification) เป็นกระบวนการทางเคมีและกายภาพ โดยเป็นปฏิกิริยาของไขมันและน้ำมัน หรือสารที่ประกอบด้วย Fatty Acid Esters กับกรดไขมัน แอลกอฮอล์หรือเอสเทอร์อื่นที่มีการแลกเปลี่ยนกรดไขมัน ทำให้เกิดเอสเทอร์ ชนิดใหม่ ผลจากการอินเทอร์เอสเทอริฟายน์ทำให้คุณสมบัติไขมันและน้ำมันเปลี่ยนแปลงไป จะเปลี่ยนแปลงมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับองค์ประกอบและการจัดเรียงตัวของกรดไขมันและสภาวะที่เหมาะสม ไขมันและน้ำมันที่ผ่านการอินเทอร์เอสเทอริฟายน์ จะทำให้จุดหลอมเหลวของน้ำมันเปลี่ยนแปลงไป โดยมีค่าเพิ่มสูงขึ้นและมีปริมาณของแข็งเพิ่มขึ้นที่อุณหภูมิต่ำกว่าจุดหลอมเหลวของน้ำมันก่อนการอินเทอร์เอสเทอริฟายน์ ปฏิกิริยานี้จะเกิดได้นั้นจะต้องมีการให้ความร้อนไขมันและน้ำมันมากกว่า 250 องศาเซลเซียส ซึ่งทำได้ยาก จึงต้องมีการใช้สารเร่งปฏิกิริยา เช่น Sodium Methoxide, Sodium

Ethoxide, Sodium Metal หรือ Sodium-Potassium Alloy โดยใช้จำนวนประมาณ 0.01 ถึง 0.1 เปอร์เซ็นต์ และสามารถหยุดปฏิกิริยาได้ด้วยน้ำวิธีการนี้ใช้ตัดแปรเพื่อให้ได้ไขมันและน้ำมันที่จะนำไปใช้เฉพาะอย่าง หรือเป็นการปรับสมบัติของน้ำมันให้เหมาะสมมากขึ้น การเลือกวัตถุดิบจึงมีความจำเป็น เพื่อให้ได้องค์ประกอบของกรดไขมันตามที่ต้องการ ไขมันและน้ำมันที่ทำอินเทอร์เอสเทอร์ไฟยอนจะต้องผ่านการกำจัดกรดไขมันอิสระ ทำให้เป็นกลางและมีความแห้ง เพื่อหลีกเลี่ยงการยับยั้งสารเร่งปฏิกิริยา และอาจจะไม่ต้องฟอกสีก็ได้ เพราะน้ำมันจะมีสีเข้มขึ้นเมื่อผ่านการอินเทอร์เอสเทอร์ไฟยอน จึงควรฟอกสีในภายหลังและนำไปกำจัดกลิ่นต่อไป การกำจัดสารเร่งปฏิกิริยาออกเนื่องจากเป็นพิษ หรือมีผลเสียต่ออายุการเก็บ แต่สามารถทำได้โดยการรีไฟน์แต่จะเกิดการสูญเสียได้ จึงอาจเติมกรดฟอสฟอริก เพื่อทำลายสบู่ แล้วเติมสารช่วยกรองกวนผสมหลังจากนั้นกรองสารเร่งปฏิกิริยาออก

3. การทำไขมันแข็ง (Hardening) หรือเติมไฮโดรเจน (Hydrogenation) เป็นกระบวนการทางเคมีในรูปแบบของการตัดแปรไขมันและน้ำมัน ซึ่งอาจจะทำวิธีเดียวหรือผสมก็ได้เพื่อจะทำให้ไขมันและน้ำมันมีการเปลี่ยนแปลง คุณสมบัติทางเคมีและฟิสิกส์ เป็นการปรับปรุงบทบาทและหน้าที่ของไขมันและน้ำมัน เช่น การเติมไฮโดรเจนเล็กน้อยเพื่อลดปริมาณกรดลิโนเลนิก เป็นการปรับปรุงให้น้ำมันมีความคงตัวเพิ่มขึ้น หรือการผสมน้ำมันเมล็ดในปาล์มที่มีจุดหลอมเหลวต่ำกับน้ำมันปาล์มและน้ำมันฝ้ายที่ผ่านการทำไขมันแข็งและตัดแปรน้ำมันผสมด้วยวิธีอินเทอร์เอสเทอร์ฟิเคชัน จะได้ไขมันที่มีจุดหลอมเหลวสูง สามารถใช้แทนโกโก้บัตเตอร์ ใช้เคลือบคุกกี้ และเติมช็อกโกแลตได้ ซึ่งการทำไขมันแข็งเป็นการเติมไฮโดรเจนที่เป็นพันธะคู่ เพื่อทำให้น้ำมันเปลี่ยนเป็นไขมันแข็ง และลดจำนวนพันธะคู่ลง ทำให้น้ำมันที่ได้ มีความคงตัวต่อการเหม็นหืน ป้องกันการเกิดกลิ่น เนื่องจากกรดลิโนเลนิก และทำให้น้ำมันมีสีอ่อน การเติมไฮโดรเจนจะต้องมีสารเร่งปฏิกิริยา ที่นิยมใช้คือ นิเกิล (Nickel) ซึ่งมีลักษณะเป็นของแข็งอยู่กับ Supportor ที่มีลักษณะโปร่งเป็นโพรง และคงรูปร่างแข็งแรงถึงแม้จะได้รับความร้อนสูง ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการเติมไฮโดรเจนคือ อุณหภูมิ ความดัน การเคลื่อนย้ายของมวลสารหรือการกวน สารเร่งปฏิกิริยาทั้งชนิด สภาพ และความเข้มข้น ระยะเวลา และสารตั้งต้น สภาวะการเติมไฮโดรเจนจะมีผลต่อปริมาณ Trans Isomer และการควบคุมสภาวะเพื่อให้ได้น้ำมันที่มีคุณภาพตามต้องการเป็นสิ่งสำคัญ หากมีน้ำในน้ำมันจะมีผลทำให้ยับยั้งการทำงานของนิเกิล และทำให้น้ำมันเกิดการแตกตัว มีปริมาณกรดไขมันอิสระสูงเกินไป ซึ่งจะส่งผลให้เกิดสบู่และสารอื่นๆ ที่จัดเป็นสารที่มีพิษต่อสารเร่งปฏิกิริยา (Catalyst Poison) เช่น ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และคลอรีน คุณสมบัติของน้ำมันที่ผ่านการทำไขมันแข็ง หากมีลักษณะเป็น Semiliquid และ Soft Fat จะนำไปใช้ในอุตสาหกรรมขนมอบและขนมหวาน ส่วน Soft Fat นิยมนำไปใช้ในอุตสาหกรรมการทอดที่ใช้ไขมันในปริมาณมาก (Deep Frying) คุณค่าทางโภชนาการของน้ำมันที่ผ่านการทำไขมันแข็งจะมีการย่อยที่ไม่แตกต่างกัน

ห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน และน้ำมันปาล์ม

ห่วงโซ่อุปทานปาล์มน้ำมัน และน้ำมันปาล์ม ประกอบด้วย ผู้เกี่ยวข้อง 4 ฝ่ายคือ 1. ผู้จำหน่ายกล้าพันธุ์ปาล์ม 2. เกษตรกรสวนปาล์ม 3. โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ 4. อุตสาหกรรมต่อเนื่องที่ใช้น้ำมันปาล์มดิบเป็นวัตถุดิบ คือ โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ และโรงงานผลิตไบโอดีเซล (รูป ก) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ผู้จำหน่ายกล้าพันธุ์ปาล์ม ประกอบด้วย 2 แหล่ง คือ บริษัทเอกชน และหน่วยงานของรัฐ อาทิ ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร เป็นต้น และบริษัทเอกชนบางแห่งอาจจะจำหน่ายกล้าพันธุ์ให้เกษตรกรสวนปาล์มปลูกและรับซื้อผลปาล์มเอง

2. เกษตรกรสวนปาล์ม สามารถแบ่งได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ เกษตรกรรายย่อย สวนของโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ และสวนบริษัทเอกชน ซึ่งผลปาล์มสดทั้งหมดของเกษตรกรรายย่อยจะนำจำหน่ายที่ลานเทหรือผู้รวบรวมซึ่งบางโรงงานสกัดจะเป็นลานเทหรือผู้รวบรวมด้วยตนเอง โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบจะรับสกัดปาล์มน้ำมันโดยเร็ว (ไม่ควรเกิน 1 วันครึ่งหลังการเก็บเกี่ยว) เพื่อให้การสกัดน้ำมันปาล์มดิบมีคุณภาพและได้ปริมาณที่มากขึ้น

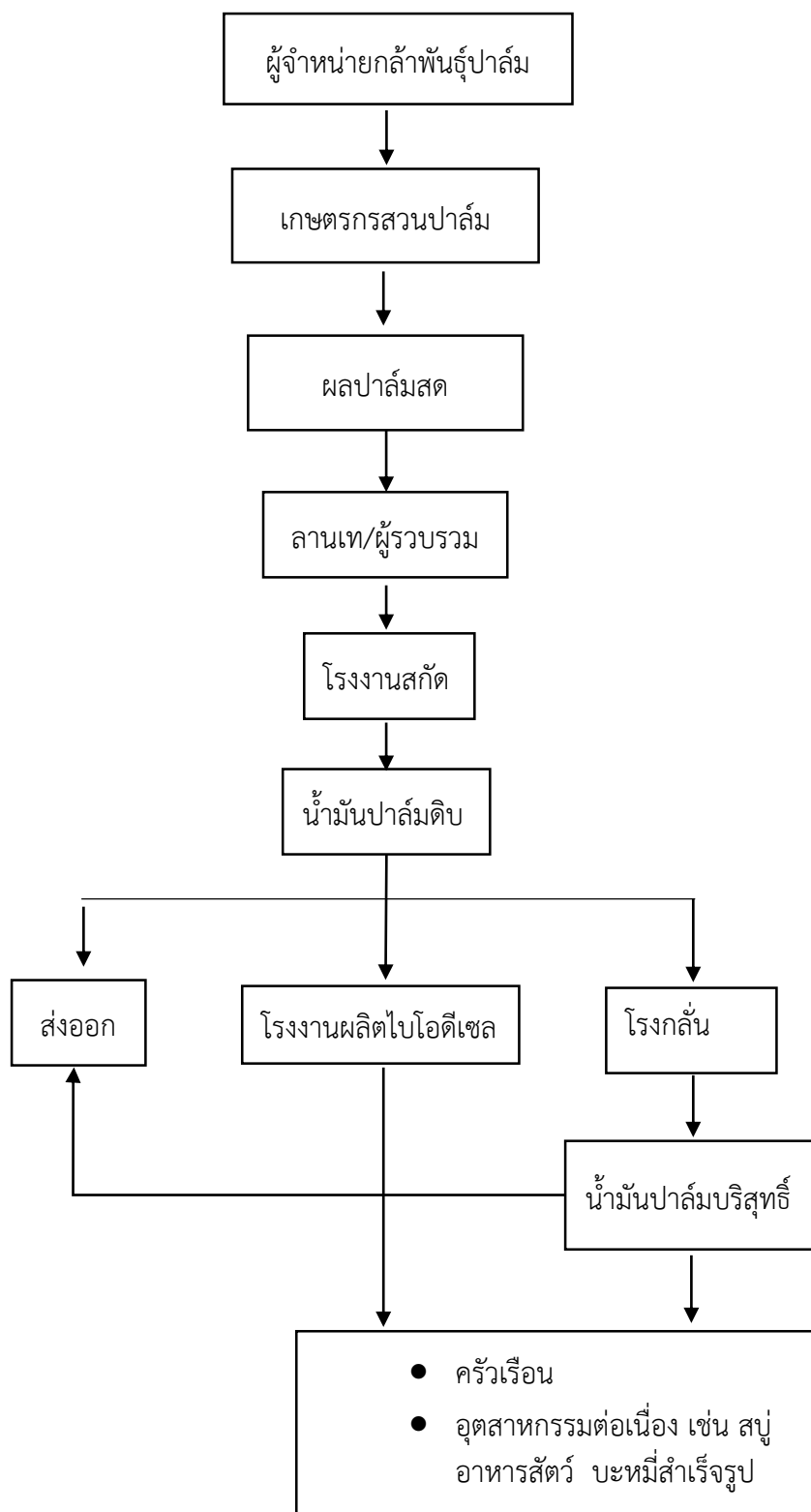
3. โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบ จะใช้ผลปาล์มสดเป็นวัตถุดิบ เพื่อสกัดเป็นน้ำมันปาล์มดิบ ซึ่งปัจจุบันการสกัดน้ำมันปาล์มดิบ เป็นการสกัดจากเปลือกผลปาล์มเกือบทั้งหมด โดยโรงงานสกัดจะรับซื้อผลปาล์มสดจากเกษตรกรโดยตรง ลานเทหรือผู้รวบรวม รวมทั้งพ่อค้าท้องถิ่น และอีกส่วนหนึ่งเป็นผลผลิตของโรงงานสกัดเอง ซึ่งเป็นสวนขนาดใหญ่ โดยโรงงานสกัดน้ำมันปาล์มแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ (1) โรงงานสกัดแบบมาตรฐาน (กระบวนการสกัดแบบแยกเปลือกและเมล็ดออกจากกัน) จะได้น้ำมันดิบ 2 ชนิด คือ น้ำมันปาล์มดิบจากเปลือกของผลปาล์มซึ่งมีสีแดงส้ม และน้ำมันจากเมล็ดในปาล์ม (2) โรงงานสกัดแบบหีบรวม (กระบวนการสกัดแบบทั้งเปลือกและเมล็ดในปาล์มน้ำมันรวมกัน) จะใช้ผลปาล์มร่วงเป็นวัตถุดิบ ส่วนใหญ่เป็นโรงงานขนาดเล็ก

ผลผลิตน้ำมันปาล์มดิบที่สกัดได้ ส่วนใหญ่จะจำหน่ายให้กับโรงกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ และบางส่วนจำหน่ายให้กับโรงงานผลิตไบโอดีเซลเพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตไบโอดีเซล ทั้งนี้ ในช่วงที่ปริมาณสกัดน้ำมันปาล์มดิบมีมากกว่าความต้องการใช้ หรือช่วงที่ราคาน้ำมันปาล์มดิบในตลาดมาเลเซียสูงกว่าราคาในประเทศ โรงงานสกัดน้ำมันปาล์มดิบจะส่งออกน้ำมันปาล์มดิบไปยังต่างประเทศด้วย

4. อุตสาหกรรมต่อเนื่องที่ใช้น้ำมันปาล์มดิบเป็นวัตถุดิบในการผลิต คือ

4.1 โรงงานกลั่นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ จะใช้น้ำมันปาล์มดิบเป็นวัตถุดิบ ในการกลั่นเป็นน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ โดยน้ำมันปาล์มบริสุทธิ์ที่ผลิตได้ ใช้เพื่อการบริโภคในประเทศ และส่งออกไปต่างประเทศ อีกทั้ง ยังใช้ในการผลิตอุตสาหกรรมต่อเนื่อง เช่น สบู่ อาหารสัตว์ นมข้นหวาน บะหมี่สำเร็จรูป ขนมขบเคี้ยว เป็นต้น

4.2 โรงงานผลิตไบโอดีเซล จะใช้น้ำมันปาล์มดิบเป็นวัตถุดิบ ในการผลิตไบโอดีเซล เพื่อใช้เป็นพลังงานทดแทน ซึ่งเกิดขึ้นจากการที่รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญของไบโอดีเซล โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบยุทธศาสตร์การพัฒนาและส่งเสริมการใช้ไบโอดีเซลจากปาล์มและ มีมติเห็นชอบแผนปฏิบัติการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตและการใช้ไบโอดีเซลทดแทนน้ำมันดีเซลร้อยละ 10 ตั้งแต่ปี 2548 เป็นต้นมา

รูปที่ ก ห่วงโซ่อุปทานอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันในประเทศไทย

ที่มา: ประภาพร กิตติเสนาชัย (2556)

ภาคผนวก ค

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์

1. ข้อมูลจากคุณพสุ สุกุลอารีวัฒนา นักวิชาการเกษตรชำนาญการ (สัมภาษณ์วันที่ 19 กันยายน 2560)

1.1 ข้อมูลปาล์มและน้ำมันปาล์มดิบ

- หนองคายเริ่มมีการปลูกตั้งแต่ปี 52
- ปาล์มใช้เวลาปลูก 4 ปี จากต้นกล้า 8 – 15 เดือนหรือซื้อกล้าพันธุ์มาเลย จริงๆ แล้ว 2 ปีครึ่ง ก็เริ่มจะใช้ได้แล้ว แต่แนะนำว่า 2 – 3 ปีแรกให้เด็ดดอกออกก่อน ไม่ให้เป็นผล
- ช่วงปี 6 – 7 เป็นช่วงที่มีปริมาณผลมาก เมื่อใส่ปุ๋ยจะเห็นผลหลังจากนั้น 16 – 18 เดือน ช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายนเป็นช่วงที่ผลผลิตลดลง
- CPO เป็นน้ำมันที่ได้จากการหีบและสกัดแล้ว โรงกลั่นจะแยกถึงจะใช้ได้
- ปาล์มปลูกไม่ยาก ง่ายกว่ายางพารา แต่ว่าเวลาตัดทะลายมันหนักต้องใช้ผู้ขายยก ในอีสานส่วนใหญ่จะตัดกันเอง
- เวลาหีบน้ำมันจะหีบรวมไม่มีการแยกสายพันธุ์
- การดูแลรักษาปาล์มต้องใช้ปุ๋ยเคมีและน้ำปริมาณมาก
- การปลูกในเขตอีสานจะมีต้นทุนการปลูกที่สูง
- ในภาคใต้และตะวันออกจะเปลี่ยนจากยางมาเป็นปาล์ม เมื่อปาล์มอายุ 25 ปี ต้นจะสูงต้องตัดทิ้งแล้วปลูกใหม่ แต่จะได้ค่าชดเชยด้วย
- พื้นที่ที่ควรปลูก คือมีปริมาณน้ำฝนมากกว่า 2000 – 2200 มม./ปี มีแหล่งน้ำและระดับน้ำใต้ดินมากพอ
- การหีบแยก คือ มีการหีบแยกกระหว่างมีโซคาบ (เปลือก) และข้างในเมล็ด ซึ่งจะได้น้ำมันเกรด A ส่วนการหีบรวมจะเป็นน้ำมันเกรด B

1.2 พื้นที่ปลูก

- อีสานจะปลูกในจังหวัดหนองคาย บึงกาฬ เลย ขอนแก่น มุก หนองบัวลำภู ชัยภูมิ อุดรธานี และนครพนม
- ภาคอีสานจะปลูกเป็นรายย่อย ทำให้รวมตัวกันค่อนข้างยาก ต่างจากในโซนของอีสานใต้ที่มีการรวมตัวกันที่เข้มแข็งกว่า แต่ในอีสานเหนือจะมีการรวมกลุ่มอยู่ที่เขกา

1.3 พันธุ์ที่ปลูก

- ปาล์มจะมีอยู่ 2 ชนิด แต่ที่แนะนำให้ปลูกปาล์มต้องเป็น F1 เป็นลูกผสมแทนเนอราและลูกผสมใหม่ จะมีวิตามินที่สูงกว่า และทนโรคกว่า
- โรงงานที่ขายพันธุ์ปาล์ม มียูนิวานิตและเปา-รงค์
- ต้นกล้าที่กรมขายราคา 55 บาท/ต้น ส่วนเอกชนราคา 120 บาท/ต้น

1.4 การจำหน่าย

- การรับซื้อปาล์มจะรับซื้อตามเปอร์เซ็นต์น้ำมัน โดยจะอยู่ที่ น้ำมัน 15% หรือน้ำมัน 17%
- เมื่อไปส่งโรงงานถ้าโรงงานเจอลูกดิบจะดึงออก

1.5 โรงหีบและโรงกลั่น

- โซนนี้โดยหลักจะเป็นลานเท มีอยู่ที่เซกาและโซ้ มีโรงงานหีบน้ำมันอยู่ที่สกลนคร ส่วนหนองคายจะมีโรงงานเล็กๆ อยู่ที่เซกา
- ในอีสานไม่มีโรงกลั่นมีแต่โรงหีบ
- โรงงานหีบขนาดเล็ก ต้องมีปาล์มส่งประมาณ 60,000 ไร่
- โรงขนาดเล็กมีกำลังการผลิต 50 ตันทะลาย/วัน โรงขนาดใหญ่มีกำลังการผลิต 50 ตันทะลาย/ชั่วโมง

1.6 ถ้ามีการร่วมลงทุนจะเป็นไปได้ไหม

- ต้องปลดล็อกนโยบายของรัฐก่อน ต้องให้อีสานอยู่ในโซนนิ่ง ไม่อย่างนั้นจะไม่สามารถขึ้นทะเบียนเกษตรกร พันธุ์พืช การปล่อยให้กู้ จะมีข้อมูลโซนนิ่งของกระทรวงเกษตรจะจำแนกไว้ และแผนพัฒนาด้วย

2. ข้อมูลจากห้างหุ้นส่วนจำกัด โชคอำนวยพร (สัมภาษณ์วันที่ 3 มกราคม 2560)

2.1 ประวัติความเป็นมา

- เมื่อก่อนผมทำยางเริ่มทำตั้งแต่ยังมีราคา 80 - 90 บาทก็ถือว่าราคาดี แต่ว่าราคามีความผันผวนเยอะ
- จริงๆผมปลูกตามมาก่อนหน้านั้นแล้วตั้งแต่เขายังไม่เริ่มปลูกกัน เรียกว่าเป็นเจ้าแรกของจังหวัดบึงกาฬเพราะผมเป็นคนชอบพืชพลังงาน ผมชอบตั้งแต่สมัยเรียนแล้ว เลยนำมาลองปลูกดูก็พบว่ามันปลูกได้ ปลูกได้ซัก 2 3 ปีก็พบว่าจังหวัดหนองคายเริ่มมีคนปลูกบ้าง

2.2 ผลผลิต

- ผมว่าเปอร์เซ็นต์น้ำมันดีกว่าภาคใต้ ที่นี้ขึ้นอยู่กับว่าเราใส่ไขมันไหมถ้าปลูกแบบเทวดาเลี้ยง คือไม่ต้องให้น้ำไม่ต้องให้ปุ๋ยมันก็จมน้ำก็เหมือนพืชตัวอื่นอื่นๆแต่ถ้าเราให้น้ำให้ปุ๋ยมันก็จะได้ผลผลิตตามธรรมดา
- ตัวชี้วัดคือการพิจารณาถ้าเป็นยางต้องกรีดทุกวันตั้งแต่เช้ามีดด้วยแต่ถ้าเป็นปาล์ม 15 วันถึงไปทำที่นี้

2.3 พันธุ์

- มีพันธุ์สุราษฎร์และชีราจและคูโบ ขึ้นอยู่กับพื้นที่จะรับอย่างผมกำลังจะตัดพันธุ์ชีราจทั้งหมดทั้งเพราะว่าทลายเล็ก ขนาดปลูกมา 5 ปีแล้ว ลูกเม็ด ทลายเล็กแต่ดก แต่ว่าโรงงานไม่ค่อยชอบ โรงงานชอบพวกสุราษฎร์ครับเพราะพวกสุราษฎร์ได้ผ่านการวิจัยมาก่อนแล้ว

2.4 เงินลงทุน

- คือมันก็พูดยากนะครับถ้านับตามประสาชาวบ้านเราก็ถือว่าเยอะแต่ถ้าเป็นนักลงทุนมันก็คงไม่เท่าไรสำหรับเราร้านหนึ่งก็ถือว่าเยอะแล้วนะของผมก็ค่อยค่อยทำมาเรื่อยๆขับเมื่อก่อนมีเครื่องตัวเดียวเครื่องกรองก็ไม่มีก็ค่อยๆขยับขยายมาเรื่อยๆ
- ประมาณ 7 หลักขึ้นไปครับ
- ประมาณ 3 ปีอัพ (up) ก็จะคืนทุนถึงจะสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้ แล้วก็ขึ้นอยู่กับการเลือกซื้อวัตถุดิบด้วยครับเมื่อก่อนเขามาขายให้เราครับซื้อหมดบางทีทะเลายหนึ่งมีอยู่ 10 ลูก เราไม่รู้เราก็รับซื้อหมด

2.5 การร่วมลงทุน

- ก็ดินะครับเรื่องราคาผลผลิตให้อัพขึ้นมาหน่อย แต่ถามว่าตัวเล็กๆอย่างผมก็ตายสิ พออุตสาหกรรมขนาดใหญ่เข้ามาอุตสาหกรรมครัวเรือนก็ตายสิ
- มีศักยภาพที่เหมาะสมกับการลงทุน ก็พอได้ครับแต่ต้องดูเรื่องของต้นทุนเรื่องราคาที่ดินก่อน เพราะทุกวันนี้ที่ดินราคาไร่ละ 50,000 ถึง 100,000 บาท
- ในตรงนี้ผมคิดว่าประเทศไทยเหมาะกว่าในการที่จะปลูกในโซนภาคอีสานเพราะว่ากฎหมายไทยชัดเจนกว่าเรานี้มันอันตรายเราไม่รู้ว่โยบายของรัฐบาลลาวเป็นอย่างไร กฎหมายมันนิ่งมีการเปลี่ยนแปลง และขึ้นกับเจ้าแขวงหากทำให้เจ้าของไม่พอใจเขาอาจจับเรา เครื่องไม้เครื่องมือเขาญี่ปุ่นกลับมาแต่ตัวถ้าไม่แน่ใจจริงอย่าเข้าไปทำเลย ขนาดเกาหลีเข้าไปทำในลาวยังโดนเขาเล่นงาน
- ถ้ามีนายทุนเข้ามาช่วยเหลือเรื่องของเทคโนโลยีเครื่องมือเงินลงทุนจะรับไหมครับจะสนใจไหม ถ้ามีนายทุนเข้ามาโดยที่เขาเข้ามาด้วยความบริสุทธิ์ใจโดยให้เราเป็นคนดูแลบริหารงานอย่างนี้ได้

2.6 การบริหารจัดการ

- เรื่องของการจัดการบริหารครับ ถ้าเน้นการจ้างแรงงานก็อยู่ไม่ได้ แต่ของผมทำเองตั้งแต่สาเกะเบียร์ยันเรือรบครับ เครื่องเสียผมซ่อมเองรถผมขับเองขี่ผมปีบเอง ทำให้ผมดูแลเรื่องต้นทุนได้
- มันขึ้นอยู่กับผมอะครับ คือผมมีเวลาให้มันเต็มที่ ขึ้นอยู่กับการดูแล อย่างเรื่องน้ำมันถ้าคุณปล่อยให้คนงานดูแลคุณรู้ไหมว่าถ้าค่า FFA ขึ้นคุณก็จบเห่แล้ว ถ้ากรณี 7 ขึ้นไปเขาไม่ตัดราคาแต่เขาจะหักน้ำหนักคุณตัดน้ำหนักมันมากกว่าการตัดราคาอีกนะถ้าค่ากรณี 10% ขึ้นไปเขาไม่รับซื้อคุณแล้วนะเท่ากับเราไปรถฝักหิ้วรถกลับมาที่ตายเลยสิ
- เป็นเรื่องของการทำเองนี่แหละเป็นปัจจัยสำคัญการควบคุมดูแลของผู้ประกอบการมันไม่เหมือนอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่ 1 วันเขาผลิตได้เป็นพันพันแต่ว่ากำไรต่อหน่วยเขาถูกกว่าเราแต่ก็อย่างว่าเขาผลิตได้มากกว่าเราถ้ากำไรเกินครึ่งหนึ่งเรายังอยู่ไม่ได้นะเพราะกำลังผลิตเรามันน้อย
- กำลังการผลิตของพวกผมวันละ 10 ตันก็พอแล้วจริงๆปาล์มมีเยอะแต่พวกผมเอามาเยอะก็ผลิตไม่ทันเน่าเสียเปล่าเปล่า
- ส่วนใหญ่ที่นำมาส่งจะเป็นญาติญาติหรือคนรู้จัก เป็นเพื่อนฝูงเป็นเพื่อนฝูง ก็มีบ้างที่มาจากคำตรกร้า แต่ผลผลิตส่วนใหญ่ก็จะอยู่ในพื้นที่ คือว่าก็จะมีคนอื่นรับซื้อด้วยเราไม่สามารถรับซื้อคนเดียวทั้งหมดได้เพราะว่าเริ่มเริ่มมาด้วยกันเมื่อเขารวมได้ปริมาณแล้วเขาก็จะโทรมาบอกให้เราไปรับมา

2.7 ต้นทุน

- พวกต้นทุนวัตถุดิบ พวกน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าไฟ ค่าแรงงาน
- ผมจ้างแรงงานแค่ 2 คน

2.8 กำไร

- อย่างน้อยต้องครึ่งหนึ่งครับ เนื่องจากว่ามีต้นทุนค่าเชื้อเพลิงค่าไฟค่าแรงงานและค่าแรงงานของเราครับ คิดซะว่าให้เงินเดือนของตัวเองวันละพัน

2.9 นโยบาย

- พื้นที่ยังได้เยอะครับ คือเราได้เปรียบทางใต้ทางอินโดหรือทางมาเลย์เรามีพื้นที่เยอะเราไม่ได้ไปบุกรุกป่าเราทำในพื้นที่นาหรือพื้นที่ล้ง อย่างมาเลย์หรืออินโดเขาต้องไปเผาป่า อย่างของเรามันปลูกได้มันพัฒนาได้
- เขาปลูกยางอยู่แล้วก็ให้เขาปลูกไปแต่ควรจำกัดพื้นที่ไม่ให้เขาขยายพื้นที่ปลูกแล้ว ควรจำกัดพื้นที่อย่างและมาขยายพื้นที่ตามเพราะความประโยชน์เยอะมากกว่าเป็นอาหารได้ทั้งคนและสัตว์เป็นพืชพลังงาน

- ควรมีการแบ่งโซนนิ่งให้ชัดเจนกว่านี้ แต่ผมมีข้อขัดแย้งอยู่ว่าไม่ควรตัดต้นยางทั้งรัฐบาลควรยึดไปเลยแล้วปล่อยให้เขาไม่ควรตัดทิ้งเพราะกว่าจะปลูกได้แต่ละต้นต้องใช้เวลา อย่างชาวบ้านที่ไปบุกรุกป่าก็เข้าไปยึดของเขาแต่ไม่ต้องตัดทิ้งแล้วให้รัฐปล่อยให้ชาวบ้านเขาให้ชาวบ้านจ่ายค่าเช่ารัชไปเลยจะสมควรกว่า

- คืออย่างนี้การส่งเสริมของรัฐมักมีกฎระเบียบข้อกำหนดต่างๆเยอะซึ่งทางเราไม่สามารถปฏิบัติตามได้ทำให้เราไม่ได้รับความช่วยเหลือในบางส่วนแตกต่างกับบริษัทขนาดใหญ่ที่เขาสามารถปฏิบัติตามได้ เขาสายป่านยาวพวกเขาสามารถทำอะไรก็ได้พวกเขาจะล้อการเมืองก็ได้พวกเขาจะล๊อคเงินทุนก็ยังได้ เราได้รับความช่วยเหลือจากเขาเราได้รับเงินทุนเขามาเราก็เป็นหนี้รัฐบาล พอเราเป็นหนี้เราก็ต้องดูแลตัวเองช่วยเหลือตัวเองรักก็ไม่สามารถช่วยได้

2.10 การจำหน่าย

- ส่งหลายที่ครับแล้วแต่ที่ไหนให้ราคาดีผมก็ไปส่งก็มีที่ขอนแก่นปทุมกันทรธรณ์ผมก็ไปหมด
- เราดูที่ราคาถ้าหากค่าขนส่งแล้วเราได้กำไรเราก็โอเค เพราะบางทีในที่ใกล้ๆเขาก็ไม่รับเราเพราะว่าเขามีเยอะแล้ว ที่นี้เราอยากเอาออกเราก็ต้องจำเป็นต้องไปส่ง
- ราคาที่ใช้ค้าขายตัวนี้เป็นราคาที่รัฐควบคุม แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับค่ากรดถ้ากดเยอะก็จะโดนตัดแต่ราคาเป็นราคาตายตัวอยู่แล้ว

2.11 พื้นที่

- ของผมปลูก 30 ไร่
- การขยายพื้นที่ปลูก ไม่มีที่ครับเพราะชาวบ้านเขาไม่ขายที่จะแล้ว ตอนนี้ชาวบ้านเขาก็รับรู้ข้อมูลกันแล้วเขาจึงไม่ค่อยขายที่แล้วเพราะถ้าเขาขายที่เขาก็ไม่รู้จะไปอยู่ที่ไหน

2.12 ปัญหา

- ตอนนี้ปัญหาหลักก็คือเรื่องของเงินทุน หากมีการลงทุนร่วมจึงต้องมาคุยกันเรื่องของราคาการบริหารเรื่องของเงินทุนกำไรต่างๆ
- เรื่องของที่เราขาดคือเรื่องของเงินทุนเรื่องผลผลิตเรื่องเครือข่ายเรื่องเครื่องมือเรามีหมดเราสามารถดึงวัตถุดิบจากที่จังหวัดต่างๆได้อีสานตอนบนอีสานตอนล่างกินไปจนถึงพิษณุโลกแล้วสามารถดึงมาได้

3. ข้อมูลจากคุณอรุณรติ สร้อยทอง นักวิชาการส่งเสริมการลงทุน ระดับชำนาญการพิเศษ กองส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ (สัมภาษณ์วันที่ 11 มกราคม 2561)

3.1 ความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุน

- อันนี้ไม่รู้ ต้องเอาข้อมูลตัวเลขที่ find out มาดูว่าเป็นไปได้หรือเป็นไปได้ไม่ได้ ต้องเอาตัวเลขของทั้งระบบออกมาดูก่อนถึงจะบอกได้ว่าเป็นไปได้หรือเป็นไปได้ ส่วนโอกาสในการร่วมลงทุนระหว่างประเทศคงต้องไปดูข้อจำกัดของกฎหมายของแต่ละประเทศ อันนี้คือข้อกฎหมายละ อย่างของไทยไม่ให้นำเข้าปาล์มดิบ แล้วที่นี้ก็ต้องย้อนไปดูโมเดลของอาจารย์แหละว่ามันคืออะไร

- คือผลผลิตปาล์มน้ำมัน การที่จะไปตั้งโรงงานได้หนึ่งโรงงานต้องใช้พื้นที่เยอะ มันมีตัวเลขชัดเจนอยู่แล้ว เรื่องของพื้นที่ปลูก ในอีสานได้ก็ไร่ครึ่ง เพราะว่าภาคใต้จะไม่เหมือนกัน เพราะว่าผลตอบแทนจะไม่เหมือนกัน ตัวเลขของภาคอีสานมีก็หมื่น หนึ่งโรงของภาคอีสานได้กำลังการผลิตขั้นต่ำเท่าไร

- เนื้อที่เท่านี้ตั้งได้โรงเดียวเองนะ ผลผลิตมันไม่ถึง ภาคใต้จะใช้ได้แค่โรงเดียว 64,000 กว่าไร่ อย่างนี้มันไม่ได้ตัวเลข Economic of scale หรือ ทำให้ผลผลิตออกมามันสู้เขาไม่ได้ เรื่องราคา ถึงผลผลิตออกมาเราก็สู้ราคาของปาล์มมาเลเซียไม่ได้ ถึงทำออกมามันก็จะไม่เวิร์ค

- เรื่องของ Economic of scale มันไม่ได้ ถ้าใช้พื้นที่อย่างเช่น ภาคใต้หกหมื่นไร่ได้โรงงานหนึ่งโรง 40 ต้นต่อวัน คุณถึงจะรันโรงงานต่อวันได้ แต่ถ้าผลผลิตไม่ได้ คุณต้องใช้พื้นที่เป็นแสนไร่เพื่อที่จะรันโรงงาน 40 ต้นต่อวัน เพื่อให้โรงงานรันต่อได้ ฉะนั้นในภาพรวมของประเทศมันไม่ได้ แล้วอย่างนี้จะไม่เข้าข่าย BOI อย่างที่เราพูดกัน

- แต่ในแง่ของธุรกิจผลตอบแทนโดยรวม ในกิจการผลิตไขมันจากพืชคือโรงหีบน้ำมันแล้วมาเป็น CPO เราก็ต้องดูว่าเขาหีบมาแล้วต้นทุนเท่าไร ต้นละเท่าไร เมื่อคุณผลผลิตออกมาแล้วรัฐบาลจะต้องทำยังไง ถ้าส่งเสริมไปแล้ว ผมไม่สามารถซื้อปาล์มของคุณในราคา 5 บาทได้ เพราะถ้าเกิดมันน้อย ผลผลิตน้อย ต่อไร่ต่อปีชาวบ้านก็ต้องการด้านการเงินที่จะได้ผลตอบแทนในการปลูกปาล์มสูง มันได้น้อย ผลผลิตน้อย เพราะปริมาณฝนมันไม่ได้ น้ำอย่างทีบอกว่าน้ำริมแม่น้ำต้องสูบน้ำขึ้นมาอีก ต้นทุนค่าน้ำมันมีไหม แล้วอยู่กระจัดกระจายขนส่งก็ไม่ได้ ค่าขนส่งก็แพง ค่าขนส่งออกมาต่อหน่วย จะสู้เขาไม่ได้ สู้มาเลเซียไม่ได้ สู้อินโดนีเซียไม่ได้ ฉะนั้นโปรเจกอย่างนี้ก็ต้องดูอีกทีหนึ่ง ไข่มุขครับ อันนี้ในส่วนเบื้องต้นเรื่องเป็นไอเดียเท่านั้นเอง แต่เรื่องของเรื่องคือ ความร่วมมือระหว่าง ลาว จีนและไทย คือโมเดลตัวนี้ใช้ทุนจากจีน ใช้ตลาดจากจีนใช้ไหม

- อันนี้ก็ต้องไปหาข้อมูลตัวนี้ ว่าไชยบุรีเขามีพื้นที่เป็นยังไง มีพื้นที่เท่าไร แล้วก็ความร่วมมือไทย-ลาว จะร่วมมือกันยังไง กฎระเบียบต่างๆ ขนปาล์มเข้ามาได้ไหม ปลูกในลาว คือขนเข้ามาไม่ได้ ที่เข้ามาไม่ได้เพราะกระทรวงเกษตรเราไม่ให้เข้า

- เรื่องของปัญหาอะแก๊สได้ แต่ว่าเรื่องของกฎหมายละทำยังไง กฎหมายระหว่างประเทศ กฎหมายของกระทรวงเกษตร กฎหมายของกระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงอุตสาหกรรมจะทำยังไง คือปัญหาใหญ่ของการร่วมลงทุนคือ จีน จะได้อะไร ถ้าจีนเป็นนักลงทุนแล้วเอาปาล์มหีบน้ำมันแล้ว เอาไปขายจีนใช่ไหม ก็ต้องคิดว่า จีนใช้แพคเตอร์จากอะไร ปัจจุบันจีนใช้น้ำมันพืชจากอะไรเป็นส่วน ใหญ่ ราคาเราสู้ได้ไหม ซึ่งจีนใช้น้ำมันจากข้าวโพดเยอะ ต้นทุนของน้ำมันข้าวโพดจะถูกกว่าไหมบวก ค่าขนส่งจากไทยไป

- นี่ใครรับ โรงกลั่น โรงหีบ ที่อยู่ในกระบวนการ ส่วนพวกโรงงานขนาดใหญ่ตอนนี้เราไม่ได้ให้ แล้วเพราะว่าประเทศไทยเราไม่มีพื้นที่ แล้วเราไม่ส่งเสริมเพราะนโยบายตอนหลังนี้เราเน้นเรื่องของการใช้พื้นที่ผลิตอาหารเป็นผลิตพลังงาน แล้วเป็นประเด็นปัญหาขึ้นมาจึงพยายามให้ลดน้อยลงแล้ว พื้นที่ที่จะเอาไปปลูกเพิ่มเนี่ยมันได้ไหม ความขัดแย้งของนโยบายต้องไปดูอีกทีนะว่านโยบายที่ออกมา ตอนแรกเรื่องผลิตพลังงานตอนหลังเนี่ยมีกระแสเรื่องของการแย่งพื้นที่ของการผลิตอาหารไปเป็นผลิต พลังงานแล้วผลตอบแทนของการใช้พื้นที่ในการผลิตอาหาร ผลิตข้าว 1 ตัน ผลตอบแทนเท่าไร แล้ว ผลิตปาล์มผลตอบแทนเท่าไร ต้องเอามาเทียบกัน

- เราให้มาตั้งนานแล้วครับ ให้มา 30 - 40 ปีแล้วครับ สำหรับการเพาะปลูกขนาดใหญ่ ฟังมา ยกเลิก เพราะรัฐบาลเขามานโยบายเปลี่ยน ต้องไปดูนโยบายกรอบใหญ่ของสภาพัฒน์อะเรื่องของภาค เกษตรและภาคพลังงานอะ ที่ต้องเอามาเชื่อมโยงกัน

- อีสานนี่เพิ่งมีมาเพราะพื้นที่มันไม่เหมาะตั้งแต่แรกแล้ว พื้นที่อีสานนี้ปริมาณน้ำฝนแม้แต่ ยางพารา ผลตอบแทนของยางพาราต่อไร่ยังสู้ภาคใต้ไม่ได้ เพราะอะไร เพราะพื้นที่ไม่เหมาะสม อากาศไม่เหมาะสม แต่เราก็กังไปทำ ซึ่งถ้าเปรียบเทียบกันระหว่างต้นทุน 1 ไร่ในภาคใต้ กับต้นทุน 1 ไร่ในภาคอีสานผลตอบแทนมันเท่ากันไหม ต้องเอามาวัดกัน นี่ก็จะเป็นอีก Issue หนึ่งที่จะบอกว่ามา ถูกทางไหม แล้วก็เรื่องของปาล์มน้ำมันเพื่อการส่งออกก็ต้องดูเรื่องของตลาดโลกในแต่ละปี คือมีไทย อินโดนีเซีย มาเลเซียที่เป็นส่วนเกี่ยวข้องในตลาด เพราะบางปีอินโดเกิดฝนแล้ง ราคาน้ำมันปาล์มก็จะ สูง เราก็จะได้เปรียบเพราะว่าต้นทุนถ้ามาเทียบกัน 3 ประเทศ เรายังแพงสุดอยู่ดี ฉะนั้นก็ต้องดูว่าถ้า มีโมเดลของไทย จีน ลาว ทำยังไงให้ต้นทุนมันต่ำ ทำยังไงให้ผลผลิตมันสุ่มมาเลยได้ เอา CPO ของ มาเลเซียเป็นตัวตั้งแล้วลองคิดมูลค่ามันออกมา มันมีศูนย์วิจัยของมาเลเซียมีตัวเลขเยอะนะ เรื่อง น้ำมันปาล์มอะ

- สิ่งแวดล้อมโลกมันเปลี่ยนด้วย จริงๆ แล้วอย่างเช่น ผลิตพืชพลังงานจริงๆแล้วเราก็ต้อง เปลี่ยน ถ้าตอนแรกก็คิดว่าดีแต่เมื่อมีการทำไปแล้วเราเพิ่งมาตระหนักว่าพืชพลังงานมันเข้ามาแทรก ทำให้ความมั่นคงทางการผลิตอาหารลด หรือว่าการส่งออกผลิตภัณฑ์อาหารได้รับผลกระทบ

- เพื่อการบริโภคภายในประเทศก็เป็นปัจจัยหลักของเราก็คือไม่น่าจะเน้นการส่งออก เพราะว่าเรายังสู้เขาไม่ได้มาก ฉะนั้นการส่งออกน้ำมันปาล์มเนี่ยจึงเป็นปัจจัยการส่งออกหลังๆสำหรับผู้ผลิต

- เราต้องสลับเข้ามาเน้นตลาดในประเทศ ส่งออกได้ในภาคอุตสาหกรรม แต่อย่างนี้เนี่ยถ้ากำหนด 3 ประเทศขึ้นมา ก็ต้องเอา 3 ประเทศเข้ามาเป็นแพลตฟอร์มที่จะร่วมลงทุน ก็ต้องมาคิดอีกทีว่า จะให้ 3 ประเทศนี้มาลงทุนในโมเดลไหน ที่สำคัญคือโมเดลว่าจะให้ลงทุนในโมเดลไหน ยังนึกไม่ออกเลยว่าจะลงทุนไปในแนวไหน ใครคือผู้ผลิต ใครคือลงทุน ใครจะทำอะไร เพราะปัจจัยแต่ละที่ก็ต่างกัน นโยบายลாவห้ามไหนในการที่จะขนส่งวัตถุดิบ ของเราอะห้าม นี่ก็เป็นแพลตฟอร์มใหญ่เหมือนกัน แต่ที่ใหญ่สุดคือจบ สะดุด มันไม่ครบรูป อย่างนั้นก็ต้องตั้งใหม่ว่าโมเดลใหม่ แล้วต้องมาดูซิว่าโมเดลยังงัยโมเดลที่ 1 แล้วไปไม่ได้ โมเดลที่ 2 ละไปได้ไหมแล้วถึงจะมาดูอีกทีหนึ่ง

- คือ A3 จะได้รับการยกเว้นภาษี 5 ปีอะ ทาง BOI จะไม่ได้ให้ทางด้านเงินทุน

- ความเข้าใจของผู้ประกอบการต่างจังหวัดจะยังไม่ค่อยเข้าใจ คือเข้าใจว่าเงินส่วนนี้เหมือนเงินฟรี ที่เป็นเงินเข้ามาเป็นทุน แต่เขาไม่รู้หรอกว่าสิ่งที่อาจารย์เข้าไปถามอาจจะจะเป็นความจริงที่บิดเบี้ยวไป คือความต้องการของเขาจริงๆอะ เขาต้องการอะไร เงินทุนมาขยายในรูปหนี้หรือในรูปทุน ถ้าเป็นรูปหนี้ก็เป็นเงินกู้ระยะยาว เงินกู้ระยะสั้น แล้วแต่ อันนี้มันเป็นเรื่องของการเงิน แต่ว่าจะให้มันเป็นระบบลงทุนร่วม อันนี้ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ตอนนี้ต้องตอบคำถามให้ได้ก่อน ของผู้ประกอบการว่าเขาต้องการรูปแบบไหน

- คือปลูกอะมันปลูกได้งัย แต่ว่าปัญหาของกระทรวงเกษตร ปัญหาของทางด้านเทคนิคมันทำได้ แต่ว่าในทางเศรษฐศาสตร์เนี่ย เมื่อมาวิเคราะห์แล้วต้นทุนมันได้ไหม มันคุ้มค่าในเชิงเศรษฐศาสตร์ไหม ถ้าในเชิงเทคนิคคนะทำได้ แต่ในเชิงเศรษฐศาสตร์ทำได้ไหม เพราะในมุมมองของผู้ผลิตบางทีเขาไม่รู้ เขาก็ผลิตแล้วเขาก็ขายๆ ไป แต่ต้นทุนมันอยู่ที่เท่าไรก็ไม่รู้ คือในทางเศรษฐศาสตร์เนี่ย ถ้าคุณผลิตแล้วขายแบบนี้จะทำให้เกิดปัญหาในอนาคตว่าปาล์มราคาตกต่ำ เราก็ร้องว่าราคาปาล์มตกต่ำ แล้วตกต่ำของเรากับตกต่ำของมาเลเซียมันเท่ากันไหม ผลผลิตของมาเลเซียออกมามันเป็นดับเบิลของเรา ฉะนั้นของเขาเราคือครึ่งหนึ่ง ปาล์มราคาครึ่งหนึ่งของเราเขาอยู่ได้ แล้วราคาปาล์มครึ่งหนึ่ง เราอยู่ได้ไหม แล้วก็นโยบายมาร้องรัฐบาลอีกทีให้ subsidy เพื่อให้เป็นต้นทุนมันไม่ได้ สู้เขาไม่ได้เมื่อมันมีกรอบเรื่องการตกลงการค้ากันอยู่ ฉะนั้นน้ำมันเขาก็เข้ามาได้ เขาบอกค่าขนส่งแล้วเขายังถูกกว่าเรา ทีนี้ทางเศรษฐศาสตร์ต้องตอบคำถามตรงนี้ให้ได้ว่าต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์มันสู้ต้นทุนของทางมาเลเซียเขาได้ไหม

- ถ้าทางภาคใต้ปาล์มมีเยอะ และโรงงานอยู่ใกล้ ทำให้ค่าขนส่งมันก็ถูก แต่ที่อีสานข้ามอำเภอข้ามจังหวัดกัน เสร็จแล้วต้นทุนตัวนี้เป็นยังไง ต้องมาเปรียบเทียบกับอีกว่าต้นทุนเปรียบเทียบกับกันเป็นอย่างไร เพราะเศรษฐศาสตร์มันต้องเก็บตัวนี้มาด้วย ทุกขั้นตอนอะ อันนี้คือปัญหา

4. ข้อมูลจาก นายสุระชัย วิชาชัย นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ นายพิชัย แก้วประเสริฐ นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ และนางสาวอัญชลี หล้าพิมพ์สิงห์ นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ (สัมภาษณ์วันที่ 22 มกราคม 2561)

4.1 การกำหนดราคาซื้อขาย

- กรมการค้าภายในจะประกาศราคาแนะนำว่าโรงงานควรขายในราคาเท่านี้ ส่วนราคาที่มีการประกาศมาจะดูในส่วนของทางภาคใต้ ภาคกลางเป็นตัวแทนในการกำหนดออกมา แล้วพาณิชย์แต่ละจังหวัดก็จะใช้เป็นราคาฐาน

4.2 การเปลี่ยนแปลงราคา

- เมื่อก่อนจะอาทิตย์ละครั้งหรือเดือนละครั้ง แต่ช่วงหลังทั้งระยะห่างประมาณเกือบปีแล้ว
- ทางกรมการค้าภายในจะกำหนดให้ต้องรายงานราคาสินค้าทุกวันก่อน 10.00 น. โดยเฉพาะสินค้าเกษตร

- น้ำมันปาล์มจะรับซื้อช่วง 18% - 20% แต่ถ้ามากหรือน้อยกว่านี้จะมีการบวกลบด้วยการตกลงกันว่าให้เปอร์เซ็นต์ละ 25 ถึง 30 สตางค์ คือถ้าน้อยกว่า 18 เปอร์เซ็นต์ราคาจะลดลง เปอร์เซ็นต์ละ 25 ถึง 30 สตางค์ แต่ถ้ามากกว่า 22 เปอร์เซ็นต์ราคาจะเพิ่มขึ้นเปอร์เซ็นต์ละ 25 ถึง 30 สตางค์แต่ตอนนี้กำลังจะมีการปรับปรุงเนื่องจากการให้ราคายังไม่ชัดเจน

- ในระดับใหญ่จะมีคณะกรรมการแก้ไขปัญหาปาล์ม สังกัดกระทรวงพาณิชย์ แต่รวมมาจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแก้ไขปัญหา เช่น การรับซื้อผลปาล์มร่วง

4.3 ต้นทุนค่าขนส่ง

- ต้นทุนค่าขนส่งโรงสีให้กับผู้รับซื้อจะตกลงราคากันเอง ยกเว้นช่วงที่มีโครงการอาจมีการกำหนดราคาค่าขนส่งตามระยะทาง

4.4 การร้องเรียนของราคาซื้อขายผลปาล์มระหว่างโรงสีกับเกษตรกร

- เท่าที่ผ่านมาไม่มี เพราะผลผลิตน้อยบางที่พ่อค้าต้องจำใจซื้อจากเกษตรกรและบางครั้งเปอร์เซ็นต์น้ำมันยังไม่ได้เพราะเป็นปาล์มใหม่ เกษตรกรและพ่อค้ายังไม่มีความรู้แยกระหว่างผลที่สุกจริงกับสุกแต่ไม่ได้ของหนองคายส่วนใหญ่จะรับซื้อจากสวนแล้วไปส่งที่โรงงานที่วานร

4.5 โรงสีหนองคาย

- ก็มีของที่ศรีเชียงใหม่ซึ่งยังไม่ได้ปิดกิจการเพียงแต่ว่าผลผลิตไม่พอให้เดินเครื่อง เนื่องจากชาวบ้านไปส่งโรงงานหมดปัจจุบันจะเป็นลานเทแล้วไปขายต่อให้โรงงาน

- เมื่อไม่ได้ยกเลิกกิจการพาณิชย์จังหวัดต้องไปตรวจสอบตักอย่างน้อยทุกๆ 1 เดือนซึ่งผู้ประกอบการจะต้องทำรายงานบัญชี สถานที่เก็บ ต่อพาณิชย์จังหวัดไม่เกินวันที่ 10 ของเดือนประกอบด้วยข้อมูลน้ำมันปาล์มดิบ ซื้อมาเท่าไร คงเหลือเท่าไร ขายให้ใคร ขายไปเท่าไร ตามแบบฟอร์ม

4.6 การขนย้าย

- การขนย้ายในจังหวัดชายแดนจะต้องมีใบอนุญาตขนย้ายของกรมการค้าภายใน กระทรวงพาณิชย์ จะเป็นคนออกใบอนุญาตขนย้าย ซึ่งขอได้ที่พาณิชย์จังหวัด เป็นการแจ้งว่าจะมีการขนย้าย จะใช้รถอะไร ขนเท่าไร จากไหนไปไหน ออกเดินทางเมื่อไหร่ ต้องห้ามออกนอกเส้นทางและไปถึงจุดหมายตามเวลาที่กำหนด ส่วนปริมาณการผลิตและรายละเอียดเข้าไปดูตามประกาศ เรื่อง การขออนุญาตขนย้ายสินค้าเกษตรของกระทรวงพาณิชย์เหตุผลของการต้องขออนุญาตใบขนย้ายเพื่อต้องการทราบแหล่งที่มาว่าจะมีการเคลื่อนย้ายไปที่ใดบ้าง และป้องกันปัญหาการแอบลักลอบนำเข้า

4.7 ปัญหา

- หนองคายปาล์มเป็นปาล์มใหม่ทำให้ได้ผลผลิตน้อย
- และที่ขนไปส่งที่โรงงานสกล เนื่องจากเกษตรหรือพ่อค้าจะมีการตกลงกับโรงงานอยู่แต่ไม่ทราบเหตุผลว่าทำไมต้องไปส่งไกล

4.8 การปลูกปาล์มควรส่งเสริมไหม

- ผมคิดว่าเกษตรกรทราบแล้วว่าควรทำอะไร ถ้าเปรียบเทียบกับอินทผาลัม ปาล์มโลละ 2.6 บาท อินทผาลัมโลละ 300 บาท กินได้ด้วย เนื้อที่การปลูกก็เท่ากัน ระยะเวลาที่ใกล้เคียงกัน แล้วถ้าไม่มีน้ำปาล์มปลูกไม่ได้ แต่ว่าอินทผาลัมยังได้กินผล แต่ว่าต้นพันธุ์อินทผาลัมต้นกล้าจะแพง

4.9 ปัญหาการส่งออก

- คุณภาพยังไม่ดีเท่าทางภาคใต้
- เขตเศรษฐกิจพิเศษยังไม่ชัดเจน แต่มีการลงทุนไฟฟ้า ประปา ถนนไปหลายร้อยล้าน แต่ไม่ลงทุนในเขตพื้นที่ที่มีการผลิตจะให้ผู้ประกอบการรายย่อยลงทุนเองก็ไม่ได้

4.10 ความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุน

- ความเป็นไปได้ขึ้นอยู่กับปัญหาต่างๆ

5. ข้อมูลจากคุณอภิพงษ์ คุณากรบดินทร์ นักวิชาการส่งเสริมการลงทุน ระดับชำนาญการพิเศษ สถานการณ์การลงทุนของจีน (สัมภาษณ์วันที่ 25 มกราคม 2561)

จีนออกมาลงทุนในต่างประเทศมากมายในช่วง 4-5 ปีที่ผ่านมา แต่ว่ามีนโยบายมานานแล้วแต่เพิ่งมีความพร้อมที่จะออกมา และแต่ละภูมิภาคก็แตกต่างกัน โดยภาคกลางกับภาคเหนือจะเป็นแถบที่พร้อมออกมาลงทุน ภาคใต้ ได้แก่ กวางตุ้ง ภาคเหนือ ได้แก่ เชียงไฮ้ เจ้อเจียง ภาคกลาง ได้แก่ ปักกิ่ง เหอเป่ย์ จีหลิน เสียนหยาง

จีนตอนใต้จะเป็นจุดเริ่มต้นของอุตสาหกรรม แต่ถ้ามองในมุมมองของ BOI จะมองในภาพรวมว่า ไม่มีอุตสาหกรรมที่โดดเด่น แต่หลังจากมีนโยบายให้ออกไปลงทุนในต่างประเทศก็เห็นภาพอีกแบบ และประเทศไทยเอง ก็มีการดึงดูดการลงทุนเน้นที่อุตสาหกรรมที่นำสินค้าเกษตรมาแปรรูป เช่น พวกลูกยาง แม้กระทั่งพลังงานทดแทน อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมอากาศยาน

สถานการณ์การลงทุนระหว่างไทยจีนจะอยู่อันดับ 2 หรือ 3 ช่วงหลังจะมีการออกมาลงทุนในไทยมากขึ้น จีนเงินมาจากหลายแหล่งแต่บางคนเป็นคนจีนแล้วเปิดเป็นบริษัทในประเทศต่างๆ แนวโน้มการลงทุนสูงขึ้นตลอด ในปีที่ผ่านมาอยู่ที่อันดับ 3 และนโยบายของจีนมีผลให้ออกไปลงทุนในต่างประเทศ แต่ทุนจริงๆต้องไปเจาะลึกอีกที

ถ้ามองในภาพรวมจีนมีการลงทุนในประเทศไทยที่สูงแต่ถ้าแยกเป็นอุตสาหกรรมจะเป็นอีกรูปแบบหนึ่งเนื่องจากการลงทุนที่สูงเป็นเพราะการลงทุนในอุตสาหกรรมยานยนต์และอุตสาหกรรมพลังงานแสงอาทิตย์ อุตสาหกรรมพวกนี้ไม่มีเม็ดเงินลงทุนที่สูงทำให้ภาพรวมการลงทุนดูสูงขึ้น และบางครั้งก็มีการย้ายฐานการผลิตมาอยู่ในไทย

ปีที่ผ่านมา ในภาพรวมจีนจะอยู่ในภาค Service Factor ค่อนข้างจะเยอะ เนื่องจากเขามีการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยีที่เร็วมาก เช่น อุตสาหกรรมโลจิสติกส์ จีนได้เปลี่ยนตัวเองให้เป็นผู้ผลิตในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสูง และเริ่มออกไปลงทุนในประเทศต่างๆ แต่ยังไม่ได้เข้ามาในไทย เพราะไทยไม่ได้ต้อนรับในอุตสาหกรรมการผลิตบางตัวที่เขาจะเข้ามาลงทุน เขาอาจจะไปประเทศอื่นที่ได้รับสิทธิประโยชน์มากกว่าไทย อย่างไรก็ตาม ไทยก็จะเป็นประเทศที่จีนอยากเข้ามาลงทุน แต่ว่าบางประเทศในอาเซียนก็เริ่มเป็นที่น่าจับตามอง เช่น มาเลเซีย เวียดนาม ที่จีนอยากเข้าไปลงทุนมากกว่าไทย

ถ้าในส่วน of BOI จีนจะลงทุนเป็นเจ้าของเอง คือในสมัยก่อนอาจจะมิให้ไทยเป็นนอมินีให้หรือบางรายก็จะมีภรรยาเป็นคนไทยแล้วเริ่มเข้ามาลงทุน แต่ในยุคใหม่ส่วนใหญ่จะไม่นิยมร่วมทุน เพราะว่าเขามีศักยภาพบางอย่างที่คนไทยกับคนลาวไม่สามารถรวมกับเขาได้ เช่น เทคโนโลยี เงินทุน ความสามารถในการเชิงธุรกิจและตลาด จีนจะเหนือกว่าไทยและลาวเยอะ จีนต้องการลงทุนเองส่วนหนึ่งจึงต้องเข้ามาขอรับการส่งเสริมการลงทุนจาก boi เพื่อให้ได้รับสิทธิประโยชน์ แต่ก็จะมีการเข้ามาร่วมลงทุนในไทยแต่อาจจะเป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลว่ากิจการนั้นจีนไม่สามารถลงทุนได้ 100% จีนต้องเข้ามาร่วมทุนเท่านั้น เช่น หมวดยาสงหาริมทรัพย์บางตัว หรือภาคบริการบางอัน โดยศักยภาพแล้วจึงสามารถลงทุนเองได้หมด

ด้านคนไทยไปลงทุนในจีนมีน้อยมาก ส่วนใหญ่จะเป็นการค้า ส่วนการลงทุนค่อนข้างจะยุ่งยาก ซับซ้อนและโอกาสในการแข่งขันน้อย แต่ก็มีบริษัทใหญ่เข้าไปลงทุนโดยการซื้อกิจการหรือร่วมทุน อย่างไรก็ตาม เท่าที่ผ่านมายังไม่มี

สิ่งที่จีนต้องการในตอนนี้ไม่ใช่ทุนหรือตลาด แต่เขาต้องการเทคโนโลยีใหม่ ถ้าไทยเข้าไป อาจจะเสียเปรียบเขา อย่างบริษัทใหญ่ PTT SCG หรือ CP อาจจะไปร่วมทุนกับเขาได้แต่อาจจะไม่โดดเด่นส่วนใหญ่ไทยเข้าไปเพื่อต้องการ Market Share และเจาะตลาดจีน ส่วนการเข้าไปเพื่อหาฐานการผลิตคงไม่ได้เพราะต้นทุนเขาแพงกว่า

น้ำมันปาล์มในจีนผู้ผลิตไม่เยอะ โดยคุณสมบัติของน้ำมันปาล์มเป็นไขเร็ว จีนไม่ได้ปลูกปาล์มเองเพราะว่าไปลงทุนการปลูกในอินโดนีเซียหรือมาเลเซีย จีนต้องการความเสถียรในธุรกิจ เขาจึงนิยมจะลงทุนเองหรือร่วมธุรกิจตามเงื่อนไขของรัฐที่กำหนดจึงไม่ค่อยได้รับการสนับสนุน เพราะการที่จีนเข้ามาร่วมลงทุนกับคนไทยคนไทยจะได้เพียงแค่ค่าวัตถุดิบ แต่ส่วนที่เป็นมูลค่าเพิ่มซึ่งมีมูลค่าสูงกว่า คนจีนจะได้ไป

เศษของปาล์มน้ำมันถ้าจะมีการร่วมลงทุนต้องระวังการถูกรวบงำหรือถูกกลืนธุรกิจ แต่ยังเป็นอุตสาหกรรมที่มีโอกาสเนื่องจากในจีนยังมีไม่เยอะ บางรายยังมีเทคโนโลยีที่ทำให้ตัวไขมันไม่เป็นไขและสามารถนำไปขายในท้องตลาดได้ ประเทศไทยไม่อนุญาตให้ชาวต่างชาติเข้ามาทำธุรกิจเกษตรในไทย อาชีพเกษตรกรเฉพาะคนไทยเท่านั้น

ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่จะมีการร่วมลงทุนในอุตสาหกรรมนี้ เคยมีบริษัทหนึ่งในจีนที่มาติดต่อผม แต่ว่าเขาไปลงทุนในอินโดนีเซียปาล์ม หรือว่าบางทีอาจจะให้นำเข้าจากลาวและเอาเข้ามาในไทย แต่ว่าอาจจะติดเรื่องโควต้า ต้องระวังในประเด็นที่ว่าเขานำเข้ามาในไทยทำไม เพราะถ้าผลิตที่ลาวจะถูกกว่าแล้วส่งออกไปจีนไม่ต้องเข้ามาในไทย

ถ้าจะให้มีการร่วมทุนระหว่าง 3 ประเทศอาจจะให้คนไทยไปอยู่ในลาวแล้วให้จีนร่วมทุนกับไทยไปปลูกในลาวไม่ต้องเข้ามาในไทย ถ้าเป็นอุตสาหกรรมแบบนี้ต้องระวังเรื่องกฎหมายต้องไปดูรายละเอียดกฎหมายให้ดีและต้องระวังว่าถ้าอุตสาหกรรมแบบนี้เข้ามาแล้วผู้ผลิตในไทยจะสู้ราคาและคุณภาพการผลิตกับเขาได้ไหม

6. ข้อมูลจากนายพิษณุวัตร สันติคุณกุล หัวหน้าฝ่ายบริการลูกค้าที่ 1 (สัมภาษณ์วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2561)

6.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

- กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกนำเข้า จะได้แก่ กฎหมายศุลกากร และกฎหมายพิกัดอัตราศุลกากรและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเหล่านี้

ประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการนำเข้ามาในราชอาณาจักรฉบับที่ 69 พ.ศ. 2532

ประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการนำเข้ามาในราชอาณาจักร พ.ศ. 2546

ประกาศกระทรวงพาณิชย์แก้ไขพิกัดอัตราศุลกากร

- พรบ.ศุลกากรก่อนจะนำสินค้าเข้า-ออกราชอาณาจักรมาตรา 13 ตามพระราชบัญญัติศุลกากร 2560 ประกาศใหม่เมื่อปีที่แล้ว การนำของเข้ามาในหรือส่งออกป็นออกราชอาณาจักรให้เรียกเก็บอากรจากผู้นำเข้าหรือส่งออกตามพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร

- การรับผิดชอบจะต้องเสียภาษีอากรเกิดขึ้นเมื่อเวลาที่นำเข้าสำเร็จกรณีทางบกเมื่อรถเข้ามาในดินแดนได้สำเร็จจะเกิดภาระภาษีผู้นำเข้ามีภาระภาษีที่ต้องจ่ายแก่รัฐ

- เมื่อนำเข้าของเข้ามาจะต้องยื่นใบขนสินค้าและชำระภาษีตามที่กฎหมายพิกัดศุลกากรกำหนดทั้งนำเข้าและส่งออก

- สินค้าที่เสียภาษีอากรอยู่มี 8 ประเภทได้แก่ ข้าว ยาง ไม้แร่ ปลาปน เส้นไหม เศษเหล็ก

- มาตรา 51 ก่อนที่จะนำของใดออกไปออกราชอาณาจักรผู้นำเข้าหรือส่งออกต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับศุลกากร

- กฎหมายที่มาควบคุมพวกศิลปวัตถุ น้ำมันปาล์ม คือเป็นสินค้าพิเศษต้องมีกฎหมายมาควบคุมดูแลและระบุว่าห้ามนำเข้าหรือต้องขออนุมัติก่อนการนำเข้า ตัวอย่างเช่น กรมวิชาการเกษตรตรวจสอบพรรณไม้ กรมโรงงานอุตสาหกรรมตรวจสอบ มอก. การค้าต่างประเทศตรวจสอบน้ำมันปาล์ม กรมควบคุมมลพิษตรวจสอบสารเคมีซึ่งจะมีประกาศว่าต้องได้รับการอนุญาตจากหน่วยงานก่อนการนำเข้า

- ต้องดูกฎหมายภายในของเข่าว่าสามารถให้สินค้าผ่านแดนได้ไหม คืองานผ่านแดนจะเป็นสนธิสัญญาบาร์เซโลน่าของประเทศ Land Lock คือประเทศที่ไม่มีทางออกทะเลอย่างเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะมีลาวประเทศเดียวที่เป็น Land Lock อย่างเอเชียกลางก็จะเป็นอัฟกานิสถาน อุซเบกิสถาน พวกนี้จะไม่มีการออกทะเลประเทศพวกนี้จะใช้สิทธิ์ตามสนธิสัญญาบาร์เซโลน่าในการขนส่งสินค้าผ่านแดนซึ่งทุกประเทศต้องยอมให้เขาผ่าน

- การขนส่งสินค้าผ่านแดนของลาวเข้าจีน ตอนนี้เขามีข้อตกลงใหม่เขาเรียกว่าข้อตกลง WTO ว่าประเทศสมาชิกของ WTO จะต้องยอมให้กระทำโดยเสรีไม่จำเป็นต้องเป็น Land Lock แต่ของ WTO ประเทศทั่วโลกต้องทำตาม แต่จะมีข้อแตกต่างกันบ้างอย่างตามอาจจะผ่านได้แต่ถ้าจะมีข้อกำหนดอยู่บ้างเนื่องจากการขนส่งทำให้ถนนประเทศเพื่อนบ้านเขาเสียหาย

6.2 น้ำมันปาล์ม

- น้ำมันปาล์มจะมีการส่งออกแยกเป็น 2 ประเภท คือ น้ำมันปาล์มและเนื้อในเมล็ดน้ำมันปาล์ม

- เลข Harmonize น้ำมันปาล์ม

1511 น้ำมันปาล์มดิบต้องเติมไนโตรเจนก่อน

1513 น้ำมันปาล์มบริโภคได้เลย

- กรมการค้าต่างประเทศจะเป็นคนออกใบอนุญาตให้นำเข้าเราจะปฏิบัติตามเขาเมื่อมีใบอนุญาตให้นำเข้าเราจะได้ตรวจปล่อยได้และเก็บภาษีได้ด้วยผู้ประกอบการทราบเรื่องนี้ดีอยู่แล้ว
- จะมีคณะกรรมการนโยบายปาล์ม กำหนดโควต้าปีนี้ ปาล์มจะขาดตลาดแล้วประชาชนจะเดือนร้อน เขาจะกำหนดจำนวนโควต้าเลยว่า นำเข้าในโควตาแล้วจำนวนที่นำเข้ามาในโควตานี้จะเสียภาษีในอัตราที่กำหนด นอกโควตาจากรัฐบาลกำหนดจะเสียภาษีสูงมากสูงกว่า 100% เพื่อกีดกันทางการค้า เนื่องจากเราใช้ Tariff Barriers ไม่ได้ ให้นำเข้าไม่มีความสามารถในการแข่งขัน ปาล์มเป็นสินค้าอ่อนไหวสูง ไทยจะขอสงวนสิทธิไว้จึงไม่ขัดกับ WTO โดยสินค้าอ่อนไหว เราสามารถสงวนสิทธิไว้ได้ สามารถตั้งกำแพงภาษีได้แต่ไม่สามารถห้ามนำเข้าได้
- จากการตั้งกำแพงภาษีสูงกว่า 100 – 140% ผู้นำเข้าจะไม่สามารถแข่งขันในตลาดได้ ยกเว้นว่ามีการขาดแคลนมาก
- กระทรวงพาณิชย์ จะกำหนดอัตราภาษี โดยมีหลายขั้นตอนในการกำหนด ซึ่งทุกกรมทุกกระทรวงจะต้องประสานกันว่าอัตรานี้ใช้คุ้มครอง อัตรานี้ส่งเสริม ซึ่งจะเกี่ยวกับความพอใจของประชาชน และความมั่นคงของรัฐด้วย

6.3 ความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุน

- ถ้ามีการร่วมลงทุนจะมีความเป็นไปได้ไหม ตามที่ผมเล่าไปตามหลักของ FTA และข้อตกลง WTO สามารถที่จะกระทำได้อยู่แล้วโดยผู้ซื้อสินค้าและประเทศผู้ถูกผ่านจะต้องอนุญาตให้ผ่านอย่างเราจะส่งต่อไปจีนผ่านลาวเราจะต้องไปอ่านว่าเขามีข้อกำหนดในการผ่านประเทศอย่างไร อันนี้เป็นนอกเหนือจากผม แต่กฎหมายระหว่างประเทศสามารถทำได้แต่ทุกประเทศต้องให้ความร่วมมือ
- สิ่งที่ต้องแก้ไขแบบเร่งด่วนบูรณาการหน่วยงานที่ออกใบอนุญาตเป็น National Single Window เลยก็น่าจะสมมุติว่าจะยึมนำเข้าหรือว่าส่งออกสินค้านี้เมื่อยื่นเข้ามาแล้วหน่วยงานต่างๆจะเข้ามารับรู้ถ้าอันนี้เกี่ยวกับหน่วยงานไหนหน่วยงานนั้นก็อนุญาตทางอิเล็กทรอนิกส์มาโดยจะมีคณะกรรมการระดับชาติควบคุมอยู่อีกที เช่น เมื่อมีการนำเข้าปากกาต้องผ่านมอกรมการค้าต่างประเทศจะลิงก์มาที่ศุลกากรโดยว่าอนุญาตให้นำเข้าอุปกรณ์นี้แล้ว ผู้นำเข้าสามารถเข้ามายื่นชำระภาษีได้เลยและสามารถตรวจปล่อยได้เลย
- ต้นทุนการผลิตน้ำมันปาล์มเราสูงที่สุดในอาเซียน เนื่องจากกระบวนการผลิตส่งผลให้ราคาเราสูง ถ้าพูดถึงในการแข่งขันกันในตลาดประเทศ เราสู้เขาไม่ได้เพราะราคาเราสูงใครก็ไม่มาซื้อเราหรอก ณ ปัจจุบันยังไม่มีส่งออกน้ำมันปาล์มเลย ณ ด้านหนองคาย เนื่องจากต้นทุนการผลิตของเราสูงกว่าทุกประเทศที่ผลิตน้ำมันปาล์มในอาเซียน รัฐคุ้มครองเกษตรกรภายในประเทศด้วยการจำกัดการนำเข้าหรือโควตา เช่น บางช่วงล้นตลาดรัฐจะจำกัดการนำเข้าเพื่อไม่ให้เข้ามาแย่งตลาดภายในประเทศ กระทรวงพาณิชย์จะกำหนดว่าอนุญาตให้นำเข้าได้เท่านี้ เพื่อคุ้มครองการผลิต

ภายในประเทศให้อยู่ได้เนื่องจากผู้ปลูกส่วนใหญ่เป็นประชากรรากหญ้าแปลว่าถ้าบางช่วงที่ประเทศมีการขาดแคลนจริงๆ รัฐจะกำหนดจำนวนให้มีการนำเข้าโดยกรมการค้าต่างประเทศ

- ถ้าให้ไทยไปลงทุนในลาวและส่งออกไปจีนหรือไทยจะได้ไหม ก็ได้ครับ เขาเรียกว่า Contract Farming คือการที่เปิดโอกาสให้ไทยไปลงทุนในต่างประเทศแล้วรับซื้อกับข้าวมารับจะอนุญาตให้นำเข้าและอาจจะยกเว้นอากร Contract Farming ตอนนี้เป็นกฎหมายส่วนใหญ่เป็นของกระทรวงเกษตรฯ

6.4 เขตเศรษฐกิจพิเศษ

- และอีกปัจจัยหนึ่งก็คือเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะมีอยู่ตามแนวชายแดน ซึ่งตอนนี้ประเทศไทยมีอยู่ 5 แห่งคือ 1.อรัญ 2.แม่สาย 3.แม่สอด 4.หนองคาย 5.สะเดา ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ การค้า การลงทุน การเคลื่อนย้ายรัฐจะผ่อนคลายเป็นเนื่องจากประเทศไทยเป็นรัฐเดี่ยวประกาศอะไรแล้วต้องประกาศเท่ากันทั้งประเทศ ไม่เช่นนั้นจะกลายเป็นรัฐอิสระไป แต่จะมีเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นมาคุม เช่น หนองคายเมื่อนำเข้าส่งออกรัฐจะอนุญาตให้ตั้งเป็นเขตปลอดอากรโดยปกติต้องเสียภาษี 30% ถ้าสินค้าเข้ามาในเขตปลอดอากรที่กรมศุลกากรอนุญาตจะยังไม่ต้องเสียภาษี

- เมื่อออกจากเขตปลอดอากร เมื่อส่งออกไปแล้วจะไม่ต้องเสียภาษีแต่ถ้าออกจากเขตปลอดอากรแล้วนำมาใช้ภายในประเทศจะต้องเสียภาษีนำเข้าตามที่กำหนดคือไม่ว่าจะอย่างไรในเขตปลอดอากรเช่นกันกรอกขออะไรก็ตามภายในเขตปลอดอากรคือไม่ต้องเสียภาษีเลย

- เขตเศรษฐกิจพิเศษยกเว้นภาษีเงินได้ ยกเว้นอากรเครื่องจักร ยกเว้นแรงงานบางประเภทที่ยกเว้นคนต่างด้าวทำแต่สามารถเข้ามาทำได้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

- เขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นการบูรณาการหลายหน่วยงานเข้ามาเนื่องจากเป็นนโยบายระดับรัฐบาล เช่น BOI ส่งเสริมการลงทุน

- ปัจจุบันเขตเศรษฐกิจพิเศษเกิดขึ้นแล้วแต่ผู้ประกอบการยังไม่รู้เช่นแรงงานเสรียังไม่รู้

- หากมีผู้ประกอบการสนใจเข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถติดต่อได้ที่สำนักงานยกสามารถขอข้อมูลและติดต่อสอบถามได้

- ลาวปลูกน้ำมันปาล์มหลังนำเข้าเข้ามาในเขตเศรษฐกิจพิเศษหลังจากนั้นนำมากรอกขอ ดิบแปรรูป ขายภายในเศรษฐกิจพิเศษ แล้วส่งออกขายต่างประเทศกรณีนี้ จะยกเว้นอากรแม้ว่าจะส่งขายลาวก็ยังเว้นภาษีโดยอยู่ในการควบคุมของศุลกากร แต่สินค้านี้ใช้บริโภคภายในประเทศไม่ได้

6.5 คลังสินค้าทัณฑ์บน

- เขตปลอดอากรตั้งอยู่เขตเศรษฐกิจพิเศษ ไม่ต้องใช้ใบอนุญาตจากกระทรวงพาณิชย์ แต่ว่าต้องส่งออกเท่านั้นนอกจากนี้ ยังยกเว้นอีกหลายอย่าง เช่น สิ่งแวดล้อม ปัจจุบันยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้นักลงทุนทราบ

- คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้าไม่จำเป็นต้องตั้งในเขตปลอดอากร ตั้งที่ไหนก็ได้ ปัจจุบันตามกฎหมายศุลกากรจะมี 3 ประเภท คือ

1 คลังสินค้าทัณฑ์บนทั่วไป คือ คลังสินค้าที่ใช้เก็บสินค้านำเข้าทั่วไป เช่น เหล้า บุหรี่ จะเสียภาษีเมื่อนำไปใช้ในประเทศจะต้องมีใบอนุญาตนำเข้าตอนนำเข้าและชำระภาษี เมื่อส่งออกเป็นการชะลอการเสียภาษี

2 คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้าเข้ามาไม่เสียภาษี แล้วนำมา กลั่น กรอง ประกอบใดๆ ก็ตามแล้วส่งออกจะได้รับการยกเว้นภาษีอากร แต่เมื่อจะใช้ภายในประเทศเช่นรถยนต์ถ้าส่งออกต่างประเทศไม่ต้องเสียภาษี แต่ถ้าใช้ภายในประเทศจะต้องเสียภาษีตามที่นำวัตถุดิบเข้ามาเป็นแต่ละชิ้นสินค้าที่ประกอบหรือผลิตภายในคลังสินค้าทัณฑ์บนจะเสียภาษีตามวัตถุดิบที่มีการนำเข้า

3 คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทร้านค้าปลอดอากรหรือ duty free ให้นำสินค้าสำเร็จรูปต่างๆ เข้ามาเก็บไว้ภายในร้านค้าและขายให้แก่ผู้ที่จะเดินทางไปต่างประเทศ เช่น คิงเพาเวอร์ที่ได้สัมปทาน แต่สินค้าถ้าจะนำเข้ามาใช้ภายในประเทศต้องเสียภาษี

- ยังมีอีกประเภทที่กฎหมายศุลกากรสนับสนุน คือ การนำเข้ามาผลิตผสมประกอบตาม มาตรา 29 เช่น มีการนำเข้าแล้วจ้างแรงงานตัดเย็บจะต้องเสียภาษีนำเข้าแต่ตอนส่งออกจะมีสูตรการผลิตว่าเสื้อ 1 ตัวใช้ผ้ากี่หลากระดุมกี่เม็ด แล้วขอคืนภาษีตามจำนวนที่ใช้ไป แต่อันนี้ไม่ต้องมีสิ่งก่อสร้างถาวรหรือโรงงานเป็นหลัก จะผลิตที่ไหนก็ได้ แต่ข้อเสียคือต้องเสียภาษีไปก่อนแล้วขอคืนภาษีทีหลัง

- ผลปาล์มสดสามารถนำเข้ามาภายในประเทศภายใต้เขตปลอดภาษีอากรได้ แต่ส่งออกไม่ได้ตามที่กระทรวงกำหนดมักจะส่งออกไม่ได้เพราะต้นทุนสูงและราคาสูง

- ปาล์มเป็นของต้องจำกัดไม่ใช่ของต้องห้ามสามารถขออนุญาตส่งออกนำเข้าได้กับกระทรวงพาณิชย์เพื่อรัฐจะได้ควบคุมได้

- มีกฎหมายอื่นที่ยกเว้นภาษีอากร เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุนเป็นกฎหมายของ BOI

- เขตประกอบการเสรีของการนิคมอุตสาหกรรมกระทรวงสามารถกำหนดให้ยกเว้นภาษีของศุลกากรได้เพื่อรัฐจะควบคุมมลพิษโดยการรวบรวมโรงงานอุตสาหกรรมไว้ที่เดียวกันให้ง่ายต่อการจัดการ

- พระราชบัญญัติชดเชยสินค้าส่งออกซึ่งผลิตในราชอาณาจักรแต่ไม่ค่อยมีการเปิดเผยมากนัก เพราะเป็นการอุดหนุนจากภาครัฐจะได้รับการชดเชย 2 เปอร์เซ็นต์ แต่ต้องไม่ได้รับสิทธิประโยชน์จากเขตปลอดอากรหรือคลังสินค้าทัณฑ์บนมาก่อน

7. ข้อมูลจากคุณสมชาย นนทะพา เจ้าของกิจการผาเสวยอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม

7.1 ประวัติความเป็นมาของกิจการ

- คุณสมชาย สร้อยสูงเนิน ปัจจุบันเป็นเจ้าของกิจการ ผาเสวยอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์มภูพาน เริ่มแรกเป็นปลูกปาล์มน้ำมันปลูกมา 10 ปีแล้วและได้นำปาล์มมาขายให้กับเจ้าของคนเก่า ต่อมาได้มีการซื้อกิจการเนื่องจากเจ้าของเดิมไม่มีเวลาและแรงงานในการดำเนินกิจการ และตนเองยังไม่ได้ทำงานด้วย จากตอนนั้นจะเป็นรายได้คิดว่าจะทำร่วมกันกับแฟนที่เป็นครู แต่ว่าตอนนี้กลายเป็นรายได้เสริม จนปัจจุบันทำมาได้ 4 – 5 ปี แล้ว ในช่วงเริ่มแรกมีญาติมาช่วยแต่ปัจจุบันเหลือแค่ 2 คน เพราะผู้ลงทุนไม่ไหว ความรู้เรื่องของปาล์มก็ได้รับจากเจ้าของเก่า แต่ยังไม่มีความรู้หน่วยงานรัฐเข้ามา มีแต่เข้ามาตรวจงาน

7.2 พื้นที่ปลูกและพันธุ์ที่ปลูก

- ตอนแรกก็ปลูก 6 ไร่ แต่ปัจจุบันเหลืออยู่ 2 ไร่ เพราะแบ่งไปปลูกพืชอื่นๆ ด้วย พันธุ์ที่นำมาปลูกคือพันธุ์ที่ศูนย์วิจัยนำมาแจกเป็นพันธุ์สุราษฎร์เป็นพันธุ์รุ่นแรก ต่อมากมีพ่อค้ามาขายพันธุ์ให้เป็นพันธุ์รุ่นที่ 2

- ในค้ำม่วงปาล์มจะเยอะกว่าสมเด็จ เพราะเป็นพื้นที่น้ำร่อง
- พันธุ์ที่ปลูกแถวนี้มี 3 พันธุ์ พันธุ์เทนเนอราเป็นของ CP และมีพันธุ์ยูนิวานิตที่บริษัทยูนิวานิตพัฒนา มา ผลจะโต น้ำมันจะเยอะ และพันธุ์คอมแพค ถ้าผมเลือกผมจะปลูกยูนิวานิต

7.3 เงินทุนเริ่มต้นและต้นทุน

- เงินหมุนเวียนกู้มาจาก 3 แหล่ง กู้จากออมสิน กู้เพื่อมาซื้อเครื่องจักร กู้ คบข. และ SMEs เพราะว่ากู้จากที่เดียวไม่พอ ตอนแรกที่ซื้อต่อจากเขาก็ผ่อนไปเรื่อยๆ แต่เมื่อเขาปล่อยกู้ก็เลยกู้มาปิดหนี้

- เงินทุนที่ใช้หมุนเวียนถ้าปาล์มประมาณ 10 ตัน ก็ใช้เงินประมาณ 30,000 บาท ใช้ในการซื้อวัตถุดิบ

- จากทุนเริ่มแรก 800,000 บาท ทุนหมุนเวียน 200,000 บาท ตอนนี้อยู่ยังไม่คืนทุน ถ้าเปรียบเทียบกับที่อื่นเขาอาจคืนทุนแล้ว แต่ผมไปเกิดอุบัติเหตุซะก่อน

- พื้นที่ตรงนี้ 10 ไร่ เช่าปีละ 30,000 บาท จ่ายทุกสิ้นปี

- วัตถุดิบ จะมีฟืน (ตันละ 400 – 600 บาท) ค่าแรง และค่าไฟ

- เครื่องจักรซื้อมา 4 ปีแล้ว อยู่กับเจ้าของคนเก่าอีกประมาณ 3 ปี รวมแล้วก็ประมาณ 7 ปี

7.4 ผลตอบแทน

- กำไรแล้วแต่ช่วง
- ช่วงนี้ได้กำไรอยู่แต่ไม่เท่าไร โดยราคาที่จะได้กำไรต้องขายน้ำมันดิบได้ไม่ต่ำกว่ากิโลกกรัมละ 32 บาท
- เมื่อก่อนปี 59 เดือนนี้ราคาประมาณ 32 บาท และเริ่มลดลง ปี 60 ก็ลดเรื่อยๆ วันนี้ราคา 16 บาท ผมว่าสาเหตุไม่เกี่ยวกับโรงงานกวดราคา ถ้าราคายังเป็น 16 บาทอยู่ก็ยังสามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้
- ผลปาล์มสด 5 ตันทะเลาย จะได้ CPO 1 ตัน
- ผมปลูก 2 ไร่ ได้ผลผลิตประมาณ 100 กิโลกรัม/ไร่ ได้ผลผลิตน้อยเพราะไม่ค่อยใส่ปุ๋ย
- กากจะมีสหกรณ์โคขุนโพนยางคำมาซื้อกิโลกกรัมละ 4 บาท
- ของผมเศษทะเลายที่เหลือจะให้เจ้าของเครื่องซังที่ลูกค้าเอาผลปาล์มไปซังน้ำหนักกับเขา เขาเอาไปทำเชื้อเห็ด เป็นการแลกเปลี่ยนกัน แล้วก็เอาไปทำเป็นปุ๋ยให้มันสำปะหลังได้ หรือที่อื่นเขาก็จะเอาไปขายให้โรงงานไฟฟ้าชีวมวลได้
- น้ำมันปาล์มดิบต้นทุนประมาณกิโลกกรัมละ 14 บาท เราจะได้กำไรกิโลกกรัมละ 2 บาท แต่จริงๆควรได้ 5 – 8 บาท

7.5 วิธีการรับซื้อและหีบน้ำมัน

- มีเจ้าประจำอยู่แถวนี้ ประมาณ 3 เจ้า ในสมเด็จ 1 เจ้า และคำม่วงอีก ถ้าเขาจะมาส่งปาล์มแล้วผมไม่อยู่เขาจะลงเองเลย แต่เขาจะโทรมาบอกก่อน แล้วผมจะโอนเงินให้เขาทีหลัง
- วิธีการจัดการ เริ่มแรกจะนำปาล์มไปสไลด์เม็ดก่อน จากนั้นจะนำไปเข้าเตาอบ แล้วมาหีบน้ำมัน เมื่อได้ปริมาณก็จะเข้าเครื่องกรอง นำน้ำมันที่กรองได้ไปใส่ถังค์ ถังค์นี้จุประมาณ 1920 กิโลกรัม
- ซื้อเครื่องจักรจากอาจารย์กองไล
- ช่วงที่มีผลผลิตก็ไม่ได้รับสินค้าทั้งหมด รับเท่าที่ทำไหว เมื่อทำหมดแล้วค่อยโทรให้เขานำมาส่งเพิ่ม
- ยางพาราราคาตกมากกว่าปาล์มเมื่อมันสูงจะเก็บเกี่ยวยาก เพราะไม่รู้วิธีในการเก็บเกี่ยว น้ำหนักมาก ระยะเวลาในการเก็บ 15 วัน/ครั้ง แต่ถ้ายางน้ำหนักจะเบากว่ามาก แต่ต้องขยันตั้งแต่เช้าเก็บทุกวัน เมื่อเปรียบเทียบต้นทุน 1 ไร่ ระหว่างยางกับปาล์ม จะพอกันแต่ปลูกปาล์มต้องมีน้ำ
- ถ้าเป็นผลผลิตขาดจะรีบรับซื้อจากเจ้าอื่นๆมากขึ้น
- ซื้อทะเลายปาล์มในราคา 2.8 บาท โดยจะมีพาณิชย์จังหวัดมาตรวจสอบ
- ลานทะเลจะอิงราคาจากโรงงานใหญ่ ให้เท่ากับหรือสูงกว่า หรือบางครั้งดูราคาในเน็ตว่าภาคใต้เขาซื้อเท่าไรก็ซื้อเท่ากับเขา

7.6 การจำหน่าย

- จะนำไปขายที่ปทุม เพราะเจ้าของคนเก่าเขาส่งที่ปทุมอยู่แล้ว ที่ไม่เลือกส่ง CP เพราะ CP ไม่รับรถเล็ก แต่เขาไม่วัดค่ากรด แต่ของปทุมจะวัดค่ากรดไม่เกิน 5 คือว่าถ้าจะให้ค่ากรดไม่เกินเมื่อได้ปาล์มมาต้องรีบหีบน้ำมันให้เสร็จภายใน 5 วัน

- ค่ากรดจะวัดที่หน้าโรงงาน
- กำลังการผลิตอย่างมากได้วันละ 2 ตัน
- ที่ไม่ส่ง CP เพราะมันน้อย และไม่ได้ทำสัญญากับ CP
- ที่รับซื้อน้ำมันปาล์มดิบมีหลายที่ ที่สมุทรปราการก็มี

7.7 ปัญหา

- พวกค่าขนส่งก็เป็นปัญหาอยู่ และการขนส่งก็อันตรายด้วย รถกระบะผมก็เคยพลิกคว่ำ
 - เรื่องราคาถูกไม่เป็นปัญหา แต่เกษตรกรจะประสบปัญหาผลผลิตน้อยเพราะขาดน้ำ
 - ที่ไม่มีโรงงานหีบเจ้าอื่นเกิดขึ้น เพราะมีความยุ่งยาก ซับซ้อน หลายขั้นตอน ถ้าปลูกมะม่วงเก็บเสร็จแล้วขายได้เลย

- ปัญหาของผมตอนนี้ คือ เพื่อยอดขาย จะส่งเดือนละครั้งสองครั้ง ขับรถไปปทุมโดยออกจากสมเด็จ 6 โมงเย็นไปถึงปทุม 6 โมงเช้า หลังจากนั้นที่รับซื้อเขาจะส่ง Fax น้ำหนักมาให้ แล้วต่อมาจะโอนเงินเข้าบัญชีให้

7.8 แผนการดำเนินธุรกิจ

- อนาคตปลูกเพิ่มไม่น่าจะมี เพราะไม่มีที่ดิน ใช้ที่ดินปลูกพืชอื่นๆ ไปแล้ว เช่น มันสำปะหลัง
 - การจ้างคนเพิ่ม ก็คอยให้ปลดหนี้ก่อน จึงจะจ้างคนมาดูแลในส่วนนี้
 - ถ้าหมดหนี้ก่อนหน้านี้ อาจจะมีกู้มาลงทุนเพิ่ม

7.9 ความคิดเห็นต่อการร่วมลงทุน

- สมควรให้มีการร่วมลงทุน ให้ครบวงจร เครื่องจักร เงินทุน และเทคโนโลยีต่างๆ
 - ควรส่งเสริมในการปลูกปาล์มต่อไปเพราะมันมีประโยชน์มากหลายด้าน เช่น สบู่ มาฆ่า ผงซักฟอก คอฟฟี่เมท กรดทางวิทยาศาสตร์ และยังมีอีกหลายอย่าง

8. ข้อมูลจากคุณธิดา นิรมิตร ผู้จัดการทรัพยากรนํ้ามันปาล์ม (สัมภาษณ์วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2561)

8.1 ผลผลิต

- คือว่าโรงงานเราเป็นโรงงานขนาดเล็ก ถือว่าเยอะค่ะ เยอะมาก เพราะว่าได้ถ่ายเทออกจากจังหวัดเลย ไปจังหวัดอื่นบ้างค่ะ
- เขามีโควตาในการส่งทะลายปาล์มน้ำมันด้วย คือว่า ในเมืองเลยเนี่ย มีผลปาล์มสดเนี่ยเยอะใช้ไหมครับ แต่ว่าโรงงานสกตมีน้อย กำลังการผลิตในการหีบน้ำมันเลยไม่พอ เลยทำให้ต้องกระจายไปที่อื่นด้วย
- ที่ลาวนะคะ เพอร์เซ็นต์น้ำมันก็จะต่างจากที่นี่ แล้วก็เม็ดใหญ่กว่าด้วย

8.2 การจำหน่าย

- เราต้องเอาไปส่งเอง แต่คือว่าวานจะผลิตอย่างเดียวไม่ได้ส่ง ในปีที่แล้วส่งทะลายอย่างเดียว หมายถึงว่าในเขตจังหวัดเลย ปาล์มน้ำมันมันล้น เราต้องถ่ายเทปาล์มออกสู่โรงงานใหญ่ที่เขาผลิตน้ำมันพืช
- ก็จะมีรถมารับ เป็นพวกรถพวงหรือสามล้อ บางทีก็มีรถมารับ บางทีเราต้องจ้างรถไถ่ๆแถวนี้ไปส่ง ถ้าไปไกล
- ส่งที่สุขสมบูรณ์ อยู่ที่ชลบุรี
- ถ้าเป็นเกรดเอราคาจะดีกว่าเกรดบี 1 บาท ราคาน้ำมันดิบปีนี้อยู่ที่ 18 บาท ถ้าเทียบกับปีที่แล้วนี่ประมาณ 30 บาทต่อกิโล
- เราอิงที่โรงงานใหญ่ และราคาหน้าโรงงานที่เราสั่งซื้อน้ำมันดิบของเรา เราเอาไปขายที่ซีพีขอนแก่น
- เราลองมาหลายโรงงานแล้วแต่มันไม่คุ้มกับค่าขนส่ง โรงงานใหญ่ๆแต่ละที่มันกำหนดคุณภาพไม่เหมือนกัน อย่างซีพีนี่ เขาเอาแค่ความชื้นอย่างเดียว ความชื้นต้องไม่เกิน.....
- เคยส่งอยู่ที่ปทุมและกบิลบุรี เขาจะดูค่ากรด ที่กบิลนี่ค่ากรดไม่เกิน 10 ปทุมนี่ค่ากรดไม่เกิน 5 ซีพี นี่เขาเอาไปทำหัวอาหารสัตว์เขาเลยไม่ได้ดูอะไรมากมาย แต่ว่าถ้าเอาไปทำอย่างอื่น เช่น น้ำมันพืชเพื่อบริโภคเนี่ยเขาก็จะกำหนดคุณภาพมากกว่านั้น มีสี ความเข้มของสี ค่ากรด อะไรอย่างนี้ถ้าเกิดจะเอาไปทำน้ำมันพืช เขาดูเยอะแล้วทีนี้เราทำไม่ได้ พอเราเอาไปส่งเราถูกหักออกเยอะ เราเอาไปส่งแล้วมันไม่คุ้ม
- เขาก็ไม่ได้กำหนดว่ากี่วันหรอกค่ะ แต่ว่าในการวางบิลนัดจ่ายเงิน 15 วันต่อครั้ง
- ช่วงที่ผลผลิตน้อยประมาณตุลาถึงมีนา
- ซีพีจะให้ส่งครั้งละ 4 ตันขึ้นไป เมื่อครบ 4 ตัน เราก็จะคุยกันก่อน ว่าล็อตนี้เราจะส่งวันนี้นะ 4 ตันราคานี้ละ แต่ไม่ได้บอกว่าราคานี้ต่อ คือว่าราคาจะต่างกันตามต่อครั้ง

- อันนี้เมื่อราคาขึ้นลงเขาจะส่งจดหมายมาให้เราทำปาย ตามกฎหมายเขาจะให้แตกต่างกัน 30 สตางค์ แต่เราวัดไม่ได้หรอกคะ ว่าเปอร์เซ็นต์น้ำมันเป็นเท่าไร วัดไม่ได้หรอกคะมันไม่เหมือน ข้าวโพดจะให้เราวัดยังไง เราใช้วัดจากสายตาเลย ดูจากผลผลิตเป็นหลักเลย

8.3 โรงหีบ

- ทั้งหนองคายและวานรหอคะ ที่เป็นโรงงานใหญ่กว่า แต่ว่าที่วานรกับที่หนองคายจะใหญ่กว่า

- หนองคายจะมีหลายโรงแต่ว่าจะเป็นเกรดบี แต่วานรนี่เพิ่งเปิดได้ปีกกว่าๆ แต่เป็นเกรดเอ

- หนองคายตอนนี้มี 3 เจ้า ตอนแรก มี 4 แต่ตอนนี้มี 3 เจ้า เพราะว่าการตัดราคาจากนายหน้า รัตนวาปีนั้นปิดไปแล้ว ของคุณกระสาบโชคอำนวยพร และก็อยู่พระแสง ใกล้เคียงกันก็มีอีกนะ แต่ไม่รู้ชื่ออะไร

8.4 การหีบน้ำมัน

- เกรดเอคือการหีบแยกเม็ดนอกกับเม็ดใน แต่ของบีนนี่คือรวมหมดเลยทั้งนอกทั้งใน

- เราจะสไลต์เอาเม็ดออกก่อน แล้วก็เอาไปอบ แล้วที่นี่ยังเอามาหีบรวมเลย แล้วก็ออกมาเป็นขางแบบนี้

- ของเรารับเดือนหนึ่งไม่เกิน 4 ตัน

- ขั้นตอนแรก จะต้องเอาผลปาล์ม เข้าเครื่องสไลต์ สับ สกัด ให้ออกมาเป็นลูกแล้วเข้าเตาอบ แล้วเอาไปบด แล้วก็จะเป็นน้ำมันแล้ว แล้วก็เอาไปต้ม แล้วดูตมากรอง แล้วก็เสร็จพอกรองเสร็จแล้วก็เอามาเก็บไว้ในแทงค์

8.5 ประวัติความเป็นมา

- เปิดตั้งแต่ปี 52 เขาก็สำรวจพื้นที่ให้เหมาะสมก่อน คือว่าเริ่มแรกเจ้าของแกสนใจไปโอดีเซล แกก็ดูข้อมูลต่างๆอะคะ ดูทางใต้ก่อน แต่มันก็ลองผิดลองถูกมาเรื่อยๆ แรกๆ ก็ยังไม่ได้เปอร์เซ็นต์น้ำมันหรอกคะ เพราะว่าปาล์มเป็นปาล์ม 3 ปี ยังไม่ค่อยได้น้ำมัน เปอร์เซ็นต์น้ำมันไม่ถึง 15 เปอร์เซนต์ด้วยซ้ำ

8.6 ความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุน

- ทำได้นะ เพราะผลปาล์มเองตอนนี้ก็ถือว่าล้น

- ถ้าคนจีนมาลงทุน ในอีสานตอนบน ในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน ทั้งเกรดเอและเกรดบี มีความเป็นไปได้ ยังไปได้แบบเรื่อยๆ ยังไม่เคยได้หยุด

8.7 ปัญหา

- เรื่องราคาอะ รากามันต่ำ ขึ้นลงทุกอาทิตย์ เราอ้างอิงจากราคาน้ำมันที่เราส่งด้วย แล้วก็ดูราคาจากโรงงานใหญ่ๆ
- ต่อรองไม่ได้ ก็คือตกลงราคากันเท่า กี่ส่งเท่านั้นเลย

8.8 เงินลงทุน

- แต่ละรอบทุนเริ่มต้นต่อรอบประมาณ 50,000 – 100,000 บาท ที่จะพอในการรับซื้อต่อรอบและพอจะหมุนเงินนี้ได้

9. ข้อมูลจากคุณสมโภชน์ กุลสุวรรณ เจ้าของสวนศศิกานต์ (สัมภาษณ์วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2561)

9.1 ประวัติความเป็นมา

- คือเมื่อก่อนผมเป็นนายช่างอยู่ที่สิงคโปร์แต่ผมชอบไปเที่ยวมาเลเซีย แล้วผมก็ไปเห็นสวนปาล์ม ตอนนั้นผมยังไม่ 30 เลย แล้วผมก็ชอบ ชอบอย่างมาก ก็เลยมีการผสานกับทางฝั่งมาเลเซียจึงขอเช่าซื้อจากรัฐบาลมาเลเซียและจดทะเบียนบริษัท แล้วตอนนั้นได้พื้นที่ป่าเสื่อมโทรมมา 10,000 กว่าไร่ ผมจึงเริ่มปลูก ปลูกจนผมนี้หมดตัวเลย
- ปลูกนาน 4 ปีแล้ว ที่โจโฮบาร์
- คือตอนนั้นพอปลูกหมดก็แจ้งไปเลย จึงได้แบ่งที่ขายประมาณ 1 ใน 4 แล้วก็ตกลงกับรัฐบาลว่าคุณขายได้ถึง 50% นะ ก็เลยขายไป 3500 ไร่ แต่เมื่อขายไป 3500 ไร่แล้ว ที่เราลงทุนไป 100 กว่าล้านนั้นกลับมาหมดเลย ที่เหลืออยู่ 6500 ไร่นี้กำไรล้วนๆเลย ที่นี้จากจุดนั้นนะครับ ก็เลยได้คิดว่าหัวใจของการปลูกปาล์ม ก็คือ 1. พันธุ์ต้องดี 2. ต้นพ่อต้นแม่เขาขึ้นอยู่กับไหน
- หลังจากแยกจากภรรยาคนเก่า ผมก็มาทางนี้ ผมมาเริ่มรับงานกับบริษัทหนึ่งที่จังหวัดสงขลา แล้วก็มาได้แฟนคนนี้ หลังจากนั้นก็ซื้อที่ดิน แต่ว่าเราไม่ได้ขึ้นมาดูหรอกนะ ซื้อผ่านทางโทรศัพท์

9.2 พันธุ์

- คือสิ่งสำคัญที่เราต้องรู้ก็คือ ต้นกล้าที่เราจะปลูกต้นตระกูลมันอยู่ที่ประเทศใด และเราจะต้องรู้ว่าเราจะเอาต้นที่เป็นรุ่น F1 หรือรุ่นลูกมาปลูก ต้นพ่อต้นแม่เขาเป็นแบบใด แล้วเราจะนำรุ่นลูกมาปลูกที่ประเทศใด ดินฟ้าอากาศเป็นอย่างไร ใกล้เคียงกับต้นพ่อต้นแม่มันอยู่ไหม ถ้าต่างกันมากถ้าจะปลูกภาคอีสานแต่ไปเอาพันธุ์มาจากคอสตารีก้า ถือว่าผิดเพราะว่าประเทศคอสตารีก้าเป็นประเทศทั้งมีความชื้น มันเหมือนกับภาคใต้ ที่นี้ต้นพันธุ์ก็จะเพี้ยนเลย
- ปาล์มพวกนี้เป็นปาล์มไฮเทคนะครับ ปาล์มไฮเทคเนี่ย เขาจะให้ผลตอนอายุ 3 ปี แต่ว่าต้องตัดทิ้ง เพื่อให้ปาล์มไม่แคะแกลน แต่ถ้าปลูกให้ที่ดินฟ้าอากาศดี ปุ๋ยดี เราจะตัดเฉพาะทะเลาะที่ไม่

ค่อยสมบูรณ์ เว้นทะเลที่ใหญ่และสมบูรณ์ไว้ เพื่อไม่ให้ทะเลไม่ตีมาแย่งอาหารทะเลที่สมบูรณ์ไป แต่ถ้าเราเอาปาล์มที่ 3 ปีไว้ ปีที่ 4 จะไม่ออกลูกเลย อย่างบางคนปีที่ 4 ทำไม่ปาล์มฉันไม่ออกลูกเลย เมื่อถามว่าปีที่ 3 คุณเอาลูกไหม เอาค่ะ เรียบร้อย 555 ถ้าเอาปี 3 ปี 4 จะ weak ปี 5 ถึงจะกลับมาใหม่

- พันธุ์ที่ผมปลูกนี้เป็นซีราจมินิเรียมกับซีราจแอดวานซ์ ส่วนข้างในนี้จะมีประมาณ 40 ไร่ ที่เป็นซีราจอีริท

- อย่างเมล็ดพันธุ์ที่นำเข้ามาเมื่อก่อนนะครับ เมื่อ 4 ปีที่แล้วจะเข้ามาจากเคนนิ เคนนินี้ปลูกในภาคอีสานได้สุดยอด เพราะว่าเคนนิร้อน ทนแล้งสูงมาก เขาคำนวณมาจากปริมาณน้ำฝน 1600 มม./ปี ในประเทศนั้นๆ แต่ว่าตัวนี้จะทนได้ถึง 400 มม./ปี แต่ว่าอีกตัวจะมาจากสายพันธุ์ใกล้เคียงกัน ในจีเรีย ก็ร้อนชื้นคล้ายภาคใต้ ของเขาก็พัฒนามาเป็นคอมแพคไนจีเรีย จะทนแล้งได้ 200 อายุ 12 ปี ต้นยังเตี้ยอยู่เลย ลูกมันจะอยู่ประมาณหน้าๆผมนี้แหละครับ นั่นคือปาล์มไฮเทค แต่ว่าถ้าเป็นปาล์มไดโนเสาร์ 12 ปี จะสูง 7 เมตร

- ผมเนี่ยปลูกซีราจประมาณ 250 ไร่ ซีราจเราเก็บผลผลิตตั้งแต่กุมภาพันธ์ แล้วเก็บมาตลอดเลยครับ เก็บได้ทั้งปี แต่ว่าต้องสร้างระบบน้ำ เราสร้างระบบน้ำได้ทุกต้นเลยนะครับ ตั้งแต่ต้นเล็กๆที่เห็นยังมีระบบน้ำเลยเพิ่งจะปลูกได้ 3 เดือน

- จุดใหญ่ของเราอยู่ที่ 12 ปี ส่วนตรงนั้น 6 ปี มีทะเลอยู่ในเกณฑ์ที่ดี ของสายพันธุ์ตัวนี้มีเปอร์เซ็นต์น้ำมันอยู่ที่ 26 เฉพาะเปลือก ส่วนเมล็ดมีอีก 3%

- คุณภาพของปาล์ม ถือว่าโอเค แต่จำนวนมันน้อย นอกจากว่าบางเจ้าที่ปลูกสายพันธุ์สุราซา เพราะเป็นสายพันธุ์ที่มาจากคอสตารีก้า ไม่เหมาะกับการปลูกทางนี้ครับ แต่ว่าถ้าเขามีที่ทางเขื่อนหรือใกล้กับชลประทานทำไปเถอะ แต่ต้องรู้ว่าคุณจะไม่มีการไ้ เป็นเพราะว่าสุราซา 1 2 และ 3 top product ของมันจะอยู่ที่ 2.7 ต้นต่อไร่ต่อปี พอเราปลูกจริงๆ ได้ไม่ถึงครับ ได้ประมาณ 2.2 ต้นต่อไร่ต่อปี อย่างซีราจมินิเรียม ซีราจแอดวานซ์ และซีราจอีริท ประมาณ 5.1 ต้นต่อปี

- ของเราเป็นเจ้าแรกที่ปลูกซีราจ นี่คือซีราจ นี่คือเทนเนอล่า นี่คือปาล์มพันธุ์โบราณ (ดูหนังสือ) อันนี้เป็นต้นแม่ที่กระบี่ อันนี้เอามาปลูกด้วยระบบโมเลกุลไม่ให้มันกลายพันธุ์ ให้เป็นพ่อพันธุ์แม่พันธุ์ มีอยู่ 400 ไร่

9.3 พื้นที่

- ตรงนั้น 100 กว่าไร่ ปลูกมาแล้ว 5 ปี ส่วนฝั่งทางนี้ 207 ไร่ รวมประมาณ 310 ไร่ ต้นปีที่ถึงนี้จะเก็บได้ประมาณ 200 ไร่

9.4 การจำหน่าย

- ที่วานรนิวาสมารับเอง เมื่อก่อนเราส่งให้สุขสมบูรณ์ ตอนนี้อย่างนี้เราไม่ขายให้สุขสมบูรณ์ เพราะว่าคนที่ขายให้สุขสมบูรณ์ระยะทาง 600 กว่ากิโลเมตร ตรงนั้นทำให้เราต้องมาแชร์ค่าขนส่งระหว่างโรงงานกับเรา เราได้ราคาที่สูงกว่า และใกล้ด้วย ตรงนี้เราได้จดทะเบียนเป็นลานด้วย สมมติว่าหน้าโรงงานซื้ออยู่ 3 บาท แต่ของเราจะเป็น 3.40

- วานรนิวาสเดินเครื่องอยู่แล้วครับ บ้านม่วงเป็นของสุขสมบูรณ์ ส่วนอีสานพัฒนากำลังเข้ามาในด้านนี้ครับ

- ราคาหน้าลานเราจะซื้อเท่ากับหน้าโรงงานเลย เพราะโรงงานจะส่งเมลล์มาบอกเลยว่าซื้อเท่าไร ของเราจะเป็นล็อตครบ 15 วัน จะไม่ซื้อตลอดเวลา เพราะว่าแถบนี้มีปาล์มน้อยมาก ตรงนี้จะมีคนเอาปาล์มมาขายให้ผมประมาณ 6 อำเภอ

9.5 ความเป็นไปได้ในการร่วมลงทุน

- มันทำได้นะครับ อย่างจีนน่าจะทำได้ ไทยนี่ก็ยังมีพื้นที่ที่จะปลูกได้อีกเยอะ คำว่าปลูกปาล์มผมมีพื้นที่เป็นหมื่นไร่ ผมปลูกได้ทุกตารางนิ้ว ไม่ใช่ว่าจิตใจของมันต้องมีฝน ต้องเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ต้องดินดี คำตอบก็คือ ต้องเจ้าของดี ต้องดูแลดี ถ้าเรารักมัน มันก็จะตอบสนองเรา ใครว่าดินดี ลองปลูกเลย ถ้าเราปลูก 6 ปี เข้าปีที่ 7 จะได้กินหัวเลย เพราะว่าปาล์มจะกินพวกโพแทสเซียมสูง โพแทสเซียมที่เราให้เขาจะต้องสูงมาก ดินตรงนี้ที่ปลูก เขาจะเริ่มกินโพแทสเซียมเมื่ออายุ 3 ปี หรือเมื่อเขาออกลูก เขาจะดูดโพแทสเซียมสูงมาก ซึ่งเป็นปุ๋ย 0-0-60 ที่นี้ตัวหลักคือ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม ซึ่งจะมากกว่าตัวหน้า 3 เท่า ไม่ออกลูกเลยครับ ตอนนั้นที่ผมอยู่มาเลเซีย รัฐบาลมาเลเซียหัวโตเลยครับ เพราะเชื่อนักวิจัยที่ว่าไม่ต้องใส่ปุ๋ย พอเข้าปีที่ 4 ไม่ยอมออกลูก เท่าที่ผมเห็นปาล์มแถวดำที่ปลูกในมาเลเซียไม่ยอมออกลูก จ้างนักวิจัยของบริษัทซีราจเข้ามาช่วย ขุดดินไปวิจัยพบว่าขาดโพแทสเซียม ใช้เวลากว่า 2 ปีกว่าจะกลับเข้าสู่สภาพเดิม

- ผมมีเพื่อนไปอยู่ที่ลาว ไปมีครอบครัวที่ลาว มีที่ดินอยู่ 6,000 กว่าไร่ ผมเข้าไปช่วยจัดโซนนิ่งและปลูกปาล์ม เดียวนี้เขาไปกู้มาเพื่อทำโรงงานหีบ 80 กว่าล้าน อยู่ห่างจากเวียงจันทน์ไปทางทิศเหนือประมาณ 80 กิโลเมตร

- ถ้าเทียบกันคนทางนี้ทำได้ 100% แล้วคนลาวยังได้ประมาณ 30% อยู่เลย

9.6 โรงหีบ

- โรงหีบในภาคอีสาน เท่าที่ผมว่ายังสามารถจะทำได้อีก 1-2 โรง เพราะแถวเมืองเลยปลูกปาล์มไม่ใช่น้อย เพราะว่าถ้าต้องไปส่งไกลจะต้องแบกรับต้นทุนขนส่ง คนที่อยู่ใกล้ๆก็ต้องเอามาส่งที่ท่าชะเลย ประมาณ 600 กิโล ยังต้องมาส่งเลย

10. ข้อมูลจาก ผศ.ดร. ขาติชาย ไวยสุระสิงห์ อาจารย์คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (สัมภาษณ์วันที่ 15 มีนาคม 2561)

- ข้อมูลกลุ่มผู้ปลูกปาล์มมีอยู่ 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเชียงคาน-น่านุ่ม กลุ่มรัตนวาปี กลุ่มโคราช กลุ่มเซกา และกลุ่มของบริษัทกรีนอีสาน โดยทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มเชียงคาน-น่านุ่ม กลุ่มรัตนวาปี กลุ่มโคราช และกลุ่มเซกา เป็นกลุ่มที่เป็นวิสาหกิจชุมชน ยกเว้นบริษัทกรีนอีสานที่เป็นบริษัทที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับปาล์มน้ำมัน และเป็นบริษัทเดียวในอีสานที่ได้ ISPO แล้ว

- การปลูกปาล์มน้ำมันในภาคอีสานมีความเป็นไปได้ เนื่องจากภาคอีสานมีพื้นที่ติดแม่น้ำโขง และแม่น้ำมูล ปาล์มเป็นพืชที่ใช้น้ำปริมาณมากในการปลูก พื้นที่ทางเหนือของภาคอีสานจะติดกับแม่น้ำโขง และทางใต้จะมีแม่น้ำมูลไหลผ่านซึ่งดินแม่น้ำเป็นดินตะกอนที่มีความสมบูรณ์มากเหมาะแก่การเพาะปลูก ทำให้พื้นที่เหมาะแก่การเพาะปลูก ได้แก่ กลุ่มรัตนวาปี กลุ่มเซกา ส่วนโคราชเป็นจังหวัดที่ไม่มีน้ำ จึงค่อนข้างเป็นไปได้ยาก และดินถูกทำลายจากการปลูกมันสำปะหลัง นอกจากนี้ กลุ่มเชียงคาน-น่านุ่มเป็นกลุ่มที่สามารถปลูกได้ เพราะสภาพภูมิอากาศมีปริมาณไอน้ำสูงทำให้ต้นปาล์มได้รับน้ำจากการถูกอบด้วยไอน้ำ

- สาเหตุที่ทำให้ยังไม่ค่อยนิยมปาล์มน้ำมันในภาคอีสาน คือ เรื่องโซนนิ่ง เนื่องจากรัฐบาลได้มีการตัดพื้นที่ภาคอีสานออกจากโซนนิ่งในการปลูกปาล์มน้ำมัน ทำให้พื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันในภาคอีสานไม่มีจำนวนเพิ่มขึ้นและเกษตรกรไม่สามารถกู้เงินจาก ธกส. ได้

- ประเทศจีนไม่น่าจะปลูกปาล์มได้เพราะอากาศเย็นเกินไป ต้องศึกษาภูมิประเทศ ความสูงจากระดับน้ำทะเล และภูมิอากาศด้วย ควรให้จีนอยู่ในบทบาทของการลงทุนด้านเครื่องจักร หรืออุตสาหกรรมที่อยู่ในส่วนกลางน้ำและปลายน้ำของอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน

11. ข้อมูลจากคุณยานี ศรีมิชัย อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายการพาณิชย์) (สัมภาษณ์วันที่ 19 เมษายน 2561)

- ค่าแรงขั้นต่ำเดิม 9,000 บาทต่อเดือน แต่ตอนนี้กฎหมายกำลังจะออกใหม่เพิ่มเป็น 1.2 ล้าน บาทต่อเดือน แต่ปัจจุบันยังไม่ออกใช้ เนื่องจากค่าครองชีพค่อนข้างสูงแต่รายได้ค่อนข้างต่ำ กำลังดูอยู่ว่าจะอะไรจะมาเพิ่มเงินเดือนของ local-sub อันนี้จึงเป็นประเด็นอยู่ที่ที่นี้ค่าครองชีพค่อนข้างสูงแต่รายได้ต่ำจึงไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง

- เรื่องนโยบายการค้า ด้วยประชากรมีอยู่ประมาณ 6.9 ล้านคนทำให้การบริโภคภายในประเทศค่อนข้างน้อย ซึ่งเงินลงทุนมาจากไทยร้อยละ 60 มาจากจีน และเวียดนาม ตามลำดับ สิ่งที่รัฐบาลกำลังเน้นคือเรื่องของการลงทุน คืออยากให้การเข้ามาลงทุนภายในประเทศเพื่อเพิ่มรายได้ของประชากรให้สูงขึ้น การลงทุนมาจากจีน ไทย เวียดนาม ตามลำดับ ไทยกับจีนค่อนข้างต่างกันมาก ทั้งขนาดการลงทุนและปริมาณการผลิตก็แตกต่างกัน เพราะจีนเข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน และอสังหาริมทรัพย์ทำให้ขนาดการลงทุนค่อนข้างสูง

- บริษัทที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับปาล์มน้ำมันมีอยู่ประมาณ 1-2 ราย ซึ่งเน้นการนำกากปาล์มมาเป็นพลังงานทดแทนได้แก่ lao agrotech ซึ่งเป็นบริษัทที่ร่วมทุนกับคนไทยด้วย เป็นบริษัทที่กำลังจะเข้าตลาดหลักทรัพย์ บริษัทจะผลิตเมล็ดพันธุ์ที่เป็นสายพันธุ์ของทางลาวที่พัฒนาโดยนักวิชาการของลาวเอง เพื่อให้เมล็ดพันธุ์เหมาะสมที่จะปลูกในพื้นที่ของลาว แล้วบริษัทจะขายเมล็ดพันธุ์ให้กับชาวบ้าน ให้ชาวบ้านปลูก แล้วบริษัทจะรับซื้อผลปาล์มคืน

- ลาวเองมีนโยบายใหม่ในการส่งเสริมพืชพลังงานเพื่อตอบสนองความต้องการภายในประเทศและเกษตรแปรรูปเป็นนโยบายใหม่ของลาว

- ธุรกิจส่วนใหญ่ต้องเป็น Partner กับรัฐบาลเพื่อให้เข้ามาประกอบธุรกิจใน สปป.ลาวได้สะดวกขึ้น ส่วนการส่งเสริมการลงทุนกระทรวงแผนการและการลงทุนจัดส่งเสริมให้มีการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ ปัจจุบันมีหลายประเทศสนใจจะเข้ามาลงทุนแต่ยังอยู่ในขั้นตอนของการศึกษาการลงทุน

- ถ้าจะเข้ามาลงทุนต้องดูว่ารัฐบาลต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจเรื่องอะไร ต้องศึกษาแผนการส่งเสริมการลงทุนและกฎหมายส่งเสริมการลงทุน ส่วนที่มีการส่งเสริมมี 9 ตัวและพิเศษเพิ่มมาอีก 4 ตัวได้แก่ เชื้อเพลิง การศึกษา โรงพยาบาล และกิจกรรมแปรรูป โดยจะให้สิทธิพิเศษทางภาษี เขตเศรษฐกิจพิเศษ และพื้นที่ที่ใช้ในการลงทุน เช่น พื้นที่ทุรกันดาร ซึ่งการให้สิทธิพิเศษเป็นการแยกตามประเภทกิจการและพื้นที่

- ลาวได้มีการทำข้อตกลงกับหลายประเทศ ทำให้ต้องศึกษาว่า สปป.ลาว ได้รับสิทธิพิเศษและโควตาจากประเทศไหนบ้าง เมื่อมาลงทุนใน สปป.ลาว แล้วจะได้สิทธิพิเศษอะไรบ้างที่มากกว่าการไปลงทุนในประเทศอื่น และต้องระบุได้ด้วยว่า สปป.ลาว จะได้อะไรบ้างจากการเข้าไปลงทุนของนักลงทุนชาวต่างชาติ

- นอกจากนี้อัตราการกลางของ สปป.ลาว จะควบคุมการเงิน การแลกเปลี่ยน และการโอนเงินออกนอกประเทศด้วย

12. ข้อมูลจากคุณวรารุท มีสายญาติ หุ่นส่วน SCL LAW OFFICES LIMITED (สัมภาษณ์วันที่ 9 พฤษภาคม 2561)

12.1 ข้อมูลเกี่ยวกับบริษัท

- บริษัทเรามีชื่อเต็มว่าเป็นที่ปรึกษากฎหมาย SCL จำกัด จัดทะเบียนภายใต้กฎหมายของ สปป.ลาว บริษัทเป็นบริษัทในเครือของ สยามซิตี้อีลอป ถือหุ้น 95% ส่วนอีก 5% ถือโดยทนายคนลาว ซึ่งเป็นกฎระเบียบของกระทรวงยุติธรรม การจะมาตั้งสำนักงานกฎหมายที่นี่ต้องมาขอใบอนุญาตกับกระทรวงยุติธรรมของ สปป.ลาว SCL จัดตั้งขึ้นมาได้ 4 ปีแล้ว โดยมีผมเป็นหุ้นส่วน และมีทนายอีก 7 ท่าน และรวมสตาฟก็เป็น 11 คน ซึ่งเป็นสำนักงานกฎหมายของคนไทยใน สปป.ลาว ตอนนี้มีอยู่ 4 สำนักงาน ปัจจุบัน SCL เป็นที่ปรึกษาด้านกฎหมายและภาษีให้กับนักลงทุนข้าม

ชาติและนักลงทุนภายใน นักลงทุนข้ามชาติส่วนใหญ่จะเป็นนักลงทุนชาวญี่ปุ่นและคนไทย แล้วก็จะ
เป็นชาติอื่นๆ เช่น เกาหลี ออสเตรเลีย ส่วนใหญ่บริษัทที่ดูแลจะมีสำนักงานอยู่ที่ประเทศไทยแล้วข้าม
มาลงทุนในลาว เช่น ญี่ปุ่น โตโยต้า จะให้คำปรึกษาด้านกฎหมายและภาษีให้ ธนาคารทั้งหมด 8
ธนาคาร เราก็คือเป็นที่ปรึกษาให้เกือบทั้งหมด บริษัทใหญ่ก็ดูแลด้านกฎหมายให้หมด เช่น ปตท. ซีพี ก็ดู
ให้

12.2 ปัญหาและอุปสรรค

- ช่วงแรกจะเป็นประเด็นเรื่องของความเข้าใจในแง่ของกฎหมาย กฎระเบียบในการเข้ามา
ประกอบธุรกิจใน สปป.ลาว มีความแตกต่างค่อนข้างเยอะกับไทย นั้นคือคนไทยที่เข้ามาทำธุรกิจใน
สปป.ลาว ถ้าไม่รู้กฎหมายอย่างถ่องแท้แล้วเนี่ย จะเสียเปรียบ ในแง่ของกฎหมายคืออาจจะมีความผิด
ทางกฎหมายของ สปป.ลาว โดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ คือเราไม่มีเจตนา ประการที่สองคือ
ขนบธรรมเนียมประเพณี ถึงแม้ว่าเราจะมี ความใกล้เคียงกันก็ตาม แต่คนไทยรู้ไม่ถ่องแท้ แม้ว่าเราจะ
คุยภาษาเดียวกัน แต่มันไม่ใช่ ต้องมองให้ทะลุว่าเป็นอย่างไร จะนำรูปแบบวัฒนธรรมไทยมาใช้ที่ลาว
ไม่ได้ ต้องศึกษาโดยเฉพาะศรัทธาความเป็นคนลาวของเขา ต้องให้เกียรติซึ่งกันและกัน มีบางทีที่คน
ไทยเข้ามาดูถูกหรือทำให้เข้าใจผิดทั้งที่คนไทยไม่ได้มีเจตนาเลย แต่ด้วยการแสดงออกต่าง ๆ มันทำให้
คนลาวเข้าใจผิด ดังนั้นสิ่งที่ผมจะเน้นเสมอเลยคือ กฎระเบียบของ สปป.ลาวแตกต่างกับประเทศไทย
และกฎระเบียบ ประเพณี วัฒนธรรมถึงแม้ว่าจะมีความใกล้เคียงกันแต่ต้องศึกษาให้ถ่องแท้

12.3 ขั้นตอนก่อนการประกอบธุรกิจ

- การเข้ามาประกอบธุรกิจใน สปป.ลาว กฎหมายที่เกี่ยวข้องตัวแรกคือ กฎหมายส่งเสริมการ
ลงทุน ผู้ดูแลกฎหมายการลงทุน คือกระทรวงแผนการและการลงทุน (MPI) ตัวที่สองคือ กฎหมาย
วิสาหกิจ พูดถึงบริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วน และมหาชนต่าง ๆ นิติบุคคลที่เข้ามาประกอบธุรกิจใน สปป.
ลาว ขึ้นกับกฎหมายวิสาหกิจตัวนี้ กฎหมายตัวนี้กระทรวงอุตสาหกรรมและการค้าเป็นผู้ดูแล ตัวที่สาม
คือ กฎหมายภาษีและภาษีมูลค่าเพิ่ม ถ้าที่ลาวคำว่าภาษีคืออากร กรมส่วย สาอากรเป็นผู้ดูแล ถ้ามา
พูดทางนี้คำว่าภาษีหมายถึงภาษีนำเข้า (import duty) ตัวที่สี่ คือกฎหมายแรงงาน เพราะว่ากฎหมาย
แรงงานที่นี้ค่อนข้างเข้มงวด การเข้ามาทำธุรกิจที่นี้ต้องมีการจ้างงาน คุณต้องรู้กฎหมายแรงงาน
นอกเหนือจากสี่ตัวนี้แล้ว คุณทำธุรกิจอะไร คุณต้องไปดูกฎหมายเฉพาะของธุรกิจนั้น ทำเรื่องปาล์มก็
ต้องไปดูว่ามีข้อระเบียบอะไรเกี่ยวกับเรื่องปาล์มหรือป่าว ส่วนการส่งเสริมการลงทุน รูปแบบของการ
ลงทุนที่ก่อนหน้านี้เลยต้องหาสถานที่ตั้งของโรงงาน ต้องไปศึกษาก่อน ว่าตรงไหนสามารถปลูกปาล์ม
น้ำมันได้ ไม่ใช่เวียงจันทน์แน่นอน อาจจะไปทางใต้ ปากเซ ทางเหนือก็ลำบากครับเพราะเป็นภูเขา
เกือบ 90% ส่วนใหญ่ถ้าทำพวกนี้จะต้องไปทางใต้ พอหาสถานที่ได้จะทำให้จำกัดรูปแบบได้เพียง 3
รูปแบบเท่านั้นเอง คือ เขตหนึ่ง เขตสอง และเขตเฉพาะ (SEZ) เขตหนึ่งคือเขตที่กันดารมาก ไม่มีถนน
และอยู่บนภูเขา ถ้าเข้าไปลงทุนจะได้รับการสนับสนุนคือ Tax Exemption คือได้รับยกเว้นอากรกำไร

หรือภาษีเงินได้นิติบุคคล 10-15 ปี เขตสอง ประมาณ 4-7 ปี และเขต SEZ เขามีอำนาจในการกำหนดว่าธุรกิจที่ได้รับการส่งเสริมจะได้ตั้งแต่ 1-15 ปี ขึ้นอยู่กับเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นๆ เมื่อรู้ว่าจะเลือกสถานที่ตรงไหน เช่น ทางใต้อยู่เขตหนึ่ง ก็ดูว่าน้ำมันปาล์มเป็นประเภทที่ได้รับการส่งเสริมระดับไหนบ้าง สำคัญมาก สำคัญน้อยหรือไม่สำคัญเลย ก็ดูว่าได้รับการส่งเสริมประเภทไหนจากกฎหมายส่งเสริมการลงทุน หลังจากการดูเขตเรียบร้อยแล้ว ต้องไปดูกฎหมายในแต่ละเขต เพราะแต่ละเขตจะแตกต่างกัน ถ้าบริษัทต่างชาติที่เข้าไปลงทุนในเขตใดก็ได้แล้วแต่ จะถือหุ้นเท่าไรก็ได้แล้วแต่ ถ้ามีต่างชาติเข้าไปลงทุนจะไม่สามารถซื้อที่ดินได้ เพราะถือว่าต่างชาติถือหุ้นอยู่ ไม่เหมือนกับไทย

- ลาวปกครองด้วยระบอบคอมมิวนิสต์ ดังนั้นที่ดินทั้งหมดเป็นของรัฐ รัฐเป็นผู้จัดสรรสิทธิในการนำที่ดินให้แก่ประชาชน อันไหนที่เป็นของรัฐประชาชนสามารถนำสิทธิใช้ได้ภายใต้รูปแบบของสัมปทาน ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นเขตหนึ่งหรือเขตสอง คนไทยที่เข้ามามีสิทธิได้แค่เช่า 30 ปี เท่านั้นถ้าเป็นของเอกชน เมื่อเช่าแล้วจะเรียกว่าเป็นธุรกิจทั่วไป เช่า 30 ปี แล้วถ้าที่เป็นของรัฐก็เช่า 50 ปี แต่เขาไม่เรียกเช่า เขาเรียกว่าสัมปทาน ธุรกิจทั่วไปกับธุรกิจสัมปทานมีความแตกต่างกัน ธุรกิจทั่วไปหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการทำธุรกิจเกี่ยวกับปาล์ม คุณต้องไปที่ MOIC คือกระทรวงอุตสาหกรรมและการค้า จะเป็น One Stop Service ไปยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทเพื่อประกอบธุรกิจสวนน้ำมันปาล์มและแปรรูปน้ำมันปาล์มด้วย ถ้าพื้นที่นั้นเป็นอำนาจของแขวง คุณก็ยื่นกับแขวงโดยแขวงจะมี MOIC อยู่ในแขวงนั้น การยื่นคำขอจดทะเบียนจัดตั้งบริษัททางลาวจะบีบให้ยื่นคำขอการส่งเสริมการลงทุนไม่ว่าเราจะขอหรือไม่ขอก็ตาม ถ้ายื่นคำขอในการจัดตั้งบริษัทจะเสมือนว่าคุณยื่นคำขอไปสองตัวคือการส่งเสริมการลงทุนด้วยและการจัดตั้งบริษัทด้วย ตามกฎหมายส่งเสริมการลงทุนมอบหมายให้ MOIC เป็นผู้ดูแลและจัดตั้งธุรกิจทั่วไป เมื่อยื่นกับ MOIC แล้ว MOIC จะพิจารณาและขอความคิดเห็นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 10 หน่วยงาน เมื่อ MOIC เห็นว่าเขาจะอนุญาตเขาจะออกไปอนุญาตให้เรียกว่า ใบทะเบียนวิสาหกิจ แล้วก็ให้ประกอบธุรกิจได้ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า หลังจากที่คุณได้ใบทะเบียนวิสาหกิจแล้ว คุณจะต้องไปขอใบอนุญาตที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะสิ่งแวดล้อมที่ค่อนข้างให้ความสำคัญ นี่คือการดำเนินการเช่าที่ของเอกชน เป็นธุรกิจทั่วไป แล้วก็เริ่มสร้างหรือเริ่มธุรกิจไปซึ่งส่วนใหญ่เมื่อเริ่มทำธุรกิจแล้วจะมาดูแลเรื่องของการเสียภาษี ว่าต้องเสียอะไรหรือไม่เสียอะไรบ้าง ส่วนสัมปทาน หมายถึง ธุรกิจที่เอาทรัพย์สินของรัฐมาประกอบธุรกิจเพื่อมุ่งหวังผลกำไร ธุรกิจสัมปทานจะมีบัญชีว่ามีธุรกิจอะไรบ้างที่อยู่ในธุรกิจสัมปทาน ถ้าเป็นธุรกิจสัมปทานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือ MPI เพราะว่าเป็นที่ของรัฐ MPI จะเป็นผู้พิจารณา เป็น One Stop Service เหมือนกัน การเตรียมเอกสารต่างๆ เหมือนกันเลยครับ MPI มีอำนาจในการจะออกทะเบียนวิสาหกิจ แต่เขาเรียกว่า ใบทะเบียนสัมปทาน ใบทะเบียนสัมปทานจะประกอบด้วยเลขทะเบียนบริษัทจำกัดที่จัดตั้งขึ้นมาเป็นตัวตน ขั้นตอนก็เหมือนกันครับแต่ MPI เป็นผู้ดูแล จะใช้ระยะเวลาขั้นต่ำ 2 เดือน และสำคัญตรงการขอใบอนุญาตอื่นๆ

13. ข้อมูลจาก Oudom KEOTHAVONG (CEO) Lao Agro Tech Public Company (สัมภาษณ์วันที่ 9 พฤษภาคม 2561)

13.1 ประวัติความเป็นมาของบริษัท

- เมื่อก่อนเป็นของคนไทย 75% เป็นของบริษัท Ana OPG Inter แล้วที่เหลือก็เป็นคนลาวอีก 2 คน คือ 10% กับ 15% เป็นนักธุรกิจลาวก็คือผมนี่แหละ ก็ทำธุรกิจปาล์มมาหลายปีแล้ว ตั้งแต่ปี 2008 ก็ 10 ปีพอดี ตอนแรกก็ไม่ได้จะมาตั้งบริษัทแล้วเอาผลปาล์มมาหนีบ มาตอนแรกก็มาค้นคว้าเรื่องสายพันธุ์ก่อน ถ้าจะเอาพันธุ์ของอินโด มาเลเซีย หรือของไทยมาปลูกจะไม่ได้ เพราะสภาพอากาศไม่ได้ จริงๆ ลาวทำปาล์มมาหลายปีแล้ว แต่ไม่มีใครทำโรงงานได้ เพราะไปเห็นแล้วก็เอาพันธุ์มาปลูกเลยมันก็ไม่ได้ แม้ว่าจะได้ผลผลิตแต่ขาดโรงงานแปรรูป ฉะนั้นปาล์มจึงเป็นเรื่องใหม่ของคนลาว พอไปทางภาคใต้ของไทยเห็นเขาปลูกได้ดีก็เลยเอาพันธุ์มาปลูก เท่าที่รู้ตอนนี้ก็คือปัญหาเรื่องกะลาหนาน้ำมันน้อยทำให้หนีบได้น้ำมันน้อย ส่วนที่เราเอามาปลูกนี้เราก็กะลาหนาน้ำมันน้อย ตอนนี้อยู่ที่พันธุ์เป็นของเราแล้วชื่อพันธุ์ลาว-เวียง พัฒนามา 10 กว่าปีแล้ว เพราะเราเอาพ่อพันธุ์แม่พันธุ์มา แล้วปาล์มนี้ 3 ปีถึงจะให้ผลผลิต ที่นี้ก็จะถึงจะรู้ว่าพันธุ์มันเหมาะกับสภาพภูมิอากาศของลาวไหม ที่สำคัญคือผลผลิตต่อหน่วยมันโอเคไหม ผลผลิตมันได้ตามสัดส่วนแต่ไม่รู้ว่าจะเปอร์เซ็นต์น้ำมันจะได้ถึงตามที่ต้องการไหม เพราะถ้าต่ำกว่า 18% ก็ไม่น่าทำอยู่แล้วมันไม่ถึงต้นทุน แต่ของเราจะไม่ต่ำกว่า 20% อยู่แล้ว ตอนนี้อยู่ที่เริ่มขยายพันธุ์ปลูก ในอุตสาหกรรมปาล์มน้ำมันต้องการทุนมาทำโรงงาน เราจึงต้องการผลักดันบริษัทเข้าตลาดหลักทรัพย์เพื่อจะได้ระดมทุนมาเพื่อทำโรงงานกลับ

- เป็นโรงงานหีบประมาณ 10 ตันต่อวัน ก็ขึ้นอยู่กับผลผลิต ตอนนี้อยู่ที่การปลูกก็หลายเฮกตาร์แล้ว ถ้าคุณ 6.5 เข้าไปก็หลายพันไร่ ปาล์ม 3 ปีถึงจะให้ผลผลิต โรงงานก็จะขยายไปเรื่อยๆ ก็จะต้องดูผลผลิตแล้วจึงจะขยายตามผลผลิตไปเรื่อยๆ

- ตามแผนงานก็ปี 2017 ตามหนังสือเชิญชวน ถ้าเราได้ทุนมาก็จะสร้างโรงกลั่นได้เลย แล้วถ้าเราจะสร้างโรงกลั่น วัตถุดิบจะไม่พอ ที่นี้รัฐบาลสามารถนำเข้าได้ ตามนโยบายรัฐบาลลาว ถ้าเรามีวัตถุดิบไม่เพียงพอ สามารถนำเข้าได้ สามารถนำน้ำมัน CPO จากไทย มาเลเซีย หรือจากอินโดนีเซียเข้ากลั่นได้ แต่ว่าต้องมีข้อจำกัดว่าจะนำเข้าถึงปีไหน ถึงจะไม่ต้องนำเข้าอีก

- ตอนแรกเราลงทุนเอง 100% หลังจากนั้นเราไม่มีความรู้เกี่ยวกับปาล์ม แล้วมาถือหุ้น เรา 51% ให้ OPG Inter 49% ตามกฎหมายการลงทุน แต่ตอนนี้รัฐบาลลาวไม่ได้จำกัดแล้ว คนต่างชาติเข้ามาถือหุ้น 100% เลยก็ได้ นี่เราก็ก็นำหุ้นให้ OPG Inter เพราะว่าเราไม่ถนัดเลยและไม่เข้าใจเรื่องธุรกิจด้วย ว่าปาล์มน้ำมันมันเป็นยังไง ต้องลงทุนยังไง เราก็ก็นำแค่ 15% พอ

- เรามีประชุมผู้บริหารรายเดือน แต่ว่า OPG Inter เขายกสิทธิในการบริหารให้เราเป็น CEO อยู่ที่นี่ และมีสิทธิขาดในการบริหารจัดการทั้งหมด สามารถอนุมัติงานที่นี่ได้เลย ตอนนี้อย่างงาน เพราะมีไลน์กลุ่มผู้บริหาร สามารถอนุมัติในกลุ่มไลน์ได้เลย มันเหมือนนั่งอยู่ด้วยกันเลยแหละ

13.2 การบริหารธุรกิจ

- เงินทุนเริ่มแรกประมาณ 5 แสนดอลลาร์ แต่ทุนจดทะเบียนตอนนี้ก็ 40 พันล้านกีบหรือ 5 ล้านเหรียญ

- ส่วนแบ่งการตลาดเป็นของเราเกือบ 100%

- เวลาคืนทุนประมาณ 10 ปีครับ ที่จริงถ้าได้มูลค่า มันน่าจะคืนหมดแล้วนะ แต่ว่ามันเป็นทรัพย์สินไง ผมไปซื้อที่เป็นร้อยเฮกตาร์เลยนะ

- คืออุตสาหกรรมปาล์มจะไม่มีจุดคุ้มทุน เพราะผมเริ่มตั้งแต่ผมมีโรงงานเลย ตอนนี้อะไรเรามีเงินก่อนมาสร้างโรงงานสัก 100 ล้านบาท แสดงว่าเราจะมีจุดคุ้มทุนที่ 100 ล้านบาทใช่ไหม แต่ที่เราทำแบบมีกำไรขาย ไม่มีเงินปันผลเลยนะตอนนี้ ขยายจนตอนนี้มีโรงงานไปโอติเซล มีโรงงานหนีบปาล์ม มีโรงงานปุ๋ย มีโรงงานคัดเมล็ด ผมทำเกือบครบวงจรเลย จึงไม่รู้จุดคุ้มทุนว่าอยู่ตรงไหน มีกำไรก็เอามาเลี้ยงตัวเอง เป้าหมายก็คือโรงงานกลั่น

- โรงหนีบเสร็จแล้วผมก็ทำไปโอติเซล ปีเดียวกับที่ทำโรงหนีบเมื่อผมหนีบเสร็จก็เอามาทำไปโอติเซล แต่ว่าโรงงานไปโอติเซลผมทำกับรัฐบาล รัฐบาลมียุทธศาสตร์ผมก็ทำยุทธศาสตร์กับรัฐบาล ที่จริงผมตั้งโรงงานไปโอติเซลก่อน 5 เดือน แล้วผมก็รับปาล์มจากไทยมาผลิตก่อน ตอนนั้นรับเข้ามาเดือนละ 20-30 ตัน นำมาผลิตแล้วก็มาปาล์มเริ่มออกก็หนีบ

- ถ้าใครจะมาแข่งกับผมตอนนี้อย่างน้อยต้องช้ากว่าผม 10 ปี ของผมมีจุดเด่นเรื่องพันธุ์ ถ้าคุณจะมาปลูกแล้ว คุณมาซื้อพันธุ์ผม ก็สามารไปได้เลย อย่างน้อยเราก็ได้ค่าพันธุ์ แต่ถ้าคุณจะมาเริ่มใหม่ คุณต้องไปเริ่มเรื่องพันธุ์มาใหม่ แต่เราก็ไม่ประมาทเพราะว่าเราทุนน้อย เราค่อยๆทำ แต่ถ้าเขามีทุนเขาอาจจะขายที่เดียวเลย ตรงนี้เราก็มีความเสี่ยง

- ผมไม่เคยกู้แบงค์ LAO AGRO TECH ไม่เคยมีหนี้ครับ เป็นลักษณะทุนตัวเองและของผู้ถือหุ้น LAO AGRO TECH สามารถสร้างรายรับได้ดี เพราะว่าผมขายน้ำมันปาล์มด้วย ตั้งแต่แรกผมซื้อ cooking oil สำเร็จรูปมาเลย และตอนนี้ก็ทำโรงงานปุ๋ยด้วย ตอนนี้มันก็เริ่มดีขึ้น แต่การไม่กู้เงินไม่ดี เพราะว่าธุรกิจมันไปช้า ถ้าถามว่าอยากกู้เงินอยากกู้ แต่ถ้ากู้มาแล้วไม่คุ้มนะ มันเหนื่อย แต่ถ้าทำเกษตรจะเสี่ยงเพราะต้องรอถึง 3 ปี ไม่เหมือนเพิ่งซื้อมาแล้วขายได้เงินเลย จะทำเกษตรถ้ากู้เงินนี้ลำบาก เพราะว่ามันเสี่ยง อย่างตอนนี้แบงค์นี้ต้องมาหาผมถึงที่เลย ตอนนี้ผมมีผลิตภัณฑ์และมีปริมาณการขายแล้ว น้ำมันไปโอติเซลของผมตอนนี้ขายเดือนละ 3 -7 แสนลิตร

13.3 ต้นทุน

- พันธุ์ปาล์มนี้ประมาณ 40% ของต้นทุน ไปโอติเซลประมาณ 5-10% และ cooking oil ประมาณ 5% กำไรน้อย นอกจากจะขายเป็น by product อยู่ไทยยังลำบากเพราะมีการควบคุมราคา ส่วนปุ๋ยประมาณ 20% แต่ว่าคนที่นี้ยังไม่ค่อยสนใจ อย่างคนไทยมาดูเขาบอกเลยว่ายังก็รู้ๆ ที่ผมขาย

เข้าตลาดหุ้นคนลาวน้อยเดียว ส่วนใหญ่เป็นคนไทย แต่ว่าซื้อหุ้นของเราต้องซื้อทั้งเลยนะ เพราะว่า
เป็นการลงทุนระยะยาว ต้องซื้อแล้วทิ้งไว้เลย

13.4 ผลผลิต

- สมมติว่าเราจะทำโรงงานวันหนึ่ง 40 ตัน ผมก็ขอเวลาอีก 10 ปี ที่จะโคเวอร์ทั้งหมด ที่นี้
ผมก็จะมีแผนให้เขาว่าในแต่ละปีจะมีผลผลิตเพิ่มแต่ละปีจำนวนเท่านี้ๆ แล้ววันไหนถึงจะทำให้คุ้ม
ตัวเอง ถ้ารัฐบาลเปิดช่องให้นำเข้าวัตถุดิบมา แล้วมากลับในลาว ที่นี้ก็จะมีวันที่จะหยุดการนำเข้า ที่
รัฐบาลส่งเสริมอุตสาหกรรมก็เพราะว่าไม่อยากจะนำเข้า

- น้ำมันทุกหยดตอนนี้ลาวนำเข้าหมดเลย เพราะว่าปาล์มเป็นทั้งพลังงานและอาหาร ตอนนี้
เป็นพืชที่รัฐบาลจะผลักดันให้มันเกิด ตอนนี้ผมหนีบน้ำมันออกมาเพื่อทำอาหารสัตว์ ไปโอติเซล และ
น้ำมันที่เป็นอาหารผมยังไม่ได้ทำเพราะวัตถุดิบไม่พอ

- ไปโอติเซลผลิตเพื่อบริโภคเฉพาะภายในประเทศเท่านั้นไม่มีการส่งออก ตอนนี้เรานำเข้า
อย่างเดียวเพราะมันไม่พอ

13.5 การนำเข้าปาล์มน้ำมัน

- ที่นำเข้ามายังไม่มีปัญหาอะไร เพราะตอนที่นำเข้ามาทางไทยก็ยกเว้นภาษีอากรอยู่แล้ว ส่วน
ทางลาวนี่ก็มีภาษีบางอัน แต่เมื่อเข้า AEC มาก็น้อยแล้วที่เก็บภาษี

- แต่ผมนำเข้าจากมาเลเซียก็ได้ มีบางช่วงนำเข้าจากมาเลเซีย แต่ตอนนี้นำเข้าจากมาเลเซีย
ไม่ได้แล้วเพราะไทยไม่ให้ transit แล้ว ตอนแรกผมซื้อโอเลอินมาจากมาเลเซีย แล้วมาบรรจุขวดที่นี้
แต่ตั้งแต่รัฐบาลทหารมาเขาก็ตัดหมด

- รัฐบาลทหารนี่ก็สุดยอด อันนี้ขอโจมตีหน่อย เพราะมีผลกระทบกับตัวเราไง ปัญหาก็คือ มีผู้
ฉวยโอกาสคือ เอาผ่านแดนเข้ามาแต่ไม่ได้เอาออกไปประเทศที่ 3 ก็ค้างอยู่ในประเทศ แล้วที่นี้จะ
ได้เปรียบเพราะว่าปาล์มน้ำมันในไทยแพงกว่า ช่วงนั้นอยู่ในมาเลเซีย 19 บาท อยู่ในไทย 23-24 บาท
จากปัญหานี้ก็เลยแก้ด้วยการไม่ให้ผ่านแดนเลย

- นำเข้ามาก็ไม่เยอะหรอก มันขึ้นอยู่กับช่วง แต่ว่าตอนนี้ผมใช้อยู่ประมาณ 100 ตันต่อเดือน
แต่ที่ผมผลิตได้อยู่ประมาณ 60 ตัน ช่วงนี้ผลผลิตเริ่มเยอะแล้ว เดือนที่ผ่านมาก็นำเข้า 70 กว่าตัน
ตอนนี้ต้องแบบสัดส่วนเพราะส่งให้อาหารสัตว์ต้องส่งให้เดือนละ 80 ตันอยู่แล้ว แต่ว่าผมส่งไม่ถึงได้แค่
70 กว่าตันต่อเดือน แล้วก็ไปโอติเซล ตอนนี้ดีมากเลยเพราะว่าน้ำมันโลกขึ้น จริงๆ ผลิตไปโอติเซลนี้
ได้เปรียบกว่าอาหารสัตว์

13.6 ราคา

- ตอนนี้ราคาน้ำมันปาล์มของไทยกับมาเลเซียใกล้เคียงกันเลย ประมาณ 18-19 บาท
เพราะว่าราคาปาล์มช่วงนี้ร่วงลงมาเยอะ ปาล์มนี้เป็นผลพวงจากกันอยู่แล้วถ้าซื้อปาล์ม 2.5 บาท
น้ำมันปาล์มก็จะประมาณ 17 – 18 บาท ถ้า 4 บาทนี่ CPO จะอยู่ประมาณ 21-22 บาท แต่ว่าตอนนี้

2.5 ก็จะอยู่ประมาณ 17 – 18 บาท สูงสุดก็ 20 บาท มาเลเซียก็เหมือนกัน อันนี้ผมก็ไม่ว่าทำไมนะ แต่ว่าปกติปาล์มช่วงนำแล้งแบบนี้จะอยู่ประมาณ 4 บาท แต่ว่าปีนี้อยู่ 2.5 แล้วนี้จะเข้าฝนแล้วอาจจะอยู่ 1 บาทกว่าๆก็ได้

- กำหนดเองครับ ที่ลาวจะไม่ได้เข้ามาควบคุมเรื่องนี้ ก็คือราคาที่ให้ชาวสวนและโรงงานอยู่ได้ ถ้าผมลดราคาก็ไม่มีใครมาขายให้ผมแล้ว อยู่ลาวต่างจากอยู่ไทย ของลาวนี้ถ้าราคาขึ้นแล้วจะลงไม่ได้ คือปาล์มในลาวมีอยู่น้อยนิดเดียว อยู่ไทยนี่หลายล้านไร่ มันเคลื่อนนิดเดียวมูลค่าก็เยอะ

13.7 การจำหน่าย

- ไปโอดีเซลที่เราทำเองและขายเอง
- ยอดขายทั้งหมดเมื่อปีที่แล้ว ประมาณ 200 กว่าล้านบาท หรือ 60 พันล้านบาท คิดเป็นส่วนแบ่งเยอะสุดคือน้ำมันไปโอดีเซล กำไรดีก็ต้องเป็นพันธุ์ปาล์ม ไปโอดีเซล และ cooking oil และปุ๋ย

13.8 กำไร

- ถ้านับยอดเงิน ถ้าน้ำมันไปโอดีเซลเป็นอันดับ 1 ยอดเงินหมุนประมาณ 10 กว่าล้านบาทต่อรอบ แต่ว่ากำไรไม่เยอะอย่างน้อยก็ 5-6% แต่ว่ากำไรสูงก็คือต้นพันธุ์ ประมาณ 30-40% อย่างที่ไทย เมล็ดพันธุ์ปาล์ม 1 เม็ด ขาย 22 บาท แล้วก็รู้ว่ามันแข็งแรงไหม ต้องนำมาคัดอีกทีหนึ่ง มันเสี่ยง แต่ที่สำคัญเราขายพันธุ์เอง หัวหนึ่งก็ได้หลายพันธุ์เม็ด ตอนนี้อยู่มีเม็ดพันธุ์เกือบ 600

13.9 โอกาสในการร่วมทุน

- ผมสนใจตลาดจีนมาก อย่างที่สิบสองปันนาก็จะ 500 ล้านคนแล้ว ขนาดมณฑลเดียวจะสนใจจะมาร่วมทุนก็ได้ แต่ที่ผมสนใจคือตลาด ขอบตรงนี้ ถ้าเขาร่วมกับเราตลาดมันก็จะไปง่าย

- หลายคนก็มาถามผมว่าอินโดนีเซีย มาเลเซีย ต้นทุนเขาถูกมาก แต่ว่าถ้าสู้กันผมว่าผมสู้ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซียได้สบาย นี่เป็นจุดเด่นของผม สมมติว่าต้นทุนที่มาเลเซียของเขา 19 บาท ถ้าคำนวณโลจิสติกส์มาจีนจะเท่าไร แต่ของผมออกตรงสิบสองปันนาหรือรถไฟความเร็วสูง 3 ชั่วโมงถึงเลย แล้วเดียวจะทำทางด่วนคู่กับทางรถไฟอีก ส่วนโอกาสที่จะทำในเรื่องนี้นะ ถ้าอยู่ลาวมีจำนวนคนน้อย ทำอะไรก็ไม่เวิร์คหรอกเพราะตลาดมันน้อย แต่ตลาดจีนใหญ่ แค่ว่าสิบสองปันนาได้ก็จบแล้ว แต่ยังไม่รู้ว่าขั้นตอนจะยากง่ายยังไงก็ไม่รู้

- นโยบายของลาวตอนนี้ก็มีการเปิดมากขึ้น มีการปรับปรุงให้เหมาะกับสภาพ นโยบายส่งเสริมการลงทุนก็มีการปรับระเบียบ และก็มีการยกเลิกข้อจำกัด อย่างให้คนเข้ามาถือหุ้นในบางกิจการแต่ไม่ใช่ว่าทั้งหมด แต่มีการเปิดมากขึ้นเยอะแล้ว แต่ผมว่ายังอาศัยเวลาสำหรับประเทศลาว ผมก็ธุรกิจมา 10 กว่าปี บางอย่างก็ไม่เอื้ออำนวยจริงๆ สภาพความเป็นจริง เพราะโลกเปลี่ยนไปเร็ว จึงต้องศึกษาโลกภายนอกด้วยว่าเป็นอย่างไร โอกาสมาเร็วไปเร็ว ถ้าช้าก็เรียบร้อยแล้ว

- ไม่ยากที่จะเข้ามา แต่ว่ารูปแบบธุรกิจจะเป็นอย่างไร เพราะว่ารัฐบาลไม่ได้มีการปกป้อง ว่าแต่คุณจะมาทำอะไร แต่ว่าคู่แข่งก็น่ากลัวนะ เพราะว่าไม่มีใครจะดูคนอื่นรวยอยู่คนเดียวหรอก

ตอนนี้คู่แข่งผมก็มี มีอยู่ 2-3 เจ้าที่เห็นมา ตอนนี้ขึ้นโรงงานใหม่ ทำอะไร แต่ว่าเขามีพื้นที่ปลูกแล้ว เยอะด้วย เห็นเขาทำได้ก็ยากทำแต่ก็ไปไม่รอด เราก็รู้ว่ามันต้องมี แต่ว่าจะรับมือกับมันอย่างไร คู่แข่งก็มีอยู่แล้วจะมาช้าหรือเร็วเท่านั้น

- ที่จริงผมอยากหาทางส่ง CPOB ไปจีนเลย ผมอยากทำและกำลังพยายามติดต่อยุ่หน้าว่ามีตลาดใหม่ มีใครสนใจมั่ง ผมอาจจะทำเข้าจากไทยมาแล้วผ่านแดนเข้าจีนไปเลย ลองให้มีตลาดก่อน เมื่อมีตลาดแล้วที่นี้จะสบาย ถ้าว่าจีนต้องการ ผัสดูไทยกับจีนจะมีภาษีต่อกัน มีการกีดกันทางการค้า จีนกับไทย จีนกับลาว จีนกับเวียดนาม ภาษีคนละแบบกัน ประเทศไหนก็เปิดให้ลาวทั้งหมดแหละ แต่ว่าลาวมีการนำเข้าเยอะ ฉะนั้นมีโอกาสในการโยกสินค้าในการค้าขาย ถ้าไทยเข้าจีนเลยจะเสียภาษีแพง แต่ถ้าเอาเข้าจากไทยแล้วส่งไปจีนจะเป็นอีกแบบเพราะเป็นสินค้าลาว

ภาคผนวก ง

รายชื่อหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนที่สัมภาษณ์

1. หน่วยงานเอกชน

ลำดับ	ชื่อสถานประกอบการ	ที่อยู่
1	บริษัท ทรัพย์มงคลน้ำมันปาล์ม จำกัด.	247 หมู่ 8 ตำบลนาดินดำ อำเภอเมืองเลย จังหวัดเลย
2	ผาเสวยอุตสาหกรรมน้ำมันปาล์ม	101 หมู่ 5 บ้านหนองไผ่นพคุณ ตำบลผาเสวย อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์
3	หจก. โชคอำนวยพร	บ้านหนองหึ่ง อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
4	สวนศศิกันต์	บ้านนาทับควาย ต.หนองบัวใต้ อ.ศรีบุญเรือง จ.หนองบัวลำภู
5	Lao Agro Tech Public Company	บ้านเลขที่ 31 หมู่ 4 บ้านวัดไถน้อยทอง สีโค ตะบอง เวียงจันทน์
6	SCL LAW OFFICES LIMITED	Unit 1-3 6 th Floor ANZ Baank (Lao) Buliding, 33 Laane Xang Avenue, Vientiane, Lao PDR

2. หน่วยงานของรัฐบาล

ลำดับ	หน่วยงานของรัฐบาล	ผู้ให้สัมภาษณ์
1	ศูนย์วิจัยและพัฒนากาเกษตร หนองคาย	คุณพสุ สกกุลอารีวัฒนา นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
2	สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน	คุณอรจณีสิริ สร้อยทอง นักวิชาการส่งเสริมการลงทุน ระดับชำนาญการพิเศษ กองส่งเสริมการลงทุนไทยในต่างประเทศ
3	สำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการลงทุน	คุณอภิพงษ์ อภิพงษ์ คุณากรบดินทร์ นักวิชาการส่งเสริมการลงทุน ระดับชำนาญการพิเศษ
4	ด้านศุลกากรจังหวัดหนองคาย	นายพิษณุวัตร สันติคุณากุล หัวหน้าฝ่ายบริการศุลกากรที่ 1
5	พาณิชย์จังหวัดหนองคาย	นายสุระชัย วิชาชัย นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ

ลำดับ	หน่วยงานของรัฐบาล	ผู้ให้สัมภาษณ์
		นายพิชัย แก้วประเสริฐ นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ นางสาวอัญชลี หล้าพิมพ์สิงห์ นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการ
6	สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ เวียงจันทน์	นางสาวยานี ศรีมีชัย อัครราชทูตที่ปรึกษา (ฝ่ายการพาณิชย์)
7	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	ผศ.ดร. ชาดิชา ยไวยสุระสิงห์ อาจารย์คณะ วิศวกรรมศาสตร์